

Miniatury europejskie
Collection of European Miniatures

Katalog zbiorów

Zamek Królewski
w Warszawie
– Muzeum

Catalogue

The Royal Castle
in Warsaw
– Museum

Hanna Małachowicz

Zamek Królewski
w Warszawie – Muzeum

Miniatury europejskie
Katalog zbiorów

The Royal Castle
in Warsaw – Museum

Collection
of European Miniatures
Catalogue

The Royal Castle in Warsaw – Museum

Collection
of European Miniatures
Catalogue

Hanna Małachowicz

The Royal Castle in Warsaw – Museum
Warsaw 2018

Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum

Miniatury europejskie

Katalog zbiorów

Hanna Małachowicz

Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum
Warszawa 2018

Redakcja i korekta tekstów polskich:
Editing and proofreading of Polish version: *Daniela Galas*

Tłumaczenie:
Translation: *Anne-Marie Fabianowska*

Korekta tekstów angielskich:
Proofreading of English version: *Maria Aldridge*

Indeks:
Index: *Grażyna Waluga*

Opracowanie graficzne, skład i łamanie:
Graphic design, pre-press, typesetting: *Zofia Tomaszewska*

Autorzy fotografii:
Photographs: *Andrzej Ring, Lech Sandzewicz*
oraz wymienieni w spisie ilustracji porównawczych na s. 259
as well as those indicated in the list of comparative illustrations on p. 260

© Copyright by Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum 2018
ISBN 978-83-7022-238-3

Arx Regia®
Ośrodek Wydawniczy Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum
plac Zamkowy 4, 00-277 Warszawa
tel. 22 35 55 232, 22 35 55 243
www.zamek-krolewski.pl, e-mail: arxregia@zamek-krolewski.pl

Druk i oprawa:
Printed by: Biały Kruk Milewscy sp.j.

Spis treści

Table of Contents

Słowo wstępne	7
Foreword	9
Wprowadzenie	11
Introduction	15
Katalog	
Catalogue	19
Sygnatury oryginalne i fałszywe	
Original and false signatures	219
Odwrocia	
Reverse sides	222
Wykaz skrótów	
Abbreviations	237
Literatura	239
Literature	246
Indeks osobowy	
Index of people	253
Spis ilustracji porównawczych	259
Comparative illustrations	260

Prezentowany dziś kolejny tom z serii katalogów przedstawia miniatury znajdujące się w posiadaniu Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum. Kolekcja, złożona z darów wielu donatorów, została w znaczącym stopniu uzupełniona przez Fundację Zbiorów im. Ciechanowieckich. Niniejszy katalog stanowi wprowadzenie do całości zbiorów, które w większej części nie są dostępne szerokiej publiczności zwiedzającej Zamek. Mamy jednak nadzieję, że publikacja tej pięknej i bardzo zróżnicowanej kolekcji okaże się przydatna dla specjalistów zajmujących się miniaturami, a także zainteresuje wielu miłośników tego gatunku dzieł sztuki.

Niewielki wybór miniatur prezentowany jest wyłącznie na parterze wschodniego skrzydła Zamku – w miejscu, którego galeryjny charakter nie narzuca ograniczeń ekspozycyjnych. Posiadany przez nas zbiór nie jest zespołem o określonym kolekcjonerskim charakterze. Powstał w sposób niezaplanowany, poniekąd spontanicznie, dzięki zakupom, ale również dzięki zapisom wielu darczyńców, którym wypada z tej okazji ponownie podziękować. Zawiera dzieła różnej klasy artystycznej, których duża część powstała w wieku XIX. Zaledwie 11 spośród nich można historycznie powiązać z Zamkiem i zbiorami królewskimi sprzed rozbiorów. Dlatego nie należy traktować dzisiejszego zasobu miniatur jako kontynuacji kolekcji króla Stanisława Augusta, która w przeddzień upadku Rzeczypospolitej liczyła 247 obiektów. Tworzony obecnie zbiór wprowadza nas w świat dawnego kolekcjonerstwa i do pewnego stopnia odtwarza atmosferę królewskiego dworu i środowiska artystów gromadzących się wokół monarchy. Stanowi ważną i bardzo interesującą część dzieł sztuki zgromadzonych na Zamku.

Dotychczas w polskiej i angielskiej wersji językowej ukazały się katalogi różnych kolekcji zamkowych. W 2007 r. został wydany katalog malarstwa autorstwa Doroty Juszczak i Hanny Małachowicz, który w 2013 r. doczekał się rozszerzonej wersji angielskiej. Rok później, w 2008 r., Anna Szkurlat wydała katalog szkieł, a w 2011 r. ukazał się katalog rzeźby przygotowany przez Artura Badacha. W 2015 r. zostały opracowane przez Katarzynę Połujan kobierce modlitwne, natomiast zupełnie niedawno, w 2017 r., Tomasz Jakubowski zestawil w osobnej publikacji portrety graficzne (w wersji polskiej). Powstaje zatem korpus obszernych, gruntownych i fachowych opracowań wszystkich kolekcji przechowywanych na Zamku, wprowadzających je do obiegu naukowego i w krąg miłośników sztuki.

prof. dr hab. Wojciech Fałkowski
Dyrektor Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum

This publication, the latest in a series of catalogues, presents the miniatures which are today housed in the Royal Castle in Warsaw – Museum. The collection—which consists of many gifts from donors—has been significantly enhanced with miniatures from the collections of the Ciechanowiecki Foundation. This catalogue is an introduction to all the collections, which for the most part are not available to the general public visiting the Castle. We hope, however, that the publication of this beautiful and very diverse collection will prove useful for specialists of miniatures, and will also be of interest to lovers of this genre.

A small selection of the miniatures can be seen on the ground floor of the Castle's east wing—where the unrestricted space allows them to be displayed to best effect. Our collection of miniatures has no specific character. It arose in a totally unplanned and somewhat spontaneous manner, thanks to acquisitions, and the many bequests of our donors, to whom we should once again extend our gratitude. It includes works of a range of artistic standards, many of which were made in the nineteenth century. Only eleven of them can be linked historically with the Royal Castle and the royal collections from before the partitions. Therefore, the current collection should not be considered a continuation of the one belonging to King Stanisław August Poniatowski, which contained 247 miniatures on the eve of the first partition. The current collection leads us into the world of past collections and, to some extent, recreates the atmosphere of the royal court and the artistic milieu surrounding the king. It constitutes an important and very interesting part of the works of art amassed at the Royal Castle.

So far, Polish and English versions of catalogues of various collections of the Royal Castle have been published. In 2007 a catalogue of the complete collection of paintings compiled by Dorota Juszcak and Hanna Małachowicz was published, and—in 2013—an expanded version was published in English. In 2008 Anna Szkurlat published her catalogue about glass and in 2011 a catalogue of sculpture compiled by Artur Badach was also published. In 2015 Katarzyna Połujan compiled a catalogue of prayer rugs and very recently, in 2017, Tomasz Jakubowski compiled another publication (in Polish) on portrait prints. In this way the Royal Castle is forming a wide-ranging corpus of specialist studies, which have been thoroughly researched, of all the collections it houses, thereby making them accessible to academic circles and to art lovers.

Professor Wojciech Fałkowski
Director Royal Castle in Warsaw – Museum

Wprowadzenie

W latach 70. i 80. XX w., gdy odbudowywano Zamek Królewski w Warszawie, rozpoczęto także „rekonstrukcję” zbiorów dzieł sztuki, które, na ile było to możliwe, miały nawiązywać do wyposażenia Zamku w czasach panowania Stanisława Augusta. W odróżnieniu jednak od obrazów, brązów czy mebli, z których relatywnie sporo przetrwało wojny i konfiskaty XIX i XX w., z królewskiego zbioru miniatur nie pozostało prawie nic. W katalogu liczącym 266 pozycji, zestawionym przez Anitę Chiron-Mrozowską na podstawie wszystkich inwentarzy kolekcji króla¹, zaledwie 4 dają się, choć nie bez zastrzeżeń, zidentyfikować z istniejącymi dziś miniaturami (*Stanisław Leszczyński*, poz. 17, Ossolineum; *Rozalia Lubomirska*, poz. 89, MNW lub MNK – Muzeum XX. Czartoryskich; *Franciszek i Kazimierz Rzewuscy*, poz. 114, MNK – Muzeum XX. Czartoryskich; *Oślepienie Samsona według Rembrandta*, poz. 177, MNW). Nie było zatem żadnych podstaw do podjęcia choćby próby odtworzenia królewskiej kolekcji miniatur.

Obecnie istniejący zbiór miniatur zaczął postawać w sposób niezaplanowany, a jego zaczątkiem były dary składane przez osoby prywatne, pragnące wesprzeć odbudowę Zamku i jego zbiorów. Pierwsze miniatury zostały ofiarowane już w latach 70. XX w., kiedy gmach Zamku był jeszcze w trakcie odbudowy. Darczyńcami byli: w 1971 – ks. Tadeusz Fręchowicz z Wołynia koło Radzyna Podlaskiego (2) (nry kat. 19, 76), w 1972 – Włodzimierz Rytel z Wrocławia (2) (nry kat. 10, 14), w 1973 – Wanda Majewska z Jedlni koło Radomia (5) (nry kat. 31, 89, 105, 124, 125), w 1974 – Tadeusz Wierzejski z Warszawy (4) (nry kat. 18, 52, 100, 101), w 1976 – Maria Chmiel z Moskwy (5) (nry kat. 26, 50, 59, 86, 127), w 1986 – Józef Aleksander Kronsten z Londynu (2) (nry kat. 32, 62), w 2004 – Zuzanna Prószyńska z Warszawy (3) (nry kat. 57, 103, 107). Po jednej miniaturze ofiarowali: Halina Weinstein z Wielkiej Brytanii, Guildford, Surrey (nr kat. 25), Olga i Władysław Tomkiewiczowie z Warszawy (nr kat. 38), Krystyna Zachwatowicz-Wajda i Andrzej Wajda z Warszawy (nr kat. 49), znany tylko z inicjału imienia K. Czajkowski z Białogardu (nr kat. 60), Marta Henryka Wärgren ze Sztokholmu (nr kat. 72), Bogusław Bełz z Londynu (nr kat. 75).

Kolekcja powiększyła się znacząco dzięki Fundacji Zbiorów im. Ciechanowieckich, mającej swoją siedzibę w Zamku od 1988 r. Obecnie w zamkowej kolekcji znajduje się 25 miniatur należących do Fundacji (nry kat. 2, 5, 8, 15, 24, 27–29, 35, 54, 56, 58, 61, 63, 65, 66, 83, 85, 95, 102, 108, 110, 111, 121, 129). Wśród nich znalazły się ważne z punktu widzenia ikonograficznego portrety królewskie: Stanisława Leszczyńskiego (nr kat. 110) i jego córki, królowej Marii Leszczyńskiej (nry kat. 58, 95), oraz Stanisława Augusta (nr kat. 63) i członków jego rodziny (nry kat. 2, 3, 54). Na uwagę zasługują także odznaczające się wysoką jakością wizerunki polskich osobistości, np. Ludwika Karoliny z Radziwiłłów, księżnej Neuburga (nr kat. 8), sasko-polskiego ministra Heinricha von Brühla (nr kat. 35) czy kanclerza wielkiego litewskiego Joachima Chreptowicza (nr kat. 65).

W 1994 r. Karolina Lanckorońska przekazała w darze kilkadziesiąt dzieł sztuki, a wśród nich 12 miniatur portretowych pochodzących ze zbiorów rodzinnych donatorki i zapewne także z kolekcji spowinowaconych z Lanckorońskimi Potockich (nry kat. 3, 4, 6, 30, 67, 70, 84, 114, 117, 119, 120, 122).

¹ Chiron-Mrozowska 2004, s. 121–182.

W 2009 r. do kolekcji zamkowej został włączony liczący 232 miniatury zbiór zapisany legatem przez Janinę Marię Konczacką z Halifaxu w Kanadzie. Większość stanowią miniatury amerykańskie, które nie zostały włączone do niniejszego katalogu. Uwzględniono 39 miniatur, które można uznać za wyroby powstałe w Europie (nr kat. 7, 11, 12, 16, 17, 20, 21, 23, 33, 34, 36, 37, 39, 40–42, 44, 46–48, 51, 71, 73, 74, 77–82, 88, 93, 96–99, 104, 130, 131).

Obecnie w kolekcji znajdują się 22 miniatury, które zostały uznane za merytoryczne uzupełnienie zbioru i zakupione przez Zamek. Pierwszym zakupem była miniatura z bransolety z wizerunkiem kawalera Orderu św. Stanisława (nr kat. 123). W późniejszych zakupach kierowano się kryteriami zgodnymi z ogólnym profilem kolekcji Zamku, preferującym ikonografię władców i osobistości polskich lub z Polską związanych. W 1983 r. kupiono z rąk prywatnych w Warszawie wizerunek króla Stanisława Leszczyńskiego (nr kat. 45), a w 2012 i 2014 r. dwa portrety Stanisława Augusta: w Warszawie (nr kat. 64) i Krakowie (nr kat. 53). W 1982 r. w P.P. Desa nabyto tabakierkę z przedstawieniem bratanka Stanisława Augusta, księcia Stanisława Poniatowskiego (nr kat. 43), zaś w 1996 r. w D.A. Altius miniaturę z portretem Karola Radziwiłła „Panie Kochanku” (nr kat. 113).

Zakupiono także dwie grupy miniatur pochodzących z ważnych historycznych kolekcji. Pierwsza to nabyte w 1990 r. sześć miniatur ze skarbca Radziwiłłów w Nieświeżu (nr kat. 9, 94, 106, 109, 112, 126), w tym trzy XVII-wieczne.

Druga grupa to miniatury należące do zbiorów Stanisława Augusta, zakupione w 2012 r. w domu aukcyjnym Christie's w Londynie (nr kat. 13, 22, 46, 68, 87, 90–92, 115, 116) i w 2013 r. w Sotheby's w Londynie (1 miniatura: nr kat. 69). Konieczne jest zastrzeżenie dotyczące proveniencji, gdyż miniatury nierzadko istniały w kilku egzemplarzach i nie można mieć pewności, czy dana wersja jest właśnie tą, która należała do królewskiej kolekcji i była notowana w jej katalogach. Identyfikację utrudnia także brak oznakowania numerami katalogu, tak jak czyniono to na większości obrazów. Jest jednak bardzo prawdopodobne, że 10 zakupionych miniatur wraz z 2, które pojawiły się na rynku sztuki (a których niestety nie udało się kupić: portret Magdaleny Agnieszki Sapieżyny według Marcella Bacciarellego, Christie's, Londyn, 30.09.2014; portret Izabeli z Czartoryskich Lubomirskiej, Kunst- und Auktionshaus Döbritz, Frankfurt nad Menem, 19.11.2016, nr 518), pochodzi ze zbiorów królewskich i prawie do czasów współczesnych stanowiło zwarty zespół sprzedawany jako całość. Na początku XX w. należał on do Aleksandra Druckiego-Lubeckiego, zapewne do jego śmierci w 1926 r., a następnie do Ernsta Adolfa Titgemeyera w Osnabrück.

Zakupiony zespół zawiera portrety członków rodziny króla Stanisława Augusta i osób z jego bliskiego otoczenia. Chociaż nie jest zbyt liczny, trafnie oddaje profil dawnego królewskiego zbioru, który w dużej mierze miał charakter pamiątkowo-sentymentalny. Po śmierci króla miniatury odziedziczył książę Józef Poniatowski, a następnie jego siostra Maria Teresa Tyszkiewiczowa, która w 1821 r. prawie w całości sprzedała je bliżej nieznanemu marszandowi Antoniowi Fusiemu. Ze szczegółowej analizy źródeł archiwalnych przeprowadzonej przez Anitę Chiron-Mrozowską wynika, że nabywca wywiózł miniatury do Rosji i na wiele lat słuch o nich zaginął².

Spisy miniatur w kolekcji Stanisława Augusta były dołączane jako aneksy czy rozdziały do katalogów obrazów powstałych w latach 1783–1794. Pobieżne opisy, prawie całkowity brak informacji o autorach, brak numeracji i danych technicznych wyraźnie świadczą, że miniatury były cenione dużo mniej niż obrazy sztalugowe i traktowane jako przedmioty poniekąd użytkowe.

² *Ibidem*, s. 134–141.

Katalog obrazów z roku 1783³ zawiera dwa spisy: *Mignitures* (sic!), liczący 30 pozycji (od 23 brak numeracji), oraz *Mignitures du Cabinet du Roi*, liczący 104 pozycje (bez numeracji), a więc w 1783 r. królewski zbiór miniatur składał się ze 134 sztuk. Rubryki dotyczące wymiarów i wycen miniatur wypełnione są tylko do pozycji 17.

Katalog obrazów z datą początkową 1784⁴, zatytułowany *Classes des sujets du catalogue des tableaux du Roi en 1784*, jest indeksem ikonograficznym i nie uwzględnia miniatur.

Katalog obrazów z roku 1793⁵ istniał w co najmniej dwóch egzemplarzach. Dzisiaj dostępny jest odpis jednego z nich (dawniej w bibliotece Branickich, później Tarnowskich w Suchej), sporządzony na początku XX w. dla mieszkającego w Paryżu Andrzeja Mniszcha. Tadeusz Mańkowski w 1932 r. powoływał się na wersję z Suchej oraz drugą, mającą znajdować się w Archiwum Głównym w Warszawie⁶. Kopia katalogu paryskiego, którą dysponuję, ogranicza się tylko do części poświęconej obrazom.

W katalogu obrazów z lat 1793–1795⁷ na stronach 105–109 znajduje się część dotycząca miniatur, powtarzająca również w sposobie zapisu analogiczną część z katalogu z 1783 r. Składa się z takich samych rozdziałów i zawiera tylko 14 wpisów więcej: *Mignitures* obejmuje 36 pozycji, *Mignitures du Cabinet du Roi* 112, a więc łącznie 148 sztuk. Numeracja i wyceny wprowadzone są tylko w rozdziale pierwszym.

Sposób zapisu zmienia się gruntownie w 1794 r. Datą tą opatrzony jest egzemplarz obecnie dołączony do jednego z dwóch znanych dzisiaj egzemplarzy katalogu obrazów z 1795 r., znajdującego się w Ossolineum⁸. Nosi osobny tytuł *Catalogue des miniatures, peintures à l'huile en petit, en camayeux, à gouache, en biscuit, basrelief, cire, bronze, decoupures, dessins et estampes encadrées 1794* umieszczony na karcie tytułowej i ma spis treści, osobną paginację, numerację oraz kompletny zapis wymiarów i wycen, a także oznaczenia lokalizacji symbolami literowo-cyfrowymi, analogicznymi jak w katalogu obrazów. Część poświęcona miniaturom podzielona jest na dwa rozdziały według klucza ikonograficznego: *Portraits en miniature à l'huile en petit, en camayeux, à gouache etc.* – 140 pozycji – i *Sujets divers en miniature (Sujets historiques tants dévots que prophanes en miniature)* – 107 pozycji, co daje liczbę 247 miniatur. Przy prawie wszystkich miniaturach odnotowano lokalizację w Zamku, w pomieszczeniach tzw. Bacciarellówki: „en petit cabinet de l'atelier en haut” i kilka w „petit cabinet près de l'atelier des sculpteurs”. Kilka sztuk odnotowano w Łazienkach Królewskich – w pałacu Na Wyspie: w Gabinecie przy Sali Salomona (3), w Sypialni (1), w Rotundzie (2); w Pałacu Myślewiec (1); w Oficy Wielkiej (2); w Białym Domu (9) i w Belwederze (7).

Identyczny zapis, z tą samą liczbą pozycji, ma o rok późniejszy *Catalogue des miniatures, peintures à l'huile en petit en camayeux, à gouache, en biscuit, basreliefs, cire, decoupures, cuivre doré, dessins et estampes encadres 1795*, dołączony do drugiego egzemplarza katalogu obrazów z 1795 r., przechowywanego w AGAD⁹.

³ AGAD, AJP 200, brak karty tytułowej, s. 92–98.

⁴ AGAD, AJP 201.

⁵ *Catalogue des Tableaux du Roi*, Paryż, Bibliothèque d'Art et d'Archéologie, Ms 12; Rosset 1994, s. 146: de Rosset pierwszy opublikował informację o istnieniu tego odpisu, uważanego za zaginiony (Mańkowski 1932, s. 75, przyp. 1), podając tytuł *Catalogue des Tableaux du Roi appartenant à Sa Maj. le Roi de Pologne, 1793* (być może kopia katalogu paryskiego, którą dysponuję, nie zawiera strony tytułowej z szerszą wersją tytułu).

⁶ Mańkowski 1932, s. 74.

⁷ AGAD, KNBK 168 (w: Mańkowski 1932 oznaczony KB i określony jako brulion katalogu z 1795 r.), s. 105–109.

⁸ Kat. min. S.A. 1794 (w: Mańkowski 1932 oznaczony KO), s. 1–27.

⁹ Kat. min. S.A. 1795.

Inwentarz sporządzony w 1799 r. dla księcia Józefa Poniatowskiego jako spadkobiercy Stanisława Augusta powtarza dokładnie zapisy z 1795 r. i wymienia w tej samej kolejności tę samą liczbę miniatur, czyli 247¹⁰, podobnie jak inwentarz z 1819 r.¹¹. W tym ostatnim przy 9 pozycjach pojawiają się notatki „envoyè à Paris”, a przy jednej „vendu 4 Juin 1819”.

Ostatnią specyfikacją miniatur jest spis wykonany po przeprowadzonej w 1820 r. rewizji spuścizny po Stanisławie Augustacie¹². Wymieniono 237 miniatur, w tym 140 portretów i 97 przedstawień o tematyce historycznej (w tym ostatnim rodzaju numeracja jest co prawda doprowadzona do numeru 107, ale między numerami 93 i 104 brakuje wpisów).

Pierwsza część niniejszego katalogu obejmuje miniatury o ustalonym autorstwie oraz dzieła anonimowe, dla których można wskazać konkretny pierwowzór, i wówczas są one wpisane pod nazwiskiem autora wzoru (np. według Bacciarellego, według van Dycka itd.). Lakoniczność niektórych biogramów miniaturzystów wynika z faktu, że dane o życiu wielu z nich pozostają słabo rozpoznane. Nierzadko sygnatura na miniaturze jest jedynym świadectwem istnienia jej autora. Dlatego uwzględniono również nazwiska miniaturzystów często nieznanych z imienia i nienotowanych w specjalistycznych leksykonach (Schidloff 1964, Blättel 1992, Lemoine-Bouchard 2008), bazach online (ULAN, Witt checklist, Fondazione Federico Zeri, base joconde, rkd) oraz bazach poszczególnych muzeów, a także domów aukcyjnych, antykwariatów, galerii (Boris Wilnitsky, Leon Wilnitsky) i portali komercyjnych (e-bay, allegro).

Miniatury o średnim poziomie artystycznym, a takie przeważają w dzisiejszej kolekcji Zamku, rzadko bywały dziełami oryginalnymi. Były to powtórzenia malarskich pierwowzorów, incydentalnie wykonywane bezpośrednio z oryginału – jak np. robił to Wincenty Lesseur – przeważnie jednak za pośrednictwem innych powtórzeń, w tym także graficznych, co powodowało czasami odwrócenie stron kompozycji czy brak wierności kolorystyce pierwowzoru.

W katalogu znalazły się także miniatury wytwarzane w końcu XIX i w XX w., jako przedmioty dekoracyjne, rodzaj galanterii pamiątkarskiej – w glosach zaznaczono ich przynależność do tego rodzaju.

¹⁰ Inw. S.A. 1799, s. 483–489.

¹¹ Inw. sukcesji po S.A. 1819, s. 39–45.

¹² Notte 1820, s. 25 i nn.

Introduction

During the 1970s and 1980s, while the rebuilding works at the Royal Castle in Warsaw were taking place, work was also started—as far as possible—on the ‘reconstruction’ of the art collections, which had been part of the castle’s decor during the reign of King Stanisław August Poniatowski (1764–1795). However, in contrast to the numerous paintings, bronzes and furniture—which survived the wars and the looting of the nineteenth and twentieth centuries—almost nothing remained of the king’s collection of miniatures. The catalogue compiled by Anita Chiron-Mrozowska, which was based on all the inventories relating to the king’s collection,¹ includes 266 entries, but only four—although not without reservation—which can be identified with those currently in existence: (*Stanisław Leszczyński*, entry 17, Ossolineum; *Rozalia Lubomirska*, entry 89, NMW or NMK – Princes Czartoryski Museum; *Franciszek and Kazimierz Rzewuski*, entry 114, NMK – Princes Czartoryski Museum; *The Blinding of Samson* after Rembrandt, entry 177, NMW). So there was no basis on which to even begin an attempt to recreate the king’s collection of miniatures.

The collection we have today came into existence in a random manner, and its core was made up of gifts donated by private individuals who wished to support the reconstruction of the Castle and its collections. The first miniatures were donated in the 1970s, when the Castle was still in the process of being reconstructed. These donors included: in 1971—The Rev. Tadeusz Fręchowicz from Wołyń nr Radzyń Podlaski (2) (cat. nos. 19 and 76); in 1972—Włodzimierz Rytel from Wrocław (2) (cat. nos. 10 and 14); in 1973—Wanda Majewska from Jedlnia nr Radom (5) (cat. nos. 31, 89, 105, 124 and 125); in 1974—Tadeusz Wierzejski from Warsaw (4) (cat. nos. 18, 52, 100 and 101); in 1976—Maria Chmiel from Moscow (5) (cat. nos. 26, 50, 59, 86 and 127); in 1986—Józef Aleksander Kronsten from London (2) (cat. nos. 32 and 62) and in 2004—Zuzanna Prószyńska from Warsaw (3) (cat. nos. 57, 103 and 107). The following persons donated one miniature: Halina Weinstein from Guildford in Surrey in Great Britain (cat. no. 25); Olga and Władysław Tomkiewicz from Warsaw (cat. no. 38); Krystyna Zachwatowicz-Wajda and Andrzej Wajda from Warsaw (cat. no. 49); K. Czajkowski from Białogard—his first name is unknown—(cat. no. 60); Marta Henryka Wärgren from Stockholm (cat. no. 72), and Bogusław Belz from London (cat. no. 75).

The collection grew significantly thanks to the Ciechanowiecki Foundation’s collections which have been based at the Royal Castle since 1988. The Castle’s collection currently contains 25 miniatures belonging to the Foundation (cat. nos. 2, 5, 8, 15, 24, 27–29, 35, 54, 56, 58, 61, 63, 65, 66, 83, 85, 95, 102, 108, 110, 111, 121 and 129). These include royal portraits that are important from an iconographical point of view: Stanisław Leszczyński (cat. no. 110) and his daughter, the Queen of France, Maria Leszczyńska (cat. nos. 58 and 95), and also Stanisław August (cat. no. 63) and members of his family (cat. nos. 2, 3 and 54). The high-quality likenesses of Polish personages are also worth noting, such as those of Princess Ludwika Karolina of Neuburg, née Radziwiłł (cat. no. 8), the Saxon-Polish minister Heinrich von Brühl (cat. no. 35) and the grand chancellor of Lithuania, Joachim Chreptowicz (cat. no. 65).

In 1994 Karolina Lanckorońska donated several dozen works of art—including twelve portrait miniatures—from her family’s collection and that of the Potockis who were linked by marriage to the Lanckorońskis (cat. nos. 3, 4, 6, 30, 67, 70, 84, 114, 117, 119, 120 and 122).

¹ Chiron-Mrozowska 2004, pp. 121–182.

In 2009, 232 miniatures were incorporated into the Castle's collection which were the legacy of Janina Maria Konczacka from Halifax in Canada. The majority are American miniatures which have not been included in this catalogue. Thirty-nine which can be deemed to be of European origin (cat. nos. 7, 11, 12, 16, 17, 20, 21, 23, 33, 34, 36, 37, 39, 40–42, 44, 46–48, 51, 71, 73, 74, 77–82, 88, 93, 96–99, 104, 130 and 131) have been included.

Twenty-two miniatures now in the collection were considered worthy of supplementing the collection and were purchased by the Royal Castle in Warsaw. The first of these was a miniature on a bracelet bearing the likeness of a knight of the Order of St Stanisław (cat. no. 123). Subsequent purchases were made based on the criteria and overall profile of the Castle's collection, the preference being for the iconography of Polish rulers and personages or persons connected to Poland. In 1983 a likeness of King Stanisław Leszczyński (cat. no. 45) was bought in a private sale in Warsaw, and in 2012 and 2014 two portraits of Stanisław August: one in Warsaw (cat. no. 64) and the other in Kraków (cat. no. 53). In 1982 a snuffbox with a portrait of Stanisław August's nephew, Prince Stanisław Poniatowski (cat. no. 43) was acquired at the P.P. Desa antiques shop, and in 1996 a miniature with a portrait of Karol Radziwiłł 'Panie Kochanku' (his idiolect was 'My Dear Sir' to distinguish him from his earlier namesake) (cat. no. 113) was purchased at D.A. Altius.

Two sets of miniatures which came from important historic collections were also purchased. The first, acquired in 1990, included six miniatures from the Radziwiłł treasury at Nieśwież (now: Nesvizh, Belarus) (cat. nos. 9, 94, 106, 109, 112 and 126), three of which were of seventeenth-century origin.

The second was a set of miniatures belonging to the Stanisław August collection, purchased at a sale at Christie's in London in 2012 (cat. nos. 13, 22, 46, 68, 87, 90–92, 115 and 116) and in 2013 at Sotheby's in London (1 miniature: cat. no. 69). Reservation should be made as to their provenance as there were usually several copies of the same miniature and so one cannot be sure that a given version belonged to the royal collection and was the one listed in the catalogues. Their identification is all the more difficult because the catalogue does not contain any numbers, as was usually the case with the majority of paintings. It is, however, very likely that the ten purchased miniatures, together with two others which appeared on the art market, (and which the Castle was unfortunately unable to buy—a portrait of Magdalena Agnieszka Sapieha after Marcello Bacciarelli, Christie's, London, 30/09/2014 and a portrait of Izabela Lubomirska née Czartoryska, Kunst- und Auktionshaus Döbritz, Frankfurt am Main, 19/11/2016, lot 518)—come from the king's collection and almost to the present day have constituted a complete set sold as a whole. At the beginning of the twentieth century it belonged to Aleksander Drucki-Lubecki, probably until his death in 1926, and then to Ernst Adolf Titgemeyer in Osnabrück.

The purchased set contains portraits of Stanisław August's family and members of his immediate circle. Although there are only a few miniatures, they accurately reflect the profile of the king's former collection, being of sentimental value or mementoes. After the king's death, the miniatures were inherited by Prince Józef Poniatowski, and then by his sister, Maria Teresa Tyszkiewicz, who in 1821 sold them almost in their entirety to Antoni Fusi, an art dealer who was a distant acquaintance. From the detailed analysis of the archives undertaken by Anita Chiron-Mrozowska it transpires that Fusi took the miniatures to Russia and nothing more was heard of them for many years.²

The lists of miniatures in the Stanisław August collection were appended as annexes or chapters to the catalogues of paintings compiled between 1783 and 1794. The cursory descriptions, and almost total lack of information about their authorship, the lack of numbering and

² Ibid, pp. 134–141.

technical data clearly demonstrate that the miniatures were valued far less than the easel paintings and tended to be treated as every-day objects.

The 1783 catalogue of paintings³ includes two lists: *Mignitures* (sic), listing thirty entries (unnumbered from 23 onwards), and *Mignitures du Cabinet du Roi*, with 104 entries (unnumbered), so in 1783 the king's collection of miniatures consisted of 134 items. The dimensions and valuations of the miniatures are only listed up to entry 17.

The catalogue of paintings with a starting date of 1784,⁴ entitled *Classes des sujets du catalogue des tableaux du Roi en 1784*, is an iconographical index which does not include miniatures.

There were at least two copies of the 1793⁵ catalogue of paintings. Today we have a copy of one of them (formerly in the Branickis' library, later the Tarnowskis' library in Sucha), made at the beginning of the twentieth century for Andrzej Mniszech who was living in Paris. In 1932 Tadeusz Mańkowski referred to the version from Sucha and the second one supposedly located in the Central Archives of Historical Records in Warsaw [Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie – AGAD)].⁶ The copy of the Parisian catalogue which I am referring to is limited to the section on paintings.

The catalogue of paintings for the years 1793–1795⁷ contains a section on miniatures on pages 105–109, which repeats a part of the 1783 catalogue, as well as the manner of making entries. It consists of the same chapters and contains only 14 more entries: *Mignitures* contains 36, *Mignitures du Cabinet du Roi* 112, and so a total of 148. Numbering and valuations are only found in the first chapter.

In 1794, the manner of listing entries changed dramatically. The list which is currently attached to one of the two known copies of the 1795 catalogue of paintings, housed in the Ossolineum⁸ bears the date 1794. It has a separate title: *Catalogue des miniatures, peintures à l'huile en petit, en camayeux, à gouache, en biscuit, bas relief, cire, bronze, decoupures, dessins et estampes encadrées 1794* on the title page, a table of contents, separate pagination, numbering, and a complete list of the dimensions and valuations, and the locations of the paintings are marked with letters and digits, just as in the catalogue of paintings. The part devoted to miniatures is divided into two chapters according to the iconographic criteria: *Portraits en miniature à l'huile en petit, en camayeux, à gouache, etc.* – 140 entries and *Sujets divers en miniature (Sujets historiques tant dévots que prophanes en miniature)* – 107 entries which gives a total of 247 miniatures. The location of nearly all the miniatures within the Castle is noted, in the rooms of the so-called Bacciarellówka (Bacciarelli's workshop) 'en petit cabinet de l'atelier en haut' and a few in the 'petit cabinet près de l'atelier des sculpteurs'. A few pieces were recorded in the Royal Łazienki – in the Palace on the Isle: in the Cabinet near the Salle de Salomon (3); the Bedchamber (1); the Rotunda (2); in the Myślewiec Palace (1); Le Grand Commun (2); in the White Pavilion (9) and in the Belvedere (7).

³ AGAD, AJP 200, without title page, pp. 92–98.

⁴ AGAD, AJP 201.

⁵ *Catalogue des Tableaux du Roi*, Paris, Bibliothèque d'Art et d'Archéologie, Ms 12; Rosset 1994, p. 146: de Rosset was the first to publish information about the existence of this excerpt, believed lost (Mańkowski 1932, p. 75, footnote 1), giving the title as: *Catalogue des Tableaux du Roi appartenant à Sa Maj. le Roi de Pologne, 1793* (perhaps the copy of the Parisian catalogue, which I am using, has no title page bearing the longer version of the title).

⁶ Mańkowski 1932, p. 74.

⁷ AGAD, KNBK 168 (in: Mańkowski 1932 marked KB and defined as a draft of the 1795 catalogue), pp. 105–109.

⁸ Cat. Min. S.A. 1794 (in: Mańkowski 1932 marked KO), pp. 1–27.

An identical record, with the same number of entries was made a year later in the *Catalogue des miniatures, peintures à l'huile en petit, en camayeux, à gouache, en biscuit, bas-reliefs, cire, decoupures, cuivre doré, dessins et estampes encadrés 1795*, appended to the second copy of the 1795 catalogue of paintings housed in AGAD.⁹

The inventory compiled in 1799 for Prince Józef Poniatowski, Stanisław August's heir, repeats the entries from 1795 exactly, and lists, in the same order, the same number of miniatures, i.e. 247,¹⁰ just like the 1819 inventory.¹¹ In the latter, the note 'envoyé à Paris' appears next to nine entries and 'vendu 4 Juin 1819' next to one.

The last list of miniatures was drawn up in 1820 after the revision of Stanisław August's legacy.¹² It contains 237 miniatures, including 140 portraits and 97 historical scenes (in the latter, the numbering goes up to no. 107, but there are no entries between numbers 93 and 104).

The first part of this catalogue contains miniatures of authenticated authorship and also works by unknown artists for which there is a known prototype, in which case they are entered under the surname of the artist who painted the original (e.g. after Bacciarelli, after van Dyck, etc.). The cursory nature of some of the artists' profiles is due to the scant knowledge about their lives. Often the signature on a miniature is the only evidence of the artist's existence. Which is why the surnames of artists often unknown by their first names or those unrecorded in specialist lexicons (Schidloff 1964, Blättel 1992, Lemoine-Bouchard 2008), online databases (ULAN, Witt checklist, Fondazione Federico Zeri, base joconde, rkd) and the databases of specific museums, as well as auction houses, antiques shops, galleries (Boris Wilnitsky, Leon Wilnitsky) and commercial websites (eBay, Allegro.pl) have also been given.

Miniatures of a mediocre artistic level—which make up the greater part of this collection—were rarely original works. They were repetitions of paintings, made by chance and based on the original—e.g. those by Wincenty Lesseur—but mostly they originated through other repetitions, including prints, which sometimes resulted in mirror images and unfaithful renderings of the original colouring.

The catalogue also includes miniatures made at the end of the nineteenth and twentieth centuries, as decorative items—a kind of souvenir artwork—in these cases, the glossaries indicate their affiliation to this particular genre.

⁹ Cat. Min. S.A. 1795.

¹⁰ Inv. S.A. 1799, pp. 483–489.

¹¹ Inv. of the S.A. legacy 1819, pp. 39–45.

¹² Notte 1820, pp. 25ff.

Katalog Catalogue

według Marcella BACCIARELLEGO

1 *Stanisław August w czerwonym szustokorze, ok. 1780*

nr inw. FC-ZKW/351

gwasz, akwarela, kość, owal, 5,3 x 4,2 cm
na odwrocie nalepki z numerami: 7 i 367

Stanisław Antoni Poniatowski h. Ciołek (1732–1798),
król polski 1764–1795 jako Stanisław II August.

Oczy ciemnobrązowe, włosy pudrowane, czarna wstążka na harcapie; na szyi, na oranżowej wstędze, pruski Order Orła Czarnego (nadany w 1763), przez ramię błękitna wstęga polskiego Orderu Orła Białego (nadany w 1765), gwiazda tego orderu na lewej pierś; tło błękitno-sepiowe.

Miniatura nie jest powtórzeniem żadnego ze znanych dzisiaj portretów pędzla Marcella Bacciarellego, lecz kompilacją różnych elementów występujących w Bacciarellowskiej ikonografii króla. Ujęcie popiersia z głową skierowaną w przeciwnym kierunku niż tors i z wysuniętym lewym barkiem wywodzi się z portretu w zbroi z 1766–1767, którego pierwsza wersja się nie zachowała i jest znana z replik i kopii (patrz Juszcak, Małachowicz 2007, nr 68). Wygląd pierwszej, zaginionej wersji oddaje miedzioryt wykonany przez Bartolomea da Folino w 1778 – patrz il. 1a (Widacka 2008, nr 16), który w 1783 i przed 1787 został powtórzony przez Johanna Feigla (Widacka 2008, nr 45; błędnie jako Teigl), a następnie Adama Wolfganga Töpffera (Kat. BN, t. 4, nr 5049). W rycinach Feigla i Töpffera zbroję zastąpiono szustokorem oraz dodano kołnierz i koronkowy żabot do koszuli. Podobnie postąpił autor miniatury. Szczegóły takie, jak sposób sfaldowania wstęgi orderowej czy kołnierz koszuli i układ koronki żabotu, w zamkowej miniaturze są natomiast znane z licznych portretów króla pędzla Bacciarellego i warsztatu (schemat wypracowany ok. 1780, wielokrotnie powtarzany).

after Marcello BACCIARELLI

1 *Stanisław August in a Red Justaucorps, c 1780*

inv. no. FC-ZKW/351

gouache, watercolour, bone, oval, 5.3 x 4.2 cm
labels with the numbers 7 and 367 on back

Stanisław Antoni Poniatowski of the Ciołek coat of arms
(1732–1798), King of Poland 1764–1795 as Stanisław II
August.

Dark brown eyes, powdered hair *en queue* tied with black ribbon; Prussian Order of the Black Eagle (awarded in 1763) on orange ribbon about the neck, blue sash of the Polish Order of the White Eagle (awarded in 1765) over shoulder, star of this order on left breast; blue and sepia background.

The miniature is not a repetition of any of the portraits by Marcello Bacciarelli known today, but is a compilation of various elements which appear in Bacciarelli's iconography of the king. The pose, with the head facing in a different direction from the shoulders, and left shoulder jutting forward, is derived from a portrait in armour dating from 1766–1767, the original of which has not survived and is known from replicas and copies (see: Juszcak, Małachowicz 2013, no. 68). The appearance of the first, lost, version can be seen in a copperplate engraving made by Bartolomeo da Folino in 1778 – see fig. 1a (Widacka 2008, no. 16), which Johann Feigl repeated in 1783 and before 1787 (Widacka 2008, no. 45; incorrectly written as Teigl) and later by Adam Wolfgang Töpffer (Cat. BN, vol. 4, no. 5049). In the engravings made by Feigl and Töpffer, the armour was replaced with a justaucorps, and a collar and lace jabot were added to the shirt. The author of the miniature did likewise. The details in the Royal Castle miniature however, such as the manner in which the sash is draped, the collar of the shirt, and the fall of the lace of the jabot, are known from the many portraits painted by Bacciarelli and his studio (the formula devised in c 1780, was repeated many times).

Historia: według informacji A. Ciechanowieckiego miniatura była wystawiana „na rynku sztuki w Anglii”; 1978 oferowana do zakupu w MNW (opinia H. Kamińskiej-Krassowskiej z 17.07.1978 na podstawie fotografii); 1984 depozyt A. Ciechanowieckiego w Towarzystwie Przyjaciół Sztuki Polskiej przy The Art Institut w Detroit [„Dziennik Polski” (The Polish Daily News, Detroit), 28, 29.08.1987]; 1986 Fund. Ciechanowieckich, od 1988 w ZK.

Literatura: Warszawa 1989, nr 89.

według Marcella BACCIARELLEGO

2 Michał Jerzy Poniatowski, ok. 1780

nr inw. FC-ZKW/353

gwasz, akwarela, kość, owal, 4,2 x 3,4 cm
na odwrocie napis: *Michał Jerzy Xiążę / Poniatowski Biskup Płocki i P[ultu]ski / Xiążę 1770*; nalepka z numerem 40/4

Michał Jerzy Poniatowski h. Ciołek (1736–1794), brat króla Stanisława Augusta, biskup płocki od 1773, arcybiskup gnieźnieński i prymas od 1784.

Oczy szare, włosy pudrowane; czarna sutanna, czerwona piuska, srebrny krzyż biskupi na złotym łańcuchu; na szyi, na błękitnej wstędze, krzyż polskiego Orderu Orła Białego (nadany w 1764), na piersi gwiazda tego orderu, pod befką widoczny fragment czerwonej wstęgi Orderu św. Stanisława (nadany w 1765); tło szarougrowe.

1a

Provenance: according to information received from A. Ciechanowiecki, the miniature was put up for sale 'on the art market in England'; in 1978 it was offered to the NMW (17/07/1978 opinion of H. Kamińska-Krassowska, based on a photograph); 1984 on loan by A. Ciechanowiecki to the Friends of Polish Art at The Art Institute in Detroit ('The Polish Daily News', Detroit, 28 and 29 August 1987); 1986 Ciechanowiecki Foundation; from 1988 at the RCW.

Literatura: Warsaw 1989, no. 89.

after Marcello BACCIARELLI

2 Michał Jerzy Poniatowski, c 1780

inv. no. FC-ZKW/353

gouache, watercolour, bone, oval, 4.2 x 3.4 cm
inscribed *Michał Jerzy Xiążę / Poniatowski Biskup Płocki i P[ultu]ski / Xiążę 1770* [Michał Jerzy Prince / Poniatowski Bishop of Płock and P(ultu)sk / Prince 1770] on back; label with the number 40/4

Michał Jerzy Poniatowski of the Ciołek coat of arms (1736–1794), brother of King Stanisław August, Bishop of Płock from 1773, Archbishop of Gniezno and Primate from 1784.

Grey eyes, powdered hair; black cassock, red zucchetto, silver pectoral cross on gold chain; cross of the Polish Order of the White Eagle (awarded in 1764) on blue ribbon about the neck, star of this order on chest; fragment of the red sash of the Order of St Stanisław

Miniaturowa wersja portretu pędzla Bacciarellego namalowanego ok. 1778, należącego do serii portretów rodziny Poniatowskich znajdujących się w Jadalni pałacu w Łazienkach. Pierwszy egzemplarz (obecne miejsce przechowywania nieustalone) znany jest z licznych warsztatowych powtórzeń (najlepsze wersje w MNWr, ok. 1784–1786, nr inw. VIII-5, patrz Houszka, Łukaszewicz 2013, nr 19; w Wilanowie, nr inw. Wil. 1989, patrz Chyczewska 1970, nr 76, oraz w ZK, nr inw. ZKW/299, patrz Juszczak, Małachowicz 2007, nr 64) – patrz il. 2a, oraz graficznej wersji Jeana Mathiasa Royera z 1782 (patrz Chyczewska 1963, nr 21a). Miniatura powtarza kolorystykę pierwotnego. Twarz jest odmłodzona i lekko idealizowana.

Historia: 1978 oferowana do zakupu w MNW (opinia H. Kamińskiej-Krassowskiej z 11.07.1978 na podstawie fotografii); 1984 depozyt A. Ciechanowieckiego w Towarzystwie Przyjaciół Sztuki Polskiej przy The Art Institut w Detroit [„Dziennik Polski” (The Polish Daily News, Detroit), 28, 29.08.1987]; Fund. Ciechanowieckich, 1988 przekazana do ZK.

Literatura: Warszawa 1989, nr 86.

(awarded in 1765) visible under the preaching bands; greyish ochre background.

Miniature version of a portrait by Bacciarelli painted in c 1778, belonging to the series of portraits of the Poniatowski family in the Dining Room at the Łazienki Palace. The first copy (present whereabouts unknown) is known from many studio repetitions (the best version is in the NMWr, c 1784–1786, inv. no. VIII-5, see: Houszka, Łukaszewicz 2013, no. 19; in Wilanów, inv. no. Wil 1989, see: Chyczewska 1970, no. 76 and in the RCW, inv. no. ZKW/299, see: Juszczak, Małachowicz 2013, no. 64) – see fig. 2a, as well as from a print dating from 1782 by Jean Mathias Royer (see: Chyczewska 1963, no. 21a). The miniature accurately repeats the palette in the original. The face has been made more youthful and is slightly idealized.

2a

Provenance: 1978 offered to the NMW (opinion of H. Kamińska-Krassowska of 11 July 1978, based on a photograph); 1984 on loan by A. Ciechanowiecki to the Friends of Polish Art at The Art Institute in Detroit (‘The Polish Daily News’, Detroit, 28 and 29 August 1987); Ciechanowiecki Foundation; from 1988 at the RCW.

Literature: Warsaw 1989, no. 86.

według Marcella BACCIARELLEGO

3 *Ludwika z Poniatowskich**Zamoyska* (?), ok. 1780–1790

nr inw. ZKW/4040

gwasz, akwarela, kość, owal, 4 x 3,2 cm
(w świetle oprawy)na odwrocie napis atramentem: *Ludwika / z Poniatowskich / Zamoyska ordy- / natowa, Woy[ewo]dz: / Podolska. urodz: / 1728 siostra St: Aug / Króla.-; ołówkiem numer 40*
(numer Spisu miniatur Lanckorońskich 1939)

Ludwika Zamoyska (1728–1798), córka Stanisława Poniatowskiego h. Ciołek, wojewody krakowskiego, siostra króla Stanisława Augusta; 1746 żona Jana Jakuba Zamoyskiego h. Jelita, wojewody podolskiego.

Oczy brązowe, włosy pudrowane szare; stroik biały przewiązany pasem białej koronki, błękitna suknia obszyta ciemnym futrem, białe *fichu*; tło szaro-ugrowe z wyraźnym punktowaniem.

Wizerunek powtarza pozę i kostium za portretem Zamoyskiej namalowanym przez Marcella Bacciarellego ok. 1780 [MNK, nr inw. MNK II-a-359 (d. 58 558), ol., pł., owal, 72 x 57 cm; Kat. MNK 2001, nr 23] – patrz il. 3a. Twarz jest znacznie odmłodzona, a rysy nie są odtworzone wiernie w stosunku do pierwowzoru i wykazują pewne podobieństwo do fizjonomii córki Ludwiki, Urszuli Mnischowej.

after Marcello BACCIARELLI

3 *Ludwika Zamoyska**née Poniatowska* (?), c 1780–1790

inv. no. ZKW/4040

gouache, watercolour, bone, oval, 4 x 3.2 cm
(sight size)inscribed *Ludwika / z Poniatowskich / Zamoyska ordy- / natowa, Woy[ewo]dz: / Podolska. urodz: / 1728 siostra St: Aug / Króla.-* [Ludwika / née Poniatowska / Zamoyska wife of the entailee of the Zamość estate, Voivode of Podole, born: / 1728 sister of Stanisław August / king.-]
on back in ink; the no. 40 in pencil (no. on the List of Lanckoroński miniatures 1939)

Ludwika Zamoyska (1728–1798), daughter of Stanisław Poniatowski of the Ciołek coat of arms, Voivode of Kraków, sister of King Stanisław August; 1746 wife of Jan Jakub Zamoyski of the Jelita coat of arms, Voivode of Podole.

Brown eyes, powdered grey hair; wearing a decorative headband tied with white lace, blue dress trimmed with brown fur, white *fichu*; grey-green and brown background, with distinct stippling.

The likeness repeats the pose and costume in Marcello Bacciarelli's portrait of Zamoyska dating from c 1780 (NMK, inv. no. MNK II-a-359 (formerly 58 558), oil, canvas, oval, 72 x 57 cm; Cat. NMK 2001, no. 23) – see fig. 3a. The face has been made significantly more youthful, the features are not a faithful rendition of the original, but show a certain similarity to those of Ludwika's daughter, Urszula Mnisch.

3a

Źródła: Spis miniatur Lanckorońskich 1939, nr 40: „Ludwika Zamoyska”; List Antoniego Lanckorońskiego 1946.

Historia: kolekcja Karola Lanckorońskiego (zm. 1933) w Rozdole; własność dzieci Karola: Antoniego (zm. 1965), Adelajdy (zm. 1980) i Karoliny (zm. 2002); 1939 zdeponowana w Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich we Lwowie; po 1946 odzyskana przez Antoniego Lanckorońskiego; 1994 dar Karoliny Lanckorońskiej (nr ks. darów ZMK-5920).

Literatura: niepublikowana.

Sources: List of Lanckoroński miniatures 1939, no. 40 'Ludwika Zamoyska'; Letter from Antoni Lanckoroński 1946.

Provenance: Karol Lanckoroński (d. 1933) collection in Rozdół; property of his children: Antoni (d. 1965), Adelajda (d. 1980) and Karolina (d. 2002); 1939 on loan to the National Ossoliński Institute in Lwów [now: Lviv, Ukraine]; after 1946 recovered by Antoni Lanckoroński; 1994 gift of Karolina Lanckorońska (no. ZMK-5920 in the book of donations).

Literature: unpublished.

według Marcella BACCIARELLEGO

4 *Stanisław August w mundurze Korpusu Kadetów, ok. 1790*

nr inw. ZKW/4031

gwasz, akwarela, kość, owal, 4,6 x 3,8 cm
(w świetle oprawy)

na odwrocie nalepka z napisem czarnym atramentem: *Auguste / Poniatowski* i numer 89

Stanisław Antoni Poniatowski h. Ciołek (1732–1798), król polski 1764–1795 jako Stanisław II August.

Oczy jasnobrązowe, włosy pudrowane, z tyłu czarna wstążka; mundur Korpusu Kadetów z dystynkcjami generała – granatowy z czerwonym kołnierzem, haft na kołnierzu i epolet – złote, od lewego ramienia przez pierś błękitna wstęga Orderu Orła Białego, gwiazda tego orderu na lewej piersi, na szyi czerwona

after Marcello BACCIARELLI

4 *Stanisław August in the Uniform of the Cadet Corps, c 1790*

inv. no. ZKW/4031

gouache, watercolour, bone, oval, 4,6 x 3.8 cm
(sight size)

inscribed *Auguste / Poniatowski* and the number 89 on back, in black ink

Stanisław Antoni Poniatowski of the Ciołek coat of arms (1732–1798), King of Poland 1764–1795 as Stanisław II August.

Light brown eyes, powdered hair tied with black ribbon; uniform of the Cadet Corps (rank of general)—navy blue with red collar, gold embroidery on collar and epaulette; blue sash of the Polish Order of the White Eagle (awarded in 1765) over left shoulder and

wstęga z krzyżem pruskiego Orderu Orła Czarnego (1763); tło szare z odcieniem sepia.

Wizerunek łączy elementy Bacciarellowskich portretów monarchy z różnych okresów jego życia. Forma mundur – ze stojącym, haftowanym, wąskim kołnierzem – przypomina mundur Korpusu Kadetów przedstawiony na portrecie w półpostaci z ok. 1775 (ZK, nr inw. ZKW/2492; Juszcak, Małachowicz 2007, nr 63); pod szyją widoczny jest kołnierzyk koszuli, który pojawia się na portretach z lat ok. 1780–1785 (patrz Juszcak, Małachowicz 2007, nr 65; Juszcak 2011, s. 142), natomiast twarz prezentuje typ portretów z końca lat 80. XVIII w., np. portretu z popiersiem Piusa VI (Fund. Ciechanowieckich, nr inw. FC-ZKW 1399; Juszcak, Małachowicz 2001).

Twarz na miniaturze trafnie oddaje Bacciarellowski typ fizjonomiczny i jest dużo sprawniej malowana niż reszta postaci. Partia ubioru jest niewykończona, jakby pobieżnie naszkicowana, np. na środku piersi widać kilka czarnych kresek i nieokreśloną czerwoną plamę, która jest błędnie i niedbale skopionym z pierwowzorów fragmentem z zawieszoną na szyi i zakończoną rozetowym upięciem oranżową wstęgą z krzyżem Orderu Orła Czarnego.

across chest, star of this order on left breast; red ribbon with cross of the Prussian Order of the Black Eagle (awarded in 1763) about neck; grey background with sepia tints.

The likeness is a combination of various elements taken from Bacciarelli's portraits of the king at different periods of his life. The cut of the uniform—with narrow, embroidered mandarin collar—is reminiscent of the uniform of the Cadet Corps shown in the half-length portrait dating from c 1775 (RCW, inv. no. ZKW/2492; Juszcak, Małachowicz 2013, no. 63), with shirt collar visible beneath, which appears on the portraits dating from c 1780–1785 (see: Juszcak, Małachowicz 2013, no. 65; Juszcak 2011, p. 142) whereas the face is of the type dating from the late 1780s, e.g. portrait with the bust of Pope Pius VI (Ciechanowiecki Foundation, inv. no. FC-ZKW 1399; Juszcak, Małachowicz 2001).

The face on the miniature accurately renders a Bacciarelli type of physiognomy and is far more skilfully painted than the rest of the figure. The details of the clothing are unfinished, as if sketchily drawn, e.g. several black lines and an undefined red blotch are visible in the centre of the chest which is a fragment, which has been incorrectly and carelessly copied from originals, of the orange ribbon with the Order of the Black Eagle which was hung about the neck and tied together with a rosette-shaped clasp.

Historia: kolekcja Karola Lanckorońskiego (zm. 1933) w Rozdole i Wiedniu; własność dzieci Karola: Antoniego (zm. 1965), Adelajdy (zm. 1980) i Karoliny (zm. 2002); 1994 dar Karoliny Lanckorońskiej (nr ks. darów ZMK-5911).

Literatura: Bachowski, Treter 1912, nr 84 (jako własność „Karola hr. Lanckorońskiego, Rozdół”; mundur opisany jako ciemnozielony); Winiewicz-Wolska 2010, nr 1148 (bez obecnego miejsca przechowywania).

Provenance: Karol Lanckoroński (d. 1933) collection in Rozdół and Vienna; property of his children: Antoni (d. 1965), Adelajda (d. 1980) and Karolina (d. 2002); 1994 gift of Karolina Lanckorońska (no. ZMK-5911 in the book of donations).

Literature: Bachowski, Treter 1912, no. 84 (as the property of 'Count Karol Lanckoroński, Rozdół'; uniform described as dark green); Winiewicz-Wolska 2010, no. 1148 (without giving current whereabouts).

według Marcella BACCIARELLEGO

5 Stanisław August z klepsydrą,

ok. 1795

nr inw. FC-ZKW/513

akwarela, gwasz, kość, prostokąt z zaokrąglonymi narożnikami, 9,6 x 8,5 cm na krawędzi blatu stołu napis: *QUAESIVIT CELO* (sic!) *LUCEM* (Eneida, IV, 692), poniżej, na oskrzynieniu: *STANISLAS AUG. REX P.*, na kostce wieńczącej nogę stołu: *MDCCLXXXI* (sic!), data niekompletna, zapewne z powodu braku miejsca na odwrocie: nalepka w formie znaczka pocztowego z numerem 194; nalepka z napisem *Stanisław Poniatowski*; nalepka z numerem *N. 8/194*

Stanisław Antoni Poniatowski h. Ciołek (1732–1798), król polski 1764–1795 jako Stanisław II August.

Oczy jasnobrązowe, włosy szpakowate; ciemnobłękitny szlafrok podbity jasnobrązowym futrem; w tle czerwona kotara.

Powtórzenie wielokrotnie kopiowanego w różnych technikach portretu pędzla Bacciarellego z 1793, zwanego *Portretem z klepsydrą* bądź *Portretem alegorycznym*. Oryginały pędzla Bacciarellego przechowywane są w zbiorach prywatnych w Paryżu (z kolekcji Poniatowskich, ol., pł., 109 x 83 cm; Compiègne 2011, nr 152) i w MNW (nr inw. MP 312, ol., pł., 111,5 x 85,5 cm, sygn. i dat. 1793; Chyczewska 1970, nr 184; Warszawa 2011, nr 246).

Znanych jest wiele miniaturowych wersji portretu; kilkakrotnie na zamówienie króla kopiował go Wincenty Lesseur (patrz nr kat. 64). Autorstwo innych, zachowanych bądź wymienianych w literaturze, pozostaje

after Marcello BACCIARELLI

5 Stanisław August with an Hourglass,

c 1795

inv. no. FC-ZKW/513

watercolour, gouache, bone, rectangle with rounded corners, 9.6 x 8.5 cm inscribed *QUAESIVIT CELO* (sic) *LUCEM* (Aeneid, IV, 692) on the edge of the table top; *STANISLAS AUG. REX P.* on stretcher bar below; incomplete date *MDCCLXXXI* (sic) (probably due to lack of space) at top of leg, beneath the table top label in the form of a postage stamp with the number 194 on back; label inscribed *Stanisław Poniatowski*; label with the number *N. 8/194*

Stanisław Antoni Poniatowski of the Ciołek coat of arms (1732–1798), King of Poland 1764–1795 as Stanisław II August.

Light brown eyes, hair peppered with grey; dark blue dressing gown lined with light brown fur; red curtain in the background.

A repetition of a portrait by Bacciarelli dating from 1793 which was copied many times using different techniques, known as *Portrait with an Hourglass* or *Allegorical Portrait*. Bacciarelli's originals are housed in private collections in Paris (Poniatowski collection, oil, canvas, 109 x 83 cm; Compiègne 2011, no. 152) and in the NMW (inv. no. MP 312, oil, canvas, 111.5 x 85.5 cm, signed and dated 1793; Chyczewska 1970, no. 184; Warsaw 2011, no. 246).

Many miniature versions of the portrait are known; the king commissioned Wincenty Lesseur to copy it several times (see cat. no. 64).

nieustalone [m.in. MNW – nr inw. Min.932, Kamińska-Krassowska 1978, s. 94 i nr 178; MNW, nr inw. 1065, <http://cyfrowe.mnw.art.pl/dmuseion/docmetadata-print?id=4220>; MNP – nr inw. MNP 2 Mi, niesłusznie przypisywana Józefowi Kosińskiemu, Michałowska-Barłóg 1995, nr 129; miniatura znana z fotografii (w dokumentacji ZK), znajdująca się w kolekcji prywatnej w Gdańsku, sygnowana AR (?) 1797 (być może Anna Rajecka); wystawiona w 1898 w Warszawie jako dzieło Anny Bacciarelli, wówczas własność S. (?) Bruneweya, patrz Warszawa 1898, nr 323; Michałowska-Barłóg 1995, s. 112; Skrodzka 2007, s. 210–211]. Wersje te wzorowane są na egzemplarzu portretu znajdującym się w MNW – powtarzają za nim szczegóły takie, jak umieszczenie napisu na oskrzynieniu i krawędzi blatu stołu, prostokątny kształt podstawy kałamarza, globus z zaznaczonym pałąkiem. Na drugim egzemplarzu olejnego portretu w zbiorach prywatnych cytaty z *Eneidy* jest umieszczony na kartach papieru leżących na stole, na kolistej podstawie kałamarza znajduje się drugie pióro (oprócz tego tkwiącego w kałamarzu), a na globusie zaznaczono równik.

Miniatury mogły powtarzać oryginał zarówno za pośrednictwem kopii malarskich (olejnych bądź miniaturowych), jak i miedziorytu Anthony'ego Fogg'a z 1798, w którym wymieniane powyżej szczegóły są takie jak w obrazie w MNW (Widacka 2008, nr 59).

FC-ZKW/513 jest zapewne dziełem tego samego malarza, który wykonał miniaturę nr inw. 932 ze zbiorów MNW – patrz il. 5a. Wskazuje na to podobieństwo modelunku i charakterystyki twarzy, w której widoczne są starania autora o zachowanie podobieństwa do oryginału Bacciarellego. W innych wymienionych powyżej wersjach rysy twarzy są często zmienione. W miniaturze w MNW w napisie na krawędzi blatu wyraz *COELO* napisany jest prawidłowo, brak dalszej części napisu na oskrzynieniu.

The authorship of others which have been preserved or are mentioned in literature has not yet been determined (including: the NMW – inv. no. Min.932 MNW, Kamińska-Krassowska 1978, p. 94 and no. 178; NMW, inv. no. 1065, <http://cyfrowe.mnw.art.pl/dmuseion/docmetadata-print?id=4220>; NMP – inv. no. MNP 2 Mi, incorrectly attributed to Józef Kosiński, Michałowska-Barłóg 1995, no. 129; a miniature known from a photograph (in the documentation of the RCW), housed in a private collection in Gdańsk, signed AR (?) 1797 (perhaps Anna Rajecka); exhibited in Warsaw in 1898 as a work by Anna Bacciarelli, then the property of S. (?) Brunewey, see: Warsaw 1898, no. 323; Michałowska-Barłóg 1995, p. 112; Skrodzka 2007, pp. 210–211). These miniatures are modelled on a version of the portrait in the NMW—they repeat details such as the placing of the inscription on the stretcher bar and the edge of the table top, the rectangular shape of the base of the inkwell, the globe with visible axle. On another version of the oil portrait in a private collection, the quotation from the *Aeneid* appears on sheets of paper lying on the table; there is a second pen on the circular base of the inkwell, as well as the one in the inkwell, and the equator is marked on the globe.

The miniatures could also be a repetition of the original through the intermediary of painted copies (oil portraits and miniatures), or Anthony Fogg's copper engraving dating from 1798, in which the details mentioned above are the same as in the painting in the NMW (Widacka 2008, no. 59).

FC-ZKW/513 is most probably the work of the same artist who painted inv. no. 932 in the collections of the NMW – see fig. 5a. This is indicated by the similarity of the modelling and facial traits in which the artist's endeavours to retain similarities to Bacciarelli's original are visible. In the other versions mentioned above, the facial features have often been altered. The word *COELO* is written correctly on the edge of the table in the miniature in the NMW, although the rest of the inscription on the stretcher bar is missing.

Historia: przed 1989 Fund. Ciechanowieckich, od 1990 w ZK.

Literatura: Warszawa 1989, nr 68 (jako praca Fryderyki Bacciarelli); Skrodzka 2007, s. 209, 211.

BELLE (?)

Jednoznaczne odczytanie sygnatury nie jest możliwe – jej początek jest słabo czytelny z powodu ubytków na krawędzi, pierwsza litera przypomina „b”, możliwe więc, że jest to tylko fragment nazwiska.

6 Tadeusz Kościuszko, ok. 1790

nr inw. ZKW/4033

akwarela, gwasz, kość, owal, 3,9 x 3,3 cm
sygnowana po lewej u dołu, nad prawym
ramieniem modela: *belle (?)*

na odwrocie napis tuszem: *Kościuszko*

Tadeusz Kościuszko h. Roch III (1746–1817), generał, 1776–1783 uczestnik wojny o wolność Stanów Zjednoczonych, 1792 uczestnik wojny polsko-rosyjskiej, 1794 naczelnik powstania przeciwko Rosji.

5a

Provenance: Ciechanowiecki Foundation; from 1990 at the RCW.

Literature: Warsaw 1989, no. 68 (as the work of Frederica Bacciarelli); Skrodzka 2007, pp. 209 and 211.

BELLE (?)

Signature unclear – the first few letters are barely legible due to losses on the edge. The first letter is reminiscent of a ‘b’, so it may be only a fragment of the surname.

6 Tadeusz Kościuszko, c 1790

inv. no. ZKW/4033

watercolour, gouache, bone, oval,
3.9 x 3.3 cm

signed *belle (?)* bottom left above the sitter’s
right shoulder

inscribed *Kościuszko* on back in ink

Tadeusz Kościuszko of the Roch III coat of arms (1746–1817), General, 1776–1783 he participated in the American War of Independence, 1792 participated in the Polish-Russian war, Commander of the 1794 insurrection against Russia.

Oczy ciemnoniebieskie, zaznaczone kilkoma kreskami rzęsy, włosy grafitowoczarne; ciemnobłękitny frak, biały halsztuk i żabot; tło stalowoszare.

Miniatura nie jest wzorowana bezpośrednio na żadnym ze znanych wizerunków Kościuszki. Można wskazać ogólne podobieństwo pozy modelu i kształtu fryzury do graficznych i olejnych portretów Kościuszki w białej sukmanie, wywodzących się z wzoru stworzonego przez Kazimierza Wojniakowskiego (niekiedy na podstawie błędnych napisów na rycinach przypisywanego Josefowi Grassiemu). Jedna z wersji Wojniakowskiego – których według świadectwa E. Rastawieckiego malarz namalował kilkanaście (Rastawiecki, t. 3 (1857), s. 64) – znajduje się w MNP (nr inw. Mp 33; Suchocka 2005, nr 1574).

Zwraca uwagę fakt, że miniatura ZKW/4033 przedstawia modela w cywilnym stroju, co nie zdarza się często w ikonografii Kościuszki. Można wskazać zaledwie kilka takich przykładów – oprócz wizerunków z ostatnich lat życia istnieje kilka przedstawień Kościuszki powstałych w czasie jego krótkiego pobytu w Londynie w 1797. Niewielkie podobieństwa szczegółów ubioru i fryzury w ZKW/4033 można zauważyć w analogicznych detalach ryciny przedstawiającej Kościuszkę leżącego na sofie, rytowanej przez Williama Sharpa według Thomasa Stotharda, wydanej w Londynie w 1800.

Dark blue eyes, eyelashes marked with a few lines, dark grey hair; dark blue coat, white stock and jabot; steel grey background.

The miniature is not modelled directly on any known likeness of Kościuszko. The pose and cut of the hair show some general similarities with the engraved and oil portraits of Kościuszko in a white peasant's coat which are derived from a prototype painted by Kazimierz Wojniakowski (at one time attributed to Joseph Grassi due to incorrect inscriptions on engravings). One of Wojniakowski's versions—according to Rastawiecki, the artist painted a few dozen (Rastawiecki, vol. 3 (1857), p. 64)—is in the NMP (inv. no. Mp 33; Suchocka 2005, no. 1574).

ZKW/4033 shows the sitter in civilian clothes, a rare occurrence in Kościuszko's iconography. Only a few examples are known—apart from likenesses of Kosciuszko made in the last years of his life, there are a few of him executed during his brief stay in London in 1797. William Sharp's engraving of Kościuszko, made after a print by Thomas Stothard, published in London in 1800, depicting a recumbent Kościuszko, shows few similarities in the details of the clothing and hair with ZKW/4033.

Źródła: Spis miniatur Lanckorońskich 1939, nr 10 (?) („Kościszko”); List Antoniego Lanckorońskiego 1946.

Historia: kolekcja Karola Lanckorońskiego (zm. 1933) w Rozdole; własność dzieci Karola: Antoniego (zm. 1965), Adelajdy (zm. 1980) i Karoliny (zm. 2002); 1939 zdeponowana przez Antoniego Lanckorońskiego w Zakładzie Narodowym imienia Ossolińskich we Lwowie, następnie przewieziona do Krakowa; odzyskana po 1946 przez Antoniego Lanckorońskiego; 1994 dar Karoliny Lanckorońskiej (nr ks. darów ZMK-5913).

Literatura: niepublikowana.

Sources: List of Lanckoroński miniatures 1939, no. 10 (?) („Kościszko”); letter from Antoni Lanckoroński 1946.

Provenance: Karol Lanckoroński (d. 1933) collection in Rozdół; property of his children: Antoni (d. 1965), Adelajda (d. 1980) and Karolina (d. 2002); 1939 on loan by Antoni to the National Ossoliński Institute in Lwów [now: Lviv, Ukraine], then taken to Kraków; recovered by Antoni Lanckoroński after 1946; 1994 gift of Karolina Lanckorońska (no. ZMK-5913 in the book of donations).

Literature: unpublished.

BICOLI

Nieznany z imienia i nienotowany miniaturzysta czynny w Toskanii w końcu XVIII i na początku XIX w. Znane są jego dwie prace, sygnowane tylko nazwiskiem: *Ferdynand III*, akwarela, kość, 7 x 5,5 cm (Wiedeń, Österreichische Nationalbibliothek; Keil 1999, nr 252) i *Mężczyzna z pudrowanymi włosami* (kość, 6 x 5,5 cm; Cambi, Genua, 5.05.2016, nr 206: w katalogu zamieszczona przytoczona powyżej informacja o malarzu).

7 *Mężczyzna w czarnym fraku,*

ok. 1810

nr inw. ZKW/5204

akwarela, gwasz, kość, tondo, średnica 4,1 cm
sygnowana wzdłuż lewej krawędzi czarną farbą: *Bicoli*

Oczy brązowe, włosy szpakowate; biała koszula i kamizela, czarny frak; tło jasnoniebieskie.

Typ fizjonomiczny, modelunek twarzy, a także maniera malowania włosów i oczu znajdują bliską analogię we wspomnianej miniaturze z genueńskiej aukcji. W podobny sposób zaznaczony został horyzont w tle. Krój liter sygnatur na obu pracach jest niemal identyczny.

BICOLI

Miniaturist, whose first name is not known, active in Tuscany in the late 18th/early 19th centuries. There are two known works by him, signed using only a surname: *Ferdinand III*, watercolour, bone, 7 x 5.5 cm (Vienna, Österreichische Nationalbibliothek; Keil 1999, no. 252) and *Man with Powdered Hair* (bone, 6 x 5.5 cm; Cambi, Genoa, 5/05/2016, no. 206: the sale catalogue contains the information about the artist quoted above).

7 *Man in a Black Coat,*

c 1810

inv. no. ZKW/5204

watercolour, gouache, bone, tondo dia. 4.1 cm
signed *Bicoli* along left edge in black paint

Brown eyes, hair peppered with grey; white shirt and waistcoat, black coat; pale blue background.

This type of physiognomy, modelling of the face, and manner of rendering the hair and eyes is close to the miniature which appeared in the aforementioned Genoan sale. The horizon seen in the background is rendered in the same way. The shape of the letters of the signature in both works is almost identical.

Historia: zbiory Janiny Marii Konczackiej, Halifax, Kanada; 2009 jej legat (nr ks. darów ZMK-8803), od 2012 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: collections of Janina Maria Konczacka, Halifax, Canada; 2009 her bequest, (no. ZMK-8803 in the book of donations); from 2012 at RCW.

Literature: unpublished.

Samuel BLESENDORF Młodszy

Berlin 1633–1706 Berlin (podawana jest również data śmierci 1699; Saur/De Gruyter, Wikipedia)

Niemiecki rytownik, złotnik, malarz miniaturzysta pracujący w technice emalii; 1673–1679 działał w Hadze; od 1686 nadworny rytownik elektora Brandenburgii Fryderyka III (od 1701 króla pruskiego Fryderyka I) w Berlinie. Thieme–Becker, Schidlöf 1964 i Benezit 2006 podają, że uważa się go za pierwszego berlińskiego miniaturzystę pracującego na emalii.

Samuel BLESENDORF the Younger

Berlin 1633–1706 Berlin (the date of his death is also given as 1699; Saur/De Gruyter, Wikipedia)

German engraver, gilder, miniaturist, enamel painter; 1673–1679 active in the Hague; from 1686 court engraver to Elector Friedrich III (from 1701 king of Prussia as Friedrich I) in Berlin. Thieme–Becker, Schidlöf 1964, and Benezit 2006 state he is believed to be the first miniaturist in Berlin to paint on enamel.

8 *Ludwika Karolina z Radziwiłłów, księżna Palatynatu Neuburg, 1688–1695*

nr inw. FC-ZKW/403

emalia na złocie, owal, 2,7 x 2,4 cm
na odwrocie emalia: na purpurowym tle
żółty monogram wiązany XLC pod koroną

Ludwika Karolina Radziwiłłówna (1667–1695), córka księcia Bogusława Radziwiłła h. Trąby, 1681–1687 żona margrabiego Ludwika Hohenzollerna, syna elektora brandenburskiego, od 1688 żona Karola III Filipa Wittelsbacha, późniejszego elektora Palatynatu Neuburg.

Oczy niebieskie, włosy brązowe, suknia biała; tło szarobrunatne.

Portret powstał w okresie drugiego małżeństwa Ludwiki Karoliny, która od 1681 rezydowała w Berlinie. Autorstwo miniatury

8 *Ludwika Karolina née Radziwiłł, Countess Palatine of Neuburg, 1688–1695*

inv. no. FC-ZKW/403

enamel on gold, oval, 2.7 x 2.4 cm
the interlaced monogram XLC in gold
surmounted by a coronet, against a purple
background, on the back of the enamel

Ludwika Karolina Radziwiłł (1667–1695), daughter of Prince Boguslaw Radziwiłł of the Trąby coat of arms, 1681–1687 wife of Margrave Ludwig Hohenzollern, son of the Elector of Brandenburg, from 1688 wife of Karl III Philipp Wittelsbach, the future Elector Palatine of Neuburg.

Blue eyes, brown hair, white dress, grey and brown background.

The portrait was made during Ludwika Karolina's second marriage; she lived in Berlin

określiła H. Kamińska-Krassowska w opinii do zakupu (maszynopis w dokumentacji działu malarstwa ZK).

W nieistniejącym dziś Hohenzollernmuseum w Berlinie znajdowała się miniatura Blesendorfa z portretem Ludwika Karoliny [nr inw. 41479/0, emalia, 4,4 x 3,4 cm; Thieme-Becker, t. 4 (E. Bock)], obecnie notowana jako zaginiona (Lost Art-ID: 027084).

Portret wyróżnia się rzadko spotykanym realizmem. Młoda księżna (w wieku pomiędzy 22 a 28 rokiem życia) wygląda na osobę starszą, co zapewne było skutkiem jej problemów zdrowotnych, których objawy zostały bezkompromisowo odtworzone przez malarza. Widoczna na wizerunku oftalmopatia i powiększenie płatów szyjnych świadczą o chorobie tarczycy. Do rozwoju dolegliwości mogły przyczynić się częste porody (1689, 1690, 1693, 1695), z których ostatni zakończył się śmiercią Ludwika. Pierwsze objawy choroby można zauważyć już na wcześniejszych znanych dziś wizerunkach księżnej – rycinie Pietera S. van Gunsta wydanej przez Louisa Renarda, z podpisem określającym portretowaną jako margrabine brandenburską, czyli powstałej przed 1687 (Rijksmuseum, nr RP-P-1910-4034), oraz XVIII-wiecznym, ale opartym na wcześniejszym wzorze drzeworycie Hirsza Leybowicza (Icones 1758, tabl. 49), a nawet profilowym wizerunku 8-letniej księżniczki na medalu Jana Höhna Młodszego z 1675 (np. Kat. Wilanów 1967, nr 399).

from 1681. H. Kamińska-Krassowska attributed its authorship to Blesendorf in an opinion regarding its purchase (typescript in the files of the Art Department at the RCW).

The no-longer extant Hohenzollernmuseum in Berlin used to house a portrait miniature of Ludwika Karolina painted by Blesendorf (inv. no. 41479/0, enamel, 4.4 x 3.4 cm; Thieme-Becker, vol. 4 (E. Bock)), now recorded as lost (Lost Art-ID: 027084).

The portrait is distinguished by its rare realism. The young princess (who is between 22 and 28 years old), looks older, probably due to her health problems. The artist was uncompromising and recreated the symptoms of thyroid disorder: bulging eyes and enlarged glands on the neck. These symptoms may have been exacerbated by frequent births (1689, 1690, 1693, and 1695), the last of which ended in Ludwika's death. The first signs of her illness are visible in early likenesses of the princess known to us today—an engraving by Pieter S. van Gunst published by Louis Renard, with an inscription defining the sitter as the wife of the Margrave of Brandenburg, i.e. made before 1687 (Rijksmuseum, no. RP-P-1910-4034), an 18th-century portrait based on an earlier woodcut by Hirsch Leybowicz (Icones 1758, pl. 49), and even a profile likeness of the eight-year old princess on a medal by Jan Höhn the Younger dating from 1675 (e.g. Cat. Wilanów 1967, no. 399).

Historia: według informacji A. Ciechanowieckiego wystawiana na „rynku antykwarskim w Londynie”; 1978 oferowana do zakupu w MNW (opinia H. Kamińskiej-Krassowskiej z 12.07.1978 na podstawie fotografii); 1984 depozyt A. Ciechanowieckiego w Towarzystwie Przyjaciół Sztuki Polskiej przy The Art Institut w Detroit [„Dziennik Polski” (The Polish Daily News, Detroit), 28, 29.08.1987]; 1986 Fund. Ciechanowieckich, od 1988 w ZK.

Literatura: Warszawa 1989, nr 69; Smolarek 2010, s. 118.

Provenance: according to information obtained from A. Ciechanowiecki, it was put up for sale on the ‘art market in London’; 1978 offered for purchase to the NMW (opinion by H. Kamińska-Krassowska dated 12/07/1978, based on a photograph); 1984 on loan from A. Ciechanowiecki to Friends of Polish Art at The Art Institute in Detroit (‘The Polish Daily News’, Detroit, 28 and 29 August 1987); 1986 Ciechanowiecki Foundation; from 1988 at the RCW.

Literature: Warsaw 1989, no. 69; Smolarek 2010, p. 118.

Charles BOIT (?) według Louisa de Silvestre’a Młodszego

Sztokholm 1663–1727 Paryż

Szwedzki malarz miniaturzysta na emalii, czynny w Sztokholmie, Londynie, Paryżu (1706 przyjęty do Królewskiej Akademii Malarstwa i Rzeźby), Düsseldorfie i Wiedniu; 1719–1720 w Dreźnie.

9 August II, 1719–1720

nr inw. ZKW/2951

emalia na miedzi, owal, 3,7 x 3 cm

oprawa: srebro złoczone

Fryderyk August I (1670–1733) z dynastii Wettinów, elektor saski od 1694, król polski 1697–1706 i od 1709 jako August II.

Oczy niebieskie z odcieniem szafirowym, włosy pudrowane, twarz modelowana czerwienią; stalowa zbroja ze złożonymi nitami, wykończeniami krawędzi oraz z lamowanymi na żółto zielonymi wypustkami materacowania, płaszcz w odcieniu fioletowoczerwonym, podbity futrem lamparta, na płaszczu, na lewej piersi, gwiazda Orderu Orła Białego; tło brunatnozielonkawe.

Przedstawienie jest zmodyfikowaną w partii stroju wersją całopostaciowego portretu pędzla Louisa de Silvestre’a z 1718 (Drezno, Gemäldegalerie Alte Meister, Gal.-Nr. 3943, Residenzschloss; Olczak 2012, nr A2 1), za którym powtórzone są ujęcie głowy i układ włosów. Natomiast zbroja z wypustką materacowania przy wycięciu szyi oraz drapowanie i czerwony kolor płaszcza podbitego futrem lamparta wzorowane są na portrecie na koniu z ok. 1718, również z galerii drezdeńskiej (Gal.-Nr. 768; Marx 1975, nr 14; Olczak 2012, nr A2 2).

Charles BOIT (?) after Louis de Silvestre the Younger

Stockholm 1663–1727 Paris

Swedish painter and miniaturist on enamel, active in Stockholm, London and Paris (1706 received into the Royal Academy of Painting and Sculpture in Paris), Düsseldorf and Vienna; 1719–1720 in Dresden.

9 August II, 1719–1720

inv. no. ZKW/2951

enamel on copper, oval, 3,7 x 3 cm

gilded silver frame

Friedrich August I (1670–1733) of the Wettin dynasty, elector of Saxony from 1694, King of Poland 1697–1706 and from 1709 as August II.

Blue eyes with sapphire flecks, powdered hair, face modelled with red; steel armour with gilded rivets; the edges of the green padded undergarment are trimmed with yellow braid; purple-red coat lined with leopard skin; cross of the Polish Order of the White Eagle on left breast of coat; brown green background.

The clothing in this portrait has been altered compared to Louis de Silvestre’s full-length version dating from 1718 (Dresden, Gemäldegalerie Alte Meister, Gal.-Nr. 3943, Residenzschloss; Olczak 2012, no. A2 1), on which the turn of the head and arrangement of the hair are modelled. However, the armour with the edging of the padded undergarment visible close to the neck opening of the armour, as well as the drape and red colouring of the coat lined with leopard skin are based on an equestrian portrait dating from c 1718 also in the Dresden Gallery (Gal.-Nr. 768; Marx 1975, no. 14; Olczak 2012, no. A2 2).

Niemal identyczne miniatury autorstwa Boita znajdują się w zbiorach Nationalmuseum w Sztokholmie (nr inw. NMB 2122, emalia, owal, 3,4 x 2,8 cm, z tyłu monogram *FARP 1720*; Olausson, Sjöholm 2001, t. 1, s. 130), w Deutsches Historisches Museum w Berlinie (nr inw. KG 93/15.1) i w zbiorach prywatnych (Cassidy-Geiger 2007, s. 6, il. 1-8 i 1-9). Miniatura z inaczej udrapowanym ciemnopurpurowym płaszczem podbitym futrem gronostajowym i fioletowoczerwonymi wypustkami przechowywana jest w Musée Condé w Chantilly (nr inw. OA 1379, min. 331, emalia, owal, 6,4 x 4,3 cm, sygn. *C. Boit*).

G.W. Lundberg podaje, że Boit przystąpił do malowania miniaturowej wersji obrazu *Silvestre'a* (Gal.-Nr. 3943) zaraz po przybyciu do Dreżna w 1719 (Lundberg 1987, s. 17). Miniatura wiernie odwzorowująca oryginał, ale ukazująca postać w ujęciu do kolan znajduje się w Staatliche Kunstsammlungen w Dreżnie (nr inw. III 33, emalia na miedzi, 12,3 x 10,2 cm).

Almost identical miniatures painted by Boit can be found in the Nationalmuseum in Stockholm (inv. no. NMB 2122, enamel, oval, 3.4 x 2.8 cm, with the monogram *FARP 1720* on the back; Olausson, Sjöholm 2001, vol. 1, p. 130), in the Deutsches Historisches Museum in Berlin (inv. no. KG 93/15.1) and in private collections (Cassidy-Geiger 2007, p. 6, figs. 1–8 and 1–9). A miniature with an ermine-lined dark purple coat—which is draped differently—and a crimson red padded undergarment, is housed in the Musée Condé in Chantilly (inv. no. OA 1379, min. 331, enamel, oval, 6.4 x 4.3 cm, signed *C. Boit*).

G.W. Lundberg mentions that Boit began painting a miniature version of *de Silvestre's* painting (Gal.-Nr. 3943) immediately after arriving in Dresden in 1719 (Lundberg 1987, p. 17). A miniature faithfully reflecting the original but showing a knee-length figure can be found in the Staatliche Kunstsammlungen in Dresden (inv. no. III 33, enamel on copper, 12.3 x 10.2 cm).

Historia: zbiory Radziwiłłów w Nieświeżu; 1813 wraz ze skarbem nieświeskim zrabowana przez wojska rosyjskie, 1826 *Ermitaż*, Petersburg; 1905 odzyskana dzięki staraniom Marii Doroty de Castellane Radziwiłłowej (zm. 1915); zapewne własność kolejnych ordynatów na Nieświeżu: syna Marii Doroty, Jerzego Fryderyka (zm. 1914); jego syna Antoniego Albrechta (zm. 1935); jego brata Leona Władysława, od 1939 we Francji (zm. 1959 w Paryżu); 1990 zakupiona za pośrednictwem *Établissement Rustique*, Vaduz, Liechtenstein.

Literatura: *Kat. Nieśwież* 1906, nr 43; Warszawa 1993, nr 204 (przypisywana Georgowi Friedrichowi Dinglingerowi); Warszawa 1997, nr V 9 (przypisywana jak poprz.).

Provenance: Radziwiłł collection in Nieśwież (now: Nesvizh, Belarus); 1813, plundered by the Russian armies together with the treasury in Nieśwież; 1826 *The Hermitage*, St Petersburg; 1905 recovered thanks to the endeavours of Marie Dorothee Élisabeth Radziwiłł, née de Castellane (d. 1915); probably the property of the next entaileds of Nieśwież: Jerzy (d. 1914) son of Marie Dorothee; his son Antoni Albrecht (d. 1935); his brother Leon Władysław, from 1939 in France (d. 1959 in Paris); 1990 bought through the intermediary of the *Etablissement Rustique*, Vaduz, Liechtenstein.

Literature: *Cat. Nieśwież* 1906, no. 43; Warsaw 1993, no. 204 (attributed to Georg Friedrich Dinglinger); Warsaw 1997, no. V 9 (same attribution as above).

Karl August CAMPS według Élisabeth Vigée Lebrun

date and place of birth / death unknown

Czynny w Berlinie na początku XIX w.; 1812–1820 wystawiał w Królewsko-Pruskiej Akademii Sztuki w Berlinie, do 1814 notowany jako jej uczeń; malował olejne portrety, kopie dzieł dawnych mistrzów, miniatury.

Karl August CAMPS after Élisabeth Vigée Lebrun

date and place of birth / death unknown

Active in Berlin in the early 19th c.; 1812–1820 he exhibited at the Preußische Akademie der Künste in Berlin, until 1814 recorded as being a student there; he painted oil portraits, copies of pictures by old masters, and miniatures.

10 *Stanisław August w stroju à la Henryk IV, 1810*

nr inw. ZKW/309

akwarela, gwasz, kość, prostokąt,

9,7 x 11,7 cm

sygnowana z lewej, nad ramieniem

portretowanego, żółtą farbą; K. C. 1810.

na odwrocie nalepka z napisem czarnym atramentem: *Stanislas Auguste Poniatowski / d'apres Lebrun / 38 / K. C. 1810. / 79*

i numer 38

Stanisław Antoni Poniatowski h. Ciołek (1732–1798), król polski 1764–1795 jako Stanisław II August.

Oczy kasztanowobrzęzowe, włosy szare; kapełusz czarny z białym piórem, ciemnobłękitny wams z czarnymi aplikacjami w formie pasów na rękawach, kołnierz biały, płaszcz czarny, na łańcuchu na szyi złoty medalion masoński z trójkątem w glorii i zamarkowanym hebrajskim napisem *Jahwe*, który widnieje na pierwowzorze; tło brązowawe, rozjaśnione nad lewym ramieniem modela.

Powtórzenie portretu w półpostaci, namalowanego przez Vigée Lebrun w 1797 w Petersburgu (Kijów, Muzeum im. Barbary i Bohdana Chanenka, nr inw. Ż 55, sygn. i dat., ol., pl., 105,5 x 86,5 cm; Ryszkiewicz 1998, nr 2; Juszcak 2011, s. 149–150).

Autor miniatury pozostawał dotąd niezidentyfikowany (poprzednio publikowana jako dzieło monogramisty „K.C.”); na jego identyfikację z Campsem pozwalają cechy stylistyczne dzieła, w szczególności charakterystyczny dla malarza sposób przekształcania fizjonomii portretowanego (patrz portret Michała Bogorii Skotnickiego według F.X. Fabre’a, sygn. K.C. 1809 na aukcji Bonhams, Londyn, 20.09.2005, nr 61).

10 *Stanisław August dressed à la Henri IV, 1810*

inv. no. ZKW/309

watercolour, gouache, bone, rectangle,

9.7 x 11.7 cm

signed K. C. 1810 on left, above the sitter's shoulder, in yellow paint

inscribed *Stanislas Auguste Poniatowski / d'apres Lebrun / 38 / K. C. 1810. / 79* on

label on back, in black ink, and the no. 38

Stanisław Antoni Poniatowski of the Ciołek coat of arms (1732–1798), King of Poland 1764–1795 as Stanisław II August.

Hazel eyes, grey hair, black hat with white plume, dark blue wams with black appliqué work in the form of stripes on the sleeves, white collar, black coat; gold freemason's medallion with triangle in a glory and 'Jahwe' inscribed in 'Hebrew'—which is visible on the prototype—on chain about neck; brownish background which is a lighter shade above the sitter's left shoulder.

Repetition of the half-length portrait made by Vigée Lebrun in St Petersburg in 1797 (Kiev, Bogdan and Varvara Khanenko Museum of Art, inv. no. Ż 55, signed and dated, oil, canvas, 10.5 x 8.5 cm; Ryszkiewicz 1998, no. 2; Juszcak 2011, pp. 149–150).

The author of the miniature has not yet been identified (previously published as a work by the monogramist 'K.C.');

the identification with Camps is plausible due to the stylistic features present in the work, in particular the manner of transforming the sitter's physiognomy, which is characteristic of this artist (see: portrait of Michał Bogoria Skotnicki after F.X. Fabre, signed K.C. 1809, Bonhams, London, 20/09/2005, lot 61).

Poza ZKW/309 nie są mi znane inne miniatury wykonane według portretu Stanisława Augusta w stroju Henryka IV. Można przypuszczać, że miniaturzysta wykonał kopię z oryginału pędzla Vigée-Lebrun, który był wówczas własnością Mniszchów w Wiśniowcu, lub jego olejnej kopii, której ówczesne miejsce przechowywania nie jest znane, a która od początku XX w. znajduje się w MNK (nr inw. MNK XII-A-155).

Apart from ZKW/309 we know of no other miniatures made after the portrait of Stanisław August dressed à la Henri IV. It can be assumed that the miniaturist made a copy of Vigée-Lebrun's original, which was then the property of the Mniszech family in Wiśniowiec [now: Vyshnivets, Ukraine], or its oil copy, its whereabouts at that time are unknown, but from the early 20th century in the NMK (inv. no. MNK XII-A-155).

Historia: 1972 dar Włodzimierza Rytyla z Wrocławia (nr ks. darów ZMK-377/1), przechowywana w MNW, od 1982 w ZK.

Literatura: Kamińska-Krassowska 1978, nr 166; Ryszkiewicz 1979, przypis 77 na s. 40 (błędnie jako własność MNW); Załęski 1986, s. 216; Ryszkiewicz 1998, s. 282; Smolarek 2010, s. 58 (jako praca nieznanego autora); Juszcak 2011, s. 151, przyp. 97.

Provenance: 1972 gift of Włodzimierz Rytyl of Wrocław (no. ZMK-377/1 in the book of donations), housed in the NMW; from 1982 at the RCW.

Literature: Kamińska-Krassowska 1978, no. 166; Ryszkiewicz 1979, footnote 77 on p. 40; incorrectly as property of the NMW); Załęski 1986, p. 216; Ryszkiewicz 1998, p. 282; Smolarek 2010, p. 58 (as the work of an anonymous painter); Juszcak 2011, footnote 97 on p. 151.

Henry CARR

date and place of birth / death unknown, active 1770–1798

Uczeń Royal Academy w Londynie od 1770 (Foskett 1972/2000, Blättel 1992, Saur/De Gruyter, t. 16, 1997). Carr o imieniu Henry nie jest notowany przez Gravesa (1901), co może oznaczać, że nie wystawiał on w Londynie, lecz zaraz po ukończeniu nauki w RA przeniósł się do Szkocji. B. Long (1929/1966) publikuje nazwisko malarza tylko z inicjałem imienia.

Henry CARR

date and place of birth / death unknown, active 1770–1798

Pupil of the Royal Academy in London from 1770 (Foskett 1972/2000, Blättel 1992, Saur/De Gruyter vol. 16, 1997). Carr, whose first name was Henry, is not recorded by Graves (1901), which could indicate that he did not exhibit in London; however, immediately upon completing his studies at the Royal Academy, he moved to Scotland. B. Long (1929/1966) published the artist only with an initial and surname.

11 John Thomas Bigge, 1790

nr inw. ZKW/5211

akwarela, kość, owal, 5,5 x 4,6 cm
sygnowana wzdłuż lewej krawędzi czarną farbą: *HCarr 1790* (H i C wiązane)
na odwrocie napis atramentem: *Charles Wm Bigge / m 1802 d 1854 / Son of / Thos Charles & Gemima / Bigge / Benton House*, drukowana nalepka z hasłem z publikacji Foskett 1972/2000

John Thomas Bigge (1780–1822), syn Thomasa Charlesa Bigge'a i Jemimy z domu Ord; późniejszy królewski sędzia i inspektor (*commissioner*) kolonii w Nowej Południowej Walii, później sędzia najwyższy (*chief judge*) na Trynidadzie.

Oczy błękitne, włosy blond; błękitny ubiór z białym koronkowym kołnierzem; tło błękitne.

XIX-wieczny napis na odwrocie identyfikuje portretowanego jako Charlesa Williama Bigge'a (1773–1849), od 1802 szeryfa Northumberland. W 1790 Charles William miał już 17 lat, więc bardziej prawdopodobne jest, że miniatura tak datowana jest wizerunkiem jego 10-letniego wówczas brata, Johna Thomasa. Obaj bracia wychowali się w Benton House – rodzinnej siedzibie Bigge'ów w Northumberland. Przy porównaniu portretu chłopca z portretami obu braci w wieku dojrzałym (Johna Thomasa – akwarela Thomasa Uwinsa, sygn. i dat. 1819, State Library, New South Wales, nr P2 / 290: http://www.sl.nsw.gov.au/discover_collections/history_nation/macquarie/greenway/bigge.html; <http://acms.sl.nsw.gov.au/item/itemDetailPaged.aspx?itemID=840371>, i Charlesa Williama – mezzotint

11 John Thomas Bigge, 1790

inv. no. ZKW/5211

watercolour, bone, oval, 5.5 x 4.6 cm
signed *HCarr 1790* (H and C intertwined) along left edge, in black paint
inscribed *Charles Wm Bigge / m 1802 d 1854 / Son of / Thos Charles & Gemima / Bigge / Benton House*, on back in ink, printed label with motto from publication by Foskett 1972/2000

John Thomas Bigge (1780–1822), son of Thomas Charles Bigge and Jemima née Ord; later Royal Judge and Commissioner of the colony in New South Wales, later Chief Judge in Trinidad.

Blue eyes, blond hair; blue clothing with white lace collar; blue background.

The 19th-century inscription on the back identifies the sitter as Charles William Bigge (1773–1849), from 1802 sheriff of Northumberland. Charles William was 17 years old in 1790, so it is more likely that the miniature thus dated is a likeness of his then ten-year-old brother, John Thomas. Both brothers grew up at Benton House—the Bigge's family estate in Northumberland. When comparing the portrait of the young boy to portraits of the brothers in their mature years (John Thomas—a watercolour by Thomas Uwins, signed and dated, 1819, State Library, New South Wales, no. P2 / 290 http://www.sl.nsw.gov.au/discover_collections/history_nation/macquarie/greenway/bigge.html <http://acms.sl.nsw.gov.au/item/itemDetailPaged.aspx?itemID=840371> and Charles William—a mezzotint by William Ward after

tinta Williama Warda według Colvina Smitha, wydana przez Jamesa Anthony'ego Molteno w Londynie 1836: http://www.britishmuseum.org/research/collection_online/collection_object_details.aspx?objectId=3412080&partId=1&searchText=Charles+william+bigge&page=1 widoczne jest większe podobieństwo rysów twarzy dziecka do fizjonomii Johna Thomasa.

Colvin Smith, published by James Anthony Molteno in London 1836 http://www.britishmuseum.org/research/collection_online/collection_object_details.aspx?objectId=3412080&partId=1&searchText=Charles+william+bigge&page=1 the features of the child's face bear a greater resemblance to the physiognomy of John Thomas.

Historia: zbiory Janiny Marii Konczackiej, Halifax, Kanada; 2009 jej legat (nr ks. darów ZMK-8751), od 2012 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: collections of Janina Maria Konczacka, Halifax, Canada; 2009 her bequest, (no. ZMK-8751 in the book of donations); from 2012 at the RCW.

Literature: unpublished.

CLERY

Autor/ka nienotowany/a (Schidlof 1964, Blättel 1992, Lemoine-Bouchard 2008, ULAN, Smithsonian); możliwe, że sygnatura jest położona wtórnie.

CLERY

Author not recorded (Schidlof 1964, Blättel 1992, Lemoine-Bouchard 2008, ULAN; Smithsonian); it is possible it is not an original signature.

12 *Mężczyzna na tle biblioteki,* lata 80. XVIII w.

nr inw. ZKW/5178

akwarela, kość, tondo, średnica 6,9 cm
(w świetle oprawy)

napis (sygnatura?) po lewej, na krawędzi
najniższej półki, czarną farbą: *clery*

Oczy szarozielonkawe, włosy (lub peruka)
pudrowane, na prawym policzku brodawka;
czarny frak z czarnym szamerowaniem, czar-

12 *Man with a Bookcase* *in the Background, 1780s*

inv. no. ZKW/5178

watercolour, bone, tondo, dia. 6.9 cm
(sight size)

inscribed (signature?) *clery* on left, on edge
of lowest shelf, in black paint

Grey-green eyes, powdered hair (or wig), mole
on right cheek; black coat with black braid,
black waistcoat, white shirt and jabot; grey-

na kamizelka, biała koszula i żabot; tło szarobrunatne z tonem fioletu, w oprawach książek akcenty błękitu i czerwieni.

Datowanie według cech fryzury i ubioru.

brown background with violet tones, blue and red accents in the book bindings.

Dated according to coiffure and clothes.

Historia: zbiory Janiny Marii Konczackiej, Halifax, Kanada; 2009 jej legat (nr ks. darów ZMK-8815), od 2012 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: Janina Maria Konczacka collection in Halifax, Canada; 2009 her bequest, (no. ZMK-8815 in the book of donations); from 2012 at the RCW.

Literature: unpublished.

Franz Ludwig CLOSE (?) (Clauce, Clauze)

Berlin 1752–1839 Berlin (daty za CERL Thesaurus)

Thieme–Becker (1912), a za nim Schidlof (1964), Blättel (1992), Benezit (2006) podają daty życia 1753 – po 1822, tylko Saur/De Gruyter (t. 19, 1998) podaje daty 1752 (3?) – 1839.

Miniaturzysta zapewne francuskiego pochodzenia, czynny w Berlinie i Dreźnie (1777–1788). Przyjął pisownię nazwiska „Close”. Po 1788 pracował jako malarz w berlińskiej manufakturze porcelany, którą kierował jego ojciec Isaac Jacob Clauce (Jacques Clauce). W 1796 używał tytułu nadwornego malarza miniatur. Leksykon Thieme–Becker (t. 7, 1912, s. 113),

Franz Ludwig CLOSE (?) (Clauce, Clauze)

Berlin 1752–1839 Berlin (dated according to CERL Thesaurus)

Thieme–Becker Lexicon (1912)—as well as Schidlof (1964), Blättel (1992) and Benezit (2006) after it—give the date of Close’s birth as 1753 and that of his death as after 1822; only Saur/De Gruyter (vol. 19, 1998) give the dates as 1752 (3?) – 1839.

Miniaturist probably French, active in Berlin and Dresden (1777–1788). He used the spelling ‘Close’ for his surname. After 1788 he worked as an artist in the Berlin porcelain manufactory—run by his father, Isaac Jacob Clauce (Jacques Clauce). In 1796 he used the

a za nim Schidlöf 1964 (t. 1, s. 152) błędnie podają, że Franz Ludwig był autorem 30 miniatur przedstawiających osobistości polskie, sprzedanych na aukcji kolekcji Ignacego Krasickiego w Warszawie w 1805. W rzeczywistości autorem tych wizerunków był malarz warmiński Friedrich Kloss, używający również form nazwiska Closse, Closs (uwagę na pomyłkę w leksykonie Thieme–Beckera zwrócił J. Derwojed, SAP, t. 4, 1986).

title court painter of miniatures. Thieme–Becker (vol. 7, 1912, p. 113), and after them Schidlöf 1964 (vol. 1, p. 152), mistakenly write that Franz Ludwig was the author of thirty miniatures depicting Polish personalities, sold at the sale of the Ignacy Krasicki collection in Warsaw in 1805. The author of these likenesses was, however, a painter from Warmia—Friedrich Kloss—who also used the forms ‘Closse’ and ‘Closs’ for his surname (J. Derwojed pointed out the error in the Thieme–Becker Lexicon, SAP, vol. 4, 1986).

13 Eleonora Czartoryska, ok. 1793

nr inw. ZKW/5181

akwarela, gwasz, kość, owal, 4,7 x 3,8 cm
(w świetle oprawy)

na odwrocie oprawy nalepka z napisem czarnym atramentem: *Isaak Jakob Clauze / *Berlin / Le Princesse / Czartoryska / Gnde Chancelliere de Lithuanie / N°*; i inną ręką: *Poniatowski ... Poln. König...*; z tyłu stalowa płytką z wygrawerowanym napisem: *N° 10 / La Princesse / Czartoryski / Grand Chancel/ liere de / Lithuanie*

Eleonora Monika von Waldstein (1710–1795) (podawane są także daty urodzin 1707 i 1712 oraz śmierci 1798), od 1726 żona księcia Michała Czartoryskiego h. Pogoń Litewska, kanclerza wielkiego litewskiego.

Oczy piwne, włosy siwe; biały czepek i chusta, czarna suknia, perła w uchu; tło oliwkowozielone.

Zapis o miniaturze pojawia się w Kat. min. S.A. 1794, co stanowi *terminus ante quem* dla powstania miniatury. Biorąc pod uwagę sędziwy wiek portretowanej, można założyć, że miniatura musiała powstać krótko przed 1794. W zapisie katalogowym podane są wymiary nieco większe od wymiarów zamkowej miniatury: 2 x 1,5 cala = 4,96 x 3,72 cm, ale najpewniej uwzględniają oprawę.

13 Eleonora Czartoryska, c 1793

inv. no. ZKW/5181

watercolour, gouache, bone, oval,
4.7 x 3.8 cm (sight-size)

inscribed *Isaak Jakob Clauze / *Berlin / Le Princesse / Czartoryska / Gnde Chancelliere de Lithuanie / N°* on label on back of frame in black ink; *Poniatowski ... Poln. König...*; by another hand: inscribed: *N° 10 / La Princesse / Czartoryski / Grand Chancel/ liere de / Lithuanie*. engraved on steel plaque on back of miniature

Eleonora Monika von Waldstein (1710–1795) (her date of birth is also given as 1707 or 1712 and death as 1798); from 1726 wife of Prince Michał Czartoryski of the Pahonia (Polish: Pogoń) coat of arms, Great Chancellor of Lithuania.

Hazel eyes, grey hair; white cap and *fichu*, black dress, pearl earring; olive-grey background.

The miniature appears in the Cat Min. S.A. 1794, therefore making the date the *terminus ante quem* for its execution. If we take the sitter's advanced age into consideration, we can assume the miniature was painted shortly before 1794. The dimensions given in the catalogue are somewhat larger than in the Castle's miniature 2 x 1.5 inches = 4.96 x 3.72 cm, however they probably include the frame.

Źródła: Kat. min. S.A. 1794, s. 6, nr 68 („La P^{se} Czartoryska, G^{de} Chancelière de Lithuanie”), Inventaire des 13 caisses 11 marca 1796, s. 44 v, nr 68; Inw. S.A. 1799, s. 484, nr 68; Inw. sukcesji po S.A. 1819, s. 40, nr 68; Notte 1820, s. 26, nr 68.

Historia: przed 1794 galeria Stanisława Augusta, notowana w ZK, w atelier na górze (C 21); 1796 przygotowana do wywiezienia do Grodna, spakowana, ukryta w ZK, potem w Łazienkach, w szopie na łodzi; 1798 odziedziczona przez bratanka króla, księcia Józefa Poniatowskiego; 1813 odziedziczona przez siostrę księcia, hrabinę Marię Teresę Tyszkiewiczową; 1821 sprzedana Antoniowi Fusiemu (?), wywieziona do Rosji (?); własność Aleksandra Druckiego-Lubeckiego (zm. 1926); własność Ernsta Adolfa Titgemeyera (zm. 1980) w Osnabrück; Christie’s, Londyn (27.11.2012, nr 229).

Literatura: Warszawa 1912, nr 970 (4,3 x 3,6 cm; jako własność Aleksandra Druckiego-Lubeckiego); Mańkowski 1932, nr 68; Chiron-Mrozowska 2004, s. 153, nr 67.

Sources: Cat. Min. S.A. 1794, p. 6 no. 68: (‘La P^{se} Czartoryska, G^{de} Chancelière de Lithuanie’) Inventaire des 13 caisses 11 March 1796, p. 44 v, no. 68; Inv. S.A. 1799, p. 484, no. 68; Inv. of the S.A. legacy 1819, p. 40, no. 68; Notte 1820, p. 26, no. 68.

Provenance: before 1794 in the Stanisław August Gallery at the RCW *atelier en haut* (C 21); 1796 preparations made for its transport to Grodno: packed and hidden in the RCW, and later in the Boathouse at the Łazienki; 1798 property of Prince Józef Poniatowski; 1813 property of Maria Teresa Tyszkiewicz; sold to Antonio Fusi (?) 1821, taken to Russia (?); property of Aleksander Drucki-Lubecki (d. 1926); property of Ernst Adolf Titgemeyer (d. 1980) in Osnabrück; Christie’s, London (27/11/2012, lot. 229).

Literature: Warsaw 1912, no. 970 (4.3 x 3.6 cm; as the property of Aleksander Drucki-Lubecki); Mańkowski 1932, no. 68; Chiron-Mrozowska 2004, p. 153, no. 67.

według Richarda COSWAYA

after Richard COSWAY

14 *Harriet Bouverie na tle krajobrazu,* XX w.

nr inw. ZKW/1450
gwasz, kość słoniowa, prostokąt,
12,4 x 9,2 cm (w świetle oprawy)
po lewej u dołu napis czarną farbą: *cosvey*
na odwrocie numer niebieską kredką: 5 v (?);
nalepki papierowe z napisami atramentem:
2348.; *D^{esse} Herfordt*; nalepka w formie
znaczka pocztowego z numerem 189.

Harriet Fawkenor (1750–1846), od 1764 żona członka parlamentu sir Edwarda Bouverie, od 1811 lorda Roberta Spencera.

14 *Harriett Bouverie in a Landscape,* 20th c.

inv. no. ZKW/1450
gouache, ivory, rectangle, 12.4 x 9.2 cm
(sight size)
inscribed *cosvey* on bottom left, in black ink
the number 5 v (?) on back in blue chalk;
paper labels inscribed: 2348. and
D^{esse} Herfordt in ink; label in the form
of a postage stamp with the number 189.

Harriet Fawkenor (1750–1846), from 1764 wife of Sir Edward Bouverie, Member of Parliament, from 1811 of Lord Robert Spencer.

Jasnowłosa i niebieskooka; słomkowy kapelusz z białym piórem, suknia biała modelowana szarym błękitem i sepią; listowie szmaragdowe, pień drzewa szary z niewielkimi plamami żółci. Tło z wyraźnym szrafowaniem; błękitne partie nieba namalowane na niepokrytej warstwą malarską kościanym podłożu.

Dyletanckie powtórzenie kompozycji Richarda Coswaya, rytowanej i wydanej przez Johna Condé w Londynie w 1793 (British Museum, Prints & Drawings Dept., nr inw. 1859.0806.1256).

Fair hair and blue eyes; straw hat with white plume, white dress modelled with grey blue and sepia; emerald foliage, grey tree trunk with small patches of yellow. Distinct cross-hatching in background; the blue areas of the sky are roughly painted on an ivory ground. Repetition by an amateur of a composition by Richard Cosway, engraved and published by John Condé in London 1793 (British Museum, Prints & Drawings Dept., inv. no. 1859.0806.1256).

Historia: 1972 dar Włodzimierza Ryty z Wrocławia (nr ks. darów ZMK-377/2), przechowywana w MNW, od 1982 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: 1972 gift of Włodzimierz Rytyl of Wrocław (no. ZMK-377/2 in the book of donations); housed in the NMW; from 1982 at the RCW.

Literature: unpublished.

według Dominicusa CUSTOSA (?)

after Dominicus CUSTOS (?)

15 *Mikołaj Krzysztof Radziwiłł,*

1. poł. XVII w. (?)

nr inw. FC-ZKW/25

olej, blacha miedziana, prostokąt,
13,2 x 10,6 cmw otoku napis: NICOLAVS
CHRISTOPHORVS. RADZIVIL. DEI GRATIA
IN OLICA ET NIESVIESZ DUX. SAC:
ROM IMP: PRINCEPS COMES IN
SCHIDLOVIECZ ET MHIR. PALATINVS.
TROCENSIS etc.Mikołaj Krzysztof Radziwiłł h. Trąby, zwany Sierotką
(1549–1616), wojewoda trocki 1590, wileński 1604,
pierwszy ordynat nieświeski.Włosy ciemnoblonde, oczy szare; zbroja czarna
z różnobarwnymi wzorami (wykonana przez
Kunza Lochnera zbroja Mikołaja „Czarnego”
Radziwiłła (Kunsthistorisches Museum w Wied-
niu, nr inw. A.1412; fragmenty w Metropolitan
Museum of Art, nr inw. 14.25.854-856, 865,
881a, b, 21.42); zielonożółta szarfa z krzyżem
bożogrobców na przodzie, udrapowana na
piersi i spięta na ramieniu; tło szare, poza
owalem czarne.Miniatura namalowana na podstawie
portretu graficznego i zachowująca jego ty-
pową kompozycję z napisem w otoku. Nie
można jednak wskazać pierwowzoru zgod-
nego z miniaturą we wszystkich szczegółach.
Być może malowane przedstawienie jest
kompilacją kilku wizerunków rytowanych.
Ujęcie popiersia (choć o przeciwnym
zwrocie) i drapowanie tkaniny na ramio-
nach nawiązują do całopostaciowego wize-
runku Radziwiłła rytowanego przez Domi-
nicusa Custosa według Giovanniego Battisty
Fontany z *Armamentarium Heroicum*, wyda-
nego z tekstem Jacoba Schrencka von Not-
zing w Innsbrucku w 1601–1603 – patrz il. 15a
(Kat. BN, t. 4, nr 4445), a także do oparte-
go na nim, ale zmienionego w szczegółach stro-
ju (kolejnie zamiast kryzy), późniejszego ujęcia
autorstwa Lucasa Kiliana, wydanego po 1604
przez Custosa (Kat. BN, t. 4, nr 4446) – patrz
il. 15b. Na rycinie Kiliana popiersie ujęte jest15 *Mikołaj Krzysztof Radziwiłł,*

1st half of the 17th c. (?)

inv. no. FC-ZKW/25

oil on copper, rectangle, 13.2 x 10.6 cm
inscribed NICOLAVS CHRISTOPHORVS.RADZIVIL. DEI GRATIA IN OLICA ET
NIESVIESZ DUX. SAC: ROM IMP:
PRINCEPS COMES IN SCHIDLOVIECZ ET
MHIR. PALATINVS. TROCENSIS etc. on rimMikołaj Krzysztof Radziwiłł—nicknamed ‘the Orphan’
—of the Trąby coat of arms (1549–1616), Voivode of
Troki (now: Trakai, Belarus) 1590, Wilno (now: Vilnius,
Lithuania) 1604, first entailee of Nieśwież (now:
Nesvizh, Belarus).Dark blond hair, grey eyes; black cuirass with
multi-coloured patterns (armour of Mikołaj
Radziwiłł, nicknamed ‘the Black’, made by
Kunz Lochner—Kunsthistorisches Museum
in Vienna, inv. no. A.1412; fragments in the
Metropolitan Museum of Art, inv. nos.
14.25.854-856, 865, 881a, b, 21.42); green
and yellow sash—with cross of the Order of
the Holy Sepulchre—draped across chest
and tied at shoulder; grey background, black
outside the oval.The miniature was modelled on an en-
graved portrait and the composition is simi-
lar—even the inscription on the rim. However,
it is impossible to point to a single prototype
which includes all the details in the miniature.
The painted depiction may be a compilation
of several engraved likenesses. The sitter’s
pose (although facing the other way) and
drape of the cloth on the shoulder are similar
to a full-length likeness of Radziwiłł engraved
by Dominicus Custos after Giovanni Battista
Fontana in *Armamentarium Heroicum* pub-
lished with a text by Jacob Schrenck von
Notzing in Innsbruck in 1601–1603 – see fig. 15a
(Cat. BN, vol. 4, no. 4445), as well as a later
portrait, also based on it—although the details
of the clothing are altered (a collar instead of
ruff)—by Lucas Kilian published after 1604 by
Custos (Cat. BN, vol. 4, no. 4446) – see fig. 15b.
On Kilian’s engraving, the bust is framed with

według Custosa (?) / after Custos (?)

w owal, na którym w napisie wymieniony został tytuł wojewody wileńskiego, a nie tak jak na miniaturze: wcześniej piastowany przez Radziwiłła urząd wojewody trockiego.

in an oval with an altered inscription—it bears the title Voivode of Wilno and not Radziwiłł's earlier title, Voivode of Troki, as on the miniature.

15a

15b

Historia: Fund. Ciechanowieckich, od 1987 w ZK.

Literatura: Warszawa 1989, nr 87; Bernatowicz 1998, il. 2 (datowanie: 1590–1605); Smolarek 2010, s. 116–118 (datowanie: po 1603).

Provenance: 1986 Ciechanowiecki Foundation; from 1987 at the RCW.

Literature: Warsaw 1989, no. 87; Bernatowicz 1998, fig. 2 (dated 1590–1605); Smolarek 2010, pp. 116–118 (dated after 1603).

Josué DOLLFUS

Lutterbach k. Miluzy, Alzacja 1796–1887 Miluza

Miniaturzysta i fotograf. Uczył się w Paryżu u Louisa-François Aubry'ego w ok. 1826 i w studio Lizinki-Aimé-Zoé de Mirbel w 1834. Czynny jako miniaturzysta w Miluzie, gdzie ok. 1840 założył studio fotograficzne, od 1850 pracował głównie jako fotograf. Często podmalowywał fotografie w sposób imitujący miniaturę.

Josué DOLLFUS

Lutterbach nr Mulhouse, Alsace 1796–1887 Mulhouse

Miniaturist and photographer. He studied in Paris under Louis François Aubry in c 1826 and in the studio of Madame de Mirbel in 1834. Active as a miniaturist in Mulhouse, where he established a photographic studio in c 1840; from 1850 he worked mainly as a photographer. He often overpainted photographs in a manner imitating miniatures.

16 *Kobieta w czarnej sukni*, 1850

nr inw. ZKW/5156

akwarela, gwasz, kość, owal, 9,9 x 8,6 cm
sygnowana wzdłuż prawej krawędzi
czerwoną farbą: *J. Dollfus*. 1850.

Oczy ciemnobrązowe, włosy czarne; czarna suknia, pod szyją biała ruszka, na szyi błękitna wstążka z mory związana w kokardę; tło brunatne z odcieniem fioleto.

16 *Woman in a Black Dress*, 1850

inv. no. ZKW/5156

watercolour, gouache, bone, oval, 9.9 x 8.6 cm
signed *J. Dollfus*. 1850. on right, along
edge, in red paint

Dark brown eyes, black hair; black dress, white ruche at collar, blue moire ribbon tied in a bow around neck; brown background with a violet tint.

Historia: zbiory Janiny Marii Konczackiej, Halifax, Kanada; 2009 jej legat (nr ks. darów ZMK-8699), od 2012 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: collection of Janina Maria Konczacka, Halifax, Canada; 2009 her bequest (no. ZMK-8699 in the book of donations); from 2012 at the RCW.

Literature: unpublished.

DUC

Miniaturzysta znany z trzech sygnowanych prac, nie-notowany do 2005; Lemoine-Bouchard (2008) określa czas jego aktywności na okres przed 1790 do 1795.

DUC

Miniaturist known from three signed works, not recorded until 2005. Lemoine-Bouchard (2008) defines the period of his activity as between 1790 and 1795.

17 *Oficer*, ok. 1810

nr inw. ZKW/5210

akwarela, gwasz, kość, tondo, średnica 5,2 cm (w świetle oprawy)

sygnowana z lewej czarną farbą: *Duc*

17 *Officer*, c 1810

inv. no. ZKW/5210

watercolour, gouache, bone, tondo, dia. 5.2 cm (sight size)

signed *Duc* on left, in black paint

Oczy i włosy ciemnobrązowe; mundur granatowy, złote epolety i guzy; na lewej piersi niebieskawy, zwieńczony koroną ośmiorożny krzyż orderowy na niebieskiej wstążce, formą przypominający bawarski – wojskowy order Maksymiliana Józefa (ustanowiony w 1806), ale namalowany szkicowo, bez dbałości o szczegóły i kolory, co uniemożliwia identyfikację; tło szare z tonem sepiowym.

ZKW/5210 jest trzecią notowaną miniaturą sygnowaną „Duc”. Pierwsza znajduje się w Miniaturensammlung Tansey w Bomann-Museum w Celle, opisana jako domniemany portret Henriette Marie Laurence de Najac, z domu Leconte, tej samej ręki co ZKW/5210 i identycznie sygnowana, datowana ok. 1794 (nr inw. 10234, nr kat. 2005 49, tondo, średnica 6,4 cm; ta sama miniatura wystawiona na aukcji w Christie’s, Londyn, 14.10.1998, nr 191, i wymieniona przez Lemoine-Bouchard 2008). Druga to miniatura z portretem mężczyzny na tle portu (tondo, średnica 6 cm; Tajan, Paryż, 27.05.2002, nr 169, bez fot.; Lemoine-Bouchard 2008).

Dark brown eyes and hair; navy blue uniform, gold epaulettes and buttons; on left breast bluish octagonal (Maltese) cross of an order surmounted with a crown on blue ribbon. Its overall form is reminiscent of the Bavarian Military Order of Maximilian Joseph (established in 1806), but painted rather sketchily, without taking care of the details and colour, therefore impeding its identification; grey background with hints of sepia.

ZKW/5210 is the third recorded miniature signed ‘Duc’. The first, in the Miniaturensammlung Tansey, at the Bomann-Museum in Celle, is described as a miniature of a purported portrait of Henriette Marie Laurence de Najac, née Leconte, by the same hand as ZKW/5210 and signed identically, dated c 1794 (inv. no. 10234, cat. no. 2005 49, tondo, dia. 6.4 cm; the same miniature is mentioned by Lemoine-Bouchard (2008) as put up for sale at Christie’s in London on 14 October 1998, lot 191). The second is a miniature with portrait of a man with a port in the background (tondo, dia. 6 cm; Tajan, Paris, 27/05/2002, no. 169, without photograph; Lemoine-Bouchard 2008).

Historia: zbiory Janiny Marii Konczackiej, Halifax, Kanada; 2009 jej legat (nr ks. darów ZMK-8845), od 2012 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: collection of Janina Maria Konczacka, Halifax, Canada; 2009 her bequest (no. in the book of donations: ZMK-8845); from 2012 at the RCW.

Literature: unpublished.

Cécile (Maria Cecylia) DUCHESNE (Duchêne, Duchne)

Warszawa 1771 – data i miejsce śmierci nieustalone

Córka Domenica Merliniego, architekta pracującego dla Stanisława Augusta; ok. 1791 uczennica Josefa Grassiego w Warszawie; od 1796 w Wiedniu, a od 1799 w Dreźnie – ostatni ślad jej działalności artystycznej to udział w wystawie w Dreźnie w 1801. Notowana: Rastawiecki, t. 3, 1857; Thieme–Becker, t. 10, 1914; Schidlöf 1964 (nazwisko panięskie podane jako Marlini); SAP, t. 2, 1975; Blättel 1992 (podawane także formy nazwiska Duchené, Duschené); Saur/De Gruyter, t. 30, 2001, s. 194; Benezit 2006.

Więcej informacji o pierwszym mężu Marii Cecylii, notowanym w jej biogramach jako „Ludwik Duchesne, szambelan królewski”, niefigurującym jednakże w uważanym za wiarygodny spisie szambelanów zestawionym w 1831 przez A. Magiera (1963, s. 433–442), dostarcza wzmianka z „Gazety Narodowej i Obcej” 1791, nr 35, gdzie wśród osób, które wraz z marszałkiem Stanisławem Małachowskim 29.04.1791 zapisały się do prawa miejskiego, figuruje Kasper Ludwik Du-

Cécile (Maria Cecylia) DUCHESNE (Duchêne, Duchne)

Warsaw 1771 – date and place of death unknown

Daughter of Domenico Merlini, an architect working for Stanislaw August; c 1791 pupil of Josef Grassi in Warsaw; from 1796 in Vienna, and from 1799 in Dresden—the last traces of her artistic activity are her participation at an exhibition in Dresden in 1801. Recorded in: Rastawiecki, vol. 3, 1857, Thieme–Becker, vol. 10, 1914, Schidlöf 1964 (incorrect maiden name given as Marlini), SAP, vol. 2, 1975; Blättel 1992 (surname also given as Duchené, Duschené); Saur/De Gruyter vol. 30, 2001, p. 194); Benezit 2006.

There is more information about Maria Cecylia's first husband, recorded in her profiles as 'Ludwik Duchesne, chamberlain to the king', although he is not noted in any of the reliable lists of chamberlains made in 1831 by A. Magier (Magier 1963, pp. 433–442). However, in *Gazeta Narodowa i Obca* published in 1791, no. 35, among the people who—together with Marshal Stanislaw Małachowski—applied for town privileges on 29 April 1791, there is mention of Kasper Ludwik

chesne de la Sansoniere, szambelan Stanisława Augusta i pułkownik wojsk koronnych (Wydawnictwo „WIENIAWA QUOMODO” – www.wieniawa.quomodo.org.pl, wydanie cyfrowe PDF © 2010 Copyright: Fundacja im. Króla Stanisława Leszczyńskiego „QUOMODO” AD MMX, s. XVIII).

Duchesne de la Sansoniere, the chamberlain of Stanisław August and officer in the Crown Army (Publisher: ‘WIENIAWA QUOMODO’ www.wieniawa.quomodo.org.pl wydanie cyfrowe PDF © 2010 Copyright: Fundacja im. Króla Stanisława Leszczyńskiego “QUOMODO” AD MMX, p. XVIII).

18 *Dorota Barbara Czartoryska,*

ok. 1800

nr inw. ZKW/308

akwarela, gwasz, kość, owal, 8,7 x 6,7 cm
sygnowana wzdłuż lewej krawędzi: *Cecile*

Duchne... (?) (przetarcia)

na odwrocie napis: *Xna Stolnikowa / Czartoryska*

Dorota Barbara Czartoryska (1759–1844), córka Antoniego Barnaby Jabłonowskiego h. Prus III, 1778 żona księcia Józefa Klemensa Czartoryskiego h. Pogoń Litewska, stolnika litewskiego.

Oczy ciemnobrązowe, włosy czarne; turban w odcieniu błękitnozielonkawej bieli, suknia błękitna, sznur pereł na szyi, szal ciemnożółty z pasami pomarańczowym i dwoma błękitnymi; tło błękitne.

Szczegóły fryzury i kostiumu pozwalają datować wizerunek na koniec lat 90. XVIII w. Najprawdopodobniej miniatura powstała w Dreźnie, gdzie od 1792 mieszkała księżna Czartoryska.

ZKW/308 była wystawiona w 1912 we Lwowie (Bachowski, Treter 1912, nr 16) wraz z miniaturą przedstawiającą tę samą osobę, upozowaną i ubraną w podobny sposób (Bachowski, Treter 1912, nr 356; fotografie zamienione). W katalogu wystawy druga wersja została błędnie określona jako portret ks. Stanisławowej Jabłonowskiej (bratowej Doroty, Teodory z Walewskich Jabłonowskiej, ok. 1770–1826) autorstwa Heleny Lubomirskiej. Wersje różniły się szczegółami – miniatura nr 356 przedstawia popiersie w mniejszym kadrze, na szyi modelki nie ma sznura pereł.

18 *Dorota Barbara Czartoryska,*

c 1800

inv. no. ZKW/308

watercolour, gouache, bone, oval,
8.7 x 6.7 cm

signed *Cecile Duchne...* (?) on left, along the edge (abraded)

inscribed *Xna Stolnikowa / Czartoryska*
[Princess Czartoryska, wife of the pantler]
on the back

Dorota Barbara Czartoryska (1759–1844), daughter of Antoni Barnaba Jabłonowski of the Prus III coat of arms, 1778 wife of Prince Józef Klemens Czartoryski of the Pachonia (Polish: Pogoń) coat of arms, Lithuanian Pantler.

Dark brown eyes, black hair; blue, green and white turban, blue dress, string of pearls about neck, dark yellow shawl with one orange stripe and two blue ones; blue background.

The details of the coiffure and costume date the likeness to the end of the 1790s. The miniature was most probably made in Dresden, where Dorota Czartoryska lived from 1792.

ZKW/308 was exhibited in Lwów (now: Lviv, Ukraine) in 1912 (Bachowski, Treter 1912, no. 16) together with a miniature depicting the same person, posed and dressed in a similar manner (Bachowski, Treter 1912, no. 356; the photographs were altered). In the exhibition catalogue, the second version was mistakenly defined as a portrait of the Princess Stanisława Jabłonowska (i.e. sister-in-law of Dorota, Teodora Jabłonowska née Walewska, c 1770–1826) by Helena Lubomirska. The versions differed in the details—miniature no. 356 shows a bust in smaller frame: there is no string of pearls around the sitter’s neck.

Historia: Dorota Barbara Czartoryska; jej córka Teresa, od 1807 Henrykowa Ludwikowa Lubomirska (zm. 1868); jej syn Jerzy Henryk Lubomirski (zm. 1872); przed 1912 jego syn Kazimierz (zm. 1930); wdowa po nim, Teresa z Wodzickich Lubomirska; po II wojnie światowej nabyta przez Tadeusza Wierzejskiego, 1974 jego legat dla ZK (nr ks. darów ZMK-523), przechowywana w MNW, od 1982 w ZK.

Literatura: Bachowski, Treter 1912, nr 16, il. s. 20 (jako własność Kazimierza ks. Lubomirskiego, Kraków); Kraków 1939, nr 52 (jako „Ks. Stolnikowa Lubomirska” i własność ks. Teresy Lubomirskiej z Krakowa); Schidlof 1964, 1 (błędnie jako „Teresa Czartoryska”); SAP, t. 2, 1975, s. 107 (Z. Prószyńska); Kamińska-Krassowska 1978, nr 38; Saur/De Gruyter, t. 30, 2001 (błędnie jako „Teresa Czartoryska” i błędnie jako tożsama z miniaturą z kolekcji Kathariny Schrott wymienioną przez Schidlofa 1964, il. 344); Toruń 2016, nr 67.

Provenance: Dorota Barbara Czartoryska; her daughter Teresa from 1807 married to Henryk Ludwik Lubomirski (d. 1868); her son Jerzy Henryk Lubomirski (d. 1872); before 1912 his son Kazimierz (d. 1930); his widow Teresa née Wodzicka Lubomirska; after the Second World War acquired by Tadeusz Wierzejski, 1974 his bequest to the RCW (no. ZMK-523 in the book of donations); housed in the NMW; from 1982 at the RCW.

Literature: Bachowski, Treter 1912, no. 16, fig. p. 20 (as the property of Prince Kazimierz Lubomirski, Kraków); Kraków 1939, no. 52 (as *Ks. Stolnikowa Lubomirska* [Princess Lubomirska, wife of the Pantler] and property of Princess Teresa Lubomirska of Kraków); Schidlof 1964, 1 (incorrectly as *Teresa Czartoryska*); SAP, vol. 2, 1975, p. 107 (Z. Prószyńska); Kamińska-Krassowska 1978, no. 38; Saur/De Gruyter, vol. 30 (2001) (incorrectly as *Teresa Czartoryska* and incorrectly as same in miniature from the Katharina Schrott collection mentioned by Schidlof 1964, fig. 344); Toruń 2016, no. 67.

według Anthony'ego van DYCKA

19 *Desiderio Segno* (?)

nr inw. ZKW/1497

gwasz, akwarela, kość, owal, 5,5 x 4,4 cm
(w świetle oprawy)

na odwrocie napis atramentem: *Grand
Wallenstein + 1634*

Desiderio Segno (zm. 1630), kupiec, przywódca kolonii genueńskiej w Palermo.

Twarz modelowana żółtawym różem i błękitem o zabarwieniu turkusowym, włosy i zarost rude, oczy szaroniebieskie; ciemnobłękitny lub czarny wams, kołnierz z białej koronki.

Zmniejszone do popiersia powtórzenie domniemanego portretu Segna pędzla Anthony'ego van Dycka z 1624 (Wiedeń, Liechtenstein Museum; Barnes *et al.* 2004, nr II.61: jako znajdujący się w pałacu w Vaduz).

Historia pierwowzoru może być wskazówką do zlokalizowania miejsca powstania miniatury. Obraz znajdował się co najmniej od początku XVIII w. do lat 30. XX w. w kolekcji ks. Liechtenstein w Wiedniu (po II wojnie światowej w pałacu w Vaduz do czasu reaktywowania siedziby zbiorów w Wiedniu w 2004). Nie są nam znane żadne jego kopie ani powtórzenia graficzne. Miniatura dobrze oddaje podobieństwo rysów i kolorystykę oryginału, co może świadczyć, że autor był związany z Wiedniem i znał obraz z autopsji.

Miniatura – zgodnie z oświadczeniem darczyńcy i treścią napisu na odwrocie – została wpisana do inwentarza jako wizerunek Albrechta von Wallenstein (1583–1634), dowódcy wojsk cesarskich w wojnie trzydziestoletniej.

after Anthony van DYCK

19 *Desiderio Segno* (?)

inv. no. ZKW/1497

gouache, watercolour, bone, oval,
5.5 x 4.4 cm (sight size)

inscribed *Grand Wallenstein + 1634* on back
in ink

Desiderio Segno (d. 1630), merchant, leader of a Genoan colony in Palermo.

Face modelled with yellowish pink and blue with turquoise tints, hair and facial hair red, grey-blue eyes; dark blue or black wams, white lace collar.

Reduced to bust-length repetition of a purported portrait of Segno by Anthony van Dyck dating from 1624 (Vienna, Liechtenstein Museum; Barnes *et al.* 2004, no. II.61: as housed in the Palace at Vaduz).

The history of the prototype could be an indication of where the miniature was made. From the early 18th century until the 1930s, the painting was in the Prince of Liechtenstein's collection in Vienna (after the Second World War in the Palace at Vaduz, until the collection was reopened in Vienna in 2004). We know of no copies nor engraved repetitions. The miniature gives a good rendition of the features and colouring of the original which could testify to the fact that the author had Viennese connections and knew the painting from personal experience.

The miniature—in accordance with the donor's attestation and information inscribed on the back—was recorded in the inventory as a likeness of Albrecht von Wallenstein (1583–1634), leader of the Imperial armies in the Thirty Years War.

Historia: 1971 dar ks. Tadeusza Fręchowicza z Wohynia, pow. Radzyń Podlaski (nr ks. darów ZMK-30), przechowywana w MNW, od 1982 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: 1971 gift of Prince Tadeusz Fręchowicz of Wohyń, in the country of Radzyń Podlaski (no. ZMK-30 in the book of donations); housed in the MNW; from 1982 at the RCW.

Literature: unpublished.

Otto ECKARDT

daty i miejsca urodzin i śmierci nieustalone

Malarz nienotowany (Thieme–Becker, Blättel 1992); na amerykańskim rynku ukazało się co najmniej 14 miniatur sygnowanych przez Eckardta (http://american-miniatures20c.blogspot.com/2006/05/eckardt-otto-portraits-of-_114861831065124234.html – tu także podana informacja, że oprócz Ottona inni członkowie rodziny Eckardtów zajmowali się produkcją miniatur), większość namalowana w Dreźnie na podstawie fotografii przysłanych z USA (<http://american-miniatures20c.blogspot.com/2014/02/eckardt-otto-e-slade-family-miniature.html>). W DA Rempex 25.01.2006 pojawiły się dwie sygnowane miniatury (nry 219 i 220 – datowana „26” i nieodpowiadająca stylistycznie miniaturom Eckardta, zapewne falsyfikat).

Otto ECKARDT

date and place of birth / death unknown

Painter not recorded (Thieme–Becker, Blättel 1992); at least 14 miniatures signed by Eckardt appeared on the American market http://american-miniatures20c.blogspot.com/2006/05/eckardt-otto-portraits-of-_114861831065124234.html—which also gives information that other members of the Eckardt family, as well as Otto, produced miniatures, the majority of which were painted in Dresden based on photographs sent from the USA <http://american-miniatures20c.blogspot.com/2014/02/eckardt-otto-e-slade-family-miniature.html>. Two signed miniatures were put up for sale at DA Rempex on 25 January 2006 (lot nos. 219 and 220 – dated ‘26’ without any stylistic similarities to the miniatures by Eckardt—most probably falsifications).

20 *Kobieta w sukni w paski,*

Drezno, 1896 (?)

nr inw. ZKW/5168

akwarela, gwasz, kość, owal, 6,5 x 5,4 cm
sygnowana dwukrotnie: wzdłuż prawej
krawędzi złotą farbą: *Otto Eckardt* i u dołu
po lewej czarną farbą: *Otto Eckardt Dresden*

20 *Woman in Striped Dress,*

Dresden, 1896 (?)

inv. no. ZKW/5168

watercolour, gouache, bone, oval,
6.5 x 5.4 cm
signed twice *Otto Eckardt* along right edge,
in gold paint, and *Otto Eckardt Dresden*
bottom left, in black paint

Oczy niebieskie, włosy kasztanowate; suknia w biało-niebieskie paski z aplikacjami z białej koronki; bransoleta i ornamente na koronce podmalowane złotą farbą; tło zielone, z lewej podpięta zielona kotara.

Miniatura namalowana na podstawie fotografii. *Pendant* do nru ZKW/5167.

Blue eyes, chestnut brown hair; white and blue striped dress with white lace appliqué, bracelet and ornaments on lace painted in gold; green background, on left green curtain drawn back.

Miniature based on a photograph. *Pendant* to ZKW/5167.

Historia: zbiory Janiny Marii Konczackiej, Halifax, Kanada; 2009 jej legat (nr ks. darów ZMK-8774), od 2012 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: Janina Maria Konczacka collection in Halifax, Canada; 2009 her bequest (no. ZMK-8774 in the book of donations); from 2012 at the RCW.

Literature: unpublished.

Otto ECKARDT (patrz nr 20)

Otto ECKARDT (see: no. 20)

21 *Mężczyzna w brązowym ubraniu*,
Drezno, 1896 (?)

nr inw. ZKW/5167

akwarela, gwasz, kość, owal, 6,5 x 5,4 cm
sygnowana i datowana wzdłuż prawej
krawędzi złotą farbą: *Ollo (sic!) Eckardt*
Dresden 96 (?)

oprawa: rewers wypukły z owalnym
przeszklonym otworem z puklem brązowych
włosów, od wewnętrznej strony otwór
zasłonięty papierem z drukowanym
napisem: ...NDORF /...TERS / CHICAGO

Oczy niebieskie, włosy blond z odcieniem
rudawym; frak w odcieniu kasztanowego,

21 *Man in Brown Clothing*,
Dresden, 1896 (?)

inv. no. ZKW/5167

watercolour, gouache, bone, oval, 6.5 x 5.4 cm
signed and dated *Ollo (sic) Eckardt Dresden*
96 (?) along right edge, in gold paint
Frame: reverse convex with oval glass
and lock of brown hair; on the inside,
the opening is sealed with paper
inscribed: ...NDORF /...TERS / CHICAGO
in print

Blue eyes, blond hair with reddish highlights;
coat in shades of chestnut, warm bronze,
white shirt, black cravat; green background.

ciepłego brązu, biała koszula, czarny fular; tło zielone. Na odwrocie płytki brązowa podmalówka w partii torsu i czarna przy szyi.

Miniatura namalowana na podstawie fotografii. *Pendant* do nru ZKW/5168.

On back of plaque torso overpainted in brown and in black near the neck.

Miniature based on a photograph. *Pendant* to no. ZKW/5168.

Historia: zbiory Janiny Marii Konczackiej, Halifax, Kanada; 2009 jej legat (nr ks. darów ZMK-8773), od 2012 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: Janina Maria Konczacka collection in Halifax, Canada; 2009 her bequest (no. ZMK-8773 in the book of donations); from 2012 at the RCW.

Literature: unpublished.

Henry EDRIDGE

Londyn 1768–1821 Londyn

Malarz i miniaturzysta, absolwent Akademii Królewskiej w Londynie, nagrodzony srebrnym medalem w 1786; uzyskał zgodę J. Reynoldsa na kopiowanie jego obrazów. Udział w wystawach Akademii w 1786–1821. Malował pejzaże, portrety akwarelowe, miniatury na kości i papierze.

Henry EDRIDGE

London 1768–1821 London

Painter and miniaturist, student at the Royal Academy in London, awarded a silver medal in 1786; J. Reynolds gave him permission to copy his paintings. He participated in exhibitions held at the Academy from 1786–1821. He painted landscapes, watercolour portraits, as well as miniatures on bone and paper.

22 *Frances lady Payne*, 1787

nr inw. ZKW/5187

akwarela, kość, owal, 6,5 x 5,1 cm

(w świetle oprawy)

sygnowana z prawej u dołu, monogram

wiązany: *HE*

na odwrocie oprawy nalepka z napisem:

Milady Payne née Kelbel, (signiert) Edridge

22 *Frances Lady Payne*, 1787

inv. no. ZKW/5187

watercolour, bone, oval, 6.5 x 5.1 cm

(sight size)

signed bottom right, intertwined

monogram: *HE*

label inscribed *Milady Payne née Kelbel,*

(signiert) Edridge pinxit 1787, EDRIDGE,

*pinxit 1787, EDRIDGE, HENRY / * 1769 Paddington + 1...; napis wygrawerowany na stalowej płytce na odwrocie miniatury: milady Payne / née Kelbel / Edridge pincit (sic!) 1787*

Frances Lambertina Christiana Charlotte Harriet Theresa (zm. 1830), córka saskiego generała w służbie cesarskiej, barona von Kolbel; od 1767 żona sir Ralpa Payne'a, 1. barona Lavington (1739–1807), gubernatora Wysp Podwietrznych (Leeward Islands) 1771–1775 i 1799–1807.

Imię ojca Frances podawane jest jako: „Frederick Maximilian baron de Kolbel” (w nekrologu Ralfa Payne'a w „The Annual Register, or a View of the History, Politics, and Literature, For the year 1807”, s. 586, i nekrologu Frances w „The Gentleman's Magazine and Historical Chronicle, From January to June 1830”, s. 477) lub „Henry Kolbel” (w biografii Payne'a w *The History of Parliament: the House of Commons 1754–1790*, London 1964 – wersja online), bądź „Baron Heinrich Kolbel of Saxony” (w biografii w *The History of Parliament: the House of Commons 1790–1820*, London 1986 – wersja online).

Włosy pudrowane, oczy ciemnobrązowe; biała suknia i *fichu*; tło oliwkowo-ugrowe.

Cechy fryzury i ubioru odpowiadają okresowi, w którym, jak ustalił R. Butterwick, Payne'owie odwiedzili Polskę. Autor podaje, że było to „nie później niż w 1787” (Butterwick 2000, s. 149; zachowane dwa listy do Stanisława Augusta, dat. Haga 17.09.1787, AGAD, Zbiór Popielów 183, s. 549–550). Prawdopodobnie lady Payne przywozła ze sobą miniaturę i podarowała ją Stanisławowi Augustowi.

W zbiorach królewskich znajdowały się dwa miniaturowe portrety lady Payne: pierwszy notowany już w Kat. gal. S.A. 1783: „Mlle Kelbel ou Miladi Payne”, k. 96 (bez nru, w późniejszych inwentarzach nr 92, wym. 6,82 x 4,34 cm, w Inw. sukcesji po S.A. 1819, s. 41, z dopiskiem „envoyé à Paris”), oraz drugi, czyli omawiana miniatura, nr 135 (Kat. gal. S.A. 1793–1795, s. 108, bez nru, w rozdziale *Miniatures de Cabinet du Roi*). W 1796 do wywiezienia przygotowywana była miniatura oznaczona nrem 92 (Inventaire des 13 caisses 11 marca 1796, s. 45 v., nr 92).

*HENRY / * 1769 Paddington + 1... on back of frame; the inscription milady Payne / née Kelbel / Edridge pincit (sic) 1787 engraved on steel plaque on back of miniature*

Frances Lambertina Christiana Charlotte Harriet Theresa (d. 1830), daughter of Baron von Kolbel, a Saxon General in the Imperial Service; from 1767 wife of Sir Ralph Payne, 1st Baron Lavington (1739–1807), Governor of the Leeward Islands 1771–1775 and 1799–1807.

The name of Frances' father is given as 'Frederick Maximilian baron de Kolbel' (in Ralph Payne's obituary in 'The Annual Register, or a View of the History, Politics, and Literature, For the year 1807', p. 586, and in Frances' obituary in 'The Gentleman's Magazine and Historical Chronicle, from January to June 1830', p. 477) or as 'Henry Kolbel' (in Payne's profile in *The History of Parliament: the House of Commons 1754–1790*, London 1964 – online version) and also 'Baron Heinrich Kolbel of Saxony' (in the profile in *The History of Parliament: the House of Commons 1790–1820*, London 1986 – online version).

Powdered hair, dark brown eyes; white dress and *fichu*; olive and ochre background.

The hair and clothing are of the period in which the Paynes visited Poland, as stated by Richard Butterwick, and this took place 'no later than in 1787' (Butterwick 1998, p. 136; there are two surviving letters to Stanisław August dated The Hague 17 September 1787, AGAD, Popiel Family Collection, 183, pp. 549–550). Lady Payne probably brought the miniature with her and gave it to Stanisław August. There were two miniatures of Lady Payne in the king's collection: the first is already recorded in the 1783 Cat. Gal. S.A.: 'Mlle Kelbel ou Miladi Payne', p. 96 (without a number; no. 92 in later inventories, dim. 6.82 x 4.34 cm and the second, the miniature under discussion, no. 135, (Cat. Gal. S.A. 1793–1795, p. 108, unnumbered, in the chapter *Miniatures de Cabinet du Roi*). In 1796, miniature no. 92 was prepared for transport (Inventaire des 13 caisses 11 March 1796, p. 45 v, no. 92).

Źródła: Kat. gal. S.A. 1793–95, s. 108, bez nru: „Portrait de Mlle Kelbel, ou Miladi Payne”; Kat. min. S.A. 1794, s. 221/11, nr 135: „Milady Payne, née Kelbel”; Kat. min. S.A. 1795, s. 153/9, nr 135 (jak poprz.); Inw. S.A. 1799, s. 486, nr 135 (w dziale „... les Miniatures dans un Collection Separée”); Inw. sukcesji po S.A. 1819, s. 42, nr 135; Description des Tableaux demandés par la Comtesse Tyszkiewicz 1819, s. 79; Notte 1820, s. 27, nr 135.

Historia: przed 1794 galeria Stanisława Augusta, notowana w ZK: „au petit Cabinet de l’Attelier en haut”; 1798 odziedziczona przez bratanka króla, księcia Józefa Poniatowskiego; 1813 odziedziczona przez siostrę księcia, hrabinę Marię Teresę Tyszkiewiczową; 1821 sprzedana Antoniowi Fusiemu (?), wywieziona do Rosji (?); własność Aleksandra Druckiego-Lubeckiego (zm. 1926); własność Ernsta Adolfa Titgemeyera (zm. 1980) w Osnabrück; Christie’s, Londyn (27.11.2012, nr 229).

Literatura: Warszawa 1912, nr 966 (6,1 x 4,7 cm; jako własność Aleksandra Druckiego-Lubeckiego), tabl. XXXV; Mańkowski 1932, nr 135; Chiron-Mrozowska 2004, s. 157–158, nry 100 i 101.

Sources: Cat. Gal. S.A. 1793–1795, p. 108, unnumbered: *Portrait de Mlle Kelbel, ou Miladi Payne*; Stanisław August Catalogue of Miniatures 1794, p. 221/11, no. 135: *Milady Payne, née Kelbel*; Stanisław August Catalogue of Miniatures 1795, pp. 153/9, no. 135 (as previous); Inv. S.A. 1799, p. 486, no. 135 (in the section ‘...les Miniatures dans une Collection Separée’); Description des Tableaux demandés par la Comtesse Tyszkiewicz 1819, p.79; Notte 1820, p. 27, no. 135.

Provenance: before 1794 in Stanisław August Gallery, recorded in the RCW ‘au petit Cabinet de l’Attelier en haut’; 1798 inherited by the king’s nephew, Prince Józef Poniatowski; 1813 inherited by his sister, Maria Teresa Tyszkiewicz; sold to Antoni Fusi (?) 1821, taken to Russia (?); property of Aleksander Drucki-Lubecki (d. 1926); property of Ernest Adolf Titgemeyer (d. 1980) in Osnabrück; Christie’s, London (27 November 2012, lot 229).

Literature: Warsaw 1912, no. 966 (6.1 x 4.7 cm; as the property of Aleksander Drucki-Lubecki), plate XXXV; Mańkowski 1932, no. 135; Chiron-Mrozowska 2004, pp. 157–58, nos. 100 and 101.

naśladowca George'a ENGLEHEARTA

23 *Mężczyzna w niebieskim fraku,*

ok. 1785

nr inw. ZKW/5173

akwarela, kość, owal, 3,6 x 3,0 cm

(w świetle oprawy)

niesygnowana

Oczy brązowe, biała peruka (lub pudrowane włosy); frak ciemnoniebieski ze złotymi guzami, biała koszula i kamizelka; tło jasnoniebieskie z tonem turkusowym.

Próba naśladowstwa malarstwa Englehearta: podobieństwo upozowania modela i typu fizjonomicznego na ZKW/5173 do miniatury Englehearta w The Metropolitan Museum of Art w Nowym Jorku (nr 95.14.55).

follower of George ENGLEHEART

23 *Man in a Blue Coat,*

c 1785

inv. no. ZKW/5173

watercolour, bone, oval, 3.6 x 3.0 cm

(sight size)

unsigned

Brown eyes, white wig (or powdered hair); dark-blue coat with gold buttons, white shirt and waistcoat; pale blue background with turquoise tint.

Attempt to copy the work of Engleheart; the sitter's pose and the physiognomic type of ZKW/5173 are similar to a miniature by Engleheart in the Metropolitan Museum of Art in New York (no. 95.14.55).

Historia: zbiory Janiny Marii Konczackiej, Halifax, Kanada; 2009 jej legat (nr ks. darów ZMK-8903), od 2012 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: Janina Maria Konczacka collection in Halifax, Canada; 2009 her bequest (no. ZMK-8903 in the book of donations); from 2012 at the RCW.

Literature: unpublished.

Louise GIRARD

data i miejsce urodzenia nieustalone – zm. po 1850
Panięskie nazwisko Bathilde; żona François Girarda, paryskiego rytownika i wydawcy; malarka, miniaturzystka i rytownicza, głównie znana z portretów na porcelanie, posługiwała się także akwarelą i gwaszem; wystawiała w Paryżu na Salonach w latach 1824–1850.

Louise GIRARD

date and place of birth unknown – d. after 1850
Maiden name Bathilde; wife of François Girard, Parisian engraver and publisher; she was a painter, miniaturist and engraver, known mainly from portraits painted on porcelain, she also painted in watercolour and gouache; exhibited at the Paris Salons in the years 1824–1850.

24 Paulina Emilia Genowefa

Drucka-Lubecka, 1825

nr inw. FC-ZKW/509

akwarela, papier, tondo, średnica 9 cm
sygnowana u dołu po prawej: *L. (?) de Girard Faciebat (?) 1825* (po słowie *Girard* napis obcięty do ok. 2/3 wysokości liter)
na odwrocie napis czarnym atramentem:
Pauline Emilie Geneviève / Drucka Lubecka
(*agée de 4 ans*) *fille du Prince Xavier / Drucki Lubecki et de la / Comtesse Marie del Campo Scipion / née 30 Juin 1820 à Vienne (Autrich) / + à Paris 23 février 1867 / Mariée*
à S. Petersbourg / le — 1839 à son
cousin germain le C^e Ladislas Pusłowski
(ostatni wyraz inną ręką)

Paulina Emilia Genowefa Drucka-Lubecka (1820–1867), córka Franciszka Ksawerego h. Druck, ministra skarbu Królestwa Polskiego, od 1839 żona Władysława Jana Adama Pusłowskiego h. Szeliga (dane biograficzne portretowanej przyjęte za napisem na odwrocie; podawane są również imiona Genowefa Maria Paulina oraz data ur. 1821 – np. M.J. Minakowski, *Genealogia potomków Sejmu Wielkiego* – wersja online 31.10.2016). Napis na odwrocie zawiera daty dzienne urodzin i śmierci, co w połączeniu z faktem, że miniatura długo pozostawała w rękach rodziny portretowanej, czyni dane wiarygodnymi; takie same daty podaje Dunin-Borkowski (1914, s. 748).

Oczy jasnobłękitne, włosy blond; suknia biała modelowana błękitem; w tle niebo z różowymi chmurami.

Z powodu błędnego odczytania sygnatury autorstwo miniatury przypisano bliżej nieokreślonemu malarzowi o nazwisku L. Picard (Kraków 1939, nr 72), a następnie Pierre'owi Girardowi (1806–1872) (Warszawa 1989, nr 73).

Konwencja FC-ZKW/509 odpowiada sentymentalnej manierze Louise Girard, ukształtowanej pod wpływem estetyki barokowego

24 Paulina Emilia Genowefa

Drucka-Lubecka, 1825

inv. no. FC-ZKW/509

watercolour, paper, tondo, dia. 9 cm
signed *L. (?) de Girard Faciebat (?) 1825*
bottom right (after the word *Girard* the inscription is cropped by a third due to losses on the edge)
inscribed *Pauline Emilie Geneviève / Drucka Lubecka* (*agée de 4 ans*) *fille du Prince Xavier / Drucki Lubecki et de la / Comtesse Marie del Campo Scipion / née 30 Juin 1820 à Vienne (Autrich) / + à Paris 23 février 1867 / Mariée* à *S. Petersbourg / le — 1839 à son cousin germain le C^e Ladislas Pusłowski* (the last word is in another hand) on back, in black ink

Paulina Emilia Genowefa Drucka-Lubecka (1820–1867), daughter of Franciszek Ksawery of the Druck coat of arms, Minister of the Treasury in the Congress Kingdom of Poland; from 1839 wife of Władysław Jan Adam Pusłowski of the Szeliga coat of arms (the sitter's biographical data is based on the inscription on the back; also given are the names Genowefa Maria Paulina and the date of birth 1821—e.g. M.J. Minakowski, *Genealogia potomków Sejmu Wielkiego* [Genealogy of the descendants of the Great Sejm] – online version 31/10/2016). The inscription on the back gives the day and year of birth and death; this information is believed to be reliable since the miniature was in the hands of the sitter's family for a long time. The same dates are given by Dunin-Borkowski (1914, p. 748).

Pale blue eyes, blond hair; white dress modelled with blue; sky with pinkish cloud background.

Due to the fact that the signature was incorrectly deciphered, the miniature was attributed to an artist with the name L. Picard (Kraków 1939, no. 72) and then to Pierre Girard (1806–1872) (Warsaw 1989, no. 73).

malarstwa bolońskiego-rzymskiego oraz stylu Jeana-Auguste'a-Dominique'a Ingres'a, Ary'ego Scheffera czy Paula Delaroche'a, których dzieła malarka kopiowała w rycinach i malarstwie na porcelanie. Bliską analogią pod względem ujęcia postaci, typu fizjonomicznego i rodzaju idealizacji może być miniatura przedstawiająca Elżbietę Aleksiejewną, żonę cara Rosji Aleksandra I, sygnowana: *Girard* (Christie's, Londyn, 28.11.2006, nr 108).

FC-ZKW/509 is painted in the sentimental manner of Louise Girard, who was influenced by the Baroque aesthetics of Bologna Roman painting, as well as the style of Jean-Auguste-Dominique Ingres, Ary Scheffer and Paul Delaroche, whose works she copied in engravings and paintings on porcelain. The miniature depicting Elżbieta Aleksiejewna, wife of Tsar Alexander I, signed: *Girard* (Christie's, London, 28 November 2006, lot 108) has close analogies to the sitter's pose, physiognomic type and the manner in which it is idealized.

Historia: Paulina z Druckich-Lubeckich Pusłowska (zm. 1867); jej syn Zygmunt Władysław Mikołaj (zm. 1913); jego syn Franciszek Ksawery (zm. 1968); przed 1989 Fund. Ciechanowieckich, od 1990 w ZK.

Literatura: Kraków 1939, nr 72 (jako „L. (?) Picard... 1825” i własność [Franciszka] Ksawerego hr. Pusłowskiego); Warszawa 1989, nr 73 (jako „Pierre Girard”).

Provenance: Paulina née Drucka-Lubecka Pusłowska (d. 1867); her son Zygmunt Władysław Mikołaj (d. 1913); his son Franciszek Ksawery (d. 1968); before 1989 Ciechanowiecki Foundation; from 1990 at the RCW.

Literature: Kraków 1939, no. 72 (as *L. (?) Picard...1825* and property of [Franciszek] Ksawery Count Pusłowski); Warsaw 1989, no. 73 (as *Pierre Girard*).

według Pierre'a GOBERTA

after Pierre GOBERT

25 *Maria Leszczyńska, XVIII w.*

nr inw. ZKW/1494

gwasz, akwarela, kość, owal, 7,4 x 5,8 cm

Maria (1703–1768), córka Stanisława Leszczyńskiego h. Wieniawa, króla polskiego, 1725 żona Ludwika XV, królowa Francji.

Oczy brązowe, włosy pudrowane (lub biała peruka), po prawej wpięty we włosy kwiat pomarańczy, długi lok na ramieniu w kolorze ciemnego blondu; biała suknia z błękitnymi i brunatnymi akcentami, płaszcz błękitny w srebrne lilie burbońskie, podbity futrem gronostajowym; tło w tonie brunatnofioletowym.

Miniatura wykonana według zaginionego portretu królowej, namalowanego przez Pierre'a Goberta w 1725 w Wissemburgu w Alzacji na zamówienie markizy de Prie, znanego dziś tylko ze źródeł oraz kopii przechowywanej w zamku Bussy-Rabutin w Burgundii, ukazującej modelkę w ujęciu do pasa, w błękitnej sukni (Salmon 2004, s. 84–87; Salmon 2005, s. 101–102). Portret z Bussy-Rabutin, najpewniej współczesny zaginionemu oryginałowi, jest stosunkowo najmniej popularnym wizerunkiem Marii Leszczyńskiej w jej bogatej ikonografii. Znane mi są dwa powtórzenia z lekko zmienioną charakterystyką twarzy: publikowane jako również należące do zbiorów w Bussy-Rabutin – <http://www.stanislasurbietorbi.com/stanislas/stanislas-biographie.htm> (suknia biała) – oraz wystawione na aukcji Nagel Stuttgart 21/22.03.2007, nr 519 (określone jako portret jednej z córek Ludwika XV z kręgu J.M. Nattiera). Suknia z charakterystycznym asymetrycznym zapięciem, jak również ujęcie postaci są „autocytatem” Goberta – w identyczny sposób namalował on ok. 1716 Marie Louise Adélaïde d'Orléans (Petersburg, Ermitaż, nr inw. GE-5733). W omawianej miniaturze twarz jest zmieniona i idealizowana w stosunku do pierwowzoru z Bussy-Rabutin, zmieniono również kolor sukni z błękitnego na biały.

25 *Maria Leszczyńska, 18th c.*

inv. no. ZKW/1494

gouache, watercolour, bone, oval, 7.4 x 5.8 cm

Maria (1703–1768), daughter of Stanisław Leszczyński of the Wieniawa coat of arms, King of Poland, 1725 wife of Louis XV, King of France.

Brown eyes, powdered hair (or white wig), orange flower pinned in hair on right; long lock of dark blond hair over shoulder; white dress with blue and brown accents, blue coat with silver Bourbon lilies, lined with ermine; brown violet background.

The miniature was painted in 1725 after a lost portrait of the queen by Pierre Gobert painted in Wissemburg in Alsace which was commissioned by the Marquise de Prie, now known only from the sources and a copy in the castle at Bussy-Rabutin in Burgundy, showing the sitter waist-height in a blue dress (Salmon 2004, pp. 84–87; Salmon 2005, pp. 101–102). The portrait at Bussy-Rabutin, obviously painted at the same time as the original, is one of the least popular likenesses in the rich iconography of Maria Leszczyńska. Two repetitions are known, with slightly altered facial characteristics, also published as belonging to the Bussy-Rabutin collection <http://www.stanislasurbietorbi.com/stanislas/stanislas-biographie.htm> (white dress) and put up for sale at Nagel Stuttgart 21–22/03/2007, lot 519 (described as a portrait of one of Louis XV's daughters from the circle of J.M. Nattier). The dress, with characteristic asymmetrical buttoning, as well as the sitter's pose, are 'self-citations' by Gobert—he painted Marie Louise Adélaïde d'Orléans (St Petersburg, Hermitage, inv. no. GE-5733 in an identical manner in c 1716; see: <http://www.hermitagemuseum.org/wps/portal/hermitage/digital-collection/01.+Paintings/38013/?lng=pl>). In the miniature under discussion the face is changed and has been idealized in relation to the prototype at Bussy-Rabutin, the colour of the dress has also been changed from blue to white.

Historia: zbiory prywatne w Guildford, Surrey, Wielka Brytania, 1975 dar Haliny Weinstein (nr ks. darów ZMK-927), przechowywana w MNW, od 1981 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: private collection in Guildford, Surrey, Great Britain, 1975 gift of Halina Weinstein (no. ZMK-927 in the book of donations), housed in the NMW; from 1981 at the RCW.

Literature: unpublished.

Zygmunt Edwin GORDASZEWSKI (?)

Malczyce, Galicja 1806–1862 Paryż

Miniaturzysta amator, zapewne wykształcony we Lwowie; uczestnik powstania listopadowego jako oficer sztabowy, później na emigracji we Francji.

Zygmunt Edwin GORDASZEWSKI (?)

Malczyce, Galicja 1806–1862 Paris

Amateur miniaturist, probably educated in Lwów [now: Lviv, Ukraine]; he participated in the November Uprising as Staff Officer, later an émigré in France.

26 *Mężczyzna w mundurze,*

lata 30. XIX w. (?)

nr inw. ZKW/1611

gwasz, papier, owal, 10,8 x 9,5 cm

na odwrocie napisy: *Michalowski, Michaloski* i cyrylicą *K... Michajłowski / ... dieduszki (?) Antona*

Oczy brązowe, włosy i wąsy czarne; mundur czarny (być może rosyjski; czarne mundury miały gwardyjskie pułki dragonów), przybory złote, na epoletach trzy srebrne gwiazdki (w armii rosyjskiej oznaczenie rangi oficerów gwiazdkami wprowadzono w 1827), na guzikach cyfra 9 (numer oddziału); tło brunatne.

26 *Man in a Uniform, 1830s (?)*

inv. no. ZKW/1611

gouache, paper, oval, 10.8 x 9.5 cm

inscribed *Michalowski, Michaloski* and

Cyrillic *K (...) Michajłowski / (...) dieduszki (?)*

Antona on back

Brown eyes, black hair and moustache; black uniform (probably Russian; black uniforms were worn by the Russian Imperial Guard) gold accessories, three silver stars on epaulettes (designating the rank of office with stars was introduced into the Russian army in 1827), the number '9' on the buttons (number of the division); brown background.

Historia: 1976 dar Marii Chmiel z Moskwy (nr ks. darów ZMK-1105/1), przechowywana w Bibliotece Królewskiej, od 1981 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: 1976 gift of Maria Chmiel of Moscow (no. ZMK-1105/1 in the book of donations); housed in the Royal Library; from 1981 at the RCW.

Literature: unpublished.

według Antona GRAFFA

after Anton GRAFF

27 *Fryderyk August III, po 1768*

nr inw. FC-ZKW/355

akwarela, gwasz, kość, owal, 5,6 x 4,2 cm

27 *Friedrich August III, after 1768*

inv. no. FC-ZKW/355

watercolour, gouache, bone, oval,
5.6 x 4.2 cm

Fryderyk August III (1750–1827) z dynastii Wettinów, wnuk Augusta III, elektor saski 1763, król saski 1806 jako Fryderyk August I, książę warszawski 1807–1815.

Friedrich August III (1750–1827) of the Wettin dynasty, grandson of August III, Elector of Saxony 1763, King of Saxony 1806 as Friedrich August I, Duke of Warsaw 1807–1815.

Oczy błękitne, pudrowana peruka; jasnobłękitny szustokor ze złotym haftem wzdłuż pól, przez pierś błękitna wstęga Orderu Orła Białego (nadany w 1751), gwiazda orderowa na lewej piersi; tło szare, po lewej widoczny fragment ciemnozielonej kotary i kołpaka elektorskiego z otokiem z gronostajowego futra.

Blue eyes, powdered wig; light blue justaucorps with gold embroidery on lapels, blue ribbon of the Order of the White Eagle (awarded in 1751) on chest, cross of the order on left breast; grey background, fragment of

Przedstawienie inspirowane portretem namalowanym przez Antona Graffa w 1768 (Winterthur; Berckenhagen 1967, nr 336: wówczas kolekcja prywatna; Museum Briner und Kern, Winterthur; Winterthur-Berlin 2013, nr 28).

Oprócz drobnych różnic w ustawieniu modelu (niewidoczne prawe ramię) i w tle (w pierwowzorze kotara i kołpak zajmują ok. 1/3 powierzchni tła) najistotniejsza jest zmiana oryginalnego jasnofioletowego koloru stroju na jasnoniebieski. Być może autor miniatury korzystał z graficznego lub innego powtórzenia Graffowskiego pierwowzoru. Nie był to jednak miedzioryt Johanna Friedricha Bause z 1769 (Kat. BN, t. 1, nr 1206), który nie odwzorowuje żadnych elementów tła. Mimo tych zmian typ fizjonomiczny, kolorystyka i szczegóły są dużo bliższe malarskiemu pierwowzorowi niż w uważanej za inspirowaną tym samym portretem miniaturze wmontowanej w wieczko tabakierki Johanna Christiana Neubauera w The Gilbert Collection [nr inw. 1996.487 (GB 139), 4,4 x 1 i 7/16 cala; Coffin, Hofstetter 2000, s. 137, nr 89] oraz w podobnej do niej miniaturze z kolekcji domu Orange-Nassau (Schaffers-Bodenhausen, Tiethoff-Spliethoff 1993, s. 441, nr 624: jako „nieznany mężczyzna”).

a dark green curtain and electoral calpack with ermine trim visible on left.

The depiction was inspired by a portrait painted by Anton Graff in 1768 (Winterthur; Berckenhagen 1967, no. 336: then in a private collection; Museum Briner und Kern, Winterthur; Winterthur-Berlin 2013, no. 28).

Apart from small differences in the sitter's pose (his right shoulder is not visible) and in the background (in the original the curtain and calpack take up approx. 1/3 of the background space) the most significant alteration is the change in the original pale purple colour of the clothing to light blue. The author of the miniature may have used an engraving or other repetition of Graff's prototype. However, it was not Johann Friedrich Baus' copperplate of 1769 (Cat. BN, vol. 1, no. 1206), which does not contain any of the background elements. Despite the changes, the physiognomy, colouring and details are much closer to the painted original than in the portrait miniature on the cover of the snuff box by Johann Christian Neubauer in The Gilbert Collection (inv. no. 1996.487 (GB 139), 4.4 x 1 7/16 inches, thought to have been inspired by this same portrait; Coffin, Hofstetter 2000, p. 137, no. 89) and in a similar miniature from the House of Orange-Nassau collection (Schaffers-Bodenhausen, Tiethoff-Spliethoff 1993, p. 441, no. 624: as an 'unknown man').

Historia: według informacji A. Ciechanowieckiego (2014) zakup na rynku sztuki w Londynie; 1984 depozyt A. Ciechanowieckiego w Towarzystwie Przyjaciół Sztuki Polskiej przy The Art Institut w Detroit [„Dziennik Polski” (The Polish Daily News, Detroit), 28, 29.08.1987]; 1988 Fund. Ciechanowieckich w ZK.

Literatura: Warszawa 1989, nr 80.

Provenance: according to information obtained from A. Ciechanowiecki (2014) bought on the art market in London; 1984 on loan by A. Ciechanowiecki to the Friends of Polish Art at the Art Institute in Detroit (The Polish Daily News, Detroit, 28 and 29 August 1987); from 1988 Ciechanowiecki Foundation at the RCW.

Literature: Warsaw 1989, no. 80.

Alessandro (?) GRAGLIA

date and place of birth and death unknown

Jubiler i miniaturzysta włoski, zapewne pochodzący z Piemontu. Wrzaz z krewnym (być może bratem) Andream (w 1772 notowanym jako uczeń Akademii w Turynie) od ok. 1777 czynny w Londynie, gdzie razem pracowali pod adresem: 9 Carlisle St., Soho-Square (jak podaje Long 1929/1966 i Saur/De Gruyter, t. 80, 2008), lub 5 Bridges St., Covent Garden (jak podaje Foskett 1972/2000). Obaj wystawiali w Royal Academy od 1777 do 1779 (Alessandro) i do 1792 (Andrea) (Graves 1901; Thieme-Becker, t. 14, 1921; Long 1929/1966; Blättel 1992; Benezit 2006; tylko Foskett 1972/2000 podaje daty wystawiania w Royal Academy dla obu: 1777–1791). Możliwe, że po 1792 obaj wrócili na kontynent.

Alessandro (?) GRAGLIA

date and place of birth / death unknown

Italian jeweller and miniaturist, probably from Piedmont. From c 1777 together with a relative (perhaps his brother) Andrea (1772 recorded as a pupil at the Academy in Turin) active in London, where they worked together at 9 Carlisle St., Soho-Square (as mentioned by Long 1929/1966 and Saur/De Gruyter, vol. 80, 2008) and 5 Bridges St., Covent Garden (as mentioned by Foskett 1972/2000). They both exhibited at the Royal Academy from 1777 to 1779 (Alessandro) and to 1792 (Andrea) (Graves 1901, Thieme-Becker, vol. 14, 1921; Long 1929/1966; Blättel 1992, Benezit 2006: only Foskett 1972/2000 gives dates of exhibiting at the Royal Academy for both: 1777–1791). It is possible that they both returned to the continent after 1792.

28 Stefan Riznić (Riznicz), 1794

nr inw. FC-ZKW/511

gwasz, akwarela, kość, owal,

4,3 x 3,4 cm

sygnowana po prawej u dołu: *graglia. / fecit / 17...* (przetarta, trudno czytelna)

Stefan Riznić (Riznicz) h. Riznicz (1752–1813) z serbskiej rodziny patrycjuszowskiej z Dubrownika; armator, bankier, finansista i społecznik, czynny w Trieście, Wiedniu, Chersoniu, Odessie i Kijowie.

Oczy szare, włosy szpakowate; frak w kolorze bardzo ciemnego brązu z dużymi guzami polyskującymi bielą, kamizelka w szmaragdowym odcieniu zieleni z wzorem czarnych pasów i białych punktów; tło zielonobłękitne, zbliżone do barwy kamizelki.

Pendant do portretu żony Anastazji (patrz nr kat. 29), na którym czytelna data 1794. Datowanie pary miniatur pozwala uściślić skąpe dane biograficzne zarówno portretowanych, jak i malarza. Syn Rizniców Jan (1792–1861), późniejszy armator w Odessie,

28 Stefan Riznić (Riznicz), 1794

inv. no. FC-ZKW/511

gouache, watercolour, bone, oval,

4.3 x 3.4 cm

signed *graglia. / fecit / 17...* bottom right (abraded, barely decipherable)

Stefan Riznić (Riznicz) of the Riznicz coat of arms (1752–1813), from a Serbian family of patricians from Dubrovnik, shipowner, banker, financier and social activist, active in Trieste, Vienna, Cherson, Odessa and Kiev.

Grey eyes, hair peppered with grey; dark brown coat with large knots tinged with white, emerald green waistcoat with black stripes and white polka dots; dark greenish blue background closely matching the colours of the waistcoat.

Pendant to the portrait of his wife, Anastazja (see cat. no. 29), on which the date '1794' is visible. The dating of the pair of miniatures enables us to clarify more precisely the limited biographical details, both of the sitters and

dyrektor tamtejszego banku i teatru, urodził się w Trieście, jest więc prawdopodobne, że rodzina mieszkała tam jeszcze w 1794, zanim przeniosła się do Wiednia, a później do Odessy. W Trieście mógł także znaleźć się Alessandro Graglia, którego ślady działalności artystycznej w Londynie urywają się znacznie wcześniej. Możliwe, że Alessandro wrócił do Włoch i w poszukiwaniu zleceń trafił do Triestu. Teoretycznie mógł być to także Andrea, który po 1792 nie jest notowany w Londynie.

the artist. The Riznićs' son, Jan (1792–1852), later a shipowner in Odessa, director of the bank and theatre there, was born in Trieste, so it is highly likely that the family still lived there in 1794, before moving to Vienna and later to Odessa. Alessandro Graglia may also have been in Trieste, as traces of his artistic activity in London vanish much earlier. Alessandro may have returned to Italy and ended up in Trieste when looking for commissions. Theoretically it could also have been painted by Andrea, who is not recorded as being in London after 1792.

29 Anastazja Riznić, 1794

nr inw. FC-ZKW/512

gwasz, akwarela, kość, owal, 3,7 x 2,9 cm
sygnowana u dołu po prawej: *graglia / [fe]cit / 1794*

na odwrocie napis atramentem: *Amelia z ks. Mavrocordato, żona Stefana Riznicza*

Anastazja Jancović (1756–1829), od ok. 1790 żona Stefana Riznicza.

Oczy i włosy brązowe; suknia w kolorze turkusowym, białe *fichu*; tło zielonobłękitne.

Właściwe imię i nazwisko rodowe żony Stefana Riznicza ustalili autorzy monografii rodziny Ciechanowieckich (Lulewicz, Rachuba *et al.* 2013, s. 317). Poprzednio podawano, że była to Amelia (lub Agnieszka) Mavrocordato (np. Warszawa 1989, nr 75; <http://www.sejm-wielki.pl/b/dw.16788>).

29 Anastazja Riznić, 1794

inv. no. FC-ZKW/512

gouache, watercolour, bone, oval, 3.7 x 2.9 cm
signed *graglia / [fe]cit / 1794* bottom right
inscribed *Amelia z ks. Mavrocordato, żona Stefana Riznicza* [Amelia of the Mavrocordato family, wife of Stefan Riznicz] on back in ink

Anastazja Jancović (1756–1829), from c 1790 wife of Stefan Riznić.

Brown hair and eyes; turquoise dress, white *fichu*; green-blue background.

The proper first name and maiden name of the wife of Stefan Riznić were established by the authors of the monograph of the Ciechanowiecki family (Lulewicz, Rachuba *et al.* 2013, p. 317). Previously given as Amelia (or Agnieszka) Mavrocordato (e.g. Warsaw 1989, no. 75; <http://www.sejm-wielki.pl/b/dw.16788>).

Historia: własność portretowanych, następnie ich syn Jan (zm. 1861); jego córka Maria Keller (1828–1895); jej córka Maria Kleinmichel (1846–1925); jej dar dla siostry ciotecznej Marii Anny Pauliny Stjernstedt (1859–1911); jej córka Marika 2^a v. Cederström (1875–1954); jej zapis dla A. Ciechanowieckiego; przed 1989 Fund. Ciechanowieckich, od 1990 w ZK.

Literatura: Warszawa 1989, nry 74, 75.

Provenance: property of the sitters, afterwards of their son Jan (d. 1861); his daughter Maria Keller (1828–1895); her daughter Maria Kleinmichel (1846–1925); her gift to her first cousin Maria Anna Paulina Stjernstedt (1859–1911); her daughter Marika Cederström (1875–1954); her bequest to A. Ciechanowiecki; before 1989 Ciechanowiecki Foundation; from 1990 at the RCW.

Literature: Warsaw 1989, nos. 74 and 75.

według Josefa GRASSIEGO

30 *Książę Józef Poniatowski*, 1792

nr inw. ZKW/4032

gwasz, akwarela, kość, owal, 4,8 x 3,9 cm
(w świetle oprawy)

na odwrocie napis czarnym atramentem:
Józef / Poniatowski / 17 Kat (?) z / Fügera

Józef Antoni Poniatowski h. Ciołek (1763–1813), bratanek króla Stanisława Augusta, późniejszy minister wojny i naczelny wódz Księstwa Warszawskiego, marszałek Francji 1813, poległ w bitwie pod Lipskiem w 1813, polski bohater narodowy.

Oczy brązowe, włosy ciemne przetykane siwizną; mundur granatowy z pąsowym kołnierzem, naramienniki złote, na kołnierzu złoty haft – mundur gwardii przedniej (?); biała koszula, czarna chusta na szyi, pąsowa kamizelka zapinana na małe złote guziki; spod kurtki mundurowej widoczny fragment błękitnej wstęgi Orderu Orła Białego (nadany w 1787), przez dziurkę od guzika po lewej przeciągnięta czerwona wstążka z białymi pasami, na której zawieszona owalna złota odznaka Orderu Wojskowego *Virtuti Militari* (z pierwszego rozdania 22 czerwca 1792); tło szarobłękitne z akcentem lososiowego różu nad lewym ramieniem modela.

after Josef GRASSI

30 *Prince Józef Poniatowski*, 1792

inv. no. ZKW/4032

gouache, watercolour, bone, oval,
4.8 x 3.9 cm (sight size)

inscribed *Józef / Poniatowski / 17 Kat (?) z / Fügera* on back, in black ink

Józef Antoni Poniatowski of the Ciołek coat of arms (1763–1813), nephew of King Stanisław August, later Minister of War and Commander-in-Chief of the Duchy of Warsaw, Marshal of France 1813, died at the Battle of Leipzig in 1813, Polish national hero.

Brown eyes, dark hair peppered with grey; navy blue uniform with crimson collar, gold epaulettes, gold embroidery on collar—uniform of an officer of the general staff (?); white shirt, black cravat about neck, crimson waistcoat closed with small gold buttons; fragment of the blue sash of the Polish Order of the White Eagle (awarded in 1787) visible under jacket, ribbon with red and white stripes threaded through button hole on left on which is hung the oval, gold medal of the military order of *Virtuti Militari* (the first series of medals to be awarded on 22 June 1792); grey-blue background with salmon-pink highlights above the sitter's left shoulder.

Ujęcie postaci i charakterystyka twarzy zostały powtórzone za portretem autorstwa Grassiego z 1789, przedstawiającym księcia w półpostaci, z dłońmi wspartymi na szabli (obraz ze zbiorów Potockich w Jabłonie, uchodzący za oryginał Grassiego spalony w 1944, znany za pośrednictwem powtórzeń, z których najważniejsze to: owalna, zredukowana do większego popiersia replika autorska w MNP (nr inw. Mp 398; Suchocka 2005, nr 313), podobnie kadrowany prostokątny portret w MNK (nr inw. II-a-192; Kat. MNK 2001, nr 267), miniatura Wincentego Lesseura w Rapperswilu (nr inw. 680; Kamińska-Krassowska 1994, nr 27), mezzotinta J.P. Pichlera (Warszawa 2002, nr H41/1), kopia w MNWr (nr inw. VIII-85; Houszka, Łukaszewicz 2013, nr 130).

ZKW/4032 jest wersją zmniejszoną do popiersia i zmienioną częściowo w partii stroju – na wymienionych pierwowzorach książę nosi mundur austriacki: zielony z czerwonymi wyłogami, bez przyborów, zaś spod czarnej chusty widoczne są białe falbanki żabotu. Na miniaturze ten ostatni szczegół został pominięty, pierś poniżej czarnej chusty jest przesłonięta czerwoną kamizelą, zapinaną na rząd małych złotych guzików. Na kołnierzu kurтки mundurowej dodano złote galonowanie, zaś na lewej piersi umieszczono odznakę *Virtuti Militari* na czerwono-białej wstążce przeciągniętej przez dziurkę w klapie munduru. W ikonografii ks. Józefa odznaczenie to nie pojawia się w kształcie używanym przez zaledwie kilka tygodni po utworzeniu orderu. Nie jest nam znany żaden wizerunek księcia z takim medalem. Wygląd planowanych odznak orderowych opisał Stanisław August w liście do ks. Józefa z 12 czerwca 1792 jako medale owalne, które „z jednej strony mieścić będą moje [króla] imię, a z drugiej napis »*Virtuti Militari*«, a które będzie można nosić, tak jak krzyże orderu Marii Teresy, na wąskiej wstążce podobnej do wstążki orderu Św. Stanisława (czyli czerwonej z białymi pasami)”. Już na przełomie sierpnia i września 1792 order uzyskał obowiązującą do dziś formę krzyża.

Bardzo bliską analogią, powtarzającą wymienione powyżej szczegóły, różne od pierwowzoru malarskiego, jest miniatura Augustina Christiana Ritta ze zbiorów petersburskiego

The pose and facial characteristics are repetitions from a portrait dating from 1789 by Grassi depicting the prince half-length, his hands resting on a sabre (painting from the Potocki collection in Jablonna, believed to be an original by Grassi, burnt in 1944, known through repetitions of which the most important are: an oval autograph replica reduced to bust-length in the NMP (inv. no. Mp 398; Suchocka 2005, no. 313), a similarly framed (also a bust-length), rectangular portrait in the NMK (inv. no. II-a-192; Cat. MNK 2001, no. 267), a miniature by Wincenty Lesseur in Rapperswil (inv. no. 680; Kamińska-Krassowska 1994, no. 27), a mezzotint by J.P. Pichler (Warsaw 2002, no. H41/1), copy in the NMWr (inv. no. VIII-85; Houszka, Łukaszewicz 2013, no. 130)).

ZKW/4032 is a reduced to bust-length version, with the clothing partially changed—in the altered originals (the above-mentioned versions), the prince is wearing an Austrian uniform, green with red lapels, without accessories, although the white frills of a jabot are visible beneath a black cravat. This latter detail was not included in the miniature, the chest below the black cravat is covered by a red single-breasted waistcoat fastened by a row of small gold buttons. There is gold braid on the collar of the jacket and on the left breast, the medal of the order of *Virtuti Militari* hanging on a red and white ribbon pulled through the buttonhole in the lapel of the uniform. This form of the medal—i.e. the one used for just a few weeks after the order was established—does not appear in Prince Józef's iconography. We know of no likenesses of Prince Józef wearing such a medal. In a letter to Prince Józef dated 12 June 1792, Stanisław August described the proposed medals as being oval in shape, on which his (the king's) name was to appear on one side, and on the other the inscription '*Virtuti Militari*', and which could be worn like the cross of the Order of Maria Teresa, on a narrow ribbon similar to the ribbon of the Order of St Stanislaw (i.e. 'red with white stripes'). The order was given the obligatory form of today's cross already at the turn of August and September 1792.

A very close analogy, which repeats the aforementioned details, and which differs

Ermitażu – patrz il. 30a (akwarela, gwasz, kość, 6,5 x 5,4 cm, nr inw. ORM-2212). Trudno powiedzieć, która z nich była pierwsza. Miniatura petersburska wydaje się nieco swobodniej malowana, ale jednocześnie forma odznaki *Virtuti Militari* jest późniejsza (krzyż na wstędze niebieskiej z czarnymi pasami), co może oznaczać, że ZKW/4032 powstała wcześniej.

Historia: kolekcja Karola Lanckorońskiego (zm. 1933) w Rozdole i Wiedniu; własność dzieci Karola: Antoniego (zm. 1965), Adelajdy (zm. 1980) i Karoliny (zm. 2002); 1994 dar Karoliny Lanckorońskiej (nr ks. darów ZMK-5912).

Literatura: Bachowski, Treter 1912, nr 88 (jako własność „Karola hr. Lanckorońskiego, Rozdół”); Askenazy 1913, s. 69 (repr. jako praca nieznanego miniaturzysty, własność „hr. Lanckorońskiego w Wiedniu”, datowana 1792–1794); Winiewicz-Wolska 2010, nr 1149 (bez obecnego miejsca przechowywania).

from the painted prototype, is a miniature by Augustin Christian Ritt in the Hermitage collection in St Petersburg – see fig. 30a (watercolour, gouache, bone, 6.5 x 5.4 cm, inv. no. ORM-2212). It is difficult to say which was made first. The St Petersburg miniature appears to be more freely painted, but at the same time the form of the *Virtuti Militari* medal is a later one (a cross on a blue ribbon with black stripes), which could mean that ZKW/4032 was made earlier.

30a

Provenance: Karol Lanckoroński (d. 1933) collection in Rozdół and Vienna; property of his children: Antoni (d. 1965), Adelajda (d. 1980) and Karolina (d. 2002); 1994 gift of Karolina Lanckorońska (no. ZMK-5912 in the book of donations).

Literatura: Bachowski, Treter 1912, no. 88 (as property of ‘Karol hr. Lanckoroński, Rozdół’ [property of Karol, Count Lanckoroński, Rozdół]); Askenazy 1913, p. 69 (repr. as the work of an unknown miniaturist, property of ‘hr. Lanckoroński w Wiedniu’ [Count Lanckoroński in Vienna], dated 1792–1794); Winiewicz-Wolska 2010, no. 1149 (without giving the current whereabouts).

według Josefa GRASSIEGO

31 *Książę Józef Poniatowski*, ok. 1894 (?)

nr inw. ZKW/1495

gwasz, kość, owal, 5 x 4 cm

napis imitujący sygnaturę nad lewym

ramieniem czarną farbą: *J... Stiel...*

Józef Antoni Poniatowski (1763–1813), bratanek króla Stanisława Augusta, minister wojny i naczelny wódz armii Księstwa Warszawskiego, marszałek Francji 1813, poległ w bitwie pod Lipskiem w 1813, polski bohater narodowy.

Oczy ciemnobrażowe, włosy brązowe z odcieniem rudawym; mundur generalski wojsk Księstwa Warszawskiego: granatowy z czerwonym kołnierzem, galonowanie srebrne, epolet złoty, burka brązowa z czerwonym kołnierzem, gwiazda orderowa (górna) i wstęga *Virtuti Militari* idąca przez pierś (order nadany w 1792, *Krzyż Wielki* 1809), gwiazda dolna – *Wielki Orzeł Legii Honorowej* (1809); wszystkie odznaki w nieprawidłowych kolorach; tło jasnobłękitne.

Miniatura na poziomie amatorskim, powtarza popularne portretowe ujęcie wywodzące się z pośmiertnego portretu przypisywanego Josefowi Grassiemu, dziś w zbiorach ZK (nr inw. 3904; Juszcak, Małachowicz 2007, nr 145). Oprawa mosiężna w formie wieńca laurowo-dębowego zwieńczonego orłem, u dołu skrzyżowane armaty i rogatywka, na proporcach z lewej 1794, po prawej 1894 wskazują, że miniatura jest zapewne pamiątką wykonaną na setną rocznicę insurekcji kościuszkowskiej.

Napis imituje sygnaturę, być może Josefa Stielera, którego nazwisko pojawia się często na miniaturach (głównie amatorskich) powtarzających jego obrazy, ale także na powtórzeniach dzieł innych autorów.

after Josef GRASSI

31 *Prince Józef Poniatowski*, c 1894 (?)

inv. no. ZKW/1495

gouache, bone, oval, 5 x 4 cm

inscribed *J... Stiel...* imitating a signature

above left shoulder in black paint

Józef Antoni Poniatowski (1763–1813), nephew of King Stanisław August, Minister of War and Commander-in-Chief of the army of the Duchy of Warsaw, Marshal of France 1813, died at the Battle of Leipzig in 1813; Polish national hero.

Dark brown eyes, brown hair with reddish highlights; uniform of a general of the armies of the Duchy of Warsaw, navy blue with red collar, silver braiding, gold epaulettes, brown burka with red collar, star of the order (above) and sash of the order of *Virtuti Militari* across chest (awarded in 1792, *Grand Cross* 1809), star below—*Great Eagle of the Legion of Honour* (1809)—all medals have incorrect colouring; light blue background.

The amateur quality miniature is a repetition of a popular portrait pose from a posthumous portrait attributed to Josef Grassi, now in the collections of the RCW (inv. no. 3904; Juszcak, Małachowicz 2013, no. 143). The brass frame in the form of a laurel and oak wreath surmounted with an eagle, with crossed cannons and a *rogatywka* (a peaked, four-pointed cap used by Polish military formations) on the lower part, the pennants with 1794 on the left, and 1894 on the right, indicate that the miniature was probably a souvenir made to mark the 100th anniversary of the *Kościuszko* insurrection.

The inscription imitates a signature, perhaps that of Josef Stiel, whose name often appears on miniatures (mainly amateur ones) repeating his paintings, as well as on repetitions of works by other authors.

Historia: 1973 dar Wandy Majewskiej z Jedlni k. Radomia (nr ks. darów ZMK-108/38), przechowywany w MNW (nr inw. 3540Tc/73, omyłkowo MIN 1026), od 1982 w ZK.
Literatura: Juszczak, Małachowicz 2000, nr 5 (błędnie jako „Joseph Stieler”).

Provenance: 1973 gift of Wanda Majewska of Jedlnia nr Radom (no. ZMK-108/38 in the book of donations), housed in the NMW (inv. no. 3540Tc/73, erroneously MIN 1026); from 1982 at the RCW.

Literature: Juszczak, Małachowicz 2000, no. 5 (incorrectly as ‘Joseph Stieler’).

według Josefa GRASSIEGO

after Josef GRASSI

- 32 *Książę Józef Poniatowski, XIX w.*
nr inw. ZKW/2416
gwasz, kość, owal, 8,5 x 6,5 cm
(w świetle oprawy)
wzdłuż krawędzi, nad lewym ramieniem
modela, napis imitujący sygnaturę, słabo
czytelny: *Dliberg* (?)

- 32 *Prince Józef Poniatowski, 19th c.*
inv. no. ZKW/2416
gouache, bone, oval, 8.5 x 6.5 cm (sight
size)
inscribed, *Dliberg* (?), imitating a signature,
(barely legible) along edge, on left, above
the sitter’s left shoulder

Józef Antoni Poniatowski (1763–1813), bratanek króla Stanisława Augusta, minister wojny i naczelny wódz armii Księstwa Warszawskiego, marszałek Francji 1813, poległ w bitwie pod Lipskiem w 1813, polski bohater narodowy.

Józef Antoni Poniatowski (1763–1813), nephew of King Stanisław August, Minister of War and Commander-in-Chief of the army of the Duchy of Warsaw, Marshal of France 1813, died at the Battle of Leipzig in 1813; Polish national hero.

Oczy i włosy ciemnobrązowe; mundur generała dywizji Księstwa Warszawskiego: granatowy z czerwonym kołnierzem, srebrne hafty, srebrny epolet ze skrzyżowanymi regimentami – dystynkcje marszałka Francji lub oznaki naczelnego wodza Wojska Polskiego Księstwa Warszawskiego; przez pierś błękitna wstęga z czarnymi pasami z Krzyżem Wielkim polskiego orderu *Virtuti Militari*, gwiazda tego orderu na piersi.

Dyletanckie, uproszczone powtórzenie popularnego typu wizerunku księcia, wywodzącego się z portretu namalowanego po 1813 przez Josefa Grassiego (ZK, nr inw. ZKW/3904; Juszcak, Małachowicz 2007, nr 145), najpewniej za pośrednictwem grafiki (np. stalorytu Cignozziego z 1831; Kat. BN, t. 4, nr 4028). „Sygnatura” na ZKW/2416 ma być może sugerować autorstwo Jacoba Axela Gillberga, który miał w swoim dorobku miniaturę z wizerunkiem ks. Józefa, datowaną 1794 (d. w zbiorach Karola Lanckorońskiego w Wiedniu, obecne miejsce przechowywania nieznane; repr. Askenazy 1913, s. 67).

Miniatura jest w złym stanie zachowania.

Dark brown eyes and hair; uniform of a general of the Duchy of Warsaw division: navy blue with red collar, silver embroidery, silver epaulettes with crossed batons—the distinction of a marshal of France or the distinction of the commander-in-chief of the army of the Duchy of Warsaw; blue sash with black stripes of the Grand Cross of the military order of *Virtuti Militari* across chest, star of this order on breast.

Amateurish, simplified repetition of a popular likeness of the prince derived from the portrait painted after 1813 by Josef Grassi (RCW, inv. no. ZKW/3904; Juszcak, Małachowicz 2013, no. 143), most probably through the intermediary of a print (e.g. steel engraving by Cignozzi of 1831; Cat. BN, vol. 4, no. 4028). The ‘signature’ on ZKW/2416 may be intended to suggest the hand of Jacob Axel Gillberg, whose achievements included a miniature with a likeness of Prince Joseph dated 1794 (formerly in the Karol Lanckoroński collection in Vienna, current whereabouts unknown; repr. Askenazy 1913, p. 67).

The miniature is in poor condition.

Historia: zbiory prywatne w Londynie; 1987 dar Józefa Aleksandra Kronstena z Londynu (nr ks. darów ZMK-3717).

Literatura: niepublikowana.

Provenance: private collections in London; 1987 gift of Józef Aleksander Kronsten of London (no. ZMK-3717 in the book of donations).

Literature: unpublished.

Matthias GRILHOFER (?)

Stadl k. Murau ok. 1800 – ok. 1860 Wiedeń

Miniaturzysta i autor portretów akwarelowych i olejnych; absolwent Akademii w Wiedniu, gdzie wystawiał w latach 1838–1841.

Matthias GRILHOFER (?)

Stadl nr Murau c 1800 – c 1860 Vienna

Miniaturist and author of oil and watercolour portraits; graduate of the Academy in Vienna where he exhibited in the years 1838–1841.

33 *Kobieta w białej sukni*, ok. 1850

nr inw. ZKW/5254

akwarela, kość, owal, 7 x 5,6 cm (w świetle oprawy)

oprawa sztalugowa, obicie aksamitne, u góry złożony monogram wiązany portretowanej AG (?)

33 *Woman in a White Dress*, c 1850

inv. no. ZKW/5254

watercolour, bone, oval, 7 x 5.6 cm (sight size)

easel frame, velvet-padding, gilded monogram 'AG' (intertwined) of the sitter (?) at top

Oczy niebieskie, włosy blond; biała suknia z błękitną koronką; tło szaroniebieskie z tonami ugru.

Sposób opracowania włosów i tkaniny, a także maniera malowania jasnych, szklistych oczu z małą źrenicą i tęczęwką obrysowaną ciemną obwódką wykazują podobieństwo do niektórych prac Grilhofera, np. miniatury publikowanej w Schidlof 1964 (nr 490), która w 2013 była wystawiona w Boris Wilnitsky Fine Arts w Wiedniu (nr 27640, sygn., akwarela, kość, owal, 8,2 x 6,7 cm) oraz do miniatury przedstawiającej młodą kobietę w czerwonym płaszczu obszytym futrem (Dorotheum, Wiedeń, 28.04.2014, nr 463, sygn., akwarela, kość, prostokąt, 7 x 5,8 cm).

Blue eyes, blond hair; white dress with blue lace; grey-blue background tinged with ochre.

The way in which the hair and fabric are rendered, as well as the manner of painting bright, transparent eyes with small eyelashes and the irises outlined with a dark rim demonstrate a similarity to some works by Grilhofer, e.g. a miniature published in Schidlof 1964 (no. 490), which was exhibited at Boris Wilnitsky Fine Arts in Vienna in 2013, (no. 27640, signed, watercolour, bone, oval, 8.2 x 6.7 cm) and the miniature depicting a young woman in a red fur-lined coat (Dorotheum, Vienna, 28/04/2014, no. 463, signed, watercolour, bone, rectangle, 7 x 5.8 cm).

Historia: zbiory Janiny Marii Konczackiej, Halifax, Kanada; 2009 jej legat (nr ks. darów ZMK-8719), od 2012 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: Janina Maria Konczacka collection in Halifax, Canada; 2009 her bequest (no. ZMK-8719 in the book of donations); from 2012 at the RCW.

Literature: unpublished.

Matthias GRILHOFER (?)

Matthias GRILHOFER (?)

34 *Dziewczynka w sukience z kokardami,*
ok. 1850

nr inw. ZKW/5253

akwarela, kość, owal, 6,2 x 5 cm (w świetle
oprawy)

oprawa sztalugowa, obicie aksamitne,
u góry złożony monogram wiązany
portretowanej GG (?)

34 *Girl in Dress with Bows,*
c 1850

inv. no. ZKW/5253

watercolour, bone, oval, 6.2 x 5 cm
(sight size)

Easel frame, velvet-padding, gilded monogram
'GG' (intertwined) of the sitter (?) at top.

Oczy niebieskie, włosy blond; sukienka biała z kokardami w biało-różową kratę; tło szaro-niebieskie z tonami ugru.

Patrz nr 33.

Blue eyes, blond hair; white dress with bows in pink and white plaid; grey-blue background with tones of ochre.

See: no. 33.

Historia: zbiory Janiny Marii Konczackiej, Halifax, Kanada; 2009 jej legat (nr ks. darów ZMK-8718), od 2012 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: Janina Maria Konczacka collection in Halifax, Canada; 2009 her bequest (no. ZMK-8718 in the book of donations); from 2012 at the RCW.

Literature: unpublished.

krąg Johanna Martina HEINRICIEGO

35 *Heinrich von Brühl*

nr inw. FC-ZKW/1936/Dep.

akwarela, pergamin, prostokąt, 4,5 x 5,2 cm
rama neorenesansowa, XIX w., złocona,
ażurowa, wypełnienie emalią białą, zieloną
i turkusową

Heinrich (Henryk) von Brühl (1700–1763), od 1738
pierwszy minister Augusta III, generał artylerii 1752–1763.

Oczy jasnopiwe, biała peruka; zbroja stalowa ze złoconymi elementami dekoracji – na ramieniu i na krawędzi przedniego skrzydła naramiennika; płaszcz czerwony podbity lamparcim futrem, na nim gwiazda Orderu Orła Białego (nadany w 1733), płaszcz spięty na ramieniu broszą z kamieniem w kolorze turkusowym; w tle niebo w odcieniu turkusowego błękitu, zasłane szaro-różowymi chmurami. Miniatura prezentuje wysoki poziom techniczny, precyzja punktowania nie dorównuje jednak najlepszym pracom Heinriciego.

Pierwowzorem przedstawienia był niezachowany do dzisiaj portret, którego kopia znajduje się w MNW [nr inw. M.Ob. 379 (d. 5348); Voisé 1997, nr 57; Schuster 2014, s. 10–11]. Hipotetyczny oryginał przypisywany był Louisowi de Silvestre'owi na podstawie analogii w ujęciu głowy i typie twarzy do ujęć znanych z miedziorytów z 1750, rytowanych według wzorów Silvestre'a przez Jeana Josepha Balechou (Kat. BN, nr 583) i Lorenza Zucchiego (Drezno, Staatliche Kunstsammlungen, Kupferstich-Kabinett, nr inw. A 751,2). Ujęcie torsu i układ płaszcza na miniaturze są niemal identyczne z analogicznym fragmentem z portretu Augusta II na koniu pędzla Silvestre'a z ok. 1718 (Gal.-Nr. 768; Marx 1975, nr 14; Olczak 2012, nr A2 2). Monografistka malarza D.E. Olczak zaliczyła obraz z MNW (a zatem także jego hipotetyczny pierwowzór) do dzieł niesłusznie przypisywanych Silvestre'owi (Olczak 2012, nr EX-31).

Niemal identyczna miniatura przypisywana Johannowi Martinowi Heinriciemu, datowana ok. 1750, znajduje się w Bayerisches

circle of Johann Martin HEINRICI

35 *Heinrich von Brühl*

inv. no. FC-ZKW/1936/Dep.

watercolour, parchment, rectangle, 4.5 x 5.2 cm
neo-Renaissance frame, 19th c. gilded,
openwork, infilled with white, green and
turquoise enamel

Heinrich (Henryk) von Brühl (1700–1763), from 1738
First Minister of August III, General of Artillery 1752–1763.

Pale hazel eyes, white wig; steel armour with gold decorative elements—on shoulder and edge of lame of the pauldron; red coat lined with leopard skin, on which star of the Order of the White Eagle (awarded in 1733), coat clasped at shoulder with a brooch with a turquoise-coloured stone; in background sky with turquoise-blue tints with rolling grey-pink clouds.

The miniature is skilfully executed and was probably made at the Meissen manufactory; however, the precision of the stippling is not on a par with Heinrici's best works.

The prototype was a no-longer existing portrait, a copy of which is in the NMW (inv. no. M.Ob. 379 (formerly 5348); Voisé 1997, no. 57; Schuster 2014, pp. 10–11). The purported original was attributed to Louis de Silvestre based on the similarity of the pose of the head and type of face to that of a known copperplate engraving dating from 1750 made according to prototypes of Silvestre's work by Jean Joseph Balechou (Cat. BN, no. 583) and by Lorenzo Zucchi (Dresden, Staatliche Kunstsammlungen, Kupferstich-Kabinett, inv. no. A 751,2). The torso and arrangement of the coat on the miniature are almost identical to a similar fragment of Silvestre's equestrian portrait of August II dating from c 1718 (Gal.-Nr. 768; Marx 1975, no. 14; Olczak 2012, no. A2 2). The author of the artist's monograph, D.E. Olczak, believed the painting in the NMW (and also the purported prototype) to belong to those works incorrectly attributed to Silvestre (Olczak 2012, no. EX-31).

Nationalmuseum, Schloss Lustheim (nr inw. ES 2462, gwasz, pergamin, 5,4 x 7,8 cm). Miniatura ta przedstawia portretowanego w nieznacznie większym kadrze, dzięki czemu widoczne są fragment wstęgi Orderu Orła Białego i zawieszony na szyi krzyż rosyjskiego Orderu św. Andrzeja (nadany w 1736; Męcłewska 2008).

Miniatura według tego samego wzoru (gwasz, kość słoniowa, 6 x 7,4 cm – w świetle oprawy), z lekko zmienioną charakterystyką twarzy, błędnie opisana na odwrocie *Frederic Auguste 1. / Roi de Pologne. / N. 1670 / M. 1733* – Dom Aukcyjny REMPEX, Warszawa, 12.06.2013.

Miniatura według tego samego wzoru (pergamin, 4,8 x 6,1 cm, leżący owal) znajdowała się w zbiorach Ksawerego Branickiego – patrz il. 35a, obecne miejsce przechowywania nieznane (Warszawa 1912, nr 255, tabl. XXI).

Historia: 2015 depozyt The Ciechanowiecki Foundation (the „Charity”).

Literatura: niepublikowana.

An almost identical miniature attributed to Johann Martin Heinrici dated c 1750 is housed in the Bayerisches Nationalmuseum, Schloss Lustheim (inv. no. ES 2462, gouache, parchment, 5.4 x 7.8 cm). The miniature depicts the sitter painted in a slightly larger format thanks to which are visible a fragment of the Order of the White Eagle and the cross of the Russian Order of St Andrew about the neck (awarded in 1736; Męcłewska 2008).

A miniature made according to the same model (gouache, ivory, 6 x 7.4 cm – sight size) with facial features slightly altered, incorrectly described on back as *Frederic Auguste 1. / Roi de Pologne. / N. 1670 / M. 1733*, REMPEX auction house, Warsaw, 12/06/2013.

A miniature made according to the same model (parchment, 4.8 x 6.1 cm, a horizontal oval) was housed in the Ksawery Branicki collection – see fig. 35a, current whereabouts unknown (Warsaw 1912, no. 255, plate XXI).

35a

Provenance: 2015 on loan from the Ciechanowiecki Foundation (the ‘Charity’).

Literatura: unpublished.

HERRBENSTRICKER (?)

Malarz nienotowany, nazwisko na podstawie napisu na odwrocie.

36 *Starzec*

nr inw. ZKW/5234

akwarela, gwasz, kość, tondo, średnica 7,4 cm
sygnowana wzdłuż prawej krawędzi u dołu
czarną farbą: ...stricker... bre 1828

na odwrocie czarnym atramentem:

Herrbenstricker / 9 Octobre 1828

Popiersie starego mężczyzny, zwrócone w prawo; głowa lekko schylona, wzrok spuszczone; długa broda, łysina, z tyłu głowy długie, wijące się, szpakowate włosy; ciemnobrązowy lub czarny ubiór (habit?); tło szaroniebieskawe.

Sygnatura i data dzienna są zachowane fragmentarycznie, ale napis na papierowych plecach jest zapewne odpisem sygnatury z czasu, gdy była ona lepiej czytelna. Nazwisko brzmi z niemiecka (nie można jednak wykluczyć, że jest niedokładnie odczytane), natomiast pisownia wyrazu *octobre* jest francuska – zarówno w sygnaturze, jak i napisie.

HERRBENSTRICKER (?)

Artist unrecorded, surname based on inscription on the back.

36 *Old Man*

inv. no. ZKW/5234

watercolour, gouache, bone, tondo, dia. 7.4 cm
signed ...stricker... bre 1828 on right bottom
edge in black paint

Herrbenstricker / 9 Octobre 1828 on back, in black ink

Bust of an old man, facing right; head slightly inclined, gaze turned downwards; balding, long curling hair on back of head peppered with grey, long beard; dark brown or black garment (a cassock?); grey-blue background.

The signature and date have been fragmentarily preserved, but the inscription on the paper back is probably a copy of the signature from the time when it was more legible. The name sounds German (although it may have been incorrectly deciphered), however the spelling of the word 'octobre' is French—both in the signature and inscription.

Historia: zbiory Janiny Marii Konczackiej, Halifax, Kanada; 2009 jej legat (nr ks. darów ZMK-8880), od 2012 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: Janina Maria Konczacka collection in Halifax, Canada; 2009 her bequest (no. ZMK-8880 in the book of donations); from 2012 at the RCW.

Literature: unpublished.

J. HOCKE

Malarz nienotowany, zapewne amator. Blättel 1992 notuje „Ign. Hocke” – malarza na porcelanie czynnego ok. 1908. Brak przykładów twórczości.

J. HOCKE

Unrecorded artist—probably an amateur. Blättel 1992 records 'Ign. Hocke' painter of porcelain active c 1908. There are no examples of his work.

37 *Maximilian Karl Lamoral O'Donnell*

nr inw. ZKW/5280

gwasz, akwarela, kość, owal, 12,8 x 9,6 cm
napis po prawej, nad ramieniem modela:

J. Hocke

Maximilian Karl Lamoral O'Donnell (1812–1895), syn irlandzkiego hrabiego i generała osiadłego w Austrii i nieślubnej córki ks. Charles'a-Josepha de Ligne; adiutant cesarza Franciszka Józefa I, w 1853 udaremnił zamach na cesarza, za co odznaczony został Krzyżem Komandorskim Orderu Cesarza Leopolda, 1859 honorowy generał brygady.

Oczy niebieskie, włosy ciemnobłond i wąsy przetykane siwizną; biały mundur wojsk austro-węgierskich, z odznaką feldmarschalleutnanta (polski odpowiednik generała dywizji) na kołnierzu, ordery na lewej piersi: Order Cesarza Leopolda na czerwono-białej wstędze i niezidentyfikowany (być może niedokładnie przedstawiony Order Korony Żelaznej).

Portretowany zidentyfikowany na podstawie podobieństwa do fotografii O'Donnella, wykonanej w Wiedniu w 1860 przez Ludwiga Angerera. Miniatura przedstawia modela w nieco późniejszym wieku, mogła być wykonana na podstawie późniejszego zdjęcia.

37 *Maximilian Karl Lamoral O'Donnell*

inv. no. ZKW/5280

gouache, watercolour, bone, oval,
12.8 x 9.6 cm

inscribed *J. Hocke* on right, above the sitter's shoulder

Maximilian Karl Lamoral O'Donnell (1812–1895), son of an Irish count and general who settled in Austria and the illegitimate daughter of Prince Charles-Joseph de Ligne; adjutant to Emperor Franz Josef I; in 1853 he thwarted an attempt on the emperor's life for which he was awarded the Commander's Cross of the Order of Emperor Leopold, 1859 honorary Brigadier General.

Blue eyes, dark-blond hair and moustache peppered with grey, white uniform of the Austro-Hungarian army, with the badge of a *Feldmarschalleutnant* on collar, orders on left breast: Order of Emperor Leopold on red and white ribbon and an unidentified one (probably an inaccurately depicted Order of the Iron Crown).

The sitter has been identified based on a similarity to O'Donnell's photograph taken in Vienna by Ludwig Angerer in 1860. The miniature shows the sitter at a somewhat later age and may have been made based on a later photograph.

Historia: zbiory Janiny Marii Konczackiej, Halifax, Kanada; 2009 jej legat (nr ks. darów ZMK-8820), od 2012 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: Janina Maria Konczacka collection in Halifax, Canada; 2009 her bequest (no. ZMK-8820 in the book of donations); from 2012 at the RCW.

Literature: unpublished.

HUBERT (?)

Malarz nienotowany, zapewne amator; napis sprawia wrażenie fikcyjnej sygnatury, nie jest jednak, jak się najczęściej zdarza w przypadku kopii niskiej klasy, nazwiskiem znanego miniaturzysty czy autora pierwotnego; może być zatem podpisem autora.

38 *Jan Henryk Dąbrowski, XIX/XX w. (?)*

nr inw. ZKW/1501

gwasz, kość słoniowa, owal, 8,3 x 6,3 cm
napis imitujący sygnaturę wzdłuż krawędzi,
nad lewym ramieniem modela: *Hubert*

Jan Henryk Dąbrowski h. własnego (1755–1818), uczestnik powstania kościuszkowskiego, twórca i wódz Legionów Polskich we Włoszech 1797–1801 i armii Księstwa Warszawskiego 1807, naczelny wódz wojsk polskich 1813, minister wojny w Królestwie Polskim, generał broni.

Oczy i włosy brązowe; mundur paradny generała dywizji Wojsk Polskich Księstwa Warszawskiego: granatowy z karmazynowym kołnierzem, hafty i epolety złote (powinny być srebrne), biała koszula, na szyi czarna chusta i przedstawiony w sposób niedokładny Krzyż Komandorski Orderu Wojskowego Księstwa Warszawskiego (*Virtuti Militari*; nadany w 1808), kolor wstęgi nieprawidłowo oddany (biała z czerwonymi pasami zamiast błękitnej z czarnymi), na piersi Krzyż Oficerski Legii Honorowej (nadany w 1804) – z ugrowo-białą rozetą zamiast czerwonej; tło ugrowe, rozjaśnione z prawej strony.

Poza modela, typ munduru i układ odznaczeń (z wyjątkiem pominiętego włoskiego Orderu Korony Żelaznej) są powtórzone za portretem w popiersiu nieznanego pędzla z ok. 1810 (Fund. im. Raczyńskich przy MNP, nr inw. FR 328, ol., pł., 65,5 x 53 cm; Poznań 2005, nr 6). Twarz na miniaturze jest idealizowana i odmłodzona. Nieprawidłowe przedstawienie kolorów odznaczeń, galonowania i epoletów oraz uproszczenia w rysunku orderów wskazują, że miniatura została wykonana według którejś z wersji graficznych lub medalierskich tego wizerunku. Żadna z wersji graficznych nie przedstawia jednak Dąbrowskiego w mundurze generalskim z czasów

HUBERT (?)

Unrecorded artist, probably an amateur; the inscription seems to imply a fictitious signature; it is not, however, as is often the case with a low quality copy, the surname of a known miniaturist or author of a prototype; it may therefore be the author's signature.

38 *Jan Henryk Dąbrowski, 19th/20th c. (?)*

inv. no. ZKW/1501

gouache, ivory, oval, 8.3 x 6.3 cm
inscribed *Hubert*, imitating a signature,
along edge, above sitter's left shoulder

Jan Henryk Dąbrowski of the Dąbrowski coat of arms (1755–1818), participated in the Kościuszko Uprising 1794, he founded and led the Polish Legions in Italy 1797–1801 and the army of the Duchy of Warsaw 1807, Commander-in-Chief of the Polish Army 1813, Minister of War in the Kingdom of Poland, General.

Brown eyes and hair; ceremonial dress of a major general of the Polish Army in the Duchy of Warsaw, dark blue with crimson collar, gold embroidery and epaulettes (they should be silver), white shirt, black cravat around neck; inaccurate depiction of the Commander's Cross of the Military Order of the Duchy of Warsaw (*Virtuti Militari*, awarded in 1808), colour of sash incorrect (white with red stripes instead of blue with black stripes), on breast Knight's Cross of the Legion of Honour (awarded in 1804)—ochre-white rosette instead of red; ochre background, paler on right side.

The sitter's pose, type of uniform and arrangement of the medals (with the exception of the omitted Italian Order of the Iron Crown) are copied from a bust portrait by an unknown hand dating from c 1810 (Raczyński Foundation at the NMP, inv. no. FR 328, oil, canvas, 65.5 x 53 cm; Poznań 2005, no. 6). The face in the miniature has been idealized and rejuvenated. The incorrect colours of the medals, braiding and epaulettes and the simplified drawings of the medals indicate that the miniature was made after a print or medal bearing this likeness. However, none of the graphic versions depicts Dąbrowski in the uniform of a general from the times of the Duchy of

Księstwa Warszawskiego (z wyjątkiem dwóch schematycznych anonimowych rycin z BN i MNK-Muzeum XX. Czartoryskich; Poznań 2005, nry 7 i 8).

Warsaw (with the exception of two anonymous schematic engravings in the BN and Princes Czartoryski Museum; Poznań 2005, nos. 7 and 8).

Historia: 1982 dar Olgi i Władysława Tomkiewiczów z Warszawy (według informacji darczyńców pochodzi z Winnogóry).

Literatura: Juszczak, Małachowicz 2000, nr 3 (jako „Alfred Hubert?”).

Provenance: 1982 gift of Olga and Władysław Tomkiewicz of Warsaw (according to information from the donors, it comes from Winnogóra).

Literature: Juszczak, Małachowicz 2000, no. 3 (as ‘Alfred Hubert?’).

George HUGHES

daty i miejsca urodzin i śmierci nieustalone

Malarz pejzaży, portretów i miniatur czynny w Londynie 1813–1858, wystawiał w Akademii Królewskiej 1828–1829 (Long 1929/1966) oraz w British Institution i Suffolk Society (Graves 1901).

George HUGHES

date and place of birth and death unknown

Landscapist, painter of portraits and miniatures, active in London 1813–1858, he exhibited at the Royal Academy in 1828–1829 (Long 1929/1966) and the British Institution and the Suffolk Society (Graves 1901).

39 *Dziewczynka z książką*, lata 30. XIX w.

nr inw. ZKW/5205

akwarela, papier, prostokąt, 10,3 x 8,5 cm
(w świetle oprawy)

39 *Young Girl with Book*, 1830s

inv. no. ZKW/5205

watercolour, paper, rectangle, 10.3 x 8.5 cm
(sight size)

sygnowana wzdłuż krawędzi blatu stołu
czarną farbą: *G Hughes*
na odwrocie kartka z napisem czarnym
atramentem: *...portrait on Card / painted by, /*
(circa 1828.) George Hughes / (signed)
oraz dane biograficzne o autorze

signed *G Hughes* along edge of table in
black paint
label inscribed *...portrait on Card / painted*
by, / (circa 1828.) George Hughes / (signed)
on back, in black ink, and bibliographical
data about the artist

Oczy niebieskie, włosy blond; błękitna sukienka
z białą lamówką; w otwartej książce zamarko-
wane obrazki zielenią i czerwienią; większa
część powierzchni niepokryta farbą, papier
w kolorze jasnougrowym z tonem różu.

Blue eyes, blond hair; blue dress trimmed
with white; on open book, pictures marked
with green and red, larger part of surface not
covered with paint, pale ochre paper with
pink tint.

Historia: zbiory Janiny Marii Konczackiej, Halifax, Kanada;
2009 jej legat (nr ks. darów ZMK-8810), od 2012 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: Janina Maria Konczacka collection in Halifax,
Canada; 2009 her bequest (no. ZMK-8810 in the book of
donations); from 2012 at the RCW.

Literature: unpublished.

Jagger

Charles JAGGER

Bath 1770–1827 Bath

Malarz i miniaturzysta pracujący wyłącznie w rodzinnym Bath; uważany za ucznia Thomasa Hargreavesa.

40 *Starszy mężczyzna*, 1800

nr inw. ZKW/5231

akwarela, kość, owal, 8,3 x 6,7 cm

(w świetle oprawy)

sygnowana po prawej, nad ramieniem modela, sepiową farbą: *Jagger*.

na odwrocie, na papierowej wyklejce,

nalepka z napisem atramentem, zawierającym informację o portretowanym (?) (nieczytelna) oraz datę 1800

Siwe włosy, czarne, krzaczaste brwi, oczy zielonkawe; grafitowoczarny frak, kamizelka żółta w pomarańczowe grochy; tło w kolorze złamanego rozbielonego różu z plamami szarości.

Charles JAGGER

Bath 1770–1827 Bath

Painter and miniaturist who worked exclusively in his native Bath; believed to be a pupil of Thomas Hargreaves.

40 *Older Man*, 1800

inv. no. ZKW/5231

watercolour, bone, oval, 8.3 x 6.7 cm

(sight size)

signed *Jagger*. on right, above the sitter's shoulder, in sepia paint

information about the sitter (?) (illegible)

and the date '1800' on label on back in ink

Grey hair, black, bushy eyebrows, greenish eyes; graphite black coat, yellow waistcoat with orange spots; background whitish-pink with greyish areas.

Historia: zbiory Janiny Marii Konczackiej, Halifax, Kanada; 2009 jej legat (nr ks. darów ZMK-8869), od 2012 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: Janina Maria Konczacka collection in Halifax, Canada; 2009 her bequest (no. ZMK-8869 in the book of donations); from 2012 at the RCW.

Literature: unpublished.

G. JENNER (?)

Nazwisko z takim inicjałem imienia notowane tylko przez Foskett (1972/2000) i powołującego się na nią Blättela (1992), jako figurujące na miniaturze, którą badaczka знаła z relacji Arthura Jamesa Bartrama Kiddella, prezesa English Ceramic Circle i członka Oriental Ceramic Society. Brak informacji o zachowanych dziełach.

G. JENNER (?)

Surname with such initial of the first name recorded only by Foskett (1972/2000) and after her Blättel (1992), as figuring on a miniature, which the scholar may have known about from a conversation with Arthur James Bartram Kiddell, President of the English Ceramic Circle and member of the Oriental Ceramic Society. Lack of information about surviving works.

41 *Kobieta z czerwonym szalem*, 1809

nr inw. ZKW/5278

akwarela, kość, prostokąt, 7,1 x 5,8 cm
sygnowana wzdłuż prawej krawędzi czarną farbą; *G. Jenner: 1809*

41 *Woman with Red Shawl*, 1809

inv. no. ZKW/5278

watercolour, bone, rectangle, 7.1 x 5.8 cm
signed *G. Jenner: 1809* along right edge in black paint

Oczy zielone, włosy brązowe; biała suknia, czerwony szal z białą-czarno-czerwonym szlakiem; w tle błękitne niebo z żółtawymi chmurami, przyciemniane szarością na brzegach kompozycji.

Green eyes, brown hair; white dress, red shawl with white black and red pattern; blue sky in background with yellowish clouds, darkened with grey on edges of the composition.

Historia: zbiory Janiny Marii Konczackiej, Halifax, Kanada; 2009 jej legat (nr ks. darów ZMK-8818), od 2012 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: Janina Maria Konczacka collection in Halifax, Canada; 2009 her bequest (no. ZMK-8818 in the book of donations); from 2012 at the RCW.

Literature: unpublished.

Joseph KALTNER

Nymphenburg 1750–1824 Wiedeń

Wykształcony w Monachium, w pracowni François de Cuviliésa Młodszego i w tamtejszej akademii oraz od 1778 w akademii w Paryżu. Pracował w Monachium dla dworu Wittelsbachów, od 1814 mieszkał w Wiedniu.

Joseph KALTNER

Nymphenburg 1750–1824 Vienna

Educated in Munich in the studio of François de Cuviliés the Younger and in the Munich Academy and from 1778 in the Paris Academy. He worked in Munich for the Wittelsbach family, from 1814 he lived in Vienna.

42 *Dama jako muza poezji*, ok. 1790

nr inw. ZKW/5262

akwarela, kość, tondo, średnica 7,2 cm
(w świetle oprawy)

42 *Lady as the Muse of Poetry*, c 1790

inv. no. ZKW/5262

watercolour, bone, tondo dia. 7.2 cm
(sight size)

Oczy błękitne, włosy pudrowane, na włosach różowa wstążka i wieniec laurowy; suknia biała przepasana ciemnoniebieską szarfą, na rękawie opaska ze sznura pereł, płaszcz czerwony, na ramieniu podpięty owalną broszą z niebieskim kamieniem; w tle niebo, po lewej krzew z różowymi kwiatami i pień drzewa, o który oparta lira.

Miniatura prezentuje cechy charakterystyczne dla maniery Kaltnera z okresu przełomu XVIII i XIX w.: sposób malowania „pierzastych” włosów, blade usta, zaznaczone rzęsy na dolnej powiece. Identyczne cechy można zaobserwować na miniaturze *Księżna Victoria Colloredo z synem*, sygnowanej i datowanej 1800 (Wiedeń, Boris Wilnitsky Fine Arts, nr 30812, 28.07.2016), oraz miniaturze *Dama w zielonej sukni* z prywatnych zbiorów w Wiedniu (śr. 5,3 cm, sygn. i dat. 1795; Fuchs 1981–82, t. 1, il. 34).

Miniatura o identycznej kompozycji znajdowała się w zbiorach Arthura Salomona w Hanowerze (patrz il. 42a) i pokazana została na zorganizowanej tam wystawie w 1918 (Hannover 1918, nr 221). Nie jest to jednak ten sam egzemplarz w katalogu, bowiem podano wymiar średnicy 6,5 cm, a o ile można wyrokować na podstawie zamieszczonej tam słabej reprodukcji, wydaje się, że była nieco gorszej jakości niż ZKW/5262.

Blue eyes, powdered hair, pink ribbon and laurel wreath in hair; white dress with dark-blue sash, band with pearls on sleeve, red coat pinned at shoulder with oval brooch with a blue stone; sky in background, on left bush with pink flowers and a tree trunk with a lyre leaning against it.

The miniature bears traits typical of Kaltner's works at the turn of the 18th/19th centuries: the manner of painting the 'feather-like' hair, pale lips, the highlighted lower eyelashes. Identical traits can be seen in the miniature *Countess Victoria Colloredo with Son* signed and dated 1800 (Vienna, Boris Wilnitsky Fine Arts, no. 30812, 28/07/2016) and the miniature *Lady in a Green Dress* in a private collection in Vienna (dia. 5.3 cm, signed and dated 1795; Fuchs 1981–1982, vol. 1, fig. 34).

A miniature with an identical composition was housed in the Arthur Salomon collection in Hannover (see fig. 42a) and was shown at an exhibition held there in 1918 (Hannover 1918, no. 221). However it is not the same copy in the catalogue, as the diameter is given as 6.5 cm, and if it were possible to make predictions based on the poor quality reproduction in the catalogue, it would seem that it is of an inferior quality to ZKW/5262.

The RCW's miniature bears stylistic similarities to the work of successful French mini-

Zamkowa miniatura wykazuje pokrewieństwo stylistyczne z pracami wziętych miniaturzystów francuskich końca XVIII i początku XIX w., np. Jeana-Baptiste'a-Jacques'a Augustina i Augustina Dubourga, co z pewnością wynikało z lat nauki spędzonych przez Kaltnera w Paryżu.

Warstwa malarska w partii twarzy i miejscowo włosów w ZKW/5262 częściowo przetarta.

atourists from the end of the 18th and beginning of the 19th centuries, e.g. Jean-Baptiste-Jacques Augustin and Augustin Dubourg, which in all certainty was the result of the years Kaltner spent studying in Paris.

The painterly layer in the face and parts of the hair in ZKW/5262 have been partially abraded.

42a

Historia: zbiory Janiny Marii Konczackiej, Halifax, Kanada; 2009 jej legat (nr ks. darów ZMK-8751), od 2012 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: Janina Maria Konczacka collection in Halifax, Canada; 2009 her bequest (no. ZMK-8751 in the book of donations); from 2012 at the RCW.

Literature: unpublished.

według Angeliki KAUFFMANN

43 *Stanisław Poniatowski, ok. 1790*
– *miniatura z tabakiery*

nr inw. ZKW/534

gwasz, kość, tondo, średnica 6,5 cm

Stanisław Poniatowski h. Ciołek (1754–1833), bratanek króla Stanisława Augusta, generał gwardii pieszej koronnej 1775, podskarbi wielki litewski 1784–1790.

Oczy ciemnobrązowe, biała peruka; frak różowy w czarne pasy, kamizela biała w kwiatowy wzór z przewagą zieleni; na szyi, na czerwonej wstędze z białymi pasami, krzyż Orderu św. Stanisława (nadany w 1770), pod frakiem błękitna wstęga Orderu Orła Białego (nadany w 1773) i gwiazda tego orderu na lewej piersi; tło turkusowe.

Zmieniona w partii stroju i zmniejszona do popiersia wersja portretu pędzla Angeliki Kauffmann, wykonanego przez malarkę w dwóch formatach: w 1786 w popiersiu (w zbiorach Busiri-Vici w Rzymie) i w 1788 w całej postaci (zaginiony, wzmiankowany w źródłach; kopia zredukowana do 3/4 postaci w ZK, nr inw. ZKW/1635; Juszcak, Małachowicz 2007, nr 164). W oryginale Kauffmann portretowany przedstawiony jest w mundurze szefa regimentu gwardii pieszej koronnej: pąsowym z ciemnobłękitnymi wylogami.

Miniatura została umieszczona w wieczku tabakiery, która jest zapewne wyrobem warszawskim i możliwe, że portret także powstał w Warszawie.

after Angelika KAUFFMANN

43 *Stanisław Poniatowski, c 1790*
– *miniature on snuffbox*

inv. no. ZKW/534

gouache, bone, tondo, dia. 6.5 cm

Stanisław Poniatowski of the Ciołek coat of arms (1754–1833), nephew of King Stanisław August, General of the Royal Foot Guards 1775, Great Treasurer of Lithuania 1784–1790.

Dark brown eyes, white wig; pink coat with black stripes, white waistcoat with floral design predominantly green; cross of the Order of St Stanisław (awarded in 1770) on red ribbon with white stripes about neck; blue sash of the Order of the White Eagle (awarded in 1773) under the coat and star of this order on left breast; turquoise background.

Angelika Kauffmann painted the portrait—here reduced to bust-length and with alterations to the clothing—in two different formats: in 1786 bust-length (in the Busiri-Vici collection in Rome) and in 1788 full-length (lost, but mentioned in the sources; copy reduced to ¾ length in RCW, inv. no. ZKW/1635; (Juszcak, Małachowicz 2013, no. 163). In the original by Kauffmann, the sitter is depicted in the uniform of a colonel-in-chief of the royal foot guard regiment: crimson with dark-blue revers.

The portrait is set in the lid of a snuffbox which was probably made in Warsaw; the portrait here may also have been made in Warsaw.

Historia: 1982 zakup w P.P. Desa, Warszawa, Nowy Świat 48.

Literatura: Smolarek 2010, s. 277–278 (jako portret Stanisława Augusta); Warszawa 2015, nr kat. 39 (A. Saratowicz-Dudyńska).

Provenance: 1982 purchased in P.P. Desa, Warsaw, Nowy Świat 48.

Literature: Smolarek 2010, pp. 277–278 (as a portrait of Stanisław August); Warsaw 2015, cat. no. 39 (A. Saratowicz-Dudyńska).

Philipp KIEFFER (KIEFER)

Mindelheim 1774–1843 Moguncja

Malarz portretów olejnych i miniatur czynny w Moguncji; Schidlöf 1964 notuje kilka jego miniatur, z których najwcześniejsza nosi datę 1794. Daty życia za Saur/De Gruyter (t. 80, 2014); w Benezit 2006 (t. 7) podana tylko data śmierci: 1833.

Philipp KIEFFER (KIEFER)

Mindelheim 1774–1843 Mainz

Painter of portraits in oils, and miniatures. Active in Mainz; Schidlöf 1964 records several of his miniatures, the earliest of which bears the date 1794. The dates of his life are given according to Saur/De Gruyter (vol. 80, 2014), in Benezit (vol. 7, 2006) only the date of his death—1833—is given.

44 *Officer*, 1816

nr inw. ZKW/5207

akwarela, gwasz, kość, tondo, średnica 4 cm
sygnowana u dołu wzdłuż prawej krawędzi:

Kieffer p: 1816:

na odwrocie napis tuszem, słabo czytelny,
miejscami zatarty: *Carl... (?) / in Japan (?)*
1816 ... / ... und Mainz (?)

Młody mężczyzna, brązowe włosy i oczy; granatowy mundur z czerwonym kołnierzem i epoletami z numerem jednostki 34; w tle błękitne niebo zasnuwane chmurami.

Podobny portret oficera datowany 1812 (?): akwarela, kość, tondo, średnica 5 cm; Wiedeń, Boris Wilnitsky Fine Arts, nr 26978, 21.10.2015.

44 *Officer*, 1816

inv. no. ZKW/5207

watercolour, gouache, bone, tondo, dia. 4 cm
signed *Kieffer p: 1816:* at bottom, along right edge
inscribed *Carl... (?) / in Japan (?) 1816 ... / ...*
und Mainz (?) on back, in ink, barely
legible, partially abraded

Young man, brown hair and eyes; dark-blue uniform with red collar and epaulettes bearing the number 34 of the division; blue sky with rolling clouds in the background.

There is a similar portrait of an officer dated 1812 (?) (watercolour, bone, tondo, dia. 5 cm; Vienna, Boris Wilnitsky Fine Arts, no. 26978, 21/10/2015).

Historia: zbiory Janiny Marii Konczackiej, Halifax, Kanada; 2009 jej legat (nr ks. darów ZMK-8834), od 2012 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: Janina Maria Konczacka collection in Halifax, Canada; 2009 her bequest (no. ZMK-8834 in the book of donations); from 2012 at the RCW.

Literature: unpublished.

według Daniela KLEINA, Polska,
1. poł. XVIII w.

after Daniel KLEIN, Poland,
1st half of the 18th c.

45 *Stanisław Leszczyński*

nr inw. ZKW/1451

olej, blacha miedziana, owal, 4,7 x 3,7 cm

45 *Stanisław Leszczyński*

inv. no. ZKW/1451

oil, copper, oval, 4,7 x 3.7 cm

Stanisław Leszczyński h. Wieniawa (1677–1766), król polski 1704–1709 i 1733–1736 jako Stanisław I, książę Lotaryngii i Baru od 1737.

Stanisław Leszczyński of the Wieniawa coat of arms (1677–1766), King of Poland 1704–1709 and 1733–1736 as Stanisław I, Duke of Lorraine and Bar from 1737.

Oczy brązowe, włosy i wąsy ciemne; czerwony płaszcz podbity gronostajami, zbroja stalowa ze złoconymi nitami i pasami, wypustki na krawędziach czerwone; przez pierś błękitna wstęga Orderu św. Ducha (nadany w 1725) i gwiazda tego orderu na płaszczu, na lewej piersi; tło brunatne.

Brown eyes, dark hair and moustache; red coat lined with ermine, steel armour with gilded rivets and stripes, red edging; blue sash of the Order of the Holy Spirit (awarded in 1725) across chest and star of this order on coat, on left breast; brown background.

Ujęcie postaci i twarzy oraz szczegóły ubioru analogiczne jak w portretach Stanisława Leszczyńskiego z lat 30. XVIII w., np. pędzla Daniela Kleina (depozyt PTPN w Zamku Królewskim na Wawelu, nr inw. dep. 8; Warszawa 2005, s. 81), czy mezzotincie Johanna Stenglina, wydanej w Augsburgu przez Johanna Jacoba Haida przed 1741 – patrz il. 45a (Warszawa 2005, s. 205). Typ wizerunku króla Stanisława w stroju polskim, wywodzący się z czasów jeszcze sprzed jego pierwszej elekcji (patrz Juszcak, Małachowicz 2007, nr 416), był powtarzany w prawie niezmienionej formie, z aktualizacjami

The pose, face and details of the dress are similar to portraits of Stanisław Leszczyński dating from the 1730s based on one made by Daniel Klein (on loan from the PTPN to the Wawel Royal Castle in Krakow, inv. no. dep. 8; Warsaw 2005, p. 81) and a mezzotint by Johann Stenglin published in Augsburg by Johann Jacob Haid before 1741 – see fig. 45a (Warsaw 2005, p. 205). The likeness of King Stanisław in Polish costume, a type of likeness which dates from before his first election (see: Juszcak, Małachowicz 2013, no. 415) was repeated in a nearly unchanged form, but was updated—the sitter was made to look more

takimi jak postarzenie modelu czy dodanie insygniów królewskich i Orderu św. Ducha.

Ubytki warstwy malarskiej zacierają rysunek i kolorystykę.

Historia: 1983 zakup od osoby prywatnej w Warszawie.
Literatura: Warszawa 2005, s. 152; Smolarek 2010, s. 118.

według Daniela KLEINA

46 Stanisław Leszczyński

nr inw. ZKW/5188
akwarela, gwasz, kość, owal
w prostokącie, 8,1 x 6,1 cm (z oprawą
8,4 x 6,45 cm)
na odwrocie stalowa płytką
z wygrawerowanym numerem 5;
na odwrocie oprawy nalepka z odręcznym
napisem: *König v. Polen* i kolista nalepka
z numerem 343

Stanisław Leszczyński h. Wieniawa (1677–1766), król polski 1704–1709 i 1733–1736 jako Stanisław I, książę Lotaryngii i Baru od 1737.

advanced in age or royal insignia was added, as well as the Order of the Holy Spirit.

Losses in the paint layer have resulted in the abrasion of the drawing and colour.

45a

Provenance: 1983 purchased from a private collection in Warsaw.

Literature: Warsaw 2005, p. 152; Smolarek 2010, p. 118.

after Daniel KLEIN

46 Stanisław Leszczyński

inv. no. ZKW/5188
watercolour, gouache, bone, oval in
rectangle, 8.1. x 6.1 cm (with frame
8.4 x 6.45 cm)
the number 5 engraved on a steel plaque
on back; label with the handwritten
inscription: *König v. Polen* on back of frame
and round label with the number 343

Stanisław Leszczyński of the Wieniawa coat of arms (1677–1766), King of Poland 1704–1709 and 1733–1736 as Stanisław I, Duke of Lorraine and Bar from 1737.

Oczy, włosy i wąsy ciemnobrązowe; zbroja stalowa ze złoconymi nitami i czerwono-złotymi wypustkami, czerwony płaszcz podbity gronostajami, zbroja stalowa z ciemnozłotymi wypustkami i nitami w tym samym kolorze; przez pierś błękitna wstęga Orderu św. Ducha (nieprawidłowo przedstawiona jako wykonana z mory) (nadany w 1725) i gwiazda tego orderu na płaszczu, na lewej piersi; tło brunatne.

Ujęcie postaci i twarzy oraz szczegóły ubioru analogiczne jak w portretach Stanisława Leszczyńskiego z początku lat 30. XVIII w., wzorowanych na portrecie olejnym na płótnie pędzla Daniela Kleina (depozyt PTPN w Zamku Królewskim na Wawelu, nr inw. dep. 8; Warszawa 2005, s. 81), czy mezzotincie Johanna Stenglina, wydanej w Augsburgu przez Johanna Jacoba Haida przed 1741 (Warszawa 2005, s. 205).

Katalog galerii Stanisława Augusta z 1783 wymienia dwie miniatury ukazujące Stanisława Leszczyńskiego w stroju polskim, trudno jednak stwierdzić, który z tych zapisów dotyczy ZKW/5188 (patrz źródła poniżej). W katalogu z 1794 wymieniona jest już tylko jedna z tych miniatur.

Dark-brown eyes, hair and moustache; steel armour with dark-gold edging and rivets in the same colour; blue sash of the Order of the Holy Spirit (incorrectly depicted as made of moire) (awarded in 1725) across chest and star of this order on left breast of coat; brown background.

The pose of the figure and face and details of the dress are similar to portraits of Stanisław Leszczyński dating from the 1730s based on an oil portrait on canvas by Daniel Klein (on loan from PTPN to Wawel Royal Castle in Kraków, inv. no. dep. 8; Warsaw 2005, p. 81) or on a mezzotint by Johann Stenglin published in Augsburg by Johann Jacob Haid before 1741 (Warsaw 2005, p. 205).

The 1783 catalogue of the Stanisław August gallery mentions two miniatures depicting Stanisław Leszczyński in Polish dress, although it is difficult to determine which of the two entries refers to ZKW/5188 (see: Sources below). The 1794 catalogue mentions only one of these miniatures.

Źródła: Kat. gal. S.A. 1783, s. 96, bez nru: „Portrait du Roi Stanislas à la Polonoise”, lub s. 97, bez nru: „Portrait du Roi Stanislas à la Polonoise, Cuirasse, manteau Cramoise”; Kat. gal. S.A. 1793–95, s. 108, bez nru; Kat. min. S.A. 1794, s. 212/2, nr 18: „Stanislas Leszczyński, Roi de Pol:habillé à la Polonoise, cuirasse en manteau royal et le cordon de S' Esprit”; Kat. min. S.A. 1795, s. 146/2, nr 18 (jak poprz.); Inventaire des 13 caisses 11 marca 1796, s. 43 v., nr 18; Inw. S.A. 1799, s. 483, nr 18; Inw. sukcesji po S.A. 1819, s. 39, nr 18; Notte 1820, s. 25, nr 18.

Historia: przed 1783 galeria Stanisława Augusta; 1794 notowana w ZK: „au petit Cabinet de l'Atelier en haut”; 1796 przygotowana do wywiezienia do Grodna, spakowana, ukryta w ZK, potem w Łazienkach, w szopie na łodzie; 1798 odziedziczona przez bratanka króla, księcia Józefa Poniatowskiego; 1798 i 1799 notowana w ZK; 1813 odziedziczona przez siostrę księcia, hrabinę Marię Teresę Tyszkiewiczową; 1821 sprzedana Antoniowi Fusiemu (?), wywieziona do Rosji (?); własność Aleksandra Druckiego-Lubeckiego (zm. 1926); własność Ernsta Adolfa Titgemeyera (zm. 1980) w Osnabrück; Christie's, Londyn (27.11.2012, nr 225).

Literatura: Warszawa 1912, nr 950 (7,6 x 5,5 cm; jako własność Aleksandra Druckiego-Lubeckiego); Mańkowski 1932, nr 18; Chiron-Mrozowska 2004, s. 145, nr 15.

Sources: Cat. Gal. S.A. 1783, p. 96, unnumbered: 'Portrait du Roi Stanislas à la Polonoise' and p. 97, unnumbered: 'Portrait du Roi Stanislas à la Polonoise, Cuirasse, manteau Cramoise'; Cat. Gal. S.A. 1793–95, p. 108, unnumbered; Stanisław August Catalogue of Miniatures 1794, p. 212/2, no. 18: 'Stanislas Leszczyński, Roi de Pol: habillé à la Polonoise, cuirasse en manteau royal et le cordon de S' Esprit'; Stanisław August Catalogue of Miniatures 1795, p. 146/2, no. 18 (as previous); Inventaire des 13 caisses 11 March 1796, p. 43v, no. 18; Inv. S.A. 1799, p. 483, no. 18; Inv. of the S.A. legacy 1819, p. 39, no. 18; Notte 1820, p. 25, no. 18.

Provenance: before 1783 Stanisław August gallery; 1794 recorded at the RCW 'au petit Cabinet de l'Atelier en haut'; 1796 preparations made for its transport to Grodno: packed and hidden in the RCW, and later in the Boathouse at the Łazienki; 1798 property of the king's nephew, Prince Józef Poniatowski; 1798 and 1799 recorded in the RCW; 1813 inherited by the prince's sister, Countess Maria Teresa Tyszkiewicz; 1821 sold to Antoni Fusi (?), taken to Russia (?); property of Aleksander Drucki-Lubecki (d. 1926); property of Ernst Adolf Titgemeyer (d. 1980) in Osnabrück; Christie's, London (27/11/2012, lot 225).

Literature: Warsaw 1912, no. 950 (7.6 x 5.5 cm; as the property of Aleksander Drucki-Lubecki); Mankowski 1932, no. 18; Chiron-Mrozowska 2004, p. 145, no. 15.

naśladowca Carla Gustafa KLINGSTEDTA

- 47 *Para kochanków i służąca, XVIII w.*
nr inw. ZKW/5267
akwarela, kość, owal, 6 x 7,9 cm (w świetle oprawy)
na odwrocie, na plecach z czerwonej tektury, nalepka z ząbkami i drukowaną niebieską ramką, z napisem czarnym atramentem: *Klingstedt*.

Tonacja *en grisaille*, podmalowania oranżowo-różowe w partiach twarzy, dłoni i płomieni świec, w ubiorze mężczyzny – ciemna czerwień.

follower of Carl Gustaf KLINGSTEDT

- 47 *Pair of Lovers and Servant, 18th c.*
inv. no. ZKW/5267
watercolour, bone, oval, 6 x 7.9 cm (sight size)
inscribed *Klingstedt*. in black ink, on back, on a red cardboard label with serrated edges and a blue printed frame

En grisaille tones, overpainted with orange and pink on face, hands and the flames of the candles and with dark-red on the man's clothes.

Historia: zbiory Janiny Marii Konczackiej, Halifax, Kanada; 2009 jej legat (nr ks. darów ZMK-8769), od 2012 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: Janina Maria Konczacka collection in Halifax, Canada; 2009 her bequest (no. ZMK-8769 in the book of donations); from 2012 at the RCW.

Literature: unpublished.

w typie Carla Gustafa KLINGSTEDTA

manner of Carl Gustaf KLINGSTEDT

48 *Kobieta z małpką*, XIX lub XX w.

nr inw. ZKW/5176

akwarela, kość, tondo, średnica 6,6 cm
na krawędzi stołu nieczytelny ślad napisu
na odwrocie drukowana nalepka z napisem:
Klingstedt; napis atramentem: *Soeur Ursula (?)*

Młoda kobieta z lustrem w lewej dłoni opartym o blat stołu, za lewym ramieniem małpka czesząca grzebieniem włosy kobiety; oczy i włosy kobiety brązowe; przypominający kornet żółtawobiały czepek i takiż fartuszek, suknia czarna; po prawej czerwonawobrazowy stół, na nim walcowate pudełko z kłębkim wełny i drutem do robótek (?); tło z lewej strony czarne, z prawej rozjaśnione do ugru z domieszką pomarańczową.

Scena jest być może alegorią naśladownictwa, próżności lub zmysłu dotyku.

Przedstawienie często powtarzane: np. miniatura wystawiona 17.11.2004 na portalu mutualart.com, różniącą się detalami – kobie-

48 *Woman with Young Monkey*, 19th or 20th c.

inv. no. ZKW/5176

watercolour, bone, tondo, dia. 6.6 cm
traces of an inscription on edge of table,
illegible

label printed with the inscription *Klingstedt*
on back; inscribed *Soeur Ursula (?)*
in ink

Young woman resting a mirror held in her left hand on top of the table; behind her left shoulder a young monkey combs the woman's hair; the woman has brown eyes and hair; a yellowish-white cap reminiscent of a cornet and same colour apron, black dress; reddish-brown table on right, on it a rounded box with a skein of wool and knitting needles (?); black background on left, the right is lightened with ochre and tinges of orange.

The scene may be an allegory of imitation, vanity or of the sense of touch.

ta trzyma zamiast lustra dwustronny grzebień, małpka jedną łapką dotyka włosów, drugą piersi kobiety; miniatura wprawiona w wieczko pudelka, określona jako „w typie Klingstedta”, zatytułowana *Little hairdresser apprentice*, datowana ok. 1775, Wiedeń, Boris Wilnitsky Fine Arts, nr 40344, 30.03.2016 – różnice jak poprz.; miniatura wprawiona w wieczko tabakierki, datowana ok. 1800, Christie's, Londyn, 25–28.04.2015, nr 90 (jedna z siedmiu tabakierek wystawionych razem).

The depiction is often repeated: e.g. in a miniature shown on the mutualart.com website 17/11/2004, which differs in the details—the woman is holding a two-sided comb instead of a mirror, the monkey touches the woman's hair with one paw, and her breast with the other; a miniature set into the lid of a box, is defined as 'of the Klingstedt type', entitled *Little Hairdresser Apprentice*, dated c 1775, Vienna, Boris Wilnitsky Fine Arts, no. 40344, 30/03/2016 – differences as above; a miniature set in the lid of a snuffbox, dated c 1800, Christie's, London, 25–28/04/2015, lot 90 (one of seven snuffboxes put up for sale together as part of the same lot).

Historia: zbiory Janiny Marii Konczackiej, Halifax, Kanada; 2009 jej legat (nr ks. darów ZMK-8757), od 2012 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: Janina Maria Konczacka collection in Halifax, Canada; 2009 her bequest (no. ZMK-8757 in the book of donations); from 2012 at the RCW.

Literature: unpublished.

E. KOHLT według Carla von Steubena

Miniaturzysta nienotowany, zapewne amator.

49 *Napoleon I, XIX/XX w.*

nr inw. ZKW/4953

gwasz, akwarela, kość, owal, 12,7 x 15,2 cm
(w świetle oprawy)

sygnowana u dołu, wzdłuż prawej krawędzi:
E. Kohlt

Napoleon I (1769–1821), cesarz Francuzów 1804–1814.

Oczy ciemnoniebieskie, włosy ciemne; kapeluszy czarny z trójkolorową rozetą, ciemnozielony mundur strzelców gwardii z czerwonym kołnierzem, widoczne fragmenty złotych bułionów epoletów, kamizelka biała, szary płaszcz; spod munduru widoczny fragment idącej przez pierś czerwonej wstęgi Legii Honorowej; tło fioletowoszare.

Ujęcie popiersia i szczegóły ubioru, z pozoru typowe, znajdują jednak tylko jedną analogię – postać cesarza na obrazie urodzonego w Bauerbach francuskiego malarza scen historycznych Carla von Steubena (Charles de Steuben) (1788–1856). Obraz *Napoleon pod Waterloo (Bitwa pod Waterloo)*, namalowany w 1834, należał do zbiorów Andrzejowej Potockiej w Krakowie (Łuniński 1911, s. 341), obecnie znajduje się w MWP w Warszawie (nr inw. 24496°; Warszawa 1999, s. 76 i 107). ZKW/4953 powtarza kolorystykę obrazu Steubena, ale jest ona dość powszechna w wizerunkach Napoleona, więc wzorem dla miniatury mogła też być wykonana w 1836 akwainta Jeana Pierre'a Marie Jazeta według obrazu Steubena (Inv. XIX, t. 11, nr 189).

E. KOHLT after Carl von Steuben

Miniaturist not recorded, probably an amateur.

49 *Napoleon I, 19th/20th c.*

inv. no. ZKW/4953

gouache, watercolour, bone, oval,
12.7 x 15.2 cm (sight size)

signed E. Kohlt bottom right along the edge

Napoleon I (1769–1821), Emperor of the French
1804–1814.

Dark-blue eyes, dark hair; black bicorne with tricolour rosette, dark-green uniform with red collar of the chasseurs à cheval of the Imperial Guard, visible fragments of gold fringe of the epaulettes, white waistcoat, grey coat; fragment of the red sash of the Legion d'Honneur visible under the uniform over the chest; violet-grey background.

The pose and details of the dress, although seemingly typical, only have one analogy—the figure of the emperor by Carl von Steuben [Charles de Steuben] (1788–1856), a French artist of historical scenes born in Bauerbach. The painting *Napoleon at Waterloo (Battle of Waterloo)* painted in 1834 belonged to the collection of the wife of Andrzej Potocki in Kraków (Łuniński 1911, p. 341), now in the Pol. A. Mus. in Warsaw (inv. no. 24496°; Warsaw 1999, pp. 76 and 107). ZKW/4953 repeats the colouring in Steuben's painting, but it is a fairly common likeness of Napoleon, so the model for the miniature may also have been the aquatint made in 1836 by Jean Pierre Marie Jazet according to a painting by Steuben (Inv. XIX, vol. 11, no. 189).

Historia: 2010 dar Krystyny Zachwatowicz-Wajdy i Andrzeja Wajdy z Warszawy (nr ks. darów ZMK-8017).

Literatura: niepublikowana.

Provenance: 2010 gift of Krystyna Zachwatowicz-Wajda and Andrzej Wajda of Warsaw (no. ZMK-8017 in the book of donations).

Literature: unpublished.

A. KOŁAKOWSKI

Malarz nienotowany, prawdopodobnie amator, znany tylko z poniższej miniatury.

50 Antoni Ignacy Emeryk Pawłowski (?),
1851

nr inw. ZKW/1607

gwasz, kość, owal, 4,9 x 4,2 cm

na odwrocie napis ołówkiem: *Peint par*

A. Ko=łakowski 1851

Antoni Ignacy Emeryk Pawłowski h. Jastrzębiec (ur. ok. 1810; M.J. Minakowski, *Genealogia potomków Sejmu Wielkiego* – wersja online, podaje ok. 1820), syn generała Antoniego Wincentego Pawłowskiego (patrz nr kat. 59); PSB (J. Ziółek) podaje, że Antoni Ignacy był oficerem w służbie rosyjskiej.

Oczy jasnobrązowe, włosy i zarost jasne z odcieniem rudawym; czarny surdut i kamizelka, gors przesłonięty szafirową tkaniną w czarne pasy, w którą wpięta złota spinka w kształcie poziomego wężyka (może być to również stylizowana litera W); tło jasnoszarobłękitne.

Identyfikacja modelu według informacji ofiarodawczyni. Brak ikonografii porównawczej.

Historia: 1976 dar Marii Chmiel z Moskwy (nr ks. darów ZMK 1105/5), przechowywana w MNW, od 1981 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

A. KOŁAKOWSKI

Unrecorded artist, most probably an amateur, known only from the miniature below.

50 Antoni Ignacy Emeryk Pawłowski (?),
1851

inv. no. ZKW/1607

gouache, bone, oval, 4.9 x 4.2 cm

inscribed *Peint par A. Ko=łakowski 1851*

on back, in pencil

Antoni Ignacy Emeryk Pawłowski of the Jastrzębiec coat of arms (born c 1810, M.J. Minakowski, *Genealogia potomków Sejmu Wielkiego* [Genealogy of the descendants of the Great Sejm] – the online version gives c 1820), son of General Antoni Wincenty Pawłowski (see cat. no. 59); PSB (J. Ziółek) mentions that Antoni Ignacy was an officer in the Russian services.

Light-brown eyes, light hair and facial hair with reddish highlights; black coat and waistcoat, chest covered with sapphire cloth with black stripes, closed with a gold clasp in the form of a horizontal snake (could also be a stylized letter 'W'); light grey-blue background.

Identification of the sitter according to information obtained from the donor. Lack of any comparable iconography.

Provenance: 1976 gift of Maria Chmiel from Moscow (no. ZMK 1105/5 in the book of donations), housed in the NMW; from 1981 at the RCW.

Literature: unpublished.

Georg KORDIK (Kordyk)

Bawaria 1820 (lub 1818) – 1884 (lub 1886)

Malarz notowany w Thieme–Becker (t. 21) i Schidlof 1964 (t. 1, s. 439) jako Kordyk, bez imienia; Blättel 1992 notuje Georga Kordika ur. ok. 1820, czynnego w Monachium, Berlinie, Sztokholmie, Rzymie, Neapolu, Petersburgu, Moskwie, Tyflisie (obecnie Tbilisi), Atenach i Karlsbadzie; na stronie http://www.kordikova-poesie.narod.ru/kordik_miniaures.htm: (23.03.2016) podane daty życia 1820–1884 i informacje, że kształcił się w Monachium, od 1841 mieszkał w Karlsbadzie; pracował w Berlinie, Sztokholmie, Rzymie, Neapolu, w latach 40. czynny w Rosji (Moskwa, Kaukaz, wystawy w petersburskiej Akademii Sztuk Pięknych 1842 i 1846), później Konstantynopol, Ateny, od 1853 ponownie Karlsbad. Miniatury jego autorstwa zachowane w Nationalmuseum w Sztokholmie (nr inw. NMGrh 2405), Muzeum Historycznym, Trietiakowskiej Galerii i Muzeum Puszkina w Moskwie oraz Muzeum Rosyjskim w Petersburgu.

Georg KORDIK (Kordyk)

Bavaria 1820 (or 1818) – 1884 (or 1886)

Painter recorded in Thieme–Becker (vol. 21) and Schidlof 1964 (vol. 1, p. 439) as Kordyk, without a first name, Blättel 1992 records Georg Kordik born c 1820, active in Munich, Berlin, Stockholm, Rome, Naples, St Petersburg, Moscow, Tiflis (now Tbilisi, Georgia) Athens and Karlsbad; on http://www.kordikova-poesie.narod.ru/kordik_miniaures.htm: (23/03/2016) dates given as 1820–1884 and information that he was educated in Munich, from 1841 he lived in Karlsbad; he worked in Berlin, Stockholm, Rome, and Naples; in the 1840s he was active in Russia (Moscow, Caucasus, exhibitions at the St Petersburg Academy of Fine Arts 1842 and 1846), later Constantinople, Athens, and from 1853 again in Karlsbad. His miniatures have been preserved in the Nationalmuseum in Stockholm (inv. no. NMGrh 2405), in the Historical Museum, the State Tretyakov Gallery and the Pushkin Museum in Moscow and the Russian Museum in St Petersburg.

51 *Młoda kobieta w czerwonym szalu*,
ok. 1845

nr inw. ZKW/5237

akwarela, kość, prostokąt ze ściętymi narożnikami, 8 x 6,5 cm

sygnowana po prawej u dołu: *KORDIK*

Brazowe włosy, bladobłękitne oczy; biała suknia, złoto-czerwona brosza, czerwony szal, tło piaskowougrowe. Datowanie na podstawie cech ubioru i fryzury.

51 *Young Woman in Red Shawl*, c 1845

inv. no. ZKW/5237

watercolour, bone, rectangle with trimmed edges, 8 x 6.5 cm

signed *KORDIK* bottom right

Brown hair, pale-blue eyes, white dress, gold-red brooch, red shawl, sandy-ochre background. Dated on the basis of the clothing and coiffure to c 1845.

Historia: zbiory Janiny Marii Konczackiej, Halifax, Kanada; 2009 jej legat (nr ks. darów ZMK-8885), od 2012 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Józef KOSIŃSKI

Kraków 1753–1821 Warszawa

Miniaturzysta, akwarelista i malarz portretów olejnych, uczeń Marcella Bacciarellego; od 1788 pracował na zlecenie Stanisława Augusta, jakkolwiek w zbiorze królewskim nie odnotowano jego prac.

52 Charles Antoine Joseph Emmanuel de Ligne, 1789

nr inw. ZKW/311

gwasz, akwarela, kość, owal, 6,8 x 5,7 cm
sygnowana u dołu po prawej, nad lewym
ramieniem portretowanego, jasną farbą,
miejscami przetarcia: *Józef Kosi... / ... / kw / 89*
(w Kamińska-Krassowska 1978
przytoczona sygnatura: *Józef Kosiński /
Kwiecień / 1789*)

Charles Antoine Joseph Emmanuel de Ligne (1759–1792), syn Charles'a Josepha, generała i pisarza o tym samym imieniu i często z nim mylony. Belgijski arystokrata w służbie austriackiej, przyjaciel księcia Józefa Poniatowskiego, 1779 ożeniony z Antoniną z Massalskich. Uczestnik wojen cesarstwa z Turcją i Francją, poległ pod Croix-aux-Bois w Szampanii, podczas wojny austriacko-pruskiej przeciwko rewolucyjnej Francji.

Oczy szarobłękitne, włosy ciemnoblonde, lekko siwiejące albo pudrowane; mundur dragonów: granatowy z czerwonymi wyłogami, biała koszula, czarna chusta na szyi, przez dziurkę od guzika na lewej piersi wstęga czerwona z białym pasem, z krzyżem Orderu Marii Teresy (nadany w 1788) (krzyż przebarwiony na niebiesko z powodu zniszczenia warstwy malarskiej); w tle błękitne niebo z szaroróżowymi obłokami.

Miniatura opublikowana jako wizerunek Adama Kazimierza Czartoryskiego przez H. Kamińską-Krassowską na podstawie dokumentacji J. Ruszczycówny, która zidentyfikowała portretowanego poprzez analogię do wizerunku rytowanego przez Johanna Petera

Provenance: Janina Maria Konczacka collection in Halifax, Canada; 2009 her bequest (no. ZMK-8885 in the book of donations); from 2012 at the RCW.

Literature: unpublished.

Józef KOSIŃSKI

Kraków 1753–1821 Warsaw

Miniaturist, watercolourist and painter of oil portraits, pupil of Marcello Bacciarelli, worked on commissions for Stanisław August from 1788 although none of his works is recorded in the royal collection.

52 Charles Antoine Joseph Emmanuel de Ligne, 1789

inv. no. ZKW/311

gouache, watercolour, bone, oval, 6.8 x 5.7 cm
signed *Józef Kosi... / ... / kw / 89* bottom-right
above the sitter's right shoulder in bright
paint, partially abraded: (NB: Kamińska-
Krassowska 1978 gives the signature as:
Józef Kosiński / Kwiecień / 1789)

Charles Antoine Joseph Emmanuel de Ligne (1759–1792), son of Charles Joseph, general and writer of the same name and often confused with him. Belgian aristocrat in the service of the Austrians, friend of Prince Józef Poniatowski, 1779 married to Antonina née Massalska. He participated in the empire's wars against Turkey and France, he fell at Croix-aux-Bois in Champagne during the Austro-Prussian war against revolutionary France.

Grey-blue eyes, dark-blond hair, lightly greying or powdered; uniform of the dragoons, navy blue with red revers, white shirt, black cravat about neck, red ribbon with white stripe of the Cross of the Order of Maria Teresa (awarded 1788) through buttonhole on left breast (the colour of the cross has turned blue due to damage to the paint layer); blue sky in background with grey-pink clouds.

The miniature was published as a likeness of Adam Kazimierz Czartoryski by H. Kamińska-Krassowska based on documentation of J. Ruszczycówna, who identified the sitter due to similarities with a likeness engraved by Johann Peter Pichler after Josef Grassi (Nagler, vol. 11, 1841, no. 17 – which may refer to the

Pichlera według Josefa Grassiego (Nagler, t. 11, 1841, nr 17 – może dotyczyć portretu Charles'a de Ligne seniora). Identyfikacja jest nieprawidłowa ze względu na wiek portretowanego, który można ocenić na ok. 30 lat, zaś A.K. Czartoryski w 1789 liczył sobie już lat 55. Niewłaściwie rozpoznano też odznaczenie jako pruski Order Orła Czarnego, którego kawalerem zresztą Czartoryski nie był.

Identyfikacja modelu jako Charles'a de Ligne juniora znajduje potwierdzenie w ikonografii porównawczej (najbliższe analogie to obraz olejny autorstwa Grassiego w Państwowym Muzeum Sztuk Pięknych im. Puszkina w Moskwie: *Russkie portrety 2014*, s. 43; akwaforta J.P. Pichlera według J. Grassiego, Zakład Narodowy imienia Ossolińskich, nr inw. 1.g.10576 – patrz il. 52a; *Ks. De Ligne na koniu*, ol., pł., Aleksander Orłowski, do 1944 w Jabłonie, zaginiony w czasie wojny; repr. Tatkiewicz 1926). Miniatura Kosińskiego wykazuje wyraźne podobieństwa do ryciny Pichlera.

Widoczny na miniaturze Wojskowy Order Marii Teresy Charles de Ligne dostał za udział w bitwie pod Šabac w 14. rozdaniu orderu, 24.04.1788 (Hirtenfeld 1857, s. 234–235). Miniatura powstała rok później, w pierwszą rocznicę nadania odznaczenia.

W zbiorach Tarnowskich w Dzikowie znajdowała się miniatura z portretem de Ligne'a autorstwa Wincentego Lesseura według Lampiego, datowana 1792, a więc na rok śmierci portretowanego (Bołoz Antoniewicz 1894, nr 247; Grottowa 1957, s. 137, nr 77), ale mógł to być także portret de Ligne'a seniora.

portrait of Charles de Ligne the Elder). The identification is incorrect due to the age of the sitter, which can be estimated as approximately 30 years old, whereas A. K. Czartoryski was already 55 years old in 1789. The medal was also incorrectly believed to be the Prussian Order of the Black Eagle, which Czartoryski was not awarded.

The identification of the sitter as Charles de Ligne the Younger can be justified by figures in comparative iconography (the closest being an oil painting by Grassi in the Pushkin National Museum of Fine Art in Moscow: *Russian portraits 2014*, p. 43; aquaforte by J. P. Pichler after J. Grassi, Ossoliński National Institute, inv. no. 1.g.10576 – see fig. 52a; *Ks. De Ligne na koniu*, [Prince De Ligne on horseback] oil, canvas, Aleksander Orłowski, until 1944 at Jabłonna, lost during the war; repr. Tatkiewicz 1926). Kosiński's miniature shows distinct similarities to Pichler's engraving.

The Military Order of Maria Teresa visible on the miniature was awarded to Charles de Ligne for his participation in the Battle of Šabac during the 14th distribution of the order on 24 April 1788 (Hirtenfeld 1857, pp. 234–235). The miniature was made a year later, on the first anniversary of his being awarded the medal.

The Tarnowski collection at Dzików contained a portrait miniature of de Ligne by Wincenty Lesseur after Lampi, dated '1792' and therefore in the year of the sitter's death (Bołoz-Antoniewicz 1894, no. 247; Grottowa 1957, p. 137, no. 77), but this could also have been a portrait of de Ligne the Elder.

Historia: kolekcja Tadeusza Wierzejskiego w Warszawie, 1974 jego legat dla ZK (nr ks. darów ZMK-522), przechowywana w MNW, od 1982 w ZK.

Literatura: Kamińska-Krassowska 1978, nr 52 (pod numerem księgi darów, jako „Adam Kazimierz Czartoryski”); SAP, t. 4, s. 130 (jako „Adam Kazimierz Czartoryski”); Toruń 2016, nr 66.

Józef KOSIŃSKI (?)

53 *Stanisław August w czerwonym fraku – miniatura pierścieniowa, ok. 1790*
nr inw. ZKW/5342
akwarela, gwasz, kość, owal, 1,8 x 1,5 cm

Stanisław Antoni Poniatowski h. Ciołek (1732–1798), król polski 1764–1795 jako Stanisław II August.

Włosy pudrowane, czarna wstążka z tyłu, twarz modelowana szarością, oczy brązowe; frak ciemnoczerwony, widoczny fragment błękitnej wstęgi Orderu Orła Białego; biały kołnierz koszuli i koronkowy żabot; tło oliwkowozielone.

52a

Provenance: Collection of Tadeusz Wierzejski in Warsaw, 1974 his bequest to the RCW (no. ZMK-522 in the book of donations), housed in the NMW; from 1982 at the RCW.

Literatura: Kamińska-Krassowska 1978, no. 52 (under the number in the book of donations as 'Adam Kazimierz Czartoryski'); SAP, vol. 4, p. 130 (as 'Adam Kazimierz Czartoryski'); Toruń 2016, no. 66.

Józef KOSIŃSKI (?)

53 *Stanisław August in Red Frock Coat – ring miniature, c 1790*
inv. no. ZKW/5342
watercolour, gouache, bone, oval, 1.8 x 1.5 cm

Stanisław Antoni Poniatowski of the Ciołek coat of arms (1732–1798), King of Poland 1764–1795 as Stanisław II August.

Powdered hair, tied with black ribbon, face modelled with grey tones, brown eyes; dark-red coat, fragment of the blue sash of the White Eagle visible; white shirt collar and lace jabot; olive-green background.

Według informacji poprzedniego właściciela do czasu II wojny światowej miniatura była wprawiona w pierścień i ujęta w otok z brylantów.

Historia: 2014 zakup od osoby prywatnej z Krakowa.

Literatura: niepublikowana.

According to information obtained from the previous owner, until the Second World War the miniature was set in a ring with a diamond surround.

Provenance: 2014 purchased from a private owner in Kraków.

Literature: unpublished.

Józef KOSIŃSKI (?)
według Josefa Grassiego

54 *Książę Józef Poniatowski, ok. 1795*
(po 1792)

nr inw. FC-ZKW/356

akwarela, gwasz, kość, owal, 6,7 x 5,4 cm

Józef Antoni Poniatowski h. Ciolek (1763–1813), bratanek króla Stanisława Augusta, późniejszy minister wojny i naczelny wódz Księstwa Warszawskiego, marszałek Francji 1813, poległ w bitwie pod Lipskiem w 1813, polski bohater narodowy.

Oczy ciemnobrązowe, włosy szpakowate; mundur oficera pułku straży przedniej; spod kurtki mundurowej widoczny fragment błękitnej wstęgi Orderu Orła Białego (nadany w 1787), na lewej piersi gwiazda tego orderu; tło błękitne z ciemnoszarą punktacją.

Zmniejszone do popiersia powtórzenie portretu pędzla Josefa Grassiego, przedstawiającego modela w ujęciu do pasa, sygnowanego i datowanego 1792 (ZK, nr inw. ZKW/294, ol., pł., 92 x 70,5 cm; Juszcak, Małachowicz 2007, nr 142). Woryginale Grassiego w lewej klapie munduru widnieje krzyż Orderu Wojskowego Virtuti Militari, którego w miniaturze brak. Poza tym powtarza ona wiernie szczegóły pierwowzoru.

Józef KOSIŃSKI (?)
after Josef Grassi

54 *Prince Józef Poniatowski, c 1795*
(after 1792)

inv. no. FC-ZKW/356

watercolour, gouache, bone, oval, 6.7 x 5.4 cm

Józef Antoni Poniatowski of the Ciolek coat of arms (1763–1813), nephew of King Stanislaw August, later Minister of War and Commander-in-Chief of the Duchy of Warsaw, Marshal of France 1813, fell at the Battle of Leipzig in 1813, Polish national hero.

Dark-brown eyes, hair peppered with grey; uniform of an officer of the General Staff; fragment of the blue sash of the Order of the White Eagle (awarded in 1787) visible under the jacket of the uniform; star of this order on left breast; blue background with dark-grey stippling.

Reduced to bust-length repetition of a portrait by Josef Grassi depicting the sitter waist-length, signed and dated 1792 (RCW, inv. no. ZKW/294, oil, canvas, 92 x 70.5 cm; Juszcak, Małachowicz 2013, no. 140). In Grassi's original the cross of the military order of Virtuti Militari is shown on the left lapel of the uniform; this is lacking in the miniature. Otherwise it is a faithful repetition of the details in the prototype.

Rysunek ust, nosa i zarostu jest bliski charakterystyce twarzy w miedziorycie Karola Michała Grölla według wzoru Józefa Kosińskiego – patrz il. 54a (Kat. BN, t. 5, nr 6696). Według A. Ryszkiewicza rycina ta i druga przedstawiająca Marcina Molskiego (druga sygn. *Józef Kosinski pin^t C. Gröll fec.*; Kat. BN, t. 3, nr 3559) zostały wykonane przez Grölla według malarskich pierwowzorów autorstwa Kosińskiego (Ryszkiewicz 1986, s. 129). Trudno obecnie rozstrzygnąć, czy były to miniatury, czy wzory rysunkowe.

Historia: według informacji A. Ciechanowieckiego (2014) zakup na rynku antykarskim we Francji; 1984 depozyt A. Ciechanowieckiego w The Art Institut w Towarzystwie Przyjaciół Sztuki Polskiej przy The Art Institut w Detroit [„Dziennik Polski” (The Polish Daily News, Detroit), 28, 29.08.1987]; 1986 Fund. Ciechanowieckich, od 1988 w ZK.

Literatura: Warszawa 1989, nr 85; Juszczak, Małachowicz 2007, nr 142/5.

The drawing of the mouth, nose and facial hair is close to the facial features in a copperplate by Karol Michał Gröll after a model by Józef Kosiński – see fig. 54a (Cat. BN, vol. 5, no. 6696, *avant tout lettre* print). According to 54a. Ryszkiewicz, this engraving and another one depicting Marcin Molski (the second signed *Józef Kosinski pin^t C. Gröll fec.*; Cat. BN, vol. 3, no. 3559) were made by Gröll after paintings by Kosiński (Ryszkiewicz 1986, p. 129). It is now difficult to ascertain whether these were miniatures or drawings.

54a

Provenance: according to information received from A. Ciechanowiecki (2014) purchased on the art market in France; 1984 on loan from A. Ciechanowiecki to the Art Institute of the Society of Friends of Polish Art at The Art Institute in Detroit (The Polish Daily News, Detroit, 28 and 29 August 1987); 1986 Ciechanowiecki Foundation; from 1988 at the RCW.

Literature: Warsaw 1989, no. 85; Juszczak, Małachowicz 2013, no. 140/5.

KRAUSE według Tycjana

Malarz nienotowany, prawdopodobnie amator.

55 *La Bella*, XIX w. (?)

nr inw. ZKW/1446

olej na porcelanie, prostokąt, 22,5 x 17,5 cm
 napis u dołu po prawej: *Krause*

Oczy brązowe, włosy złotorude z jaśniejszymi warkoczami upiętymi na głowie; kolczyki z czerwonymi koralami i perłami, suknia ciemnozielona w złote wzory, rękawy rdzawobrazowo-białe, falbanka przy dekolcie biała, sznur u pasa złoty; tło brązowe.

Amatorska, zmieniona kolorystycznie kopia obrazu Tycjana *La Bella* z ok. 1535 (Florencja, Palazzo Pitti, Galeria Palatina).

KRAUSE after Titian

Artist not recorded, probably an amateur.

55 *La Bella*, 19th c. (?)

inv. no. ZKW/1446

oil on porcelain, rectangle, 22.5 x 17.5 cm
 inscribed *Krause* bottom right

Brown eyes, gold-red hair with lighter plaits tied on head, earrings with red beads and pearls, dark-green dress with gold pattern, rust-brown and white sleeves, white frill at décolleté, gold-coloured rope belt; brown background.

Amateur painting, copy of a painting by Titian, *La Bella*, dating from c 1535 (Palazzo Pitti, Galeria Palatina, Florence), but with altered colours.

Historia: 1971 dar anonimowej osoby (nr ks. darów ZMK-441), przechowywana w Bibliotece Królewskiej przy ZK, od 1981 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

według Johanna Baptista LAMPIEGO
Starszego

56 *Stanisław August w ciemnoszarym fraku*, kon. XVIII lub pocz. XIX w.

nr inw. FC-ZKW/510

akwarela, gwasz, kość, prostokąt, 9,8 x 8,1 cm na odwrocie, na tekturowych plecach, napis: *Stanislas Auguste / Poniatowski / Roi de Pologne / 1764–1795*; nalepki: z numerem 9 i nalepka w formie znaczka pocztowego z numerem 43005

Stanisław Antoni Poniatowski h. Ciołek (1732–1798), król polski 1764–1795 jako Stanisław II August.

Oczy brązowe z odcieniem kasztanowym, pudrowane włosy; frak ciemnoszary ze złotymi haftami, pod nim złocista kamizelka; przez pierś błękitna wstęga polskiego Orderu Orła Białego, gwiazda orderowa na lewej piersi, na oranżowej wstędze na szyi krzyż pruskiego Orderu Orła Czarnego (nadany w 1763); tło ciemnobrunatne, po lewej zamknięta korona.

Powtórzenie portretu Lampiego *Stanisław August w fioletowym fraku*, być może za pośrednictwem innej miniatury: nt. pierwowzoru i powtórzeń – patrz nr kat. 63. Wymienione tam kopie Lampiowskiej kompozycji mają różne kadrowanie postaci. FC-ZKW/510 prezentuje kadrowanie identyczne jak miniatura Józefa Kosińskiego (MNK, nr inw. XII-34, sygn. i dat. 1790: <http://muzeum.czartoryskich.pl/pl/node/12712>), lecz biorąc pod uwagę zmienioną kolorystykę, nie można jednak uznać, że autor FC-ZKW/510 kopiował pracę Kosińskiego. Elementem odróżniającym FC-ZKW/510 od pozostałych miniatorskich kopii obrazu Lampiego jest zamknięta korona umieszczona w tle przy lewej krawędzi. Miniatura podobna do FC-ZKW/510, lecz z ideali-

Provenance: 1971 anonymous gift (no. ZMK-441 in the book of donations); in the Royal Library at the RCW; from 1981 at the RCW.

Literature: unpublished.

after Johann Baptist LAMPI
the Elder

56 *Stanisław August in a Dark Grey Coat*, late 18th c. or early 19th c.

inv. no. FC-ZKW/510

watercolour, gouache, bone, rectangle, 9.8 x 8.1 cm
inscribed *Stanislas Auguste / Poniatowski / Roi de Pologne / 1764–1795*; on cardboard back; labels with the number 9 and one in the form of a postage stamp with the number 43005

Stanisław Antoni Poniatowski of the Ciołek coat of arms (1732–1798), King of Poland 1764–1795 as Stanisław II August.

Brown eyes with chestnut highlights; powdered hair; dark-grey coat with gold embroidery over a gold waistcoat; blue sash of the Polish Order of the White Eagle across chest, star of the order on left breast, cross of the Prussian Order of the Black Eagle (awarded in 1763) on orange ribbon about the neck; dark-brown background, with closed crown on left.

Repetition of a portrait by Lampi of *Stanisław August in a Purple Coat*, perhaps through the intermediary of another miniature: for the prototype and repetitions (see cat. no. 63) where the copies of Lampi's compositions mentioned there show the figures framed in various ways. FC-ZKW/510 is framed in the same manner as the miniature painted by Józef Kosiński (NMK, inv. no. XII-34, signed and dated 1790, <http://muzeum.czartoryskich.pl/pl/node/12712>), however taking the altered colours into account, it does not seem that the author of FC-ZKW/510 copied Kosiński's work. The element with distinguishes FC-ZKW/510 from the remaining miniature copies made of Lampi's painting is the closed crown in the background, on

zowanymi rysami twarzy wystawiona została jako dzieło Jeana-Baptiste'a Isabeya w Galerie Dobiaschofsky w Bernie 11.05.2016, nr 2625; 8,5 x 6,5 cm).

the left edge. A miniature very similar to FC-ZKW/510, but with idealized facial features, was exhibited in the Dobiaschofsky Gallery in Bern as the work of Jean-Baptiste Isabey (11 May 2016, no. 2625; 8.5 x 6.5 cm).

Historia: według informacji A. Ciechanowieckiego zakup na angielskim rynku sztuki; przed 1989 Fund. Ciechanowieckich, od 1990 w ZK.

Literatura: Warszawa 1989, nr 90 (jako praca malarza polskiego); Juszcak, Małachowicz 1994, nr 11.

Provenance: according to information received from A. Ciechanowiecki purchased on the English art market; before 1989 Ciechanowiecki Foundation; from 1990 at the RCW.

Literature: Warsaw 1989, no. 90 (as the work of a Polish artist); Juszcak, Małachowicz 1994, no. 11.

według Johanna Baptista LAMPIEGO
Starszego

57 *Stanisław August z listem, XIX/XX w.*
nr inw. ZKW/4895
gwasz, akwarela, papier, owal, 8,6 x 6,6 cm

Stanisław Antoni Poniatowski h. Ciołek (1732–1798),
król polski 1764–1795 jako Stanisław II August.

Oczy niebieskie, pudrowana białą fryzura; frak w kolorze lososowego różu, kamizela złocista, koszula i żabot białe; na czerwono-białej wstędze na szyi krzyż Orderu św. Stanisława, przez pierś błękitna wstęga Orderu Orła Białego; tło zielonożółte.

Przedstawienie wzorowane na portrecie pędzla Johanna Baptista Lampiego z 1791 (niegdyś w zbiorach Czapskich w Warszawie, dziś zaginiony), być może za pośrednictwem mezzotinty Johanna Petera Pichlera (*Le Blanc*, t. 3, 1857, s. 201, nr 82), o czym może świadczyć brak wierności kolorystycznej w stosunku do oryginału. Na obrazie Lampiego i rycinie Pichlera na szyi króla znajduje się krzyż pruskiego Orderu Orła Czarnego, w miniaturze świadomie zastąpiony Orderem św. Stanisława (co prawda niezbyt dokładnie namalowanym, ale rozpoznawalnym), co jest wyjątkowe w ikonografii Stanisława Augusta. W wizerunkach XVIII-wiecznych i w późniejszych powtórzeniach król zawsze był przedstawiany z Orderem Orła Białego i Orła Czarnego (wyjątkiem jest portret, który niedawno ukazał się na aukcji Bukowskis, Sztokholm, 13.12.2016, nr 282).

W ZKW/4895 zmienione są również rysy twarzy i nie mają nic wspólnego z Lampiowskim pierwowzorem.

after Johann Baptist LAMPI
the Elder

57 *Stanisław August with a Letter,*
19th/20th c.
inv. no. ZKW/4895
gouache, watercolour, paper, oval, 8.6 x 6.6 cm

Stanisław Antoni Poniatowski of the Ciołek coat of arms (1732–1798), King of Poland 1764–1795 as Stanisław II August.

Blue eyes, hair powdered white; salmon-pink coat, gold waistcoat, white shirt and jabot; cross of the Polish Order of St Stanisław on red and white ribbon about neck; blue sash of the Polish Order of the White Eagle across chest; green-gold background.

The likeness is modelled on a portrait by Johann Baptist Lampi dated 1791 (once in the Czapski collection in Warsaw, now lost) probably through the intermediary of a mezzotint by Johann Peter Pichler (*Le Blanc*, vol. 3, 1857, p. 201, no. 82), which could be why the colouring is not faithful to the original. On Lampi's painting and Pichler's engraving the cross of the Prussian Order of the Black Eagle can be seen around the king's neck; in the miniature it has been deliberately replaced with the cross of the Order of St Stanisław (not painted very precisely, but recognizable), which is unique in the iconography of Stanisław August. On all 18th-century likenesses and in later repetitions, the king was always depicted with the Order of the White Eagle and Order of the Black Eagle (an exception being a portrait which was recently put up for sale (Bukowskis, Stockholm, 13/12/2016, lot 282).

On ZKW/4895 the facial features have also been changed and have nothing in common with Lampi's original.

Historia: 2004 legat Zuzanny Prószyńskiej (nr ks. darów ZMK-7815).

Literatura: niepublikowana.

Provenance: 2004 bequest of Zuzanna Prószyńska (no. ZMK-7815 in the book of donations).

Literature: unpublished.

według Maurice'a Quentina
de LA TOURA

after Maurice Quentin
de LA TOUR

58 *Maria Leszczyńska*, 2. poł. XVIII w. (?)

nr inw. FC-ZKW/354
gwasz, akwarela, kość, owal, 4,9 x 4,4 cm
na odwrocie napis: *Maria Stanisla[i] /
Leczinki [sic!] Poloni[ae] / Regis filia
Franciae et Navarrae Regina*; nalepka
papierowa z numerami 5 i 34

Maria (1703–1768), córka Stanisława Leszczyńskiego
h. Wieniawa, króla polskiego, 1725 żona Ludwika XV,
królowa Francji.

Oczy szare, pudrowane włosy nakryte czarnym
koronkowym szalem; suknia szarobłękitna ze
złotawymi i rdzawobrazowymi aplikacjami,
rączka wachlarza błękitna; tło szarosepiowe.

58 *Maria Leszczyńska*, 2nd half of the
18th c. (?)

inv. no. FC-ZKW/354
gouache, watercolour, bone, oval, 4.9 x 4.4 cm
the inscribed *Maria Stanisla[i] / Leczinki [sic]
Poloni[ae] / Regis filia Franciae et Navarrae Regina*
on back; paper label with the nos. 5 and 34

Maria (1703–1768), daughter of Stanisław Leszczyński
of the Wieniawa coat of arms, King of Poland, 1725
wife of Louis XV, Queen of France.

Grey eyes, powdered hair covered with black
lace shawl; grey-blue dress with gold and rust-
brown appliqué work, fan with blue handle;
grey sepia background.

Powtórzenie kompozycji pastelu Maurice'a Quentin de La Toura z 1748: Luwr, département des Arts graphiques, nr inw. INV 27618.

Copy of a pastel composition by Maurice Quentin de La Tour dating from 1748 (Louvre, département des Arts graphiques, inv. no. INV 27618).

Historia: 1978 oferowana do zakupu w MNW (opinia H. Kamińskiej-Krassowskiej z 13.07.1978 na podstawie fotografii); według informacji A. Ciechanowieckiego (2014) zakup na rynku sztuki w Paryżu; 1984 depozyt A. Ciechanowieckiego w Towarzystwie Przyjaciół Sztuki Polskiej przy The Art Institut w Detroit [„Dziennik Polski” (The Polish Daily News, Detroit), 28 i 29.08.1987]; 1986 Fund. Ciechanowieckich, od 1988 w ZK.

Literatura: Warszawa 1989, nr 82 (jako praca malarza polskiego).

Provenance: 1978 offered for sale to the NMW (opinion of H. Kamińska-Krassowska of 13/07/1978 – based on a photograph); according to information received from A. Ciechanowiecki (2014) purchased on the art market in Paris; 1984 on loan from A. Ciechanowiecki to Friends of Polish Art at The Art Institute in Detroit (The Polish Daily News, Detroit, 28 and 29 August 1987); 1986 Ciechanowiecki Foundation; from 1988 at the RCW.

Literature: Warsaw 1989, no. 82 (as the work of a Polish artist).

Piotr LE BRUN (?)

Warszawa 1802–1879 Warszawa

Malarz i litograf, 1819–1931 służył jako oficer kwaterymistrzostwa; od 1819 wystawiał na warszawskich wystawach sztuk pięknych, na początku lat 30. studiował malarstwo w Rzymie i Paryżu, od 1835 pracował w Warszawie.

Piotr LE BRUN (?)

Warsaw 1802–1879 Warsaw

Artist and lithographer, 1819–1831 served as a quartermaster; exhibited at fine art exhibitions in Warsaw from 1819, in the early 1830s he studied painting in Paris and Rome, from 1835 he worked in Warsaw.

59 Antoni Wincenty Pawłowski

nr inw. ZKW/1608

olej na płótnie, owal, 21,8 x 18,2 cm

Antoni Wincenty Pawłowski (1781–1859), od 1806 w 2. Pułku Piechoty Księstwa Warszawskiego, 1807 kapitan 1. Kompanii Grenadierów, 1809 uczestnik bitew, m.in. pod Raszynem i Zamościem, 1812 major, uczestnik wyprawy Napoleona przeciwko Rosji, 1813 uczestnik bitwy pod Dreznem; 1828 w armii Królestwa

59 Antoni Wincenty Pawłowski

inv. no. ZKW/1608

oil on canvas, oval, 21.8 x 18.2 cm

Antoni Wincenty Pawłowski (1781–1859), from 1806 in the 2nd Infantry Regiment of the Duchy of Warsaw, 1807 Captain of the 1st Grenadier Company, in 1809 he participated in the battles at Raszyn and Zamość, 1812 Major, participated in Napoleon's campaign against Russia; 1813 participated in the battle of Dresden.

Polskiego generał brygady, 1834 w armii carskiej generał major. Uczestnik powstania listopadowego, potem w służbie rosyjskiej, m.in. naczelnik wojenny guberni mazowieckiej.

Mundur generała Wojsk Polskich: ciemnoniebieski z czerwonym (kolorystyka zmieniona przez pożółkły werniks, dlatego mundur jest zielony, to samo dotyczy koloru oczu i wstęgi *Virtuti Militari*), hafty, epolety i guziki złote, na guzikach widoczne orły; miniatury orderów: przy kołnierzu po prawej, na tworzącej rozetę wstędze czarno-zielonej (powinna być czarno-niebieska), Krzyż Kawalerski Orderu Wojskowego *Virtuti Militari* (nadany w 1810), pod nim odznaka honorowa za 25 lat „nieskazitelnej służby” – z widoczną cyfrą *XXV* (odznaka ustanowiona przez cara Mikołaja I w 1830 i tylko raz rozdana – 24 maja tego roku), po prawej zaczepiony o połę przy pierwszym guziku krzyż rosyjskiego Orderu św. Anny (nadany w 1820), na prawej piersi krzyż Orderu św. Stanisława (nadany w 1829), na lewej – gwiazda tego orderu; tło brązowe.

Portret powstał zapewne w 1830 lub krótko po tej dacie. Atrybucja Le Brunowi na podstawie analogii stylistycznej i podobieństwa malowania szczegółów munduru z portretem Józefa Hauke z 1829 (Warszawa, MWP, nr inw. MWP 34476*; Bigoszewska 1985, s. 226, il. na s. 227).

1828 Brigadier General in the army of the Kingdom of Poland, 1834 Major General in the Imperial Army of the Tsar. Participated in the November Uprising and then in the Russian services as, among other roles, Commander of the Masovian Governate.

Uniform of a general of the Polish army, dark blue with red (the colours have changed due to the varnish yellowing, which is why the uniform is green, likewise the colour of the eyes and ribbon of the *Virtuti Militari*), gold embroidery, epaulettes and buttons, eagles visible on the buttons; miniatures of the orders: near the collar, on the right, on a rosette made of black and green ribbon (it should be black and blue) the cross of the military order of *Virtuti Militari* (awarded in 1810), beneath it the medal of honour for 25 years' exemplary service —with the number *XXV visible* (a medal established by Tsar Nicholas I in 1830 and distributed only once, on 24 May of that same year), on right pinned to lapel, near the first button, the cross of the Russian Order of St Anne (awarded in 1820), the cross of the Order of St Stanisław (awarded in 1829) on right breast, star of this order on left breast; brown background.

The portrait was probably made in 1830 or shortly thereafter. The attribution to Le Brun is based on stylistic analogies and similarities between the painted details of the uniform and the portrait by Józef Hauke of 1829 (Warsaw, Pol. A. Mus., inv. no. MWP 34476*; Bigoszewska 1985, p. 226, fig. on p. 227).

Historia: 1976 dar Marii Chmiel z Moskwy (nr ks. darów ZMK-1239), przechowywana w Bibliotece Królewskiej, od 1981 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: 1976 gift of Maria Chmiel from Moscow (no. ZMK-1239 in the book of donations), housed in the Royal Library; from 1981 at the RCW.

Literature: unpublished.

według Élisabeth Louise
Vigée LEBRUN

- 60** *Autoportret malarki z córką, XIX/XX w.*
nr inw. ZKW/1447
oleodruk (?) naklejony na blachę, prostokąt,
ok. 8,7 x 7,2 cm
na odwrocie drukowana nalepka: *Musée du
Louvre*

Élisabeth Louise Vigée-Lebrun (1755–1846), malarka,
z córką Jean-Julie-Louise, znaną pod imieniem Julie
(1780–1819).

Oczy kobiety brązowe, dziewczynki szare, włosy ciemne, na głowie kobiety czerwona wstążka; biała suknia przewiązana szarfą w kolorze rdzawej czerwieni oraz żółtawozielony płaszcz; niebieskozielona sukienka córki; tło zielono-żółte, rozjaśnione wokół postaci.

Kopia obrazu É. Vigée Lebrun z 1789 (Luwr, nr inw. 3068; Kat. Louvre, t. 4, 1986, s. 272). Reprodukcja wykonana na papierze i podmalowana w sposób imitujący punktowanie, naklejona na wypukłą blachę i powleczona grubą warstwą żółtego werniksu, co ma imitować technikę emalierską. Zapewne wyrób o charakterze pamiątkarskim.

after Élisabeth Louise
Vigée LEBRUN

- 60** *Self-Portrait with Daughter,*
19th/20th c.
inv. no. ZKW/1447
oleograph (?) glued onto metal, rectangle,
c 8.7 x 7.2 cm
Musée du Louvre on printed label on back

Elizabeth Louise Vigée-Lebrun (1755–1846), artist,
with her daughter Jean-Julie-Louise known as Julie
(1780–1819).

The woman's eyes are brown, the young girl's are grey, dark hair, red ribbon on woman's head, white dress tied with russet-red sash and yellowish-green coat; daughter in blue-green dress; background greenish-yellow, lighter around the figures.

Copy of a painting by E. Vigée Lebrun dating from 1789 (Louvre, inv. no. 3068; Cat. Louvre, vol. 4, 1986, p. 272). Reproduction made on paper and overpainted in a manner imitating stippling, glued onto embossed metal and covered with a thick layer of yellow varnish, which was to give the impression of enamel. Probably made as a souvenir.

Historia: 1973 dar K. Czajkowskiego z Białogardu (nr ks. darów ZMK-102), przechowywana w MNW, od 1981 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

André-Claude-Martin LEFÈVRE D'ORGEVAL (?)

date and place of birth and death unknown

Miniaturzysta czynny w Paryżu ok. 1751–1772 (Lemoine-Bouchard 2008), zapewne brat malarza i pastelisty Jeana-Baptiste'a. Obaj notowani pod tym samym adresem na Quai Pelletier.

Najwcześniejszą wzmianką identyfikującą malarza z imienia i nazwiska wydaje się nota w katalogu aukcyjnym Christie's (Londyn, 14.10.1998, nr 134), gdzie przytoczone są źródła archiwalne poświadczające jego profesję. Dalsze ustalenia poczynił Neil Jeffares w wersji online słownika pastelistów: <http://www.pastellists.com/Articles/LEFeVREjb.pdf>; 3.05.2015 (wydanie drukowane 2006). Informacje o André-Claudzie-Martinie zamieszczono w haśle dotyczącym Jeana-Baptiste'a Lefèvre'a.

61 *Elżbieta de Culler Cuming Lubomirska*, 3. ćw. XVIII w. (?)

nr inw. FC-ZKW/572

gwasz, akwarela, papier welinowy,
prostokąt, 4,5 x 6,4 cm

na odwrocie metalowa płytką

z grawerowanym napisem: *Elisabeth /
Princesse Douairière Lubomirska / Veuve du
Feld-Maréchal Prince Théodore Lubomirsky /
Palatin de Cracovie, Chevalier de la Toison
d'or, Vc. / Décédée à Vienne le 26 Octobre
1776 / à l'âge de 87 ans.*

Elżbieta de Culler Cuming (Cumming) (1689–1776), od ok. 1724 żona Teodora Lubomirskiego h. Szreniawa bez Krzyża, wojewody krakowskiego, właściciela dóbr łańcuckich 1721–1745. Daty życia ustalone na podstawie wiarygodnie wyglądającego napisu na odwrocie miniatury. Podawane są również daty życia 1700–1782 (H. Kamińska-Krassowska, opinia do oferty; M.J. Minakowski, *Genealogia potomków Sejmu Wielkiego* – wersja online).

Oczy szare, siwe włosy przykryte czarnym welonem; suknia wierzchnia w odcieniu szarawego fioletu mieniającego się różowo, na błę-

Provenance: 1973 gift of K. Czajkowski of Białogard (no. ZMK-102 in the book of donations), housed in the NMW; from 1981 at the RCW.

Literature: unpublished.

André-Claude-Martin LEFÈVRE D'ORGEVAL (?)

date and place of birth / death unknown

Miniaturist active in Paris c 1751–1772 (Lemoine-Bouchard 2008), probably the brother of the painter and pastellist, Jean-Baptiste. Both recorded under the same address at Quai Pelletier.

The earliest record identifying the painter by first name and surname was a catalogue note at a Christie's auction (London, 14/10/1998, lot 134), which refers to archival sources confirming his profession. Neil Jeffares made further findings—in the online version of the Dictionary of Pastellists <http://www.pastellists.com/Articles/LEFeVREjb.pdf>; 3/05/2015 (printed edition from 2006). Information about André-Claude-Martin is included in the entry concerning Jean-Baptiste Lefèvre.

61 *Elżbieta de Culler Cuming Lubomirska*, 3rd quarter of the 18th c. (?)

inv. no. FC-ZKW/572

gouache, watercolour, vellum, rectangle,
4.5 x 6.4 cm

inscribed *Elisabeth / Princesse Douairière
Lubomirska / Veuve du Feld-Maréchal Prince
Théodore Lubomirsky / Palatin de Cracovie,
Chevalier de la Toison d'or, Vc. / Décédée
à Vienne le 26 Octobre 1776 / à l'âge de
87 ans.* engraved on metal plaque on back

Elżbieta de Culler Cuming (Cumming) (1689–1776), from c 1724 wife of Teodor Lubomirski of the Szreniawa bez Krzyża coat of arms, Voivode of Kraków, owner of the Łańcut estate in the years 1721–1745. The dates of her life were based on the inscription on the back of the miniature which seems credible. Her dates are also given as 1700–1782 (opinion of H. Kamińska-Krassowska, M.J. Minakowski, *Genealogia potomków Sejmu Wielkiego* [Genealogy of the descendants of the Great Sejm] – online version).

Grey eyes, grey hair covered with black veil; overdress in shades of violet-grey turning to pink, blue underdress, and blue bows at

kitnym spodzie i z błękitnymi kokardami przy rękawach; kotara w tle jasnoturkusowa, podszta zlocistobrazową tkaniną.

Portretowana przedstawiona jako wdowa, co wyznacza *terminus post quem* powstania miniatury na 1745. Ubiór i fryzura odpowiadają takiemu datowaniu.

H. Kamińska-Krassowska (opinia do zakupu z 13.07.1978, dokumentacja Działu Malarstwa ZKW) przypisała autorstwo nieznanemu wówczas z imienia miniaturzyście francuskiemu, sygnującemu swoje prace „Le Feure” i czynnemu w 2. poł. XVIII w. (Thieme–Becker, t. 22, s. 550; Schidlof 1964: jako czynny ok. 1750; Blättel 1992, s. 568).

FC-ZKW/572 wykazuje podobieństwo do miniatur przypisywanych Lefèvre'owi d'Orgeval w kolorystyce modelunku twarzy, ujęciu postaci z widocznymi rękami, użyciu papierowego podłoża.

H. Kamińska-Krassowska zwróciła uwagę na przycięcie górnej krawędzi miniatury.

sleeves; the curtain in the background is pale turquoise, lined with golden-brown cloth.

The sitter is depicted as a widow, making 1745 the *terminus post quem* for the execution of the miniature. The clothing and coiffure are also appropriate for such dating.

Halina Kamińska-Krassowska (opinion on the purchase made on 13/07/1978, documentation in the Department of Art at the RCW) attributed the authorship of the miniature to a hitherto unknown French miniaturist who signed his works 'Le Feure' and who was active in the 2nd half of the 18th century (Thieme–Becker, vol. 22, p. 550; Schidlof 1964: as active c 1750; Blättel 1992, p. 568).

FC-ZKW/572 shows similarities to miniatures attributed to Lefevre d'Orgeval in the colours used in the modelling of the face; the pose of the figure with hands visible and the use of a paper support.

H. Kamińska-Krassowska drew attention to the cut upper edge of the miniature.

Historia: zbiory Potockich w Łańcutcie (według informacji Fund. Ciechanowieckich); 1978 oferowana do zakupu w MNW (opinia H. Kamińskiej-Krassowskiej z 13.07.1978 na podstawie fotografii); 1986 Fund. Ciechanowieckich, według informacji A. Ciechanowieckiego zakup na londyńskim rynku sztuki; od 1988 w ZK.

Literatura: Warszawa 1989, nr 84 (jako praca malarza nieokreślonego).

Provenance: Potocki collection at Łańcut (according to information in the Ciechanowiecki Foundation); 1978 offered for sale to the NMW (opinion of H. Kamińska-Krassowska of 13/07/1978 based on a photograph); 1986 Ciechanowiecki Foundation, according to information received from A. Ciechanowiecki purchased on the London art market; from 1988 at the RCW.

Literature: Warsaw 1989, no. 84 (as the work of an unknown artist).

według Aleksandra LESSERA

62 *Stanisław August, XIX lub XX w.*

nr inw. ZKW/2491

gwasz na tekturze, owal, 9 x 7 cm
po prawej, nad ramieniem portretowanego,
złotą farbą napis imitujący sygnaturę: *Isabey*

Stanisław Antoni Poniatowski h. Ciołek (1732–1798),
król polski 1764–1795 jako Stanisław II August.

Oczy szare, włosy białe; korona złoto-czerwona, błękitny płaszcz podbity futrem gronostajowym, błękitny ubiór pod spodem, na szyi złoty łańcuch z czerwonym wypełnieniem ogniwi, na nim krzyż Orderu Orła Białego, na płaszczu po prawej gwiazda tego orderu, przez pierś czerwona wstęga orderowa; tło sepiowe.

Niektóre szczegóły przedstawienia, np. sposób zawinięcia kołnierza płaszcza, typ korony, wskazują na związek z rysunkiem Aleksandra Lessera z serii portretów władców polskich – patrz il. 62a (*Królowie polscy: wizerunki zebrane i rysowane przez Aleksandra Lessera objaśnione tekstem historycznym przez Juliana Bartoszewicza*, Warszawa 1860). Nieprawidłowości w przedstawieniu stroju koronacyjnego (płaszcz niebieski zamiast czerwonego) i orderów (ogniwa łańcucha powinny być błękitne, a wstęga przez pierś niebieska) oraz trywializująca idealizacja rysów twarzy i fałszywa sygnatura wskazują na pracę amatora.

after Aleksander LESSER

62 *Stanisław August, 19th or 20th c.*

inv. no. ZKW/2491

gouache on cardboard, oval, 9 x 7 cm
inscribed *Isabey*, imitating a signature,
in gold paint, on right above the sitter's
shoulder

Stanisław Antoni Poniatowski of the Ciołek coat of arms (1732–1798), King of Poland 1764–1795 as Stanisław II August.

Grey eyes, white hair; gold-red crown, blue coat lined with ermine over blue clothing, cross of the Polish Order of the White Eagle on gold chain, with red links, around neck, star of this order on coat on right, red sash of the order across chest; sepia background.

Some of the details in the painting, e.g. the manner in which the collar of the coat is turned and the type of crown show a connection with a drawing made by Aleksander Lesser for a series of portraits of Polish monarchs – see fig. 62a (*Królowie polscy: wizerunki zebrane i rysowane przez Aleksandra Lessera objaśnione tekstem historycznym przez Juliana Bartoszewicza* [Kings of Poland: likenesses collected and drawn by Aleksander Lesser with historical texts by Julian Bartoszewicz], Warsaw 1860). The errors in the depiction of the coronation robes (blue coat instead of red) and the orders (the links of the chain should be blue, and the sash across the chest blue) and the trivializing idealization of the facial features and false signature point to it being the work of an amateur.

Historia: zbiory prywatne w Londynie, 1986 dar Józefa Aleksandra Kronstena z Londynu (nr ks. darów ZMK-3471).

Literatura: niepublikowana.

62a

Provenance: private collection in London, 1986 gift of Józef Aleksander Kronsten of London (no. ZMK-3471 in the book of donations).

Literatura: unpublished.

Wincenty LESSEUR (de Lesseur, Lesserowicz) według Johanna Baptista Lampiego Starszego

Warszawa 1745–1813 Warszawa

Miniaturzysta, pastelista, malarz dekoracji teatralnych; uczeń Marcella Bacciarellego; 1781 otrzymał potwierdzenie szlachectwa, 1787 tytuł szambelana; pracował dla króla Stanisława Augusta, wykonując miniatury portretowe do pierścieni, pudełek, tabakierek, często według pierwowzorów Marcella Bacciarellego, Johanna Baptista Lampiego Starszego, Heinricha Friedricha Fügera, także obrazów z galerii królewskiej w Warszawie i galerii drezdeńskiej; 1800–1803 pracował w Dzikowie dla rodziny Tarnowskich, dla których wykonał blisko 200 miniatur. Najwcześniejsza datowana autorstwo miniatura pochodzi z 1785, najpóźniejsza z 1811.

63 *Stanisław August w fioletowym fraku*, 1791

nr inw. FC-ZKW/514

akwarela, gwasz, kość, owal, 8,9 x 6,7 cm
sygnowana u dołu po lewej czerwoną farbą:
W.L. / 1791

na odwrocie odręczne napisy tuszem:
Stanislas Poniatowski / Roi / de Pologne; Sig:
W. L 1791; *Wincenty Lesseur 1745–1813*;
nalepki z numerami: 53 i 107

Stanisław Antoni Poniatowski h. Ciołek (1732–1798),
król polski 1764–1795 jako Stanisław II August.

Oczy brązowe z odcieniem kasztanowym, włosy pudrowane; frak ze złotym haftem na polach, pod spodem kamizelka w kolorze pajowym, również haftowana złotem; przez pierś błękitna wstęga polskiego Orderu Orła Białego, gwiazda orderowa na lewej piersi, na oranżowej wstędze na szyi krzyż pruskiego Orderu Orła Czarnego (nadany w 1763); po prawej widoczne oparcie złoconego fotela z zielonym obiciem; tło brunatnoszare.

Powtórzenie portretu pędzla Lampiego, któremu król pozował w 1789 (Juszczak 2011, s. 146–147), znanego pod tytułem *Portrait w fioletowym fraku*. Uważany za oryginał egzemplarz tego portretu przedstawiający Stanisława Augusta w półpostaci, z ugiętą prawą ręką i dłonią skierowaną grzbietem w kierunku widza, znajdował się na początku XX w.

Wincenty LESSEUR (de Lesseur, Lesserowicz) after Johann Baptist Lampi the Elder

Warsaw 1745–1813 Warsaw

Miniaturist, pastellist, painter of theatre backdrops; pupil of Marcello Bacciarelli; 1781 ennobled, 1787 appointed chamberlain; worked for King Stanisław August making portrait miniatures for rings, boxes, snuffboxes, often based on prototypes by Marcello Bacciarelli, Johann Baptist Lampi the Elder, Heinrich Friedrich Füger, as well as paintings from the Royal Gallery in Warsaw and the gallery in Dresden; 1800–1803 worked at Dzików for the Tarnowskis, for whom he made almost 200 miniatures; the earliest-dated authorship miniature dates from 1785, the last from 1811.

63 *Stanisław August in Purple Coat*, 1791

inv. no. FC-ZKW/514

watercolour, gouache, bone, oval,
8.9 x 6.7 cm

signed W.L. / 1791 bottom left, in red paint
inscribed *Stanislas Poniatowski / Roi / de Pologne*; Sig: *W. L 1791*; *Wincenty Lesseur 1745–1813* on back in ink; labels with the numbers 53 and 107

Stanisław Antoni Poniatowski of the Ciołek coat of arms (1732–1798), King of Poland 1764–1795 as Stanisław II August.

Brown eyes with chestnut highlights, powdered hair; coat with gold embroidery on revers over straw-coloured waistcoat with gold embroidery; blue sash of the Polish Order of the White Eagle across chest, star of the order on left breast; cross of the Prussian Order of the Black Eagle (awarded in 1763) on orange ribbon around neck; the arms of a gilded armchair with green upholstery visible on right; brown-grey background.

Repetition of the portrait by Lampi, for whom the king sat in 1789 (Juszczak 2011, pp. 146–147), known by the title of *Portrait in Purple Coat*. Considered to be the original of a half-length portrait of Stanisław August with right arm akimbo and palm of hand directed towards the viewer which—in the early 20th century—was housed in the collection of

w kolekcji hrabiego Geoffroya de Kergorlay w Paryżu (Fournier-Sarlovèze 1902, s. 100, repr. na s. 103; podaje informację o dacie i sygnaturze na obrazie, lecz ich nie przytacza). Obraz, którego obecne miejsce przechowywania nie jest wiadome, znany jest z powtórzeń warsztatowych (Juszczak 2011, s. 147, przypis 72).

Natychmiast po powstaniu obrazu pojawiły się wersje wykonane przez pracujących dla króla miniaturzystów: Franciszka Olexińskiego (MNW, nr inw. MIN 599, sygn. i dat. 1790; Kamińska-Krassowska 1978, nr 120), Józefa Kosińskiego (MNK, nr inw. XII-34, sygn. i dat. 1790; Juszczak 2011, s. 147, przypis 73) i omawiana tu wersja Wincentego Lesseura z 1791. Wszystkie w szerszym lub węższym kadrze powtarzają dość wiernie malarski pierwowzór. We wszystkich znanych nam dzisiaj miniaturowych wersjach (oprócz trzech wyżej wymienionych – popiersie w owalu, wtórnie powiększone, przypisywane Fryderyce Bacciarelli i Józefowi Kosińskiemu, MNW, nr inw. Min.960; Kamińska-Krassowska 1978, nr 8; ZK, Fund. Ciechanowieckich, nr inw. FC-ZKW/510, patrz nr kat. 56) wprowadzone są pewne zmiany – przy lewym ramieniu widać fragment czerwonego płaszcza podbitego gronostajami, którego nie ma w oryginale Lampiego. Pojawienie się tego elementu należy zapewne przypisać inwencji któregoś z miniaturzystów (być może Kosińskiego), za którym powtarzali go inni autorzy miniatur. Na niektórych miniaturach widoczne są także inne „dodatki”, np. korona w tle po lewej stronie (ZK, nr inw. FC-ZKW/510; MNW, nr inw. Min.960; Berno, Galerie Dobiaschofsky, 11.05.2016, nr 2625, jako „Jean Baptiste Isabey”), fotel czy kotara po prawej (MNW, nr inw. Min.960).

Teoretycznie mogła również istnieć bardziej rozbudowana wersja portretu olejnego, ukazująca króla w szerszym kadrze, w którym widoczne były płaszcz oraz fotel (ZK, FC-ZKW/514; MNW, nr inw. Min.960).

Count Geoffroy de Kergorlay in Paris (Fournier-Sarlovèze 1902, p. 100, reproduced on p. 103; it gives information about the date and signature on the painting, but does not quote them). The painting, the current whereabouts of which are unknown, is known from studio repetitions (Juszczak 2011, p. 147, footnote 72).

Immediately after the painting was executed copies were made by miniaturists working for the king: Franciszek Olexiński (NMW, inv. no. MIN 599, signed and dated 1790; Kamińska-Krassowska 1978, no. 120), Józef Kosiński (NMK, inv. no. XII-34, signed and dated 1790; Juszczak 2011, p. 147, note 73) and this version by Wincenty Lesseur dating from 1791. All of them, which are either larger or smaller in size, are faithful repetitions of the painted original. In all the miniatures now known to us (apart from the three mentioned above—bust in an oval, later made larger, attributed to Frederica Bacciarelli and Józef Kosiński, NMW inv. no. Min.960, Kamińska-Krassowska 1978, no. 8; in the RCW, Ciechanowiecki Foundation, inv. no. FC-ZKW/510, see cat. no. 56) certain changes were introduced—a fragment of a red ermine-lined coat, which is not present in Lampi's original, is visible next to the left shoulder. It was probably the invention of one of the miniaturists (perhaps Kosiński), which was then copied by other painters of miniatures. Further 'additions' have been made to some of the miniatures, e.g. a crown on the left in the background (ZK, inv. no. FC-ZKW/510; NMW, inv. no. Min.960; Berno, Dobiaschofsky Gallery, 11/05/2016, no. 2625 as 'Jean Baptiste Isabey'), with an armchair or curtain on right (NMW, inv. no. Min.960).

Theoretically, a more elaborate version of the portrait may have existed showing the king in a wider view in which the coat or chair was visible (ZK, FC-ZKW/514; NMW, inv. no. Min.960).

Historia: według informacji A. Ciechanowieckiego zapewne zakup na londyńskim rynku sztuki; przed 1989 Fund. Ciechanowieckich, od 1990 w ZK.

Literatura: Warszawa 1989, nr 76; Juszcak, Małachowicz 1994, nr 11.

Provenance: according to information received from A. Ciechanowiecki most probably purchased on the London art market; before 1989 Ciechanowiecki Foundation; from 1990 at the RCW.

Literature: Warsaw 1989, no. 76; Juszcak, Małachowicz 1994, no. 11.

Wincenty LESSEUR według Marcella Bacciarellego

64 *Stanisław August z klepsydrą,*
1793–1797

nr inw. ZKW/5141

akwarela, gwasz, kość, prostokąt, 9,6 x 7,8 cm
na krawędzi blatu napis: *QUAESIVIT*
COELO LUCEM AENEID IV

Stanisław Antoni Poniatowski h. Ciołek (1732–1798),
król polski 1764–1795 jako Stanisław II August.

Wincenty LESSEUR after Marcello BACCIARELLI

64 *Stanisław August with an Hourglass,*
1793–1797

inv. no. ZKW/5141

watercolour, gouache, bone, rectangle,
9.6 x 7.8 cm
inscribed *QUAESIVIT COELO LUCEM*
AENEID IV on the edge of the table-top

Stanisław Antoni Poniatowski of the Ciołek coat of
arms (1732–1798), King of Poland 1764–1795 as
Stanisław II August.

Oczy jasnobrązowe, włosy szpakowate; ciemnoniebieski szlafrok podbity jasnobrązowym futrem, biała koszula; w tle czerwona kotara.

Powtórzenie portretu zwanego alegorycznym, namalowanego przez Bacciarellego w 1793, znanego z dwu autorskich egzemplarzy: w zbiorach prywatnych w Paryżu, z kolekcji Poniatowskich (ol., pł., 109 x 83 cm; Compiègne 2011, nr 152) i w MNW (nr inw. MP 312, ol., pł., 111,5 x 85,5 cm, sygn. i dat 1793; Chyczewska 1970, nr 184; Warszawa 2011, nr 246). Egzemplarz francuski różni się od warszawskiego detalami kompozycji, co pozwala stwierdzić, że to właśnie ten drugi był pierwowzorem miniatury Lesseura.

ZKW/5141 mimo braku sygnatury jest z pewnością dziełem Lesseura. Wiadomo, że artysta ten na zamówienie króla kilkakrotnie kopiował w miniaturze *Portret alegoryczny*. Z zapisów źródłowych wynika, że Lesseur wykonał co najmniej trzy egzemplarze w 1795: dla Urszuli Mniszchowej w styczniu (AGAD, KSA 5a, s. 346 v.), dla Tarnowskich (?) (Rapperswil, patrz niżej nr 1) i dla Henrietty Lullier (BN 3291/2, s. 181; Kamińska-Krassowska 1969, s. 150). W 1797 wykonał egzemplarz przeznaczony do wprawienia w okrągłe pudełko (Kamińska-Krassowska 1969, s. 152; BN, listy Fr. Bacciarellego do SA 3291/2, s. 81 – tu uwagi króla o rozmieszczeniu napisu) oraz kolejny w 1798 (patrz niżej nr 2). Egzemplarz ZKW/5141 powtarza tylko część napisu z oryginału Bacciarellego – na oskrzynieniu stołu brak tytulatury: *STANISLAUS AUGUSTUS REX POL. MDUX LITH.*, a na kostce wieńczącej nogę brak daty: *MDCCLXXXIII*. W powiększeniu widoczne są pozostałości żółtej farby, które mogą być śladami zniszczonych liter albo sposobem markowania napisu.

ZKW/5141 ustępuje precyzją wykończenia mistrzowskiej miniaturze z Rapperswilu (patrz niżej nr 1), co nie zmienia faktu, że prezentuje wysoki poziom artystyczny i techniczny. Bardziej pobieżne traktowanie szczegółów można przypisać rutynie artysty, powtarzającego kolejny raz tę samą kompozycję.

Znane są jak dotąd dwa sygnowane przez Lesseura egzemplarze tej miniatury:

1. W. Lesseur, akwarela, kość, prostokąt, 13,9 x 10,9 cm, sygn. i dat. na najniższym profilu

Light-brown eyes, hair peppered with grey; dark-blue dressing gown lined with light-brown fur, white shirt; red curtain in background.

Repetition of the so-called allegorical portrait painted by Bacciarelli in 1793, known from two authorship copies: in a private collection in Paris, from the Poniatowski collection (oil, canvas, 109 x 83 cm; Compiègne 2011, no. 152) and in the NMW (inv. no. MP 312, oil on canvas, 111.5 x 85.5 cm, signed and dated 1793; Chyczewska 1970, no. 184; Warsaw 2011, no. 246). The details of the composition in the French copy differ from those in the Warsaw one, which enables us to determine it was the latter painting which was the model for Lesseur's miniature.

Despite the lack of a signature, ZKW/5141 is certainly the work of Lesseur. It is known that the king commissioned him several times to make miniatures of the *Allegorical Portrait*. We know from the sources that Lesseur made at least three copies in 1795: for Urszula Mniszech in January of that year (AGAD, KSA 5a, p. 346v), for the Tarnowskis (?) (Rapperswil, see no. 1 below) and for Henrietta Lullier (BN 3291/2, p. 181; Kamińska-Krassowska 1969, p. 150). In 1797 he made a copy for mounting in a round box (Kamińska-Krassowska 1969, p. 152; BN letters of Fr. Bacciarelli to SA 3291/2 p. 81 with comments by the king about the placing of the inscription) and another in 1798 (see no. 2 below). ZKW/5141 repeats only part of the inscription on Bacciarelli's original—the following are missing: the title 'STANISLAUS AUGUSTUS REX POL. MDUX LITH.' on the table supports and the date 'MDCCLXXXIII' on the top of the table leg. The remains of yellow paint are visible if the miniature is enlarged; these may be traces of damaged lettering, or a manner of faking the inscription.

Although ZKW/5141 has not been as precisely and skilfully finished as the miniature in Rapperswil (see no. 1 below), it does not alter the fact that it is of a high level both artistically and technically. The cursory treatment of the details could be the result of an artist repeating the same composition over and over again.

oskrzynienia: *W. Lesseur 1795*, Rapperswil, Muzeum Polskie, nr inw. 653; ze zbiorów hr. Tarnowskich w Dzikowie, подарowana w 1978 przez Artura Tarnowskiego do Muzeum Polskiego w Rapperswilu (Kamińska-Krassowska 1994, nr 1).

2. *W. Lesseur*, akwarela, kość, prostokąt, 10,5 x 8,8 cm, sygn. i dat. u dołu po lewej: *W. L. 1798*, Christie's, Londyn, 27–28.11.2012, nr 222.

To date there are two known signed copies of this miniature by Lesseur:

1. *W. Lesseur*, watercolour, bone, rectangle, 13.9 x 10.9 cm, signed and dated *W. Lesseur 1795* on the lowest stretcher, Pol. Mus. Rapperswil, inv. no. 653; from the Tarnowski collection in Dzików, donated in 1978 by Artur Tarnowski to the Pol. Mus. Rapperswil (Kamińska-Krassowska 1994, no. 1).

2. *W. Lesseur*, watercolour, bone, rectangle, 10.5 x 8.8 cm, signed and dated *W. L. 1798*, bottom left, Christie's, London, 27–28/11/2012, lot 222.

Historia: zapewne Polski Dom Aukcyjny „Sztuka”, Kraków, 15.11.1997; 2012 zakup ze zbiorów Stanisława Ledóchowskiego.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: probably Polski Dom Aukcyjny ‘Sztuka’, Kraków, 15/11/1997; 2012 purchased from the Stanisław Ledóchowski collection.

Literature: unpublished.

Wincenty LESSEUR według Josefa Grassiego

65 *Joachim Litawor Chreptowicz*

nr inw. FC-ZKW/1140
akwarela, gwasz, kość, prostokąt,
12,6 x 10,7 cm

Joachim Litawor Chreptowicz h. Odrowąż (1729–1812), kanclerz wielki litewski 1793, publicysta, poeta i tłumacz.

Oczy piwne, włosy siwe; ciemnozielony frak, spodnie i kamizela; na szyi, na czerwonej wstędze z białymi pasami na brzegach, krzyż Orde-ru św. Stanisława (nadany w 1765), przez pierś błękitna wstęga z krzyżem Orderu Orła Białego (nadany w 1773), gwiazda tego orderu na fra-ku; na stole widoczne profilem popiersie Sta-nisława Augusta, książka i dokumenty oraz tłok pieczęci kanclerskiej; kotara oliwkowo-ugro-wa, kolumny szare, niebo zasnutte szaro-różo-wymi chmurami, widoczny skrawek błękitu.

Powtórzenie portretu namalowanego przez Josefa Grassiego w 1796 (pierwotnie w majątku Chreptowiczów w Szczorsach, przed 1916 trafił do Muzeum im. Rumiancewa w Moskwie, a po jego rozwiązaniu w 1924 do Muzeum Sztuk Pięknych im. Aleksandra S. Puszkina, nr inw. Ż-2117; Mizerniuk 2004, s. 338–339). Lesseur wykonał miniaturę jesz-cze w tym samym roku (Rapperswil, Muzeum Polskie, nr inw. 683, akwarela, gwasz, kość, prostokąt, 13,2 x 10,4 cm, sygn. i dat.; Kamiń-ska-Krassowska 1994, nr 31). FC-ZKW/1140 jest drugim znanym egzemplarzem tej minia-tury. W katalogu miniatur Stanisława Augusta z 1794 pod nrem 133 wymieniona jest minia-tura *Le Cte Chreptowicz G Chancelier de Lithu-anie* o wymiarach zbliżonych do FC-ZKW/1140, czyli 5 x 3 cale = 12,4 x 7,44 cm, lecz nie mogło być to oczywiście powtórzenie powsta-łego później portretu pędzla Grassiego.

Wincenty LESSEUR after Josef Grassi

65 *Joachim Litawor Chreptowicz*

inv. no. FC-ZKW/1140
watercolour, gouache, bone, rectangle,
12.6 x 10.7 cm

Joachim Litawor Chreptowicz of the Odrowąż coat of arms (1729–1812), Great Secretary of Lithuania 1793, publicist, poet and translator.

Hazel eyes, grey hair; dark-green coat, trou-sers and waistcoat; cross of the Polish Order of St Stanisław (awarded in 1765) on red rib-
bon with white stripes on edge about the neck, blue sash with cross of the Order of the White Eagle (awarded in 1773) across chest, star of this order on coat; profile of a bust of Stanisław August, a book and documents and an official seal visible on table; olive-ochre curtain, grey pillars, sky with rolling grey and pink clouds and a touch of blue visible.

Repetition of a portrait painted by Josef Grassi in 1796 (originally at the Chreptowicz estate in Szczorse, before 1916 in the Rumyantsev Museum in Moscow, and, when it was liquidated in 1924, in the Pushkin Museum of Fine Arts (inv. no. Ż-2117; Mizerniuk 2004, pp. 338–39). Lesseur made the miniature in that same year (Pol. Mus. Rapperswil, inv. no. 683, watercolour, gouache, bone, rectangle 13.2 x 10.4 cm, signed and dated; Kamińska-Krassowska 1994, no. 31). FC-ZKW/1140 is the second known copy of this miniature. In the 1794 catalogue of miniatures of Stanisław August, the mini-ature *Le Cte Chreptowicz G Chancelier de Lithuanie*—with dimensions close to FC-ZKW/1140, i.e. 5 x 3 inches = 12.4 x 7.44 cm—is listed under no. 133, although this is obviously not a repetition of a portrait by Grassi that was made later.

Historia: według informacji A. Ciechanowieckiego zbiory barona Basila de Lemmermana w Rzymie; przed 1989 Fund. im. Ciechanowieckich, przechowywana w Londynie; od 2015 w ZK.

Literatura: Warszawa 1989, nr 67 (jako praca Fryderyki z Richterów Bacciarelli).

Provenance: according to information received from A. Ciechanowiecki from the collection of Baron Basil de Lemmerman in Rome; before 1989 Ciechanowiecki Foundation, housed in London; from 2015 at the RCW.

Literature: Warsaw 1989, no. 67 (as the work of Frederica Bacciarelli née Richter).

Wincenty LESSEUR

66 *Kobieta w sukni z brązowymi lamówkami*, 1800

nr inw. FC-ZKW/574
akwarela, gwasz, kość, owal, 4,9 x 4,0 cm
sygnowana po prawej u dołu czarną farbą:
W. L. / 1800

Wincenty LESSEUR

66 *Woman in Dress with Brown Trimmings*, 1800

inv. no. FC-ZKW/574
watercolour, gouache, bone, oval, 4.9 x 4.0 cm
signed W. L. / 1800 on bottom right in black paint

Oczy i włosy brązowe; suknia biała z brązowymi lamówkami, białe *fichu* i czepek; tło szarobłękitne.

Stan zachowania miniatury nie pozwala na jednoznaczną ocenę: warstwa malarska jest w znacznym stopniu przetarta, a modelunek miejscami nieczytelny. Efektem tego jest kolorystyka, która praktycznie sprowadza się do brązu różnej intensywności, co wywołuje wrażenie monochromatyczności i nie wydaje się kolorystyką oryginalną.

Brown eyes and hair, white dress with brown trimmings, white *fichu* and cap; grey-blue background.

It is not possible to make a proper assessment of the miniature due to its state of preservation: the paint layer is greatly abraded, and the modelling is partially illegible. This has resulted in the colouring being of various shades of brown which gives the impression it is monochromatic and does not seem to be the original colouring.

Historia: przed 1989 Fund. Ciechanowieckich, od 1991 w ZK.

Literatura: Warszawa 1989, nr 77 (jako praca Wincentego Lesseura).

Provenance: before 1989 Ciechanowiecki Foundation; from 1991 at the RCW.

Literature: Warsaw 1989, no. 77 (as the work of Wincenty Lesseur).

Jean-Baptiste-Joseph LE TELLIER (lub TELLIER)

przed 1726 – po 1778 (za: Lemoine-Bouchard 2008)
Nazywany „Le Tellier ojciec” dla odróżnienia od syna, również miniaturzysta, Jeana-Baptiste’a (1759 – przed 1816); działalność Le Telliera ojca jako malarza na emalii notowana jest przed 1765, później również jako miniaturzysta.

Jean-Baptiste-Joseph LE TELLIER (or TELLIER)

before 1726 – after 1778 (after Lemoine-Bouchard 2008)

Called ‘Le Tellier père’ to distinguish him from his son, Jean-Baptiste (1759 – before 1816), also a miniaturist; the work of Le Tellier père as a painter on enamel is recorded before 1765, later also as a miniaturist.

67 *Dama z kwiatami we włosach i białej sukni*, 1771

nr inw. ZKW/4038

gwasz, akwarela, kość, tondo, średnica 3,9 cm
sygnowana u dołu po prawej: *le Tellier (?) / 1771*
na odwrocie papierowa nalepka z napisem:
Portrait de La / Sonia (?)

67 *Woman with Flowers in Hair and White Dress*, 1771

inv. no. ZKW/4038

gouache, watercolour, bone, tondo, dia. 3.9 cm
signed *le Tellier (?) / 1771* bottom right
inscribed *Portrait de La / Sonia (?)* on paper
label on back

oprawa w formie mosiężnego płytkiego pudełka zamykanego jak zegarek; na wewnętrznej krawędzi ornament liściasty, na plecach napis powtórzony za napisem wewnątrz: *Portrait de La / Sonia (?)* i numer 23 lub 28 (numer Spisu miniatur Lanckorońskich 1939)

Oczy jasnobłękitne, włosy jasne pudrowane, zwisający na ramię długi lok ciemnoblonde; suknia biała z różowymi wstawkami po bokach gorsetu, we włosach i na sukni białe, różowe i niebieskie kwiaty; tło jasne szarobłękitne, przyciemniane sepia.

Miniatura w kolekcji Lanckorońskich określana w spisie z 1939 jako „Zofia Mniszchówna”, a w chwili przekazania jej w 1994 jako „Urszula z Zamoyskich” (1750–1808), siostrzenica Stanisława Augusta, 1° v. Potocka, 2° v. Mniszchowa. W literaturze heraldycznej nie jest notowana Mniszchówna o imieniu Zofia, która w 1771 byłaby osobą odpowiadającą wiekiem przedstawionej dziewczynie. Druga identyfikacja jest również mało prawdopodobna, rysy twarzy w niczym nie przypominają Urszuli Zamoyskiej. Należy przypuszczać, że oba określenia zrodziły się raczej z tradycji rodzinnej.

Twarz przedstawionej młodej kobiety jest potraktowana konwencjonalnie i nie sprawia wrażenia portretu konkretnej osoby. Może być to imaginowane przedstawienie w typie *teste*, postać alegoryczna bądź personifikacja, np. Flora, Wiosna, Poranek.

Frame in form of a shallow brass box which closes like a watch; leaf motif on inside edge; the inscription *Portrait de La / Sonia (?)* which appears on the inside edge is repeated on the back and the number 23 or 28 (number on the List of Lanckoroński miniatures 1939)

Pale-blue eyes, fair hair, powdered, long dark-blond lock hanging on shoulder; white dress with pink gussets on sides of bodice; white, pink and blue flowers in hair and on dress; pale grey-blue background, darkened with sepia.

In the 1939 list of the Lanckoroński collection, the miniature is described as depicting ‘Zofia Mniszech’, and when it was donated in 1994 as depicting Urszula née Zamoyska (1750–1808), niece of Stanisław August, first married to Wincenty Potocki and then to Michał Jerzy Mniszech. In heraldic literature there is no mention of a Mniszech by the name of Zofia who in 1771 would have been of the age of the girl depicted here. The second identification is just as unreliable, the facial features are nothing like those of Urszula Zamoyska. We can assume that both identifications were the result of the family’s long-held belief they were correct.

The young woman’s face is treated rather conventionally and does not seem to be a portrait of an actual person. It may be an imaginary likeness of the *teste* type, an allegorical figure or a personification, e.g. of Flora, Spring, Aurora.

Źródła: Spis miniatur Lanckorońskich 1939, nr 23 („Zofia Mniszchówna”); List Antoniego Lanckorońskiego 1946.

Historia: kolekcja Karola Lanckorońskiego (zm. 1933) w Rozdole; własność dzieci Karola: Antoniego (zm. 1965), Adelajdy (zm. 1980) i Karoliny (zm. 2002); 1939 zdeponowana w Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich we Lwowie; po 1946 odzyskana przez Antoniego Lanckorońskiego; 1994 dar Karoliny Lanckorońskiej (nr ks. darów ZMK-5918).

Literatura: niepublikowana.

Sources: List of Lanckoroński miniatures 1939, no. 23 (‘Zofia Mniszech’); Letter from Antoni Lanckoroński 1946.

Provenance: Karol Lanckoroński (d. 1933) collection in Rozdół; property of his children: Antoni (d. 1965), Adelajda (d. 1980) and Karolina (d. 2002); 1939 on loan to the National Ossoliński Institute in Lwów (now: Lviv, Ukraine); after 1946 recovered by Antoni Lanckoroński; 1994 gift of Karolina Lanckorońska (no. ZMK-5918 in the book of donations).

Literature: unpublished.

krąg Jeana-Etienne’a LIOTARDA (?)

circle of Jean-Etienne LIOTARD (?)

68 Anna z Rzewuskich Humiecka

nr inw. ZKW/5183

akwarela, kość, owal, 6,9 x 5,2 cm

(w świetle oprawy)

na odwrocie oprawy nalepka z odręcznym napisem: *Jean-Etienne Liotard, *22 XII 1702 Genf + 12. II. 1789; eine Prinzessin v. Preussen* i okrągła nalepka aukcyjna z numerem 340; na stalowej płytce wygrawerowany numer 3 (numer Spisu miniatur Lanckorońskich 1939)

Anna Humiecka (ok. 1730? – zm. po 1783; data śmierci na podstawie dokumentu dotyczącego sporu o granicę dóbr pomiędzy Humiecką a Józefem Komorowskim, wymienionym tam z tytułem kasztelana bełskiego, którym był od 1783: Estreicher 1901, s. 315), córka Michała Józefa Rzewuskiego h. Krzywda, od 1745 żona Józefa Humieckiego, który od 1748 do śmierci w 1754 pełnił urząd miecznika koronnego (Chłapowski 1992, nr 492); 1746 dama Orderu Krzyża Gwiazdźdźistego.

Oczy brązowe, włosy pudrowane; błękitna suknia, kwiaty we włosach i kokarda na białej kolarecie, biały płaszcz; przy gorsie gałązka z różowymi kwiatami; tło w naturalnym kolorze kości, lekko punktowane szaro-żółto z lewej strony.

Kompozycja, kolorystyka i prawie wszystkie szczegóły są identyczne jak na dwóch innych wizerunkach Humieckiej: miniaturze znajdującej się niegdyś w zbiorach Karola Lanckorońskiego (obecne miejsce przechowywania nieustalone; niewymieniona w: Winiewicz-Wolska 2010), znanej z czarno-białej reprodukcji na

68 Anna Humiecka née Rzewuska

inv. no. ZKW/5183

watercolour, bone, oval, 6.9 x 5.2 cm (sight size)

the handwritten inscription *Jean-Etienne Liotard, *22 XII 1702 Genf + 12. II. 1789; eine Prinzessin v. Preussen* on label on back of frame and a round auction label with the no. 340; the no. 3 engraved on steel plate (number on the List of Lanckoroński miniatures 1939).

Anna Humiecka (c 1730? – after 1783; the date of her death is based on a document concerning a quarrel over the boundary of an estate between Humiecka and Józef Komorowski (who is given the title of Castellan of Belz (now: Belz, Ukraine) in the document, he was castellan from 1783): K. Estreicher, 1901 vol. 18, p. 315), daughter of Michał Józef Rzewuski of the Krzywda coat of arms, from 1745 wife of Józef Humiecki, who held the office of Sword-Bearer of the Crown from 1748 until his death in 1754 (Chłapowski 1992, no. 492); 1746 Dame of the Order of the Starry Cross.

Brown eyes, powdered hair; blue dress, flowers in hair and ribbon on white colarette, white coat; stem of pink flowers on breast; natural ivory background, lightly stippled grey and yellow on left.

The composition, colouring and nearly all the details are identical to two other likenesses of Humiecka: a miniature once in the Karol Lanckoroński collection (current whereabouts unknown and not mentioned in Winiewicz-Wolska 2010), known from a black and white reproduction on a postcard published after

portret wydaną po 1902 (Arch. ZK, AL, RXIX/18, 27), oraz obrazie olejnym również ze zbiorów Rzewuskich i Lanckorońskich w Rozdole, obecnie znajdującym się w Lwowskiej Narodowej Galerii Sztuki (Zamek w Olesku, nr inw. Ż-4105; Kijów 2006, nr 277). Trudno dzisiaj ustalić, który z wizerunków powstał jako pierwszy i stał się wzorem dla pozostałych. Wydaje się jednak, że miniatury prezentują wyższy poziom wykonania, a twarz modelki sprawia wrażenie szczuplejszej i młodszej niż na obrazie. Trudno jest określić wiek modelki, nie znamy bowiem daty jej urodzin. Na podstawie zachowanego spisu jej wyprawy ślubnej z 1745 (Gębarowicz 1973, s. 225) znamy datę jej zamążpójścia. Przypuścić można, że musiała mieć wówczas co najmniej 15 lat, a zatem urodziła się nie później niż w 1730, ale możliwa jest także data wcześniejsza. Przyjmując datowanie według fasonu sukni i kształtu fryzury na 60. lata XVIII w., wiek portretowanej należałoby określić w przedziale 30–40 lat. Bardzo prawdopodobne, że na miniaturach twarz jest nieco odmłodzona.

ZKW/5183 prezentuje dobry poziom wykonania, w kilku miejscach widoczne są swobodnie prowadzone linie wstępnego szkicu.

Konwencja ZKW/5183 wykazuje wiele podobieństw do dzieł Liotarda, nie tyle jednak do jego miniatur, ile raczej rysunków, szczególnie zaś do serii portretów dzieci cesarzowej Marii Teresy z 1762. Biorąc pod uwagę bliskie związki rodziny Rzewuskich z Wiedniem, jest bardzo prawdopodobne, że miniatura powstała w kręgu Liotarda, który pracując dla dworu cesarskiego, wywarł duży wpływ na tamtejszych malarzy.

Miniatura ZKW/5183 trafiła do zbiorów króla Stanisława Augusta być może jako dar samej portretowanej lub też za pośrednictwem jednego z jej braci: Franciszka lub Kazimierza Rzewuskich, którzy byli zaprzyjaźnieni z monarchą i pełnili kolejno funkcje pisarzy polnych koronnych.

1902 (Arch. ZK, AL, RXIX/18,27) as well as from an oil painting also in the Rzewuski and Lanckoroński collections in Rozdół, now in the Lviv National Art Gallery (Olesko Castle, inv. no. Ż-4105; Kiev 2006, no 277). Today it is difficult to determine which of the likenesses was made first and became the model for the others. The miniature, however, seems to have been rendered more skilfully and the face of the sitter seems to be thinner and younger than in the oil painting. It is difficult to ascertain the sitter's age because we do not know her date of birth. Based on a surviving list of her trousseau dated 1745 (Gębarowicz 1973, p. 225) we know the year in which she was married. We can assume she must have been at least fifteen years old and therefore was born in 1730 at the latest, although an earlier year would also be feasible. If we date the painting according to the fashion of the dress and coiffure to the 1760s, the sitter would be between thirty and forty years old. It is very probable that the face on the miniature has been made to look more youthful.

ZKW/5183 is a well-made painting, in several places the freely drawn lines of the preliminary sketch are visible.

ZKW/5183 shows many similarities to the work of Liotard, not so much to his miniatures as to his drawings, and in particular a series of portraits of the children of the Empress Maria Teresa of Austria dated 1762. Taking into account the close connection between the Rzewuski family and Vienna, it is very likely that since Liotard was working for the royal court and had a lot of influence over the other artists there, the miniature was made by someone in his circle.

ZKW/5183 may have been given to Stanisław August as a gift by the sitter herself or through the intermediary of one of her brothers, Franciszek or Kazimierz Rzewuski who were friends of the king and who consecutively held the office of crown field clerk.

Źródła: Kat. gal. S.A. 1783, s. 95, bez nru: „Portrait de Mme Humiecka, née Rzewuska”; Kat. gal. S.A. 1793–95, s. 107, bez nru; Kat. min. S.A. 1794, s. 216/6, nr 72: „Me Humiecka, née Rzewuska”, podane wymiary 4 x 3 cale = 9,92 x 7,44 cm (zapewne z oprawą); Kat. min. S.A. 1795, s. 149/5, nr 72 (jak poprz.); Inventaire des 13 caisses 11 marca 1796, s. 44 v., nr 72; Inw. S.A. 1799, s. 485, nr 72; Inw. sukcesji po S.A. 1819, s. 40, nr 72; Notte 1820, s. 26, nr 72; Spis miniatur Lanckorońskich 1939, nr 3 (37).

Historia: przed 1783 galeria Stanisława Augusta; 1794 notowana w ZK: „au petit Cabinet de l’Atelier en haut”; 1796 przygotowana do wywiezienia do Grodna, spakowana, ukryta w ZK, potem w Łazienkach, w szopie na łodzie; 1798 odziedziczona przez bratanka króla, księcia Józefa Poniatowskiego; 1799 notowana w ZK; 1813 odziedziczona przez siostrę księcia, hrabinę Marię Teresę Tyszkiewiczową; 1821 sprzedana Antoniowi Fusiemu (?), wywieziona do Rosji (?); własność Aleksandra Druckiego-Lubeckiego (zm. 1926); przed 1939 zapewne odkupiona przez Lanckorońskich, przechowywana w Rozdole (oznaczona nrem 3, zwanym dawnym, na spisie miniatur Lanckorońskich z 1939); własność Ernsta Adolfa Titgemeyera (zm. 1980) w Osnabrück; Christie’s, Londyn (27.11.2012, nr 226).

Literatura: Warszawa 1912, nr 959 (6,8 x 5,9 cm; jako własność Aleksandra Druckiego-Lubeckiego); Mańkowski 1932, nr 72; Chiron-Mrozowska 2004, s. 155, nr 79.

Sources: Cat. Gal. S.A. 1783, p. 95, unnumbered: ‘Portrait de Mme Humiecka, née Rzewuska’; Cat. Gal. S.A. 1793–1795, p. 107, unnumbered; Cat. Min. S.A. 1794, p. 216/6, no. 72: ‘Me Humiecka, née Rzewuska’, the dimensions given are 4 x 3 inches = 9.92 x 7.44 cm, (probably with frame); Cat. Min. S.A. 1795, p. 149/5, no. 72 (as previous.); Inventaire des 13 caisses 11 March 1796, p. 44 v, no. 72; Inv. S.A. 1799, p. 485, no. 72; Inv. of the S.A. legacy 1819, p. 40, no. 72; Notte 1820, p. 26, no. 72, List of Lanckoroński miniatures 1939, no. 3 (37).

Provenance: before 1783 in Stanislaw August Gallery; 1794 recorded at the RCW ‘au petit Cabinet de l’Atelier en haut’; 1796 preparations made for its transport to Grodno: packed and hidden in the RCW, and later in the Boathouse at the Łazienki; 1798 property of the king’s nephew, Prince Józef Poniatowski; 1799 recorded in RCW; 1813 property of the prince’s sister, Maria Teresa Tyszkiewicz, sold to Antonio Fusi (?) 1821, taken to Russia (?); property of Aleksander Drucki-Lubecki (d. 1926); probably purchased by the Lanckorońskis before 1939, housed in Rozdół (marked no. 3, the former number, on the list of miniatures of Lanckoroński of 1939); property of Ernst Adolf Titgemeyer (d. 1980) in Osnabrück; Christie’s, London (27/11/2012, lot 226).

Literature: Warsaw 1912, no. 959 (6.8 x 5.9 cm; as the property of Aleksander Drucki-Lubecki); Mańkowski 1932, no.72; Chiron-Mrozowska 2004, p. 155, no. 79.

Józef ŁĘSKI
według Wincentego Lesseura

Małe Łany k. Olkusza 1760–1825 Warszawa

Astronom, matematyk, kartograf, malarz i rysownik amator. Absolwent Szkoły Rycerskiej, później jej wykładowca geometrii i architektury, profesor astronomii i dziekan Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Krakowskiego (1811–1824). 1809–1811 pobyt w Paryżu; kopie dzieł mistrzów włoskich i francuskich. Jego spuścizna artystyczna to głównie akwaforty i rysunki.

69 *Zofia de Witt, 2° v. Potocka*

nr inw. ZKW/5191

akwarela, kość, owal, 5,6 x 4,6 cm

(w świetle oprawy)

sygnowana po prawej: *J. Łęski p*

Zofia Glavani (1760–1822), słynna z urody grecka kurtyzana, od 1779 żona generała majora wojsk koronnych Józefa de Witt, od 1798 Stanisława Szczęsnego Potockiego h. Pilawa.

Oczy ciemnobrązowe, włosy w odcieniu grafitowej czerni z domieszką brązu; suknia bladeżółta, szal biały; tło niebieskie z dodatkiem ugru.

Zmniejszona i nieznacznie zmieniona kopia miniatury namalowanej przez Wincentego Lesseura (Rapperswil, Muzeum Polskie, nr inw. 744, akwarela, gwasz, kość, owal, 7 x 5,3 cm; Kamińska-Krassowska 1994, nr kat. 90). H. Kamińska-Krassowska datuje oryginał Lesseura na ok. 1794. Ponieważ kopia wykonana przez Łęskiego znalazła się w katalogu królewskich zbiorów spisany w 1794, pierwowzór mógł powstać najpóźniej na początku tego roku, ale najprawdopodobniej było to w 1793.

Z. Prószyńska (SAP, t. 5, 1993) wymienia zaledwie siedem miniatur autorstwa Łęskiego, z czego sześć znanych tylko ze wzmianek archiwalnych (wśród tych ostatnich również miniaturę ZKW/5191).

Józef ŁĘSKI
after Wincenty Lesseur

Małe Łany nr Olkusz 1760–1825 Warsaw

Astronomer, mathematician, cartographer, painter and amateur engraver. Alumnus of the School of Chivalry [Pol. Szkoła Rycerska], where he later taught geometry and architecture, Professor of Astronomy and Dean of the Faculty of Philosophy at the University of Kraków (1811–1824). 1809–1811 stayed in Paris where he copied works by Italian and French masters. His artistic accomplishments are mostly etchings and drawings.

69 *Zofia de Witt, Potocka by her
second marriage*

inv. no. ZKW/5191

watercolour, bone, oval, 5.6 x 4.6 cm (sight size)

signed *J. Łęski p* on right

Zofia Glavani (1760–1822), a Greek courtesan famed for her beauty; from 1779 wife of Major General Józef de Witt of the Polish Army; from 1798 wife of Stanisław Szczęsny Potocki of the Pilawa coat of arms.

Dark-brown eyes, hair with shades of graphite black with a little brown; pale-yellow dress, white shawl, blue background with hints of ochre.

Reduced and slightly altered copy of a miniature by Wincenty Lesseur (Pol. Mus. Rapperswil, inv. no. 744, watercolour, gouache, bone, oval, 7 x 5.3 cm; Kamińska-Krassowska 1994, cat. no. 90). Kamińska-Krassowska dates Lesseur's original to c 1794. Because the copy made by Łęski is in the 1794 catalogue of the king's collection, the prototype was made at the beginning of that year at the latest, but most probably in 1793.

Z. Prószyńska (SAP, vol. 5, 1993) mentions only seven miniatures by Łęski, of which six are known because they are mentioned in archival documents (ZKW/5191 is one of them).

Źródła: Kat. min. S.A. 1794, s. 221/11, nr 128: „M^{de} la Générale de Witt, par Łęski”, wym. 2 x 1,5 cala = 4,96 x 3,72 cm; Kat. min. S.A. 1795, s. 152/8, 128 (jak poprz.); Inventaire des 13 caisses 11 marca 1796, s. 45 v., nr 128: „M^{de} Witt par Łęski”; Inw. S.A. 1799, s. 486, nr 128; Inw. sukcesji po S.A. 1819, s. 42, nr 128; Notte 1820, s. 27, nr 128.

Historia: przed 1794 galeria Stanisława Augusta, 1794 notowana w ZK („au petit Cabinet de l’Atelier en haut”); 1798 odziedziczona przez bratanka króla, księcia Józefa Poniatowskiego; 1799 notowana w ZK; 1813 odziedziczona przez siostrę księcia, hrabinę Marię Teresę Tyszkiewiczową; 1821 sprzedana Antoniomu Fusiemu (?), wywieziona do Rosji (?); własność Aleksandra Druckiego-Lubeckiego (zm. 1926); Sotheby’s, Londyn, 14.05.2013, nr 173.

Literatura: Rastawiecki, t. 1, 1850, s. 286; Warszawa 1912, nr 68 a (5,5 x 4,5 cm; jako własność Aleksandra Druckiego-Lubeckiego); Mańkowski 1932, nr 128; Chiron-Mrozowska 2004, s. 162, nr 135.

Sources: Cat. Min. S.A. 1794, p. 221/11, no. 128: ‘M^{de} la Générale de Witt, par Łęski’, dimensions 2 x 1.5 inches = 4.96 x 3.72 cm; Cat. Min. S.A. 1795, p. 152/8, 128 (as previous); Inv. des 13 caisses 11 March 1796, p. 45v no. 128 ‘M^{de} Witt par Łęski’; Inv. S.A. 1799, p. 486, no. 128; Inv. of the S.A. legacy 1819, p. 42, no. 128; Notte 1820, p. 27, no. 128.

Provenance: before 1794 in the Stanisław August Gallery, 1794 recorded at the RCW ‘au petit Cabinet de l’Atelier en haut’; 1798 property of the king’s nephew, Prince Józef Poniatowski; 1799 recorded in RCW; 1813 property of the prince’s sister, Maria Teresa Tyszkiewicz; 1821 sold to Antonio Fusi (?), taken to Russia (?); property of Aleksander Drucki-Lubecki (d. 1926); Sotheby’s, London, 14/05/2013, lot 173.

Literature: Rastawiecki, vol. 1, 1850, p. 286; Warsaw 1912, no. 68a (5.5 x 4.5 cm; as the property of Aleksander Drucki-Lubecki); Mańkowski 1932, no. 128; Chiron-Mrozowska 2004, p. 162, no. 135.

według Louisa MARTEAU (?)

70 *Anna Elżbieta z Potockich Potocka*,
ok. 1770

nr inw. ZKW/4037

akwarela, gwasz, kość, owal, 4 x 3,1 cm
na odwrocie napis: *Anna Elżbieta / z Potockich Potocka / Wojewodzina Kijowska / 2ª żona Franciszka Salezego / córka Stanisława / Wojewody Poznańskiego / z Łaszczówny*; nalepka w formie znaczka pocztowego z numerem 26 (numer Spisu miniatur Lanckorońskich 1939)

Anna Elżbieta Potocka (1723–1772), córka Stanisława Potockiego h. Pilawa, od 1742 druga żona Franciszka Salezego Potockiego h. Pilawa, wojewody wołyńskiego i kijowskiego.

Oczy brązowe w odcieniu ciemnego bursztynu; błękitna suknia obszyta ciemnym futrem, czepek biały z drobnymi plamkami różu, przewiązany taśmą z czarnej koronki, na lewej piersi, na czarnej wstążce, Order Krzyża Gwiazdźdźistego (nadany w 1747; Dunin-Borkowski 1891, s. 72); tło szarobrunatne.

Miniatura pod względem kompozycyjnym jest *pendant* do portretu męża (patrz nr kat. 114), ma jednak większe rozmiary i skalę postaci oraz prezentuje nieco wyższy poziom wykonania.

ZKW/4037 jest kopią pastelowego portretu Anny Potockiej przypisywanego Louisowi Marteau, znanego dziś tylko z reprodukcji (repr. Fournier-Sarlovèze 1907, s. 271; Rosset 2003, nr 237; Jeffares 2006, s. 284, 290, 291; *Dictionary of pastellists before 1800* na stronie www.pastellists.com, 8.08.2015), którego miejsce przechowywania nie jest ustalone (d. zbiory Mniszchów w Wiśniowcu, potem w Paryżu, Hôtel Drouot, 9–10.05.1910, nr 2).

Oryginał Marteau na podstawie cech kostiumu można datować na 1765–1770.

W kolekcji Lanckorońskich większość miniatur była wizerunkami członków rodziny i osób z rodzin skoligaconych, głównie Potockich, Rzewuskich, Cetnerów (Winiewicz-Wolska 2010, t. 2, s. 8 i nry kat. 1062–1106). Anna Potocka była babką po kądzieli Ludwika

after Louis MARTEAU (?)

70 *Anna Elżbieta Potocka née Potocka*,
c 1770

inv. no. ZKW/4037

watercolour, gouache, bone, oval, 4 x 3.1 cm
inscribed *Anna Elżbieta / z Potockich Potocka / Wojewodzina Kijowska / 2ª żona Franciszka Salezego / córka Stanisława / Wojewody Poznańskiego / z Łaszczówny* [Anna Elżbieta / Potocka née Potocka / wife of the Voivode of Kiev / second wife of Franciszek Salezy / daughter of Stanisław / Voivode of Poznań / and his wife née Łaszcz] on back; the number 26 on a label in the form of a postage stamp (number on the List of Lanckoroński miniatures 1939)

Anna Elżbieta Potocka (1723–1772), daughter of Stanisław Potocki of the Pilawa coat of arms, from 1742 second wife of Franciszek Salezy Potocki of the Pilawa coat of arms, Voivode of Volhynia and Kiev.

Dark amber-brown eyes; blue dress trimmed with brown fur, white cap with small pink polka dots, tied with ribbon trimmed with black lace; Order of the Starry Cross (awarded in 1747; Dunin-Borkowski 1891, p. 72) on black ribbon on left breast; grey-brown background.

As regards its composition, the miniature is a *pendant* to the portrait of the sitter's husband (see cat. no. 114), although the overall size of the miniature and the scale of the sitter are larger and it is also better painted.

ZKW/4037 is a copy of the pastel portrait of Anna Potocka, attributed to Louis Marteau, now known only from a reproduction (reprod. Fournier-Sarlovèze 1907, p. 271; Rosset 2003, no. 237; Jeffares 2006, pp. 284, 290 and 291; *Dictionary of pastellists before 1800* www.pastellists.com, updated 8/08/2015), but its whereabouts have not been determined (formerly in the Mniszech collection in Wiśniowiec [now: Vyshnivets, Ukraine], then in Paris, Hôtel Drouot, 9–10/05/1910, no. 2).

Based on the style of the clothing, Marteau's original can be dated to 1765–1770.

Most of the miniatures in the Lanckoroński collection were likenesses of family members

Rzewuskiej, która w 1794 wyszła za mąż za Antoniego Józefa Lanckorońskiego. Możliwe również, że miniatura trafiła do zbioru za sprawą Leonii Wandy Potockiej, która w 1843 poślubiła syna Ludwika, Kazimierza Wincen- tego Lanckorońskiego, i wniosła do zbiorów męża odziedziczoną po swoim ojcu Leonie część jego kolekcji, w tym również rodzinne miniatury.

and people connected with the family, mainly the Potockis, Rzewuskis, Cetners (Winiewicz- Wolska 2010, vol. 2, p. 8 and cat. nos. 1062– 1106). Anna Potocka was the grandmother of Ludwika Rzewuska, on the distaff side, who married Antoni Józef Lanckoroński in 1794. The miniature may also have ended up in the collections through Leonia Wanda Potocka, who married Ludwika's son, Kazimierz Wincenty Lanckoroński in 1843, and who enhanced her husband's collection with works of art inher- ited from a part of her father, Leon's, collection, which included miniatures of family members.

Historia: kolekcja Karola Lanckorońskiego (zm. 1933) w Rozdole; własność dzieci Karola: Antoniego (zm. 1965), Adelajdy (zm. 1980) i Karoliny (zm. 2002); 1939 zdeponowana w Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich we Lwowie; po 1946 odzyskana przez Antoniego Lanckorońskiego; 1994 dar Karoliny Lanckorońskiej (nr ks. darów ZMK-5917).

Literatura: niepublikowana.

Provenance: Karol Lanckoroński (d. 1933) collection in Rozdół; property of his children: Antoni (d. 1965), Adelajda (d. 1980) and Karolina (d. 2002); 1939 on loan to the National Ossoliński Institute in Lwów [now: Lviv, Ukraine]; after 1946 recovered by Antoni Lanckoroński; 1994 gift of Karolina Lanckorońska (no. ZMK-5917 in the book of donations).

Literature: unpublished.

R. MOLIERI

Malarz nienotowany.

71 *Dama z medalionem w dłoni,*
1800–1810

nr inw. ZKW/5268

akwarela, kość, tondo, średnica 7,3 cm
(w świetle oprawy)

sygnowana u dołu wzdłuż prawej krawędzi
szarą farbą: *R. Molieri pinx.*

Oczy niebieskie, włosy ciemnobrązowe; biała suknia i szal, dwa krótkie sznury pereł na szyi, w uszach kolczyki z perłami, we włosach dwie czarno-rdzawe opaski, na małym palcu prawej dłoni pierścionek połyskujący żółcią i oranżem; w lewej dłoni medalion (lub miniatura w oprawie) z częściowo widocznym monogramem na rewersie; w tle niebo z szarymi chmurami.

R. MOLIERI

Artist unrecorded.

71 *Lady Holding a Medallion,*
1800–1810

inv. no. ZKW/5268

watercolour, bone, tondo, dia. 7.3 cm (sight size)

signed *R. Molieri pinx.* bottom right, along edge, with grey paint

Blue eyes, dark-brown hair; white dress and shawl, two short strings of pearls around neck, earrings with pearls in ears, two black-russet bands in hair; ring with yellow and orange glints on little finger of right hand; medallion (or mounted miniature) with partially visible monogram on back in left hand; sky with grey-hued clouds in background.

Historia: zbiory Janiny Marii Konczackiej, Halifax, Kanada; 2009 jej legat (nr ks. darów ZMK-8770), od 2012 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: Janina Maria Konczacka collection in Halifax, Canada; 2009 her bequest (no. ZMK-8770 in the book of donations); from 2012 at the RCW.

Literature: unpublished.

MONOGRAMISTA P.M.
według Rembrandta

Malarz nienotowany.

72 *Mężczyzna ze złotym łańcuchem,*
XIX/XX w.

nr inw. ZKW/1445

gwasz, kość, owal, 9 x 6,8 cm

sygnowana wzdłuż krawędzi, nad lewym ramieniem modela, czarną farbą: *P.M.*

na odwrocie: za szkłem różowy jedwab, zasuszone dwie gałązki paproci, nalepka w formie znaczka pocztowego z numerem 262 (ostatnia cyfra słabo czytelna)

Oczy brązowe, włosy, zarost i brwi siwe; czarna szuba, pod nią szata brązowa z czerwonym odcieniem, na piersi złoty łańcuch z medalionem; tło w kolorze kasztanowego brązu.

Powtórzenie obrazu Rembrandta z 1632, znajdującego się w Gemäldegalerie w Kassel (Corpus 6, nr 82). Miniatura w przybliżeniu powtarza kolorystykę oryginału (zestawienie czerni i brązu w ubiorze), ale ją wyraźnie przejaskrawia. Możliwe, że powtórzenie zostało wykonane za pośrednictwem ryciny autorstwa Philiberta Rouxela (1862–1941).

Na eBay 14.07.2013 wystawiona identyczna miniatura (olej, kość, ok. 8 x 7 cm) z sygnaturą odczytaną jako *MB* oraz jej dyletancka kopia podpisana *Rembrandt*.

MONOGRAMIST P.M.
after Rembrandt

Artist not recorded.

72 *Man with Gold Chain,*
19th/20th c.

inv. no. ZKW/1445

gouache, bone, oval, 9 x 6.8 cm

signed *P.M.* along the edge above the sitter's left shoulder, in black paint pink silk behind glass and two dried fern sprigs on back, label in the form of a postage stamp with the number 262 (last digit barely legible)

Brown eyes, grey hair, beard and eyebrows; black fur coat over brown garment with reddish tints, gold chain with medallion on chest; chestnut-brown background.

Repetition of a painting by Rembrandt dating from 1632 in the Gemäldegalerie in Kassel (Corpus 6, no. 82). The miniature closely repeats the colouring in the original (a combination of black and brown in the clothing), although it clearly brightens them. It is possible that the repetition was made through the intermediary of an engraving by Philibert Rouxel (1862–1941).

An identical miniature was put up for sale on eBay on 14/07/2013 (oil, bone, approx. 8 x 7 cm) with the signature *MB* legible, as well as an amateur copy inscribed *Rembrandt*.

Historia: 1982 dar Marty Henryki Wärgren ze Sztokholmu (nr ks. darów ZMK-52).

Literatura: niepublikowana.

Provenance: 1982 gift of Marta Henryka Wärgren from Stockholm (no. ZMK-52 in the book of donations).

Literature: unpublished.

MONOGRAMISTA P.N.A. (?)

Malarz być może tożsamy z wymienianym przez Foskett (1972/2000) i za nią przez Blättela (1992) angielskim monogramistą N.A.P., czynnym 1800–1803, znanym ze wzmianki B. Longa (1929/1966, s. 324) o tak sygnowanej miniaturze; Long jako jej charakterystyczne cechy wymienił tło malowane za pomocą krótkich, splecionych, szarych linii oraz sygnaturę wykonaną białą. Brak materiału porównawczego.

MONOGRAMIST P.N.A. (?)

The painter was probably identified with the English monogramist N.A.P.—mentioned by Foskett (1972/2000) and after her Blättel (1992)—active 1800–1803, known from mentions by B. Long (1929/1966, p. 324) of a miniature signed in this way as characteristic traits. Long mentioned the background painted with short intertwined grey lines and a signature made in white paint. There are no comparative materials.

73 *Mężczyzna z rudymi włosami*

nr inw. ZKW/5155

akwarela, gwasz, kość, owal, 7,1 x 5,8 cm
sygnowana u dołu po prawej białą farbą;
monogram wiązany PNA (?) / 1806 lub 9

73 *Man with Red Hair*

inv. no. ZKW/5155

watercolour, gouache, bone, oval,
7.1 x 5.8 cm
signed PNA (?) / 1806 or 9 bottom right
with white paint; intertwined monogram

Oczy niebieskie, włosy jasnorude; czarny frak, kamizelka w kolorach białym i jasnożółtym, biała koszula; tło błękitne przyciemnione ugiem u dołu i z lewej strony.

Blue eyes, pale red hair; black coat, white and pale yellow waistcoat, white shirt; blue background darkened with ochre at bottom and on left.

Historia: zbiory Janiny Marii Konczackiej, Halifax, Kanada; 2009 jej legat (nr ks. darów ZMK-8694), od 2012 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: Janina Maria Konczacka collection in Halifax, Canada; 2009 her bequest, (no. ZMK-8694 in the book of donations); from 2012 at the RCW.

Literature: unpublished.

MONOGRAMISTA PW według
Jeana-Baptiste'a-Jacques'a Augustina
Malarz nienotowany, zapewne amator.

MONOGRAMIST PW after
Jean-Baptiste Jacques Augustine
Artist not recorded, probably an amateur.

74 *Ludwik Wittelsbach*, XIX/XX w.
nr inw. ZKW/5419
akwarela, gwasz, kość, owal, 6,2 x 4,6 cm
sygnowana po lewej, nad ramieniem
modela, czerwoną farbą: monogram PW

Ludwik Maksymilian Wittelsbach (1786–1868), król
Bawarii 1825–1848 jako Ludwik I.

Włosy blond, oczy niebieskie; mundur grana-
towy z czerwonymi wyłogami i kołnierzem,
czarna chusta na szyi; na lewej piersi gwiazdy

74 *Ludwig Wittelsbach*, 19th/20th c.
inv. no. ZKW/5419
watercolour, gouache, bone, oval,
6.2 x 4.6 cm
signed with the monogram PW on left,
above the sitter's shoulder, in red paint

Ludwig Maximilian Wittelsbach (1786–1868), King
of Bavaria as Ludwig I (1825–1848).

Blond hair, blue eyes; navy blue uniform with
red revers and collar, black scarf about neck,

orderowe, przedstawione nieprecyzyjnie, więc trudno je zidentyfikować – najpewniej są to gwiazdy bawarskich orderów św. Huberta i św. Jerzego; tło szarobłękitne.

Dyletancka kopia miniatury Augustina z 1806 (Monachium, Bayerisches Nationalmuseum, nr inw. R6190, 6,1 x 4,2 cm; Pappe 2015, nr 580) lub repliki autorskiej (Monachium, Residenz; Pappe 2015, nr 581).

stars of orders on left chest; the orders are imprecisely depicted, so difficult to identify—most probably it is the star of the Bavarian Order of St Hubert and the second one is the star of the Order of St George; grey blue background.

Amateur copy of a miniature by Augustin dating from 1806 (Munich, Bayerisches Nationalmuseum, inv. no. R6190, 6.1 x 4.2 cm; Pappe 2015, no. 580) or an authorship replica (Munich, Residenz; Pappe 2015, no. 581).

Historia: zbiory Janiny Marii Konczackiej, Halifax, Kanada; 2009 jej legat (nr ks. darów ZMK-8758), od 2012 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: Janina Maria Konczacka collection in Halifax, Canada; 2009 her bequest, (no. ZMK-8758 in the book of donations); from 2012 at the RCW.

Literature: unpublished.

Franciszek Ksawery OLEXIŃSKI
(OLEKSIŃSKI)

Andronów k. Kobrynia (obecnie Białoruś) 1758–1826
Płock

Porucznik gwardii litewskiej, skierowany przez Stanisława Augusta na naukę malarstwa u Franciszka Smuglewicza i Wincentego Lesseura, pod którego kierunkiem wykonywał miniatury przeznaczone do podarunkowych tabakerek i pierścieni.

Franciszek Ksawery OLEXIŃSKI
(OLEKSIŃSKI)

Andronov nr Kobryn (now: Kobryn District, Belarus)
1758–1826 Płock

Lieutenant in the Lithuanian guards, he was referred by Stanislaw August to study painting under Franciszek Smuglewicz and Wincenty Lesseur, under whose direction he painted miniatures for snuffboxes and rings intended as gifts.

75 *Stanisław August*

nr inw. ZKW/2415

gwasz, akwarela, kość, tondo, średnica 4,4 cm
(w świetle oprawy)

sygnowana po lewej, nad ramieniem
modela: *F. O. / 1791*.

Stanisław Antoni Poniatowski h. Ciołek (1732–1798),
król polski 1764–1795 jako Stanisław II August.

Oczy orzechowobrzazowe, włosy pudrowane związane z tyłu czarną wstążką; frak brązowy z odcieniem fioleto, przez pierś błękitna wstęga Orderu Orła Białego, na lewej piersi widoczny fragment gwiazdy orderowej, na szyi oranżowa wstęga pruskiego Orderu Orła Czarnego (nadany w 1763), krzyż niewidoczny; tło zielonkawosepiowe.

Ujęcie postaci i typ fizjonomiczny są wzorowane na portrecie pędzla Johanna Baptista Lampiego Starszego *Stanisław August w fioletowym fraku*, do którego król pozował w 1789 (Juszczak 2010, s. 416–417; Juszczak 2011, s. 146–147). Uważany za oryginał egzemplarz tego portretu znajdował się na początku XX w. w kolekcji hrabiego Geoffroya de Kergorlay w Paryżu, obecne miejsce przechowywania nieustalone (Fournier-Sarlovèze 1902, s. 100, repr. na s. 103; podaje informację o dacie i sygnaturze na obrazie, lecz ich nie przytacza). Istnieje powtórzenie warsztatowe, z których najlepsza jest nieznacznie zmniejszona wersja, obecnie w Ermitażu w Petersburgu (nr inw. GE-1364).

ZKW/2415 jest zmniejszoną do popiersia wersją prostokątnej miniatury, sygnowanej i datowanej *Olexiński / 1790* (gwasz na kości, 8 x 6,8 cm; MNW, nr inw. Min.599; Kamińska-Krassowska 1978, nr 73).

75 *Stanisław August*

inv. no. ZKW/2415

gouache, watercolour, bone, tondo,
dia. 4.4 cm (sight size)

signed *F. O. / 1791*. on left above the sitter's
shoulder

Stanisław Antoni Poniatowski of the Ciołek coat of arms (1732–1798), King of Poland 1764–1795 as Stanisław II August.

Hazel eyes, white-grey hair tied at back with black ribbon; brown coat with violet tints; blue sash of the Polish Order of the White Eagle across breast, fragment of the star of the order visible on left breast; the Prussian Order of the Black Eagle (awarded in 1763) on orange ribbon about neck, the cross is not visible; greenish sepia background.

The figure's pose and physiognomic type are based on a portrait by Lampi of *Stanisław August in a Violet Coat*, for which the king sat in 1789 (Juszczak 2010, pp. 416–417; Juszczak 2011, pp. 146–147). Considered to be the original of this portrait, in the early 20th century it was found in the Count Geoffroy de Kergorlay collection in Paris, current whereabouts unknown (Fournier-Sarlovèze 1902, p. 100, repr. on p. 103, mentions there are a date and signature on the painting, but does not give details); there is a studio repetition, the best of which is a slightly reduced version now in the Hermitage, St Petersburg (inv. no. GE-1364).

ZKW/2415 is a reduced to bust length version of a rectangular miniature, signed and dated *Olexiński / 1790* (gouache on bone, 8 x 6.8 cm; NMW, inv. no. Min.599; Kamińska-Krassowska 1978, no. 73).

Historia: w prywatnej kolekcji w Londynie, 1987 legat Bogusława Belza.

Literatura: SAP, t. 6, 1998; Juszcak 2010, s. 147, przypis 73.

Provenance: private collection in London, 1987 bequest of Bogusław Belz.

Literature: SAP, vol. 6, 1998; Juszcak 2010, p. 147, note 73.

Joseph (?) PARENT

czynny 1802–1833 (?)

Francuski malarz miniatur czynny w Paryżu, sygnujący tylko inicjałem imienia i nazwiskiem, znany głównie jako autor kilku miniatur z wizerunkiem Napoleona i osób z jego otoczenia. Wystawiał na Salonach 1822, 1824, 1833. Notowany w Schidlöf 1964 i Lemoine-Bouchard 2008. Według ostatnich ustaleń Lemoine-Bouchard malarz może być tożsamy z odnotowanym w 1802 w rejestrach paryskiej Akademii Josephem Parentem, urodzonym w Neapolu i liczącym sobie wówczas 21 lat – czyli urodzonym w 1781 (<http://www.lemoinebouchard.com/120-parent-j-portrait-d-homme-1831.html>, 19.02.2016).

Joseph (?) PARENT

active 1802–1833 (?)

French miniaturist, active in Paris, signed his work using only the initial of his name and surname; known principally as the author of several miniatures depicting a likeness of Napoleon and people in his entourage. He exhibited at the Salons in 1822, 1824, 1833. Mentioned by Schidlöf 1964 and Lemoine-Bouchard 2008. According to Lemoine-Bouchard's most recent findings, the painter may be identified with the Joseph Parent mentioned in registers of the Paris Academy in 1802 who was born in Naples and at that time 21 years old—therefore he was born in 1781. (<http://www.lemoinebouchard.com/120-parent-j-portrait-d-homme-1831.html> 19/02/2016).

76 Alexandre Angélique de Talleyrand-Périgord, 1817

nr inw. ZKW/1496

gwasz, akwarela, kość, tondo,

średnica 7,2 cm

sygnowana: *J. Parent / 1817* (nazwisko słabo czytelne)

na odwrocie nalepka z napisem: *Card.*

Périgord

Alexandre Angélique de Talleyrand-Périgord (1736–1821), arcybiskup Reims 1777 i Paryża 1817, kardynał 1817; towarzyszył Ludwikowi XVIII podczas jego pobytu w Polsce 1801–1804.

76 Alexandre Angélique de Talleyrand-Périgord, 1817

inv. no. ZKW/1496

gouache, watercolour, bone, tondo,

dia. 7.2 cm

signed *J. Parent / 1817* (surname barely legible)

inscribed *Card. Périgord* on a label on the back

Alexandre Angélique de Talleyrand-Périgord (1736–1821), Archbishop of Rheims 1777 and Paris 1817, Cardinal 1817, he accompanied Louis XVIII during his trip to Poland in 1801–1804.

Oczy szare, włosy siwe, modelunek twarzy błękitem; czerwona mozzetta i piuska, czarna przezroczysta befka biało lamowana; na ramionach błękitna wstęga z krzyżem francuskiego Orderu św. Ducha, powyżej nieprecyzyjnie przedstawiony krzyż francuskiego Orderu św. Michała (zawieszony na jasno-błękitnej wstędze, a nie, jak powinien, na czarnej; nieprawidłowa kolorystyka krzyży orderowych), powyżej złoty krzyż biskupi na łańcuchu; w tle po prawej kotara w odcieniu atramentowego błękitu, po lewej fasada katedry w Reims.

Rozpoznane dotychczas dzieła Parenta są sygnowane tak jak ZKW/1496 (np. *Arthur Wellesley, 1. Duke of Wellington*, Christie's, Londyn, Sale 7731, 2.06.2009, nr 264) lub monogramem J.P. (przykłady przytoczone w Schidlof 1964 i Lemoine-Bouchard 2008).

Charakterystyka twarzy i upozowanie modela na miniaturze są bliskie portretowi w półpostaci, znajdującemu się w zbiorach kościelnych w Paryżu (www.catholique-paris.cef.fr/IMG/jpg/RBJ112.jpg, niedatowany i bez określenia autora). Z tego samego pierwowzoru wywodzą się kolejne, późniejsze niż miniatura, wizerunki: portret *en pied*, namalowany w 1822 przez Josepha Chaborda (1786–1848) na zamówienie bratanka portretowanego, Charles'a-Maurice'a de Talleyranda, do zamku w Valençay, oraz portret w popiersiu pędzla Jeana-Pierre'a Franque'a z 1840 (Wersal, nr inw. MV 4803; Constans 1995, nr 1827). Miniatura, która zdaje się prezentować wyższy poziom artystyczny niż przytoczone analogie, różni się od nich kompozycją tła – portret w półpostaci ma w tle tylko kotarę i fragment architektoniczny, natomiast w portrecie pędzla Chaborda postać umieszczona jest we wnętrzu z tarasem, za którym otwarty widok na częściowo widoczną fasadę katedry w Reims z prawej strony.

Grey eyes, grey hair, face modelled with blue; red mozzetta and zucchetto, black transparent bands trimmed with white; blue ribbon of the French Order of the Holy Spirit over shoulders, above this is an imprecise depiction of the cross of the French Order of St Michel (shown on a pale blue ribbon and not the correct black, the colours of the crosses are also incorrect), above a gold pectoral cross on chain; in background an ink-blue curtain on the right, the facade of Rheims cathedral on left.

Miniatures by Parent which to date have been recognized as his work, are signed in the same way as ZKW/1496 (e.g. *Arthur Wellesley, 1. Duke of Wellington*, Christie's, London, Sale 7731, 2/06/2009, lot 264 or the monogram J. P. (examples quoted in Schidlof 1964 and Lemoine-Bochard 2008).

The characteristics of the face on the miniature and the pose are close to a half-length figure in ecclesiastical collections in Paris (www.catholique-paris.cef.fr/IMG/jpg/RBJ112.jpg, undated and the artist is not named). Other portraits were made from the same prototype, later than the miniature: an *en pied* portrait, painted in 1822 by Joseph Chabord (1786–1848) commissioned by the sitter's nephew, Charles-Maurice de Talleyrand, for the castle at Valençay and a bust portrait by Jean-Pierre Franque dated 1840 (Versailles, inv. no. MV 4803; Constans 1995, no. 1827). The miniature, which seems to be of a better artistic level than the other quoted analogies, differs in the composition of the background—the half-length portrait only has a curtain and architectural fragment in the background whereas in Chabord's portrait, the figure is shown in an interior with a terrace opening out onto a view in which the facade of Rheims cathedral is partially visible on the right.

Historia: 1971 dar ks. Tadeusza Fręchowicza z Wohynia, pow. Radzyń Podlaski (nr ks. darów ZMK-29), przechowywana w MNW, od 1982 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: 1971 gift of the Rev. Tadeusz Fręchowicz of Volhynia (no. ZMK-29 in the book of donations), housed in the NMW; from 1982 at the RCW.

Literature: unpublished.

według Jeana PETITOTA

77 *Françoise Marguerite de Sévigné* (?),
kon. XVII w. (?)

nr inw. ZKW/5269

akwarela, pergamin podklejony papierem,
owal, 3,2 x 2,6 cm

wewnątrz oprawy kartka z napisem czarnym
atramentem: *La / Contesse de Grignan /
1648–1705 / Daughter of Madame de /
Sévigné / by / Petitot*

Françoise Marguerite de Sévigné (1646–1705), córka Marii de Rabutin-Chantal Madame de Sévigné, epistolografki, od 1669 żona François Adhémara de Monteila de Grignana, gubernatora Prowansji.

after Jean PETITOT

77 *Françoise Marguerite de Sévigné* (?),
end of the 17th c. (?)

inv. no. ZKW/5269

watercolour, parchment glued onto paper,
owal, 3.2 x 2.6 cm

card inscribed *La / Contesse de Grignan /
1648–1705 / Daughter of Madame de /
Sévigné / by / Petitot* in black ink, on inside
of frame

Françoise Marguerite de Sévigné (1646–1705), daughter of Madame de Sévigné, writer of letters, from 1669 wife of François Adhémar de Monteil de Grignan, Governor of Provence.

Oczy szaroniebieskie, włosy blond; suknia jasnożółta; tło sepiowe.

Kopia miniatur na emalii Jeana Petitota (1607–1691): Luwr, 2,4 x 2,1 cm, nr inw. INV 35687; Victoria & Albert Museum, 3,2 x 2,5 cm, nr inw. 674-1882, datowana na lata 70. XVII w. Przy obu pierwowzorach tożsamość modelki podana jako hipotetyczna.

Grey blue eyes, blond hair; pale yellow dress; sepia background.

Copy of a miniature on enamel by Jean Petitot (1607–1691): Louvre, 2.4 x 2.1 cm, inv. no. INV 35687; V&A Museum, 3.2 x 2.5 cm, inv. no. 674–1882, dated to the 1670s. The identity of the sitter is hypothetical in the case of both prototypes.

Historia: zbiory Janiny Marii Konczackiej, Halifax, Kanada; 2009 jej legat (nr ks. darów ZMK-8771), od 2012 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: Janina Maria Konczacka collection in Halifax, Canada; 2009 her bequest, (no. ZMK-8771 in the book of donations); from 2012 at the RCW.

Literature: unpublished.

według Guida RENIEGO

78 Kleopatra, pocz. XIX w.

nr inw. ZKW/5203
akwarela, kość, owal, 4,6 x 3,5 cm
(w świetle oprawy)

Oczy i włosy jasnobrązowe, wstążka we włosach czarna z białymi punktami ustawionymi w układzie piątki karcianej; tło szaroniebieskie z lekkim tonem fioletowym.

Kopia fragmentu obrazu Guida Reniego *Kleopatra* (Florencja, Palazzo Pitti, nr inw. 178; Pepper 1984, nr kat. 181).

Miniatura zachowuje zwrot kompozycji i kolorystykę oryginału malarskiego.

after Guido RENI

78 Cleopatra, early 19th c.

inv. no. ZKW/5203
watercolour, bone, oval, 4.6 x 3.5 cm (sight size)

Light-brown eyes and hair; black ribbon in hair with white polka dots arranged like the 'five' in a pack of cards; grey-blue background with a pale-violet hue.

Copy of a fragment of Guido Reni's painting *Cleopatra* (Florence, Palazzo Pitti, inv. no. 178; Pepper 1984, cat. no. 181).

The miniature maintains the composition and colours of the original.

Historia: zbiory Janiny Marii Konczackiej, Halifax, Kanada; 2009 jej legat (nr ks. darów ZMK-8802), od 2012 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: Janina Maria Konczacka collection in Halifax, Canada; 2009 her bequest, (no. ZMK-8802 in the book of donations); from 2012 at the RCW.

Literature: unpublished.

Violet M. ROBERTS

daty i miejsca urodzin i śmierci nieustalone

Malarka notowana przez Foskett 1972/2000, która podaje, że Roberts wystawiała w Royal Academy w 1904 (nieodnotowana w Long 1929/1966), Blättel 1992.

Violet M. ROBERTS

date and place of birth and death unknown

Painter recorded by Foskett 1972/2000, who states that Roberts exhibited at the Royal Academy in 1904 (not recorded in Long 1929/66), mentioned also by Blättel 1992.

79 *Rudowłosa kobieta*

nr inw. ZKW/5286

akwarela, kość, owal, 8,4 x 6,3 cm

sygnowana u dołu wzdłuż prawej krawędzi:

v. m. roberts / 1905 (poniżej sygnatura powtórzona, z powodu obcięcia płytki widoczne tylko inicjały imion).

Rude włosy, błękitne oczy, żółtawa suknia; tło jasnoblękitne.

79 *Lady with Red Hair*

inv. no. ZKW/5286

watercolour, bone, oval, 8.4 x 6.3 cm

signed *v. m. roberts / 1905* along bottom right edge (the signature is repeated below with only the initials (of the name) visible due to cropped edge).

Red hair, blue eyes, yellowish dress; light-blue background.

Historia: zbiory Janiny Marii Konczackiej, Halifax, Kanada; 2009 jej legat (nr ks. darów ZMK-8836), od 2012 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: Janina Maria Konczacka collection in Halifax, Canada; 2009 her bequest (no. ZMK-8836 in the book of donations); from 2012 at the RCW.

Literature: unpublished.

ROMANELLI (?) według Johanna
Baptista Lampiego Starszego

Miniaturzysta nienotowany.

ROMANELLI (?) after Johann
Baptist Lampi the Elder

Miniaturist not recorded.

80 *Maria Luiza*

nr inw. ZKW/5213

akwarela, gwasz, kość, tondo, średnica 6,5 cm
sygnowana wzdłuż prawej krawędzi:

Romanelli (?)

Maria Luiza (1791–1847), córka cesarza Franciszka I,
od 1810 żona Napoleona I, cesarzowa Francuzów
1811–1814.

Oczy szarobrązowe, włosy brązowe; biała
suknia, szal jasnoczerwony; tło szarobru-
natne.

80 *Marie Louise*

inv. no. ZKW/5213

watercolour, gouache, bone, tondo, dia. 6.5 cm
signed *Romanelli (?)* along right edge

Marie Louise (1791–1847), daughter of Emperor
Francis I, from 1810 wife of Napoleon I and Empress
of the French 1811–1814.

Grey-brown eyes, brown hair; white dress,
light-red shawl; blue-grey background.

The miniature is painted after an anonym-
ous etching, most probably Austrian, made

Miniatura namalowana według anonimowej akwaforty, zapewne austriackiej, wykonanej według nieznanego, być może niezachowanego dzisiaj portretu pędzla Johanna Baptisty Lampiego Starszego – obrazu lub miniatury – z 1810, patrz il. 80a (napis na rycinie: *Nach dem Leben gemalt von Lampi zu Wien in Februar 1810*). Rycina opatrzona jest także napisem z tytułaturą *Königin von Italien*, co daje podstawy do ustalenia *terminus post quem* powstania ryciny na 1814, kiedy Maria Luiza dostała w dziedziczne władanie księstwa Parmy, Piacenzy i Guastalli (Pancheri 2001, s. 106–107, il. 114). W Boris Wilnitsky Fine Arts, nr 36917, 18.02.2016 – miniatura Alberta Theera (1815–1902) według tego samego pierwowzoru, datowana na lata 30. XIX w.

Historia: zbiory Janiny Marii Konczackiej, Halifax, Kanada; 2009 jej legat (nr ks. darów ZMK-8871), od 2012 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

after an unknown, possibly no-longer surviving portrait by Johann Baptist Lampi the Elder—a painting or miniature—dating from 1810, see fig. 80a (inscription on the engraving: 'Nach dem Leben gemalt von Lampi zu Wien in Februar 1810'). The etching also bears an inscription with the title 'Königin von Italien' therefore allowing us to determine the *terminus post quem* for the execution of the etching as being 1814, when Marie Louise inherited the Duchy of Parma, Piacenza and Guastalla (Pancheri 2001, pp. 106–107, fig. 114). In Boris Wilnitsky Fine Arts, no. 36917, 18/02/2016 miniature of Albert Theer (1815–1902) after the same prototype, dated to the 1830s.

80a

Provenance: Janina Maria Konczacka collection in Halifax, Canada; 2009 her bequest (no. ZMK-8871 in the book of donations); from 2012 at the RCW.

Literature: unpublished.

według Alexandra RUDBECKA,
XX w. (?)

81 *Kobieta w szafirowych kolczykach*

nr inw. ZKW/5246
akwarela, kość, owal, 8,1 x 6,2 cm
napis wydrapany w warstwie malarskiej,
z lewej, prostopadle do krawędzi: *J. Brandl*

Oczy i włosy brązowe; moda z lat 40. XIX w.: biała suknia, szal czerwony w drobne szafirowe i żółtawe wzory, brosza na gorsie i kolczyki w uszach z romboidalnymi kamieniami – odpowiednio ciemnozielonymi i szafirowymi; tło szaroniebieskie, miejscami żółtawe, z prawej zarys korony drzewa.

ZKW/5246 jest powtórzeniem miniatury sygnowanej u. *Rudbeck*, 7,7 x 6,1 cm, publikowanej w *Schidlof* 1964 (s. 704, il. 1034; Nationalmuseum Stockholm, nr inw. NMB 770; Olausson, Sjöholm 2001, t. 2, s. 49).

Napis imitujący sygnaturę nie odnosi się do żadnego z notowanych malarzy. Może być sygnaturą fikcyjną lub, co bardziej prawdopodobne, podpisem kopisty amatora (na aukcji internetowej <http://www.goantiques.com/j-brandl-miniature-1436094> pojawiła się miniatura z malowanym czerwoną farbą napisem-sygnaturą *J Brandl* o bardzo podobnym kroju liter, wykonana staranniej niż ZKW/5246, o podobnej manierze malowania rysów twarzy i włosów).

after Alexander RUDBECK,
20th c. (?)

81 *Woman with Sapphire Earrings*

inv. no. ZKW/5246
watercolour, bone, oval, 8.1 x 6.2 cm
inscribed *J. Brandl* scratched into paint
layer, on left, parallel to the edge

Brown eyes and hair; fashion from the 1840s: white dress, red shawl with tiny sapphire and yellow patterns, brooch on bodice and earrings with rhomboidal stones—in matching dark green and sapphire; grey-blue background, yellowish in parts, the outline of the crown of a tree on right.

ZKW/5246 is a repetition of a miniature signed 'v. Rudbeck', 7.7 x 6.1 cm, published in *Schidlof* 1964 (p. 704, fig. 1034; Nationalmuseum Stockholm, inv. no. NMB 770; Olausson, Sjöholm 2001, vol. 2, p. 49).

The inscription imitating a signature does not refer to any recorded artist. It may be a fictitious signature, but more likely that of an amateur copyist (a miniature was put up for sale on the internet <http://www.goantiques.com/j-brandl-miniature-1436094> which bore the inscription *J Brandl* in red paint—the shape of the letters was very similar; the miniature was more carefully executed than ZKW/5246; the facial features and hair were rendered in the same manner).

Historia: zbiory Janiny Marii Konczackiej, Halifax, Kanada; 2009 jej legat (nr ks. darów ZMK-8681), od 2012 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: Janina Maria Konczacka collection in Halifax, Canada; 2009 her bequest (no. ZMK-8681 in the book of donations); from 2012 at the RCW.

Literature: unpublished.

Joseph Adolf SCHMETTERLING
według Johanna Heinricha Wilhelma
Tischbeina

Wiedeń 1751–1828 Amsterdam

Autor miniatur i sylwetek pracujący w Wiedniu, od 1778 w Amsterdamie.

Joseph Adolf SCHMETTERLING
after Johann Heinrich Wilhelm
Tischbein

Vienna 1751–1828 Amsterdam

Author of miniatures and silhouettes working in Vienna, from 1778 in Amsterdam.

82 *Maximilian Friedrich*
von Königsegg-Rothenfels, 1778 (?)

nr inw. ZKW/5172

akwarela, kość, owal, 3,6 x 2,9 cm

(w świetle oprawy)

sygnowana wzdłuż prawej krawędzi

czerwoną farbą: *Schmetterling f*

82 *Maximilian Friedrich*
von Königsegg-Rothenfels, 1778 (?)

inv. no. ZKW/5172

watercolour, bone, oval, 3.6 x 2.9 cm

(sight size)

signed *Schmetterling f*, along right edge,

in red paint

Maximilian Friedrich von Königsegg-Rothenfels (1708–1784), arcybiskup-elektor Kolonii i książę biskup Münster 1761–1784.

Maximilian Friedrich von Königsegg-Rothenfels (1708–1784), Archbishop Elector of Cologne and Prince Bishop of Münster 1761–1784.

Oczy niebieskie, biała peruka; czarna sutanna z białą, przezroczystą befką, gronostajowy płaszcz; na czerwonej wstędze na szyi kame-ryzowany krzyż biskupi i klejnot spinający wstęgę; tło zielonkawougrowe.

Wizerunek nawiązuje do całopostaciowego portretu pędzla Johanna Heinricha Wilhelma Tischbeina z 1778 (ol., pł., 48,5 x 37,5 cm, Münster, Westfälisches Landesmuseum für Kunst und Kulturgeschichte, nr inw. ART 32306). Podobnie jak u Tischbeina, charakterystyka twarzy u Schmetterlinga jest o wiele bardziej realistyczna niż np. na przedstawiającej Maximiliana Friedricha niemieckiej miniaturze datowanej ok. 1770, w zbiorze miniatur habsburskich w wiedeńskim Hofburgu (Keil 1999, nr 408).

Miniatura ZKW/5172 powstała zapewne w Münster, równocześnie z pierwowzorem Tischbeina. RKD odnotowuje, że Schmetterling był czynny w Amsterdamie od 1778 i można założyć, że jego pobyt w Münster to krótki przystanek w drodze do Holandii.

Blue eyes, white wig; black cassock with a transparent white band, ermine coat, encrusted Bishop's cross on red ribbon about neck and a jewel pinning the ribbon; green-ochre background.

The likeness is similar to the full-length portrait by Johann Heinrich Wilhelm Tischbein dating from 1778 (oil, canvas, 48.5 x 37.5 cm, Münster, Westfälisches Landesmuseum für Kunst und Kulturgeschichte, inv. no. ART 32306). Similarly to Tischbein, the characteristics of the face in Schmetterling's picture is far more realistic than, e.g. a German miniature depicting Maximilian Friedrich dated c 1770, in the Hapsburg collection of miniatures in the Hofburg in Vienna (Keil 1999, no. 408).

ZKW/5172 was probably made in Münster, at the same time as Tischbein's prototype. RKD mentions that Schmetterling was active in Amsterdam from 1778 and it can be assumed that his stay in Münster was a short stopover en route to Holland.

Historia: zbiory Janiny Marii Konczackiej, Halifax, Kanada; 2009 jej legat (nr ks. darów ZMK-8872), od 2012 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: Janina Maria Konczacka collection in Halifax, Canada; 2009 her bequest (no. ZMK-8872 in the book of donations); from 2012 at the RCW.

Literature: unpublished.

według Louisa de SILVESTRE'A
Młodszego

after Louis de SILVESTRE
the Younger

83 *August II*

nr inw. FC-ZKW/569
akwarela, gwasz, kość, prostokąt,
11,8 x 7,7 cm
na odwrocie napis tuszem: *GASTONE
MEDICI / ASCESO (sic!) AL TRONO / 1723*,
poniżej inną ręką: *died 1737 / aged 66*.
rama szylkretowa

83 *August II*

inv. no. FC-ZKW/569
watercolour, gouache, bone, rectangle,
11.8 x 7.7 cm
inscribed *GASTONE MEDICI / ASCESO (sic)
AL TRONO / 1723* on back, in black ink,
and below: *died 1737 / aged 66*. in another
hand
tortoiseshell frame

Fryderyk August I (1670–1733) z dynastii Wettinów,
elektor saski 1694, król polski 1697–1706 i 1709–1733
jako August II.

Friedrich August I (1670–1733) of the Wettin dynasty,
elector of Saxony 1694, King of Poland 1697–1706 and
1709–1733 as August II.

Oczy niebieskie, wyraźnie zaznaczone rzęsy;
zbroja stalowa ze złotymi pasami i czerwono-
nymi wypustkami na krawędziach, płaszcz
ciemnobłękitny; przez pierś błękitna wstęga
Orderu Orła Białego; tło grafitowoszare.

Blue eyes, clearly delineated eyelashes; steel
armour with golden stripes and red studs on
edges, dark-blue coat; blue sash of the Polish
Order of the White Eagle across chest; graphite-
grey background.

Powtórzenie popiersia z całopostaciowego
portretu z 1718 pędzla Louisa de Silvestre'a
Młodszego (Drezno, Gemäldegalerie Alte
Meister, Gal.-Nr 3943; Marx 1975, nr 13;
Olczak 2012, nr A2 1). Zmieniony został układ
płaszczka, który zarówno na pierwowzorze, jak
i licznych kopiach jest spięty na prawym ra-
mieniu.

Repetition of the bust of a full-length por-
trait made in 1718 by Louis de Silvestre the
Younger (Dresden, Gemäldegalerie Alte
Meister, Gal.-Nr 3943, Marx 1975, no. 13;
Olczak 2012, no. A2 1). The arrangement of
the coat has been changed; in the prototype
and many other copies it is pinned at the right
shoulder.

Historia: według informacji A. Ciechanowieckiego (2014) zakup na włoskim rynku sztuki; przed 1989 Fund. Ciechanowieckich, od 1991 w ZK.

Literatura: Warszawa 1989, nr 71 (jako praca Georga Friedricha Dinglingera).

Provenance: according to information received from A. Ciechanowiecki (2014) purchased on the Italian art market; before 1989 Ciechanowiecki Foundation; from 1991 at the RCW.

Literature: Warsaw 1989, no. 71 (as the work of Georg Friedrich Dinglinger).

według Louisa de SILVESTRE'A
Młodszego

after Louis de SILVESTRE
the Younger

84 August II

nr inw. ZKW/4030
akwarela, gwasz, kość, owal, 5,3 x 4,1 cm
na odwrocie kartka z napisem tuszem:
August II K. von Polen / Kurfürst Sachs. 131;
ołówkiem 7 (numer Spisu miniatur
Lanckorońskich 1939?) i 181

Fryderyk August I (1670–1733) z dynastii Wettinów,
elektor saski 1694, król polski 1697–1706 i 1709–1733
jako August II.

Oczy zielonkawoszare, włosy brązowe; zbroja stalowa ze złoconymi nitami, płaszcz purpurowy podbity futrem lamparta, na płaszczu, na lewej piersi, częściowo widoczna gwiazda Orderu Orła Białego. Ujęcie popiersia, szczegóły zbroi, kolorystyka i układ płaszczka zostały powtórzone za namalowanym przez Silvestre'a ok. 1718 portretem konnym Augusta II (Drezno, Gemäldegalerie Alte Meister, nr inw. Gal.-Nr. 768; Marx 1975, nr 14; Kat. Dresden 2005, nr 1735; Olczak 2012, nr A2 2). W ZKW/4030 zmieniony został kolor włosów (w pierwowzorze pudrowane włosy lub peruka) oraz złagodzone rysy twarzy. Charakterystyka twarzy wykazuje podobieństwo do typu fizjonomicznego znanego z miniatur wiązanych z Georgiem Friedrichem Dinglingerem (*Matthäus Daniel Pöppelmann*, 1715, Staatliche Kunstsammlungen Dresden, Grünes Gewölbe, nr inw. 2002/1: <http://skd-online-collection.skd.museum/en/contents/showSearch?id=117695>) lub jego warsztatem (np. *August II*, Sotheby's, Londyn, 16.12.1998, nr 22: <http://artsalesindex.artinfo.com/asi/lots/2654771>).

ZKW/4030 jest miniaturą ze zbiorów Lanckorońskich w Rozdole, notowaną w katalogu wystawy 1912 autorstwa Bachowskiego i Tretera – zgodność wymiarów, opisu wizerunku i oprawy. J. Winiewicz-Wolska (2010) uznała, że ta sama miniatura wymieniona została w spisie kolekcji Lanckorońskich w Wiedniu z 1939. W spisie miniatur rodzinnych zdeponowanych we Lwowie w 1939 również

84 August II

inv. no. ZKW/4030
watercolour, gouache, bone, oval, 5.3 x 4.1 cm
inscribed *August II K. von Polen / Kurfürst Sachs. 131* on label on back, in ink; 7 in pencil (number on the List of Lanckoroński miniatures 1939?) and 181

Friedrich August I (1670–1733) of the Wettin dynasty,
Elector of Saxony 1694, King of Poland 1697–1706 and
1709–1733 as August II.

Grey-green eyes, brown hair; steel armour with gilded rivets, purple coat lined with leopard skin, star of the Polish Order of the White Eagle partially visible on coat, on left breast. The pose, details of the armour, colour and arrangement of the coat are repeated after the equestrian portrait of August II dating from c 1718 painted by Silvestre (Dresden, Gemäldegalerie Alte Meister, inv. no. Gal.-Nr. 768; Marx 1975, no. 14; cat. Dresden 2005, no. 1735; Olczak 2012, no. A2 2). The colour of the hair was changed in ZKW/4030 (the prototype shows powdered hair or a wig) and the facial features were softened. The facial characteristics show similarities to the type of physiognomy known from miniatures connected with Georg Friedrich Dinglinger (*Matthäus Daniel Pöppelmann*, 1715, Staatliche Kunstsammlungen Dresden, Grünes Gewölbe, inv. no. 2002/1 <http://skd-online-collection.skd.museum/en/contents/showSearch?id=117695>) or his studio (e.g. *August II*, Sotheby's, London, 16/12/1998, lot 22 <http://artsalesindex.artinfo.com/asi/lots/2654771>).

ZKW/4030 is a miniature from the Lanckoroński collection in Rozdół, mentioned in the catalogue of the 1912 exhibition by Bachowski and Treter—it conforms to the dimensions, description of the likenesses and frame. J. Winiewicz-Wolska (2010) claims the same miniature was mentioned in a list of the Lanckoroński collection in Vienna dating from 1939. A miniature depicting a likeness of August II is also included on the list of family

wymieniona jest miniatura z wizerunkiem Augusta II. Ze względu na lakoniczność zapisów w obu przypadkach trudno dziś rozstrzygnąć, czy chodzi o ten sam egzemplarz, który wędrował między Wiedniem a Lwowem, czy może były to dwie różne miniatury z wizerunkiem Augusta II.

miniatures on loan to Lwów [now: Lviv, Ukraine] in 1939. Due to the brevity of the entries in both cases it is difficult to ascertain whether they are talking about the same miniature, which travelled between Vienna and Lwów, or whether they were two different miniatures of August II.

Źródła: Spis miniatur Lanckorońskich 1939, nr 7 (?) („August II”); List Antoniego Lanckorońskiego 1946.

Historia: kolekcja Karola Lanckorońskiego (zm. 1933) w Rozdół i Wiedniu (?); własność dzieci Karola: Antoniego (zm. 1965), Adelajdy (zm. 1980) i Karoliny (zm. 2002); 1939 zdeponowana w Zakładzie Narodowym imienia Ossolińskich we Lwowie, następnie przewieziona do Krakowa (?); odzyskana po 1946 przez Antoniego Lanckorońskiego; 1994 dar Karoliny Lanckorońskiej (nr ks. darów ZMK-5910).

Literatura: Bachowski, Treter 1912, nr 62 (jako własność Karola Lanckorońskiego w Rozdół); Winiewicz-Wolska 2010, nr 1146 (bez podania miejsca przechowywania).

Sources: List of Lanckoroński miniatures 1939, no. 7 (?) (‘August II’); Letter from Antoni Lanckoroński 1946.

Provenance: Karol Lanckoroński (d. 1933) collection in Rozdół and Vienna (?); property of his children: Antoni (d. 1965), Adelajda (d. 1980) and Karolina (d. 2002); 1939 on loan to the National Ossoliński Institute in Lwów, then taken to Kraków (?) recovered by Antoni Lanckoroński after 1946; 1994 Karolina Lanckorońska (no. ZMK-5910 in the book of donations).

Literature: Bachowski, Treter 1912, no. 62 (as the property of Karol Lanckoroński in Rozdół); Winiewicz-Wolska 2010, no. 1146 (without specifying its whereabouts).

Josef (Józef) SONNTAG

Drezno 1784–1834 Kraków

Malarz krajobrazów i portretów, litograf i miniaturzysta; wykształcony w Dreźnie u Friedricha Christiana Klasa; od 1805 przebywał w Wiedniu, następnie w Warszawie i Krakowie, gdzie od 1825 był nauczycielem rysunku w liceum św. Barbary.

Josef (Józef) SONNTAG

Dresden 1784–1834 Kraków

Painter of landscapes and portraits, lithographs and miniatures; studied in Dresden under Friedrich Christian Klass; from 1805 he was in Vienna, then in Warsaw and Kraków, where he taught drawing at St Barbara's Lyceum in 1825.

85 *Konstanty Pawłowicz Romanow*

nr inw. FC-ZKW/575

gwasz, akwarela, kość, owal, 6,9 x 5,7 cm
sygnowana wzdłuż prawej krawędzi:

J. Sonntag. 1821

na odwrocie naklejony fragment
drukowanego tekstu, zapewne z katalogu
aukcji: *The Grand Duke Roustantin (sic!),
brother of the Emperor of Russia, by T. (sic!)
Sonntag, 1821.*; dopisany długopisem nr 380 (?)

Konstanty Pawłowicz Romanow (1779–1831), brat
cara Rosji Aleksandra I, wielki książę, wódz naczelny
armii Królestwa Polskiego.

Oczy niebieskie, włosy jasne; mundur zielony
z czerwoną lamówką, złote epolety z cyfrą cara
Aleksandra pod zamkniętą koroną; przez pierś
błękitna wstęga rosyjskiego Orderu św. An-
drzeja i gwiazda na piersi (pierwsza od góry),
na szyi krzyż rosyjskiego Orderu św. Jerzego
i gwiazda na piersi (środkowa), poniżej gwiaz-
da rosyjskiego Orderu św. Włodzimierza; na
piersi miniatury odznaczeń, od lewej: rosyjski
Medal Pamiątkowy Wojny 1812 (wstążka błę-
kitna), niezidentyfikowany medal na wstążce
biało-czarnej (?), cesarski Order Marii Teresy
(wstążka biało-czerwona), pruski Krzyż Żelazny
(wstążka czarno-biała), szwedzki Order Miecza
(wstążka błękitno-żółta); tło szare.

85 *Konstantin Pavlovich Romanov*

inv. no. FC-ZKW/575

gouache, watercolour, bone, oval, 6.9 x 5.7 cm
signed *J. Sonntag. 1821* along right edge
a fragment of a printed text *The Grand Duke
Roustantin (sic), brother of the Emperor
of Russia, by T. (sic) Sonntag, 1821.*
glued on the back, probably from an auction
catalogue; the no. 380 (?) added in ballpoint
pen

Konstantin Pavlovich Romanov (1779–1831), brother
of Tsar Alexander I of Russia, Grand Duke, Commander-
in-Chief of the Army of the Kingdom of Poland.

Blue eyes, fair hair; green uniform with red
lapels, on gold epaulettes Alexander I's
monogram beneath a closed crown; blue
ribbon of the Russian Order of St Andrew
across chest and star on breast (first from top);
cross of the Russian Order of St George about
neck and star on breast (in centre) lower
down, cross of the Russian Order of St Vladimir
about neck; miniature medals on chest, from
left: Russian Souvenir Medal of the 1812 War
(blue ribbon), unidentified medal on black
and white ribbon (?); Imperial Order of Maria
Teresa (red and white ribbon); Prussian Iron
Cross (black and white ribbon); Swedish
Order of the Sword (blue and yellow ribbon);
grey background.

Historia: według informacji A. Ciechanowieckiego (2014) zakup na rynku sztuki w Londynie; Fund. Ciechanowieckich, od 1991 w ZK.

Literatura: Warszawa 1989, nr 79; Juszcak, Małachowicz 2000, nr 6.

Provenance: according to information received from A. Ciechanowiecki (2014) bought on the art market in London; Ciechanowiecki Foundation; from 1991 at the RCW.

Literature: Warsaw 1989, no. 79; Juszcak, Małachowicz 2000, no. 6.

Josef (Józef) SONNTAG

Josef (Józef) SONNTAG

86 Tekla z Górskich Pawłowska (?)

nr inw. ZKW/1610

gwasz, akwarela, kość, tondo, średnica 4,5 cm
sygnowana wzdłuż prawej krawędzi czarną farbą; *J. Soñtag 1813*.

Tekla Górska z Górek h. Bożawola (ok. 1780–1847), od 1816 żona generała Antoniego Pawłowskiego (patrz nr kat. 59).

Oczy i włosy brązowe; biała suknia, błękitny szal; tło szarobłękitne.

Według informacji ofiarodawczyni ZKW/1610 i drugi podarowany przez nią portret, datowany na lata 30.–40. XIX w. (patrz nr kat. 127), przedstawiają tę samą osobę. Podobieństwo nie jest oczywiste, ale niektóre cechy, np. charakterystyczny kształt nosa, czynią tę identyfikację prawdopodobną. Brak ikonografii porównawczej.

86 Tekla Pawłowska née Górska (?)

inv. no. ZKW/1610

gouache, watercolour, bone, tondo, dia. 4.5 cm
signed *J. Soñtag 1813*. on right edge in black paint

Tekla Górska of the Bożawola coat of arms (c 1780–1847), from 1816 wife of General Antoni Pawłowski (see cat. no. 59).

Brown eyes and hair; white dress, blue shawl; grey-blue background.

According to information obtained from the donor, ZKW/1610 and another portrait donated by her and dated to the 1830s–1840s (see cat. no. 127) depict the same person. The similarity is not obvious, but certain features; e.g. the characteristic shape of the nose, make the identification probable. There is no comparative iconography.

Historia: 1976 dar Marii Chmiel z Moskwy (nr ks. darów ZMK-1241), przechowywana w Bibliotece Królewskiej, od 1981 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: 1976 gift of Maria Chmiel from Moscow (no. ZMK-1241 in the book of donations); housed in the Royal Library; from 1981 at the RCW.

Literature: unpublished.

według Louisa TOCQUÉ

after Louis TOCQUÉ

87 *Katarzyna z Bielińskich
de Besenval-Brunstatt*

nr inw. ZKW/5184

akwarela, gwasz, tondo, średnica 6,4 cm
(z oprawą 6,7 cm)

na odwrocie stalowa płytką

z wygrawerowanym napisem, zachowanym
częściowo: ...na Bielińska

87 *Katarzyna de Besenval-Brunstatt
née Bielińska*

inv. no. ZKW/5184

watercolour, gouache, tondo, dia. 6.4 cm
(6.7 cm with frame)

partially surviving inscription:

...na Bielińska engraved on steel plate
on back

Katarzyna Bielińska (1684–1761), córka Kazimierza Ludwika Bielińskiego h. Junosza, żona Jakuba Potockiego, od 1716 barona Jeana Victora de Besenval-Brunstatt, ambasadora Francji w Polsce 1710–1721.

Katarzyna Bielińska (1684–1761), daughter of Kazimierz Ludwik Bieliński of the Junosza coat of arms, wife of Jakub Potocki, from 1716 of Baron Jean Victor de Besenval-Brunstatt, Ambassador of France to Poland 1710–1721.

Oczy niebieskie, włosy blond nakryte białym woalem w różowe pasy; suknia biała, na piersi wpięta brosza z perłami; płaszcz błękitny podszyty złocistą tkaniną w błękitne wzory; tło błękitnosepiowe.

Blue eyes, blond hair covered with white voile with pink stripes; white dress, pearl brooch pinned on breast; blue coat lined with gold cloth with blue pattern; blue-sepia background.

Miniatura według olejnego portretu pędzla Louisa Tocqué z 1734 (Fund. Ciechanowieckich, nr inw. FC-ZKW/1137; Warszawa 1989, nr 50) wiernie powtarza kolorystykę oryginału.

The miniature, after an oil portrait by Louis Tocqué dating from 1734 (Ciechanowiecki Foundation, inv. no. FC-ZKW/1137; Warsaw 1989, no. 50), faithfully repeats the colours of the original.

W katalogu królewskiego zbioru miniatur z 1794 podano wymiary śr. 3,25 cale = śr. 8,06 cm (zapewne z oprawą).

In the 1794 catalogue of the king's collection of miniatures the dimensions are given as 3.25 = approx. 8.06 cm dia (probably including the frame).

Źródła: Kat. min. S.A. 1794, s. 215/5, nr 52: „M^{de} Bezenval, née Bielińska, avec une draperie bleue”; Kat. min. S.A. 1795, s. 148/4, nr 52 (jak popr.); Inventaire des 13 caisses 11 marca 1796, s. 44 v., nr 52; Inw. S.A. 1799, s. 484, nr 52 (w dziale „... les Miniatures dans un Collection Separée”); Inw. sukcesji po S.A. 1819, s. 40, nr 52; Notte 1820, s. 25, nr 52.

Historia: przed 1794 galeria Stanisława Augusta; 1794 notowana w ZK: „au petit Cabinet de l’Atelier en haut”; 1796 przygotowana do wywiezienia do Grodna, spakowana, ukryta w ZK, potem w Łazienkach, w szopie na łodzi; 1798 odziedziczona przez bratanka króla, księcia Józefa Poniatowskiego; 1799 notowana w ZK; 1813 odziedziczona przez siostrę księcia, hrabinę Marię Teresę Tyszkiewiczową; 1821 sprzedana Antoniowi Fusiemu (?), wywieziona do Rosji (?); własność Aleksandra Druckiego-Lubeckiego (zm. 1926); własność Ernsta Adolfa Titgemeyera (zm. 1980) w Osnabrück; Christie’s, Londyn (27.11.2012, nr 228).

Literatura: Warszawa 1912, nr 961 (średnica 5,9 cm; jako własność Aleksandra Druckiego-Lubeckiego), tabl. XXXIV; Mańkowski 1932, nr 52; Chiron-Mrozowska 2004, s. 151, nr 56.

Sources: Cat. Min. S.A. 1794, p. 215/5, no. 52: ‘M^{de} Bezenval, née Bielińska, avec une draperie bleue’; Cat. Min. S.A. 1795, p. 148/4, no. 52 (as previous); Inventaire des 13 caisses 11 March 1796, p. 44v, no. 52; Inv. S.A. 1799, p. 484, no. 52 (in the section ‘...les Miniatures dans une Collection Séparée’); Inv. of the S.A. legacy 1819, p. 40, no. 52; Notte 1820, p. 25, no. 52.

Provenance: before 1794, Stanislaw August gallery, 1794 recorded at the RCW ‘au petit Cabinet de l’Atelier en haut’; 1796 preparations made for its transport to Grodno: packed and hidden in the RCW, and later in the Boathouse at the Łazienki; 1798 property of the king’s nephew, Prince Józef Poniatowski; 1799 recorded in RCW; 1813 property of the prince’s sister, Maria Teresa Tyszkiewicz, 1821 sold to Antoni Fusi (?), taken to Russia (?); property of Aleksander Drucki-Lubecki (d. 1926); property of Ernst Adolf Titgemeyer (d. 1980) in Osnabrück; Christie’s, London (27/11/2012, lot 228).

Literature: Warsaw 1912, no. 961 (dia. 5.9 cm; as the property of Aleksander Drucki-Lubecki), pl. XXXIV; Mańkowski 1932, no. 52; Chiron-Mrozowska 2004, p. 151, no. 56.

według Johna de VAERE

88 *Horatio Nelson*, pocz. XIX w.

nr inw. ZKW/5149

wosk barwiony, relief naklejony na szybę,
owal, 7 x 4,5 cm

Horatio Nelson (1758–1805), admirał floty brytyjskiej, poległ pod Trafalgarem.

Profil zwrócony w lewo; mundur granatowy, głowa i pozostałe elementy ubioru w kolorze terakoty; na szyi odznaka brytyjskiego Orderu Łaźni (nadany w 1797), na piersi gwiazda, przez pierś wstęga orderowa.

Powtórzenie portretu z medalionu według modelu wykonanego w 1798 przez Johna de Vaere dla fabryki Josiaha Wedgwooda w Etrurii (British Museum, nr inw. 1909, 1201.153). Oryginalny model woskowy przechowywany jest w Wedgwood Museum w Barlaston. Relief de Vaere'a wraz z trzema innymi tworzył komplet wizerunków angielskich admirałów. Najpopularniejszy z nich portret Nelsona był używany również do produkcji osobnych medalionów czy plaket, stosowano go także w dekoracji naczyń.

Woskowe powtórzenia tego wzoru były, jak się zdaje, rodzajem galanterii patriotycznej. Przykładem mogą być: relief w osku (wraz z pięcioma innymi na wspólnym *panneau*), datowany ok. 1819, w British Museum, nr inw. 1944,1001.58; woskowa wersja w Wellcome Library Nr ICV No 18353.

Na odwrocie ZKW/5149 adnotacja, jakoby autorem był medalier francuski Louis Michel Petit (1791–1844) i rzekomo on go sygnował.

after John de VAERE

88 *Horatio Nelson*, early 19th c.

inv. no. ZKW/5149

coloured wax, relief glued on glass, oval,
7 x 4.5 cm

Horatio Nelson (1758–1805), Admiral of the British fleet, died at Trafalgar.

Profile turned left; navy-blue uniform, head and remaining elements of the clothing in the colour of terracotta; medal of the British Order of the Bath (awarded in 1797) about neck, sash of the order across chest.

Repetition of a portrait from a medallion made in 1798 by John de Vaere for the ceramic works of Josiah Wedgwood in Etruria (British Museum, inv. no. 1909, 1201.153). The original wax model is housed in the Wedgwood Museum at Barlaston. Vaere's relief, together with three others, made up a set of likenesses of English admirals. The most popular of these—the portrait of Nelson—was also used to produce individual medals and plaquettes and to decorate crockery.

Wax repetitions of this model were, so it seems, used as patriotic paraphernalia. Examples are: a wax relief (with five others on a joint *panneau*), dated c 1819 in the British Museum, inv. no. 1944,1001.58; a wax version in the Wellcome Lib. no. ICV No. 18353.

On the back of ZKW/5149 is an annotation to suggest the author may have been the French medallier, Louis Michel Petit (1791–1844), and it is purportedly signed by him.

Historia: 1989 zakupiona w Jane Mitchell Antiques, Vanier, ON do zbiorów Janiny Marii Konczackiej, Halifax, Kanada; 2009 jej legat (nr ks. darów ZMK-8677), od 2012 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: 1989 purchased by Jane Mitchell Antiques, Vanier, ON for the collections of Janina Maria Konczacka in Halifax, Canada; 2009 her bequest (no. ZMK-8677 in the book of donations); from 2012 at the RCW.

Literature: unpublished.

według Emile'a-Jeana-Horace'a
VERNETA

89 *Napoleon I*, XIX w. (?)

nr inw. ZKW/1449
gwasz, akwarela, kość, owal, 6,3 x 5,3 cm
napis wzdłuż prawej krawędzi: *Vernet*
(skopiowany fragment sygnatury
z pierwowzoru malarskiego)

Napoleon I (1769–1821), cesarz Francuzów 1804–1814.

Oczy kobaltowoniebieskie, włosy brązowe; zielony mundur strzelców gwardii z czerwonym kołnierzem, złote epolety, biała kamizelka; na piersi od lewej: krzyż kawalerski Legii Honorowej, odznaka Orderu Żelaznej Korony, gwiazda Legii Honorowej, częściowo schowana pod połą kurtki mundurowej, spod kurtki widoczna idąca przez pierś czerwona wstęga Legii; tło niebieskie.

Dyletancka kopia obrazu Verneta, sygnowanego i datowanego *Horace Vernet 1815*. (ol., pł., 72,4 x 59,7 cm, Londyn, National Gallery, nr inw. NG1285).

after Emile-Jean-Horace
VERNET

89 *Napoleon I*, 19th c. (?)

inv. no. ZKW/1449
gouache, watercolour, bone, oval, 6.3 x 5.3 cm
inscription on right edge *Vernet* (copied
fragment of signature from the painted original)

Napoleon I (1769–1821), Emperor of the French, 1804–1814.

Cobalt-blue eyes, brown hair; green uniform of the chasseurs à pied of the Imperial guard with red collar, golden epaulettes, white waistcoat; across chest from left: chevalier cross of the Legion d'honneur, badge of the order of the Iron Crown, star of the Legion d'honneur partially concealed beneath the revers of jacket, red sash of the Legion d'honneur visible across chest under jacket; blue background.

Amateur copy of a painting by Emile-Jean-Horace Vernet signed and dated *Horace Vernet 1815*. (oil, canvas, 72.4 x 59.7 cm, London, National Gallery, inv. no. NG1285).

Historia: 1973 dar Wandy Majewskiej z Jedlni k. Radomia (nr ks. darów ZMK-108/39), przechowywana w MNW (nr inw. 3536/73, MNW 1027), od 1982 w ZK.

Literatura: Juszczak, Małachowicz 2000, nr 4 (błędnie jako praca Jules'a Verneta).

Provenance: 1973 gift of Wanda Majewska of Jedlnia nr Radom (no. ZMK-108/39 in the book of donations) housed in the NMW (inv. no. 3536/73, NMW 1027); from 1982 at the RCW.

Literature: Juszczak, Małachowicz 2000, no. 4 (incorrectly as the work of Jules Vernet).

J[ohann?] ZEICH

data i miejsce urodzin nieustalone – zm. 1789

Znany z zapisów archiwalnych miniaturzysty, podpisujący się *J. Zeich* lub *Zeiche* (AGAD, AK III/508, s. 18), albo monogramem *J.Z. A. Chiron-Mrozowska* (2011, s. 263) wysunęła hipotezę, że Zeich miał na imię Johann, ale jak dotąd brak potwierdzenia źródłowego.

J[ohann?] ZEICH

date and place of birth unknown – d. 1789

A miniaturist known from archival entries who signed himself *J. Zeich* or *Zeiche* (AGAD, AK III/508, p. 18), or the monogram *J.Z. A. Chiron-Mrozowska* (2011, p. 263) suggested Zeich may have borne the name Johann, but to date no confirmation of this has been found in the sources.

90 *Teresa z Kinskyh Poniatowska*,
1761–1765

nr inw. ZKW/5186

akwarela, kość, owal, 3 x 2,5 cm

(z oprawą 3,4 x 2,9 cm)

na odwrocie, na stalowej płytce,
wygrawerowany N° 13 (?)

Teresa Maria Herula Kinsky von Wchinitz und Tettau (1740–1806), od 1760 żona Andrzeja Poniatowskiego, brata Stanisława Augusta.

Oczy brązowe, włosy pudrowane; sznury pereł – jeden we włosach, dwa na szyi; tło szarougrowe z wyraźnym szrafowaniem.

Miniatura z pewnością tej samej ręki co ZKW/5185 i ZKW/5189 (patrz nry kat. 91, 92). Wszystkie wykazują podobieństwo do dwóch odnotowanych dotychczas sygnowanych dzieł Zeicha. Pierwsze to miniatura z portretem Stanisława Augusta, sygnowana *ZEICH*, datowana przez L. Lencznarowicz na ok. 1780 (MNK, nr inw. III-min, 133; Warszawa 2011, nr 61), drugie również przedstawia króla i jest sygnowane monogramem *J.Z.* (Miniaturensammlung Tansey, Bomann-Museum, Celle, nr 11192). Sposób malowania oczu: z kreską na górnej powiece imitującą wywiniecie rzęs i podkreśleniem fałdów pod dolną powieką, rodzaj szrafowania tła równoległymi liniami (także łukowatymi) czy maniera malowania włosów są sobie bardzo bliskie we wszystkich wymienionych miniaturach.

W katalogu miniatur z 1794 figuruje także drugi portret Teresy Poniatowskiej pod numerem 65: „La P^{esse} Poniatowska née Kinska”. Zanotowane przy nim wymiary (2 x 1¾ cala = 4,96 x 4,34 cm) wskazują, że zamkowa miniatura może być tożsama z wizerunkiem wpisanym pod numerem następnym.

90 *Teresa Poniatowska née Kinsky*,
1761–1765

inv. no. ZKW/5186

watercolour, bone, oval, 3 x 2.5 cm

(3.4 x 2.9 cm including frame)

N° 13 (?) engraved on steel plate on back

Teresa Maria Herula Kinsky von Wchinitz und Tettau (1740–1806), from 1760 wife of Andrzej Poniatowski, brother of Stanisław August.

Brown eyes, powdered hair; strings of pearls—one in her hair, two about neck; grey-ochre background with distinct cross-hatching.

The miniature is undoubtedly by the same hand as ZKW/5185 and ZKW/5189 (see cat. nos. 91 and 92).

They all show similarities to two works recorded to date and signed by Zeich. The first is a miniature with a portrait of Stanisław August, signed: *ZEICH*, which Lucyna Lencznarowicz dated to c 1780 (NMK, inv. no. III-min, 133; Warsaw 2011, no. 61), the second one also depicts the king, signed with the monogram *J.Z.* (Miniaturensammlung Tansey, Bomann-Museum, Celle, no. 11192). The manner of painting the eyes using a line on the upper eyelid to imitate curling lashes, and emphasizing the wrinkles below the lower lid, the use of a type of cross-hatching in the background (using parallel and also curved lines) as well as the manner of rendering the hair, are similar in all the miniatures mentioned.

In the 1794 catalogue of miniatures, another portrait of Teresa Poniatowska is listed under no. 65: ‘La P^{esse} Poniatowska née Kinska’. The dimensions given (2 x 1¾ inches = 4.96 x 4.34 cm) indicate that ZKW/5186 may be the likeness under the next no. 66 although the dimensions

Wprawdzie podane przy nim wymiary (1,25 x 1 cal = 3,1 x 2,48 cm) są o ok. 2 mm większe, można jednak przyjąć z dużym prawdopodobieństwem, że uwzględniają oprawę.

Wymiary podane w katalogu wystawy Warszawa 1912: 2,7 x 2,2 cm.

given (1.25 x 1 inch = 3.1 x 2.48 cm) are almost approx. 2 mm larger; it can however be assumed with strong probability that they include the frame.

The dimensions given in the exhibition catalogue (Warsaw 1912) are 2.7 x 2.2 cm.

Źródła: Kat. min. S.A. 1794, s. 216/6 (nr 66: „Un tête de la même”, 1,25 x 1 cal = 3,1 x 2,48 cm); Kat. min. S.A. 1795, s. 149/5, nr 66 (jak poprz.); Inventaire des 13 caisses 11 marca 1796, s. 44 v., nr 66; Inw. S.A. 1799, s. 484, nr 66 (w dziale „...les Miniatures dans un Collection Separée”); Inw. sukcesji po S.A. 1819, s. 40, nr 66; Notte 1820, s. 26, nr 66.

Historia: przed 1794 galeria Stanisława Augusta; 1794 notowana w ZK: „au petit Cabinet de l'Atelier en haut”; 1796 przygotowana do wywiezienia do Grodna, spakowana, ukryta w ZK, potem w Łazienkach, w szopie na łodzie; 1798 notowana w ZK; 1798 odziedziczona przez bratanka króla, księcia Józefa Poniatowskiego; 1799 notowana w ZK; 1813 odziedziczona przez siostrę księcia, hrabinę Marię Teresę Tyszkiewiczową; 1821 sprzedana Antoniowi Fusiemu (?), wywieziona do Rosji (?); własność Aleksandra Druckiego-Lubeckiego (zm. 1926); własność Ernsta Adolfa Titgemeyera (zm. 1980) w Osnabrück; Christie's, Londyn (27.11.2012, nr 224).

Literatura: Warszawa 1912, nr 305 (2,7 x 2,2 cm; jako własność Aleksandra Druckiego-Lubeckiego), tabl. XVII; Mańkowski 1932, nr 66; Chiron-Mrozowska 2004, s. 158, nr 104.

Sources: Cat. Min. S.A. 1794, pp. 216/6 (no. 66: 'Une tête de la même' 1.25 x 1 inch = 3.1 x 2.48 cm); Cat. Min. S.A. 1795, p. 149/5, no. 66 (as above); Inventaire des 13 caisses 11 March 1796, p. 44 v, no. 66; Inv. S.A. 1799, p. 484, no. 66 (in the section '...les Miniatures dans une Collection Séparée'); Inv. of the S.A. legacy 1819, p. 40, no. 66; Notte 1820, p. 26, no. 66.

Provenance: before 1794, Stanisław August gallery; 1794 recorded at the RCW 'au petit Cabinet de l'Atelier en haut'; 1796 preparations made for its transport to Grodno: packed and hidden in the RCW, and later in the Boathouse at the Łazienki; 1798 recorded in RCW; 1798 property of the king's nephew, Prince Józef Poniatowski; 1799 recorded in RCW; 1813 property of the prince's sister, Maria Teresa Tyszkiewicz, 1821 sold to Antoni Fusi (?), taken to Russia (?); property of Aleksander Drucki-Lubecki (d. 1926); property of Ernst Adolf Titgemeyer (d. 1980) in Osnabrück; Christie's, London (27/11/2012, lot 224).

Literature: Warsaw 1912, no. 305 (2.7 x 2.2 cm; as the property of Aleksander Drucki-Lubecki), pl. XVII; Mańkowski 1932, no. 66; Chiron-Mrozowska 2004, p. 158, no. 104.

J[ohann?] ZEICH

91 *Kazimierz Poniatowski w kasku z piórami i skórą lamparta, 1761–1765*

nr inw. ZKW/5185

akwarela, gwasz, kość, owal, 6 x 5 cm (z oprawą 6,4 x 5,4 cm)

na odwrocie stalowa płytką

z wygrawerowanym napisem: N° 8 (?) / *Prince Casimir / Podkomorzy*

Kazimierz Poniatowski h. Ciołek (1721–1800), najstarszy brat Stanisława Augusta, 1742–1773 podkomorzy wielki koronny, od 1761 szef regimentu gwardii konnej koronnej.

Oczy brązowe, włosy pudrowane; mundur szefa regimentu gwardii konnej koronnej – kolet biały, pąsowa superwesta, srebrne galonowanie, na piersi gwiazda z monogramem Stanisława Augusta, przez pierś błękitna wstęga Orderu Orła Białego (nadany w 1744); tło brunatnougrowe.

W katalogu królewskiego zbioru miniatur z 1794 podane wymiary (4 x 3 cale = 9,92 x 7,44 cm) są większe niż wymiary ZKW/5185, mogą jednak uwzględniać oprawę.

Znane są dzisiaj jeszcze dwa egzemplarze tego przedstawienia:

1. w Miniaturensammlung Tansey, Bomann-Museum, Celle, nr 10.931, 5,7 x 4,7 cm, określana błędnie jako portret Grigorija Orłowa (identyfikacja Karla Trefzera, zapewne przez analogię do namalowanej ok. 1770 przez Andrieja Iwanowicza Czornego miniatury na blasze miedzianej, przedstawiającej Orłowa w kasku z piórami), z kolekcji von Klemperera (Kat. Bomann-Museum 2008, s. 404);

2. w MNW, nr inw. Min.695 MNW, 4,9 x 3,8 cm, datowana 1770–1774; Gembarzewski 1962 (t. 2, tabl. 114) zamieścił przerys obrazu znajdującego się niegdyś w kapitule warszawskiej, który mógł być ewentualnym pierwowzorem miniatury (Warszawa 2011, nr 136 – I. Wiercińska).

Miniatury ZKW/5185 i z Celle ukazują modela w szerszym kadrze, wydają się też lepszej

J[ohann?] ZEICH

91 *Kazimierz Poniatowski in a Cap with Feathers and Leopard Skin, 1761–1765*

inv. no. ZKW/5185

watercolour, gouache, bone, oval, 6 x 5 cm (6.4 x 5.4 including frame)

inscribed N° 8 (?) / *Prince Casimir /*

Podkomorzy engraved on steel plaque on back

Kazimierz Poniatowski of the Ciołek coat of arms (1721–1800), the oldest brother of Stanisław August, 1742–1773 Great Chamberlain of the Crown, from 1761 Chief of the Regiment of the Crown Horse Guards.

Brown eyes, powdered hair; uniform of the Chief of the Regiment of the Crown Horse Guards—white coat, crimson supervest, silver braiding, star with Stanisław August's monogram on vest, blue sash of the Polish Order of the White Eagle (awarded in 1744) across chest; brown-ochre background.

The dimensions 4 x 3 inches = 9.92 x 7.44 cm given in the 1794 catalogue of the king's collection of miniatures are larger than the dimensions of ZKW/5185, but may include the frame.

Two other copies of this likeness are also now known:

1. in the Miniaturensammlung Tansey, Bomann-Museum, Celle, no. 10.931, 5.7 x 4.7 cm, incorrectly described as a portrait of Grigorij Orlov (identification by Karl Trefzer probably by analogy to a miniature on copper painted in c 1770 by Andrei Ivanovich Chorny depicting Orlov in a cap with feathers), from the von Klemperer collection; (Cat. Bomann-Museum, p. 404);

2. in the NMW, inv. no. Min.695 NMW, 4.9 x 3.8 cm, dated 1770–1774; Gembarzewski 1962 (vol. 2, pl. 114) included a sketch of the painting once in the Warsaw Chapter, which could have been a possible model for the miniature; (Warsaw 2011, no. 136, I. Wiercińska).

ZKW/5185 and the one from Celle show a wider view of the model, and also seem to

jakości niż miniatura z MNW. Zamkowa miniatura jest tożsama z wystawioną w 1912 w TOnZP (Warszawa 1912, nr 296).

be of a better quality than the miniature in the NMW. Our miniature is identical to the one exhibited in 1912 in TOnZP (Warsaw 1912, no. 296).

Źródła: Kat. gal. S.A. 1783, s. 95, bez nru: „Le Prince Casimir Poniatowski en habit de Gala des Gardes à Cheval de la Couronne”; Kat. min. S.A. 1794, s. 215/5, nr 53: „Le Prince Casimir Poniatowski en Casque et Collet de la Garde à Cheval de la Couronne”; Kat. min. S.A. 1795, s. 215/5, nr 53: jak poprz.; Inventaire des 13 caisses 11 marca 1796, s. 44 v., nr 53; Inw. S.A. 1799, s. 484, nr 53 (w dziale „...les Miniatures dans un Collection Separée”); Inw. sukcesji po S.A. 1819, s. 40, nr 53; Notte 1820, s. 25, nr 53.

Historia: przed 1783 galeria Stanisława Augusta (nr A/53); 1794 notowana w ZK: „au petit Cabinet de l’Attelier en haut”; 1796 przygotowana do wywiezienia do Grodna, spakowana, ukryta w ZK, potem w Łazienkach, w szopie na łodzi; 1798 odziedziczona przez bratanka króla, księcia Józefa Poniatowskiego; 1799 notowana w ZK; 1813 odziedziczona przez siostrę księcia, hrabinę Marię Teresę Tyszkiewiczową; 1821 sprzedana Antoniowi Fusiemu (?), wywieziona do Rosji (?); własność Aleksandra Druckiego-Lubeckiego (zm. 1926); własność Ernsta Adolfa Titgemeyera (zm. 1980) w Osnabrück; Christie’s, Londyn (27.11.2012, nr 224).

Literatura: Warszawa 1912, nr 296 (5,6 x 4,6 cm; jako własność Aleksandra Druckiego-Lubeckiego), tabl. XVIII; Mańkowski 1932, nr 53; Chiron-Mrozowska 2004, s. 158, nr 105.

Sources: Cat. S.A. col. 1783, p. 95, unnumbered: ‘Le Prince Casimir Poniatowski en habit de Gala des Gardes à Cheval de la Couronne’; Cat. Min. S.A. 1794, p. 215/5, no. 53: ‘Le Prince Casimir Poniatowski en Casque et Collet de la Garde à Cheval de la Couronne’; Cat. Min. S.A. 1795, p. 215/5, no. 53: as previous; Inventaire des 13 caisses 11 March 1796, p. 44v, no. 53; Inv. S.A. 1799, p. 484, no. 53 (in the section ‘...les Miniatures dans une Collection Séparée’); Inv. of the S.A. legacy 1819, p. 40, no. 53; Notte 1820, p. 25, no. 53.

Provenance: before 1783 in the Stanisław August gallery (no. A/53), 1794 recorded at the RCW ‘au petit Cabinet de l’Attelier en haut’; 1796 preparations made for its transport to Grodno: packed and hidden in the RCW, and later in the Boathouse at the Łazienki; 1798 property of the king’s nephew, Prince Józef Poniatowski; 1799 recorded in RCW; 1813 property of the prince’s sister, Maria Teresa Tyszkiewicz, 1821 sold to Antoni Fusi (?), taken to Russia (?); property of Aleksander Drucki-Lubecki (d. 1926); property of Ernst Adolf Titgemeyer (d. 1980) in Osnabrück; Christie’s, London (27/11/2012, lot 224).

Literature: Warsaw 1912, no. 296 (5,6 x 4,6 cm; as the property of Aleksander Drucki-Lubecki), pl. XVIII; Mańkowski 1932, no. 53; Chiron-Mrozowska 2004, p. 158, no. 105.

J[ohann?] ZEICH (?)

92 *Katarzyna Gattai Thomatis*, ok. 1770

nr inw. ZKW/5189

akwarela, kość, owal, 4,7 x 3,8 cm

(z oprawą 5,1 x 4,2 cm)

na odwrocie, na stalowej płytce,

wygrawerowany N° 3 (?)

Katarzyna Gattai (Catai) (1745–1785), włoska tancerka, śpiewaczka i aktorka; żona Karola (Carla) Thomatisa (Tomatisa), dyrektora pierwszego teatru publicznego w Warszawie.

Oczy niebieskie, włosy pudrowane, na nich niebieska wstążka; suknia błękitna, biała koronkowa falbana wokół dekoltu, biały płaszcz; tło ogrowoszare.

W galerii Stanisława Augusta odnotowane są dwie miniatury z wizerunkiem Katarzyny Thomatis, we wcześniejszych katalogach opisane podobnie i nierozróżnione numerami (patrz Źródła).

Źródła: Kat. gal. S.A. 1783, s. 95, bez nrów: „Portrait de Mme Thomatis, draperie bleu” lub „Portrait de Mme Thomatis, habit bleu”; Kat. gal. S.A. 1793–95, s. 107, dwie bez nrów, jedna skreślona; Kat. min. S.A. 1794, s. 218/8, nr 98: „Mde La Csse Thomatis, née Catay”, 2 x 1½ cala = 4,96 x 3,72 cm; Kat. min. S.A. 1795, s. 150/6, nr 98 (jak poprz.); Inventaire des 13 caisses 11 marca 1796, s. 45 v., nr 98; Inw. S.A. 1799, s. 485, nr 98; Inw. sukcesji po S.A. 1819, s. 41, nr 98; Notte 1820, s. 26, nr 98.

Historia: przed 1783 galeria Stanisława Augusta; 1794 notowana w ZK: „au petit Cabinet de l’Atelier en haut”;

J[ohann?] ZEICH (?)

92 *Catherina Gattai Thomatis*, c 1770

inv. no. ZKW/5189

watercolour, bone, oval, 4,7 x 3.8 cm

(5.1 x 4.2 cm including frame)

N° 3 (?) engraved on steel plaque

on back

Catherina Gattai (Catai) (1745–1785), Italian dancer, singer and actress; wife of Carlo Thomatis (Tomatis), director of the first public theatre in Warsaw.

Blue eyes, powdered hair, with blue ribbon; blue dress, white lace frill around the decolte, white coat, ochre-grey background.

Two miniatures are recorded in earlier catalogues of the Stanisław August gallery depicting likenesses of Catherina Thomatis; they are described in the same way and the numbers are not differentiated (see Sources).

Sources: Cat. Stanisław August col. 1783, p. 95, unnumbered: ‘Portrait de Mme Thomatis, draperie bleu’ and ‘Portrait de Mme Thomatis, habit bleu’; Cat. Stanisław August col. 1793–1795, p. 107, 2 unnumbered, one deleted; Cat. Min. S.A. 1794, p. 218/8, no. 98: ‘Mde La Csse Thomatis, née Catay’ 2 x 1½ inches = 4.96 x 3.72 cm; Cat. Min. S.A. 1795, p. 150/6, no. 98 (as previous.); Inventaire des 13 caisses 11 March 1796, p. 45v, no. 98; Inv. of the S.A. legacy 1819, p. 41, no. 98; Notte 1820, p. 26, no. 98.

Provenance: before 1783 Stanisław August gallery; 1794 recorded at the RCW ‘au petit Cabinet de l’Atelier en

1798 odziedziczona przez bratanka króla, księcia Józefa Poniatowskiego; 1799 notowana w ZK; 1813 odziedziczona przez siostrę księcia, hrabinę Marię Teresę Tyszkiewiczową; 1821 sprzedana Antoniowi Fusiemu (?), wywieziona do Rosji (?); własność Aleksandra Druckiego-Lubeckiego (zm. 1926); własność Ernsta Adolfa Titgemeyera (zm. 1980) w Osnabrück; Christie's, Londyn (27.11.2012, nr 226).

Literatura: Warszawa 1912, nr 956 (4,4 x 3,5 cm; jako własność Aleksandra Druckiego-Lubeckiego); Mańkowski 1932, nr 98; Chiron-Mrozowska 2004, s. 161, nry 123 i 124.

haut'; 1798 property of the king's nephew, Prince Józef Poniatowski; 1799 recorded in RCW; 1813 property of the prince's sister, Maria Teresa Tyszkiewicz, 1821 sold to Antoni Fusi (?), taken to Russia (?); property of Aleksander Drucki-Lubecki (d. 1926); property of Ernst Adolf Titgemeyer (d. 1980) in Osnabrück; Christie's, London (27/11/2012, lot 226).

Literature: Warsaw 1912, no. 956 (4.4 x 3.5 cm; as the property of Aleksander Drucki-Lubecki); Mańkowski 1932, no. 98; Chiron-Mrozowska 2004, p. 161, nos. 123 and 124.

MINIATURZYŚCI ANONIMOWI

EUROPA ŚRODKOWA, 1. dekada XVIII w.

93 *Karol VI*

nr inw. ZKW/5212

blacha miedziana, olej, 3,7 x 2,9 cm
oprawa z brązu, XVIII w. (?), z tyłu zapięcie
jak przy broszy

Karol VI (1685–1740) z dynastii Habsburgów, cesarz rzymsko-niemiecki od 1711.

Oczy niebieskie, brązowa peruka; zbroja stalowa, pod szyją widoczny fragment białego halsztuka, przez ramię przerzucony złoty płaszcz; tło ciemnobrunatne.

Portretowany przedstawiony jest jako młody człowiek, można więc miniaturę, a raczej jej hipotetyczny pierwowzór, datować na początek XVIII w., czyli na okres jeszcze przed objęciem przez Karola tronu cesarskiego. Ujęcie głowy i typ fizjonomiczny (ale nie ubiór) znajdują analogie w mezzotincie wydanej pomiędzy 1703 a 1711 przez Johna Smitha (The British Museum, nr 1902,1011.4852) oraz anonimowym miedziorycie z ok. 1710, przedstawiającym drzewo genealogiczne Habsburgów od Rudolfa I do Karola VI (przeciwny zwrot postaci; ÖNB, Bildarchiv und Grafiksammlung, nr PORT_00067585_01). Podobieństwo widoczne jest również przy porównaniu z portretami olejnymi Karola VI wiązanyymi z warsztatem lub kręgiem Jacoba van Schuppena w: Graz, Landesmuseum Joanneum, Alte Galerie, Schloss Eggenberg; ZK

ANONYMOUS MINIATURISTS

CENTRAL EUROPE, 1700–1710

93 *Charles VI*

inv. no. ZKW/5212

copper, oil, oval, 3.7 x 2.9 cm
bronze frame, 18th c. (?), on back, brooch
pin

Charles VI (1685–1740) of the Hapsburg dynasty, Holy Roman Emperor from 1711.

Blue eyes, brown wig; steel armour, fragment of a white stock tie visible at neck, yellow coat thrown across shoulders; dark-brown background.

The sitter is portrayed as a young man, therefore the miniature—or rather its hypothetical prototype—can be dated to the early 18th century, i.e. before Charles ascended to the Imperial throne. The pose of the head and type of physiognomy (but not the clothing) have a similarity with a mezzotint published between 1703 and 1711 by John Smith (The British Museum, no. 1902,1011.4852) and an anonymous copper engraving dating from c 1710 depicting a genealogical tree of the Hapsburg family from Rudolf I to Charles VI (the figure is in mirror image; ÖNB, Bildarchiv und Grafiksammlung, no. PORT_00067585_01). There is also a similarity to oil portraits of Charles VI by artists connected with the studio or circle of Jacob van Schuppen in: Graz, Landesmuseum Joanneum, Alte Galerie, Schloss Eggenberg; Warsaw, Royal

(nr inw. ZKW/1544; Juszcak, Małachowicz 2007, nr 477), oraz pojawiającymi się na rynku sztuki (<http://www.artnet.com/artists/jacob-van-schuppen/past-auction-results>).

Castle (inv. no. ZKW/1544; Juszcak, Małachowicz 2013, no. 348) as well as to paintings appearing on the art market <http://www.artnet.com/artists/jacob-van-schuppen/past-auction-results>.

Historia: zbiory Janiny Marii Konczackiej, Halifax, Kanada; 2009 jej legat (nr ks. darów ZMK-8865), od 2012 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: Janina Maria Konczacka collection in Halifax, Canada; 2009 her bequest (no. ZMK-8865 in the book of donations); from 2012 at the RCW.

Literature: unpublished.

FRANCJA (?), ok. 1658 (?)

FRANCE (?), c 1658 (?)

94 Jan Dobrogost Krasieński (?)

nr inw. ZKW/2948

emalia, blacha miedziana, owal, 2,4 x 2,2 cm
oprawa: XVII w., srebro, częściowo złoczone

94 Jan Dobrogost Krasieński (?)

inv. no. ZKW/2948

enamel, copper, oval, 2.4 x 2.2 cm
frame: 17th c., silver, partially gilded

Jan Dobrogost Krasieński h. Ślepowron (1634–1717), pułkownik królewski 1665, referendarz wielki koronny 1668, uczestnik odsieczy wiedeńskiej 1683, wojewoda płocki 1688.

Jan Dobrogost Krasieński of the Ślepowron coat of arms (1634–1717), 1665 Colonel, 1668 Crown Referendary, 1683 participated in the siege of Vienna, 1688 Voivode of Płock.

Twarz modelowana czerwienią, różem i żółcią; oczy, włosy i wąsy brązowe, usta czerwone; delia (obszyta brązowym futrem) i żupan grafitowoczarne; guzy żupana i zapona spinająca delię wysadzane jasnymi kamieniami; w fałdach tkaniny i na kamieniach światła położone niebieskawym fioletem.

Face modelled with red, pink and yellow; brown eyes, brown hair and moustache, red lips; *delia* trimmed with brown fur and *żupan* graphite-black; the buttons of the *żupan* and the clasp holding the *delia* are encrusted with pale-coloured stones; the light in the folds of the fabric and stones is added with bluish-violet tones.

Przedstawiony mężczyzna regularnymi rysami twarzy i charakterystyczną linią przyścinienia włosów nad czołem wykazuje podobieństwo do Jana Dobrogosta Krasieńskiego

The man with regular facial features and characteristic cut of the hair, high on the forehead, bears a similarity to Jan Dobrogost

z portretu z dawnych zbiorów Ordynacji Krasieńskich (Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie, nr inw. 183813), datowanego na lata 1684–1694 (Kat. Wilanów 1967, nr 91). Twarz w ZKW/2948 jest młodszą i wydaje się idealizowana. Kolorystyka twarzy, gładka faktura i staranne wykończenie, czerwone usta i modelunek policzków amarantową czerwienią, oczy o wrzecionowatym wykroju nasuwają skojarzenia ze stylistyką miniatur portretowych Jeana Petitota i Jacques'a Bordiera.

Określenie portretowanego jako Jana Dobrogosta Krasieńskiego powstało po 1990. Jan Dobrogost w latach 1656–1658 studiował w Groningen i Orleanie (PSB, t. 15, 1970, Adam Przyboś), teoretycznie mógł więc zamówić w trakcie tej podróży swój wizerunek u kogoś z malarzy we Francji.

Krasieński who is depicted in a portrait in the former Krasieński collection (King Jan III Palace Museum in Wilanów, inv. no. 183813), dated to the years 1684–1694 (Cat. Wilanów 1967, no. 91). The face in ZKW/2948 is more youthful and appears to have been idealized. The colour of the face, smooth texture and careful execution, red lips and modelling of the cheeks with amaranth red, and almond-shaped eyes are reminiscent of portrait miniatures made by Jean Petitot and Jacques Bordier.

The sitter was identified as Jan Dobrogost Krasieński after 1990. In the years 1656–1658 he studied in Groningen and Orléans (PSB, vol. 15, 1970, Adam Przyboś), and so, theoretically, he could have commissioned his likeness from a French painter during his stay there.

Historia: zbiory Radziwiłłów w Nieświeżu; 1813 wraz ze skarbem nieświeżskim zrabowana przez wojska rosyjskie, 1826 Ermitaż, Petersburg; 1905 odzyskana dzięki staraniom Marii Doroty de Castellane Radziwiłłowej (zm. 1915); zapewne do II wojny światowej własność kolejnych ordynatów na Nieświeżu: syna Marii Doroty, Jerzego Fryderyka (zm. 1914); jego syna Antoniego Albrechta (zm. 1935); jego brata Leona Władysława, od 1939 we Francji (zm. 1959 w Paryżu); 1990 zakupiona za pośrednictwem Établissement Rustique, Vaduz, Liechtenstein.

Literatura: Kat. Nieśwież 1906, nr 35 (jako „un prince inconnu”).

Provenance: Radziwiłł collection in Nieśwież (now: Nesvizh, Belarus); 1813, together with the treasury in Nieśwież it was plundered by the Russian armies, 1826 The Hermitage, St Petersburg; 1905 recovered thanks to the efforts of Marie Dorothee Élisabeth Radziwiłł; née de Castellane (d. 1915); probably until the Second World War the property of subsequent entaileds of Nieśwież: Jerzy Fryderyk (d.1914) son of Marie Dorothee; his son Antoni Albrecht (d. 1935); his brother Leon Władysław, from 1939 in France (d. 1959 in Paris); 1990 bought through the intermediary of the Etablissement Rustique, Vaduz, Liechtenstein.

Literature: Cat. Nieśwież 1906, no. 35 (as 'un prince inconnu').

FRANCJA, ok. 1725

95 *Maria Leszczyńska jako westalka*

nr inw. FC-ZKW/1722
 gwasz, papier, owal, 3,5 x 3 cm
 oprawa złota, ze znakami miejskimi Paryża:
 z 1775/1776 (Rosenberg 1928, 6404) i być
 może z 1733/1734 (Rosenberg 1928, 6377),
 oraz punca podobna do puncy złotnika
 paryskiego Denisa Colombiera, mistrza
 od 1774, czynnego do 1809 (identyfikacja
 znaków A. Saratowicz-Dudyńska)
 z tyłu grawerowany napis: *Marie Lezinska*
Reine de France

Maria (1703–1768), córka Stanisława Leszczyńskiego
 h. Wieniawa, króla polskiego, 1725 żona Ludwika XV,
 królowa Francji.

Oczy niebieskie, włosy szarawe, pudrowane;
 modelunek twarzy ultramarynowym błękitem,
 usta zaznaczone oranżem; biała szata i welon;
 tło ugrowe.

Młody wiek modelki, a zwłaszcza symbolika
 stroju westalki mogłyby sugerować, że wizeru-
 nek (lub jego pierwowzór?) powstał przed
 ślubem Marii, który odbył się 4.09.1725. Nale-
 ży jednak pamiętać, że szaty westalki stały się
 modnym rekwizytem w portretach kobiecych,
 do czego z pewnością przyczyniła się popular-
 ność wydanej w 1725 pracy Augustina Nadala
L'Histoire des vestales avec un traité du luxe des
dames romaines. Motyw ten pojawiał się
 w twórczości portretowej wielu malarzy fran-
 cuskich, m.in. Jeana Raoux, Jeana Marca Nat-
 tieria, malarzy z rodziny Van Loo: Jeana-Bap-
 tiste'a, Carle'a i Louisa Michela oraz Josepha
 Marie Viena czy François-Huberta Drouais'a,
 aż po schyłek XVIII w., w większości przypad-
 ków jednak ma charakter konwencjonalny,
 pozbawiony kontekstu znaczeniowego.

Charakterystyka twarzy o miękko zarysowa-
 nej linii policzków i dość wydatnym nosie zakoń-
 czonym charakterystycznie rozdzieloną chrząst-
 ką oraz pochylenie głowy w FC-ZKW/1722 na-
 wiązują do najwcześniejszej francuskiej ikono-
 grafii Marii. Są zbliżone do analogicznych partii
 w portretach Marii Leszczyńskiej pędzla Jeana-
 Baptiste'a Van Loo z okresu poprzedzającego

FRANCE, c 1725

95 *Maria Leszczyńska as a Vestal Virgin*

inv. no. FC-ZKW/1722
 gouache, paper, oval, 3.5 x 3 cm
 gold frame, with the coat of arms of the city
 of Paris: from 1775/1776 (Rosenberg 1928,
 6404) and perhaps also from 1733/1734
 (Rosenberg 1928, 6377) and a puncheon
 similar to the one used by the Parisian
 goldsmith Denis Colombier—master goldsmith
 from 1774 active until 1809 (markings
 identified by A. Saratowicz-Dudyńska)
 inscribed *Marie Lezinska Reine de France*
 engraved on back

Maria (1703–1768), daughter of Stanisław Leszczyński
 of the Wieniawa coat of arms, King of Poland, 1725
 wife of Louis XV, King of France.

Blue eyes, greyish hair, powdered; face modelled
 with ultramarine blue, lips defined with orange,
 white garments and veil; ochre background.

The sitter's young age and the symbolic gar-
 ments of a Vestal Virgin in particular may suggest
 that Marie's likeness (or its prototype?) was
 painted before her marriage on 4 September
 1725. However, it should be remembered that
 the Vestal Virgin attire had become a fashion de
 rigueur in portraits of women, probably because
 of the popularity of Augustin Nadal's *L'Histoire*
des vestales avec un traité du luxe des dames
romaines published in 1725. This motif appeared
 in many portraits painted by French artists, in-
 cluding Jean Raoux, Jean Marc Nattier, painters
 from the Van Loo family: Jean-Baptiste, Carle
 and Louis Michel, as well as Joseph Marie Vien
 and François-Hubert Drouais, up until the end
 of the 18th century; however, in the majority of
 paintings its use was more a convention and
 devoid of any underlying meaning.

The facial characteristics in FC-ZKW/1722,
 with the softly drawn lines of the cheeks and
 rather prominent nose ending with a charac-
 teristic divided nasal tip and the turn of the
 head, allude to the earliest French iconography
 of Marie. These same traits are similar to those
 in the portraits of Maria Leszczyńska by
 Jean-Baptiste Van Loo executed in the period

ślub (obecne miejsce przechowywania nieznane; Warszawa 2005, s. 106), które następnie stały się podstawą wizerunków tworzonych przez samego Van Loo oraz przez François Alfreda Stiémarta (Salmon 2005, s. 98–99).

Ujęcie głowy jest bardzo podobne do ujęcia w olejnym portrecie, również przedstawiającym Marię jako westalkę, uważanym za własnoręczne dzieło Stanisława Leszczyńskiego (Nancy, Musée lorrain, nr inw. 56.1.4).

before her marriage (current whereabouts unknown, Warsaw 2005, p. 106), which later became the basis for likenesses made by Van Loo himself as well as by François Alfred Stiémart (Salmon 2005, pp. 98–99).

The turn of the head is very similar to that in an oil portrait, also depicting Marie as a Vestal Virgin, believed to be a painting made by Stanisław Leszczyński (Nancy, Musée lorrain, inv. no. 56.1.4).

Historia: depozyt Fund. Ciechanowieckich w ZK (umowa depozytu z dn. 28.11.2003, aneks zawarty 30.11.2011).

Literatura: niepublikowana.

Provenance: on loan from the Ciechanowiecki Foundation to the Royal Castle, loan agreement 28/11/2003, annexe to the agreement concluded on 30/11/2011.

Literature: unpublished.

FRANCJA (?), lata 60. XVIII w.

FRANCE (?), 1760s

96 Duchowny

nr inw. ZKW/5215

akwarela, kość, owal, 3,7 x 2,9 cm

(w świetle oprawy)

96 Clergyman

inv. no. ZKW/5215

watercolour, bone, oval, 3.7 x 2.9 cm

(sight size)

Oczy niebieskie, biała peruka; czarny ubiór, biały kołnierz; tło zielonkawe.

Blue eyes, white wig; black clothing, white collar; greenish background.

Historia: 1994 zakup w Hoffman Gampetro Antiques, NY, do zbiorów Janiny Marii Konczackiej, Halifax, Kanada; 2009 jej legat (nr ks. darów ZMK-8685), od 2012 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: 1994 purchased in Hoffman Gampetro Antiques, NY for the collection of Janina Maria Konczacka in Halifax, Canada; 2009 her bequest (no. ZMK-8685 in the book of donations); from 2012 at the RCW.

Literature: unpublished.

FRANCJA (?), 1785–1790

97 *Dama w błękitnym płaszczu*

nr inw. ZKW/5292

akwarela, gwasz, kość, owal, 5,7 x 4,7 cm
(w świetle oprawy)

Oczy błękitne, włosy (peruka?) pudrowane, nakryte białym woalem; biała suknia i błękitny płaszcz; tło ugrówie przyciemnione z lewej strony.

Datowanie na podstawie cech fryzury i kostiumu.

FRANCE (?), c 1785–1790

97 *Lady in a Blue Coat*

inv. no. ZKW/5292

watercolour, gouache, bone, oval, 5.7 x 4.7 cm
(sight size)

Blue eyes, powdered hair (wig?), covered with white voile; white dress and blue coat, ochre background, darker on the right side.

Dated based on the coiffure and clothing.

Historia: zbiory Janiny Marii Konczackiej, Halifax, Kanada; 2009 jej legat (nr ks. darów ZMK-8852), od 2012 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: Janina Maria Konczacka collection in Halifax, Canada; 2009 her bequest (no. ZMK-8852 in the book of donations); from 2012 at the RCW.

Literature: unpublished.

FRANCJA (?), ok. 1795

98 *Młody mężczyzna w białej kamizelce w żółto-niebieski wzór*

nr inw. ZKW/5160

akwarela, kość, owal, 7,3 x 5,7 cm

na odwrocie: tuszem numer 21, nalepka z błękitnym brzegiem, z napisem tuszem GD u (?) E / 877040.

Włosy pudrowane, oczy brązowe; ciemnobłękitny frak, biała kamizelka w błękitne wąskie pasy i rzędy kropek, biała koszula i chusta na szyi; tło szarobłękitne.

FRANCE (?), c 1795

98 *Young Man in White Waistcoat with Yellow and Blue Pattern*

inv. no. ZKW/5160

watercolour, bone, oval, 7.3 x 5.7 cm

the number 21 on back, in black ink, label edged with blue inscribed GD u (?) E / 877040. in ink

Powdered hair, brown eyes; dark blue coat, white waistcoat with narrow blue stripes and rows of polka dots, white shirt and cravat at neck; grey-blue background.

Historia: zbiory Janiny Marii Konczackiej, Halifax, Kanada; 2009 jej legat (nr ks. darów ZMK-8731), od 2012 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: Janina Maria Konczacka collection in Halifax, Canada; 2009 her bequest (no. ZMK-8731 in the book of donations); from 2012 in RCW.

Literature: unpublished.

FRANCJA (?), ok. 1830

99 *Młody mężczyzna z orderem*

nr inw. ZKW/5265

akwarela, kość, owal, 5,7 x 4 cm (w świetle
oprawy)

Włosy brązowe, oczy niebieskie; czarny surdut, biała kamizelka i koszula, w prawej klapie, na łańcuchu, miniatura krzyża (niezidentyfikowany); tło w kolorze ochry z szarawym szrafowaniem.

FRANCE (?), c 1830

99 *Young Man with an Order*

inv. no. ZKW/5265

watercolour, bone, oval, 5.7 x 4 cm
(sight size)

Brown hair, blue eyes; black coat, white waistcoat and shirt, miniature cross (unidentified), on chain, on right lapel; ochre background with grey hatching.

Historia: zbiory Janiny Marii Konczackiej, Halifax, Kanada; 2009 jej legat (nr ks. darów ZMK-8765), od 2012 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: Janina Maria Konczacka collection in Halifax, Canada; 2009 her bequest (no. ZMK-8765 in the book of donations); from 2012 at the RCW.

Literature: unpublished.

HOLLANDIA (?), ok. 1640

100 *Mężczyzna w czarnym wamsie*

nr inw. ZKW/310

olej, pergamin naklejony na płytce sosnową (?),
owal, 8,7 x 7 cm

Oczy szaroniebieskie, włosy blond; czarny wams z rozcięciami na rękawach, przez które widać białą koszulę, biały kołnierz; tło oliwkowe.

Datowanie na podstawie cech ubioru i fryzury.

Pendant do nru ZKW/1498.

HOLLAND (?), c 1640

100 *Man in Black Wams*

inv. no. ZKW/310

oil, parchment glued on pine (?) panel,
oval, 8.7 x 7 cm

Grey-blue eyes, blond hair; black wams with slit sleeves under which white shirt is visible, white collar, olive background.

Dated on the basis of the clothing and coiffure.

Pendant to ZKW/1498.

Historia: kolekcja Tadeusza Wierzejskiego w Warszawie, 1974 jego legat dla ZK (nr ks. darów ZMK-521), przechowywana w MNW, od 1982 w ZK.

Literatura: Toruń 2016, nr 65.

Provenance: Collection of Tadeusz Wierzejski in Warsaw, 1974 his bequest to the RCW (no. ZMK-521 in the book of donations); housed in the NMW; from 1982 at the RCW.

Literature: Toruń 2016, no. 65.

HOLANDIA (?), ok. 1640

101 *Kobieta w czarnej sukni*

nr inw. ZKW/1498
olej, papier naklejony na płytkę sosnową (?),
owal, 8,5 x 7 cm

Włosy i oczy brązowe; czarna suknia, biały
kołnierz; tło oliwkowe.

Datowanie na podstawie cech ubioru
i fryzury.

Pendant do nru ZKW/310.

HOLLAND (?), c 1640

101 *Woman in a Black Dress*

inv. no. ZKW/1498
oil, parchment glued on pine (?) panel,
oval, 8.5 x 7 cm

Brown eyes and hair; black dress, white collar;
olive background

Dated on the basis of the clothing and
coiffure.

Pendant to ZKW/310.

Historia: kolekcja Tadeusza Wierzejskiego w Warszawie,
1974 jego legat dla ZK (nr ks. darów ZMK-520),
przechowywana w MNW, od 1982 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: Collection of Tadeusz Wierzejski in Warsaw,
1974 his bequest to the RCW (no. ZMK-520 in the book of
donations); housed in the NMW; from 1982 at the RCW.

Literature: unpublished.

NIEMCY, Drezno (?),
2. ćw. XVIII w. (?)

102 August II

nr inw. FC-ZKW/350
emalia, blacha miedziana, owal, 3,5 x 2,7 cm
na odwrocie nalepka z numerem 32
oprawa: XVIII w., srebro, emalia, kryształy
górskie

Fryderyk August I (1670–1733) z dynastii Wettinów,
elektor saski 1694, król polski 1697–1706 i 1709–1733
jako August II.

Peruka biała, oczy piwne, usta czerwone;
zbroja stalowa z czerwoną wypustką przy wy-
cięciu szyi, płaszcz czerwony, podbity grono-
stajowym futrem, na płaszczu gwiazda Orde-
ru Orła Białego, spod płaszcza widoczny frag-
ment błękitnej wstęgi orderu.

Miniatura przypomina ujęcie popiersia na
całopostaciowym portrecie Augusta II ze służą-
cym i czarnoskórym paziem, pędzla Louisa de
Silvestre'a Młodszeo z 1723 (Drezno, Gemäl-
degalerie Alte Meister, dep. w Militärische Mu-
seum w Dreźnie, Gal.-Nr 3944; Marx 1975,
nr 15; w Kat. Dresden 2005 nieuwzględniony;
Olczak 2012, nr A2 5a). Jednak typ twarzy,
a także szczegóły, takie jak kształt naramiennika
zbroi, wysokość peruki, zmiana koloru płaszcza
z niebieskiego na czerwony, są różne na tyle, że
nie można mówić o odwzorowaniu, lecz raczej
o inspiracji Silvestre'owskim pierwowzorem.
Jaskrawa kolorystyka, szczególnie w partiach
karnacji, nawiązuje do manieri Charles'a Boita.

GERMANY, Dresden (?),
2nd quarter of the 18th c. (?)

102 August II

inv. no. FC-ZKW/350
enamel, copper, oval, 3.5 x 2.7 cm
the number 32 on label on back
frame: 18th c., silver, enamel,
rock crystals

Friedrich August I (1670–1733) of the Wettin dynasty,
Elector of Saxony 1694, King of Poland 1697–1706 and
1709–1733 as August II.

White wig, hazel eyes, red lips; steel armour
with red edging at neck, red coat lined with
ermine; star of the Polish Order of the White
Eagle on coat, fragment of the blue sash of
the order visible beneath the coat.

The miniature is reminiscent of the pose on
the full-length portrait of August II with a ser-
vant and black page painted by Louis de
Silvestre the Younger in 1723 (Dresden,
Gemäldegalerie Alte Meister, on loan to the
Militärische Museum in Dresden, Gal.-Nr 3944;
Marx 1975, no. 15; it is not mentioned in Cat.
Dresden 2005; Olczak 2012, no. A2 5a). How-
ever, the type of face, as well as details such
as the shape of the armllet on the armour, the
height of the wig, the altered colour of the coat
(red instead of blue) are sufficiently different
to warrant talk of it being inspired by Silvestre's
prototype rather than a copy of it. The bright
tones, particularly in the complexion, allude to
the manner of Charles Boit.

Historia: 1986 Fund. Ciechanowieckich, od 1988 w ZK.

Literatura: Warszawa 1989, nr 72 (jako praca Johanna Melchiora Dinglingera); Warszawa 1997, nr V.10 (jako praca miniaturzysty nieokreślonego).

Provenance: 1986 Ciechanowiecki Foundation; from 1988 at the RCW

Literature: Warsaw 1989, no. 72 (as the work of Johann Melchior Dinglinger); Warsaw 1997, no. V.10 (as the work of an unknown miniaturist).

NIEMCY (?), ok. 1800

GERMANY (?), c 1800

103 *Profil kobiety zwróconej w lewo*
nr inw. ZKW/4893
gwasz, kość, owal, 7 x 5,4 cm (w świetle
oprawy)

103 *Profile of a Woman Facing Left*
inv. no. ZKW/4893
gouache, bone, oval, 7 x 5.4 cm
(sight size)

Białe popiersie; tło ciemnoniebieskie.

White bust with dark-blue background.

Historia: 2004 legat Zuzanny Prószyńskiej (nr ks. darów ZMK-7813).

Literatura: niepublikowana.

Provenance: 2004 bequest of Zuzanna Prószyńska (no. ZMK-7813 in the book of donations).

Literature: unpublished.

NIEMCY (?), Rostock (?), ok. 1830

104 *Constantin Steinbeck* (?)

nr inw. ZKW/5240

akwarela, gwasz, kość, owal, 5,7 x 4,6 cm
na odwrocie napis atramentem:

*Konstantin / Steinbeck / geb. 21.6.1797 / gest.
6.10.1836.*

Constantin Steinbeck (1797–1836), założyciel browaru
i piwiarni w Rostocku w 1833.

Oczy brązowe, włosy czarne; czarny surdut;
tło szare.

Identyfikacja modelu na podstawie napisu
na kartce naklejonej na odwrocie; brak iko-
nografii porównawczej. Możliwe jest również,
że kartka została umieszczona wtórnie.

GERMANY (?), Rostock (?), c 1830

104 *Constantin Steinbeck* (?)

inv. no. ZKW/5240

watercolour, gouache, bone, oval,
5.7 x 4.6 cm

inscribed *Konstantin / Steinbeck / geb.
21.6.1797 / gest. 6.10.1836.* on back in ink

Constantin Steinbeck (1797–1836), founder of the
brewery and ale-house in Rostock in 1833.

Brown eyes, black hair; black frock-coat; grey
background.

The sitter was identified based on an in-
scription on a label glued on the back; there
is no comparative iconography. It is also pos-
sible that the label is not original.

Historia: zbiory Janiny Marii Konczackiej, Halifax, Kanada;
2009 jej legat (nr ks. darów ZMK-8894), od 2012 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: Janina Maria Konczacka collection in Halifax,
Canada; 2009 her bequest (no. ZMK-8894 in the book of
donations); from 2012 at the RCW.

Literature: unpublished.

NIEMCY (?), XIX w. (?)

GERMANY (?), 19th c. (?)

105 *Dziewczynka w czerwonej czapeczce*

nr inw. ZKW/1605

gwasz, kość, tondo, średnica ok. 6 x 4,5 cm
(w świetle oprawy)

oprawa maskująca rzeczywisty kształt
miniatury, prostokątna (11,1 x 9,5 cm),
ze światłem owalnym

105 *Girl in a Red Cap*

inv. no. ZKW/1605

gouache, bone, tondo, dia. c 6 x 4.5 cm
(sight size)

the frame, which hides the real shape of the
miniature, is rectangular (11.1 x 9.5 cm)
with an oval sight

Oczy brązowe, czerwona czapeczka, biała koszula, na brzegach haftowana złotem, ciemnobłękitny serdaczek z żółtym haftem, pod biustem widoczny fragment czerwonej tkaniny; w tle zielone listowie, niektóre jego fragmenty malowane żółtawą farbą, z prawej widoczne pień i gałęzie drzewa oraz fragment błękitnego nieba.

Brown eyes; red cap, white shirt, embroidered with gold thread on the edges, dark-blue bodice with gold embroidery, fragment of red cloth visible under bust; green foliage in background, some parts of which are painted with yellowish paint, the trunk and branches of a tree are visible on the right, with a fragment of blue sky.

Historia: 1973 dar Wandy Majewskiej z Jedlni k. Radomia (nr ks. darów ZMK-108/35), przechowywana w MNW (nr inw. 3538 Tc/73), od 1982 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: 1973 gift of Wanda Majewska of Jedlna nr Radom (no. ZMK-108/35 in the book of donations); housed in the NMW (inv. no. 3538 Tc/73); from 1982 at the RCW.

Literature: unpublished.

MINIATURZYSTA NIEOKREŚLONY,
lata 90. XVII w.

106 *Młoda kobieta*
(z rodziny Radziwiłłów?)

nr inw. ZKW/2949
gwasz, kość, owal, 2,3 x 2 cm
oprawa: XVII w., srebro, z tyłu zaczepy
do wstążki

Oczy ciemnobłękitne, włosy brązowe, modelowane na skrętach loków jasnym kolorem, kolczyk z ciemnego kamienia z podwieszoną gruszkowatą perłą, krótki naszyjnik z dużych pereł; tło brunatne.

Przynależność ZKW/2949 do kolekcji nieświeskiej nasuwa przypuszczenia, że jest to wizerunek damy należącej do rodziny Radziwiłłów. Datowanie oparte na cechach kostiumu i fryzury daje podstawę dla hipotezy, że jest to wizerunek którejś z dwóch córek z pierwszego małżeństwa Dominika Mikołaja Radziwiłła (1653–1697): Marianny (zm. 1694) lub Lukrecji Katarzyny (1674–1716). Ikonografia porównawcza ogranicza się do jednego tylko portretu Lukrecji z serii rytowanej przez Hirsza Leybowicza (Icones 1758, nr 110). Modelka przedstawiona w wieku dojrzałym wykazuje ogólne podobieństwo do młodej kobiety na miniaturze ZKW/2949, obie twarze jednak nie mają wyróżniających cech indywidualnych, które pozwoliłyby na jednoznaczne utożsamienie modelki miniatury z Lukrecją Katarzyną Radziwiłłówną.

Szczegóły na miniaturze są słabo czytelne z powodu znacznych uszkodzeń warstwy malarskiej.

UNKNOWN,
1690s

106 *Young Woman*
(from the Radziwiłł family?)

inv. no. ZKW/2949
gouache, bone, oval, 2.3 x 2 cm
frame: 17th c., silver, at back two soldered
hooks for threading ribbon

Dark-blue eyes, brown hair painted with light tones to model the curls, earring of dark stone with suspended pear-shaped pearl, short string of large pearls; brown background.

The fact that ZKW/2949 is part of the Nieśwież (now: Nesvizh, Belarus) collection leads us to assume that it is a likeness of a woman from the Radziwiłł family. The dating, based on the clothing and coiffure, allows us to assume that it is a likeness of one of the two daughters of Dominik Mikołaj Radziwiłł (1653–1697) from his first marriage: Marianna (d. 1694) or Lukrecja Katarzyna (1674–1716). Comparative iconography is limited to a single portrait of Lukrecja from a series of engravings by Hirsz Leybowicz (Icones 1758, no. 110). The sitter, depicted at a mature age, displays an overall similarity to the young woman depicted in ZKW/2949; however neither face has any distinguishing features to enable us to determine with any certainty that the person depicted in the miniature is Lukrecja Katarzyna Radziwiłł.

The details of the miniature are barely decipherable due to significant paint losses.

Historia: zbiory Radziwiłłów w Nieświeżu; 1813 wraz ze skarbem nieświeskim zrabowana przez wojska rosyjskie, 1826 Ermitaż, Petersburg; 1905 odzyskana dzięki staraniom Marii Doroty de Castellane Radziwiłłowej (zm. 1915); zapewne do II wojny światowej własność kolejnych ordynatów na Nieświeżu: syna Marii Doroty, Jerzego Fryderyka (zm. 1914); jego syna Antoniego Albrechta (zm. 1935); jego brata Leona Władysława, od 1939 we Francji (zm. 1959 w Paryżu); 1990 zakupiona za pośrednictwem Établissement Rustique, Vaduz, Liechtenstein.

Literatura: Kat. Nieśwież 1906, nr 40 (jako „dame inconnue”); Warszawa 1993, nr 181.

Provenance: Radziwill collection in Nieśwież; 1813, together with the treasury in Nieśwież it was plundered by the Russian armies, 1826 The Hermitage, St Petersburg; 1905 recovered thanks to the efforts of Marie Dorothee Elisabeth Radziwill; née de Castellane (d. 1915); probably until the Second World War the property of subsequent entaileds of Nieśwież: Jerzy Fryderyk (d.1914) son of Marie Dorothee; his son Antoni Albrecht (d. 1935); his brother Leon Władysław, from 1939 in France (d. 1959 in Paris); 1990 bought through the intermediary of the Etablissement Rustique, Vaduz, Liechtenstein.

Literature: Cat. Nieśwież 1906, no. 40 (as 'dame inconnue'); Warsaw 1993, no. 181.

MINIATURZYSTA NIEOKREŚLONY,
kon. XIX w.

UNKNOWN,
late 19th c.

107 *Kobieta zwrócona profilem w prawo*

nr inw. ZKW/4894
gwasz, blacha złocona, owal, 8,6 x 7,4 cm
(w świetle oprawy)

107 *Woman Facing Right*

inv. no. ZKW/4894
gouache, gilded metal, oval, 8.6 x 7.4 cm
(sight size)

Popiersie w kolorze podłoża, rysunek i tło czarne, naśladowujące technikę eglomizacji.

Przedstawienie przypomina rysunki z wzorników mody z lat 80. XVIII w.

Bust same colour as ground; drawing and background black, imitating *verre églomisé*.

The likeness is reminiscent of drawings from clothing pattern books dating from the 1780s.

Historia: 2004 legat Zuzanny Prószyńskiej (nr ks. darów ZMK-7814).

Literatura: niepublikowana.

Provenance: 2004 bequest of Zuzanna Prószyńska (no. ZMK-7814 in the book of donations).

Literature: unpublished.

POLSKA, 2. poł. XVII w.

POLAND, 2nd half of the 17th c.

108 *Piotr Gembicki*

nr inw. FC-ZKW/352

olej, blacha, owal, 4,6 x 3,3 cm (w świetle oprawy)

na odwrocie napis czarnym tuszem: *Paulus* (przekreślone) *Petrus / Gembicki. / Episcopus Cra/coviensis Dux / Severiae / +1657*

Piotr Gembicki (1585–1657), biskup krakowski od 1642, kanclerz wielki koronny od 1638.

Oczy piwne, włosy i zarost siwe, twarz modelowana oranżem i szarością, usta czerwienią i oranżem; biały kołnierz, sutanna czarna z czerwoną lamówką i zapięciem na czerwone guziki; tło brunatne.

Przedstawienie wykazuje podobieństwo do wizerunków Gembickiego: z krążganków klasztoru Franciszkanów w Krakowie (KZSP, t. 4, 1971, cz. 2/1, s. 18) i miedziorytu Jeremiasa Falcka (Kat. BN, t. 2, nr 1266), oraz rzeźbionego przez Giovanniego Francesca Rossiego popiersia z 1654, ustawionego na nagrobku biskupa w katedrze wawelskiej (KZSP, t. 4/1, 1965, s. 77). Można jednak zauważyć zmiany wprowadzone przez autora miniatury, które zacierają realizm widoczny w wymienionych portretach porównawczych – rysy duchownego na miniaturze są bardziej regularne, twarz bardziej pociągła, głowa węższa, a oczy większe.

108 *Piotr Gembicki*

inv. no. FC-ZKW/352

oil, metal, oval, 4.6 x 3.3 cm (sight size)

inscribed *Paulus* (deleted) *Petrus / Gembicki. / Episcopus Cra/coviensis Dux / Severiae / +1657* on back, in black ink

Piotr Gembicki (1585–1657), Bishop of Kraków from 1642, Great Chancellor of the Crown from 1638.

Hazel eyes, grey hair and beard, face modelled with orange and grey, lips modelled with red and orange; white collar, black cassock trimmed with red fastened with red buttons; brown background.

The miniature has similarities to the likenesses of Gembicki: in the cloister of the Franciscan monastery in Kraków (KZSP, vol. 4, 1971, part 2/1, p. 18) and a copper engraving by Jeremias Falck (Cat. BN, vol. 2, no. 1266), as well as a bust sculpted by Giovanni Francesco Rossi dating from 1654 mounted on the bishop's tombstone in Wawel cathedral (KZSP, vol. 4/1, 1965, p. 77). However, the author of the miniature introduced visible alterations which conceal the realism in the above-mentioned comparative portraits—the clergyman's features in the miniature are more regular, the face more elongated, the head narrower and the eyes larger.

Historia: według informacji A. Ciechanowieckiego (2014) zakup na włoskim rynku sztuki; 1984 depozyt A. Ciechanowieckiego w Towarzystwie Przyjaciół Sztuki Polskiej przy The Art Institut w Detroit [„Dziennik Polski” (The Polish Daily News, Detroit), 28, 29.08.1987]; 1988 Fund. Ciechanowieckich w ZK.

Literatura: Warszawa 1989, nr 81; Warszawa 1993, nr 48 (P. Mrozowski).

Provenance: according to information received from A. Ciechanowiecki (2014) purchased on the Italian art market; 1984 on loan from A. Ciechanowiecki to Friends of Polish Art at The Art Institute in Detroit (The Polish Daily News, Detroit, 28 and 29 August 1987); 1988 Ciechanowiecki Foundation at the RCW.

Literature: Warsaw 1989, no. 81; Warsaw 1993, no. 48 (P. Mrozowski).

POLSKA, kon. XVII w.

POLAND, late 17th c.

109 Młody mężczyzna
(Aleksander Benedykt Sobieski?)

nr inw. ZKW/2946
olej, blacha miedziana, owal, 3,4 x 2,8 cm
oprawa: XVII w., srebro złocone,
na odwrocie wygrawerowana sześciolistna
rozeta, przylutowane dwa uchwyty
do przewleczenia wstążki

Twarz modelowana czerwienią i szarością, czerwień na ustach i w kąciuku oka, włosy i wąsy ciemne, oczy piwne; na prawym ramieniu widoczny brzeg złocistej antykizującej zbroi, na drugim ramieniu czerwony płaszcz; tło szarobrunatne.

Antykizujący ubiór w zestawieniu z polską fryzurą nasuwa skojarzenia z ikonografią króla Jana III i zapewne dlatego portretowany określany był dotychczas jako Aleksander Benedykt Sobieski (1677–1714), drugi syn Jana III. W istocie trudno byłoby wskazać przykłady wizerunków osobistości polskich innych niż

109 Young Man
(Aleksander Benedykt Sobieski?)

inv. no. ZKW/2946
oil, copperplate, oval, 3,4 x 2.8 cm
frame: 17th c., gilded-silver, six-leaved
rosetta engraved on back, with two
soldered hooks for threading ribbon

The face is modelled with reds and greys, red on the lips and corners of the eyes, dark hair and moustache, hazel eyes; corner of golden-coloured *all'antica* armour visible on left shoulder, red coat on other shoulder; grey-brown background.

The *all'antica* armour in combination with the Polish coiffure are reminiscent of the iconography of King Jan III Sobieski, which is probably why the sitter has, until now, been described as Aleksander Benedykt Sobieski (1677–1714), Jan III's second son. It would, in fact, be difficult to give examples of likenesses of Polish personages, other than several

kilka portretów Sobieskich, w których zastosowano modny od 2. poł. XVII w. sposób heroizacji portretowanego, zwłaszcza jego zasług wojennych, poprzez przedstawienie w antycznej zbroi wodza rzymskiego. Podobieństwo rysów ukazanego mężczyzny do twarzy Aleksandra Sobieskiego jest nieznaczne. Jego wizerunki z włosami podgolonymi według polskiej mody pochodzą z okresu dzieciństwa i lat młodzieńczych, jak np. przypisywany Jerzemu Eleuterowi Siemiginowskiemu portret w zbroi, datowany na ok. 1690 (Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie, nr inw. Wil.1122; Kat. Wilanów 1967, nr 217). Wizerunki z lat późniejszych ukazują Aleksandra ubranego według mody francuskiej, jak np. portret wiązany z kręgiem Hyacinthe'a Rigauda, datowany warunkowo na 1696 (Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie, nr inw. Wil.5932), czy podobnie datowany portret konny przypisywany Siemiginowskiemu (nr inw. 231441; Kat. Wilanów 1967, nr 218). W katalogu nieświeskim z 1906 miniatura określona jako portret nieznaney osoby, zatem identyfikacja modelu jako Aleksandra Sobieskiego jest stosunkowo świeżej daty. Powstała najpewniej po zakupieniu całego zespołu przedmiotów ze skarbca nieświeskiego i mogła wynikać z analizy powiązań rodzinnych Radziwiłłów i Sobieskich, np. z faktu, że matką chrzestną Aleksandra była jego ciotka, Katarzyna z Sobieskich Radziwiłłowa.

portraits of the Sobieskis, in which the trend of heroicizing the sitter and in particular his military services by styling him on a Roman commander—which became fashionable from the 2nd half of the 17th century—was used. The features of the man portrayed here have little in common with those of Aleksander Sobieski. Likenesses of him, with hair shaved high up on the temple according to Polish fashion, come from his childhood and teenage years, as e.g. the portrait in armour attributed to Jerzy Eleuter Siemiginowski, dated to c 1690 (King John III Palace Museum at Wilanów, inv. no. Wil.1122; Cat. Wilanów 1967, no. 217). Likenesses of Aleksander in his later years show him dressed according to French fashion, e.g. the portrait connected with the circle of Hyacinthe Rigaud, dated conditionally to 1696 (King John III Palace Museum at Wilanów, inv. no. Wil.5932) or the similarly dated equestrian portrait attributed to Siemiginowski (inv. no. 231441; Cat. Wilanów 1967, no. 218). In the Nieśwież (now: Nesvizh, Belarus) catalogue of 1906, the miniature is described as a portrait of an unknown person, therefore the identification as being of Aleksander Sobieski is relatively new. It was probably made after purchasing the whole of the Nieśwież treasury and may result from an analysis of the connections between the Radziwiłł and Sobieski families, e.g. the fact that Aleksander's aunt, Katarzyna Radziwiłł née Sobieska, was also his godmother.

Historia: zbiory Radziwiłłów w Nieświeżu; 1813 wraz ze skarbem nieświeskim zrabowana przez wojska rosyjskie, 1826 Ermitaż, Petersburg; 1905 odzyskana dzięki staraniom Marii Doroty de Castellane Radziwiłłowej (zm. 1915); zapewne do II wojny światowej własność kolejnych ordynatów na Nieświeżu: syna Marii Doroty, Jerzego Fryderyka (zm. 1914); jego syna Antoniego Albrechta (zm. 1935); jego brata Leona Władysława, od 1939 we Francji (zm. 1959 w Paryżu); 1990 zakupiona za pośrednictwem Établissement Rustique, Vaduz, Liechtenstein.

Literatura: Kat. Nieśwież 1906, nr 32 (jako „portrait inconnu”); Warszawa 1993, nr 127.

Provenance: Radziwiłł collection in Nieśwież; 1813, together with the treasury in Nieśwież it was plundered by the Russian armies, 1826 The Hermitage, St Petersburg; 1905 recovered thanks to the efforts of Marie Dorothée Élisabeth Radziwiłł; née de Castellane (d. 1915); probably until the Second World War the property of subsequent entailed of Nieśwież: Jerzy Fryderyk (d.1914) son of Marie Dorothée; his son Antoni Albrecht (d. 1935); his brother Leon Władysław, from 1939 in France (d. 1959 in Paris); 1990 bought through the intermediary of the Etablissement Rustique, Vaduz, Liechtenstein.

Literature: Cat. Nieśwież 1906, no. 32 (as ‘portrait inconnu’); Warsaw 1993, no. 127.

POLSKA, ok. 1700

110 *Stanisław Leszczyński*

nr inw. FC-ZKW/508
olej, blacha mosiężna, owal, 4,2 x 3,8 cm

Stanisław Leszczyński h. Wieniawa (1677–1766), król polski 1704–1709 i 1733–1736 jako Stanisław I, książę Lotaryngii i Baru od 1737.

Włosy i wąsy brązowe, oczy zielonkawobrazowe; zbroja szmelcowana ze złożonymi listwami i błękitnymi wypustkami na krawędziach, przy wycięciu pod szyją widoczny kołnierz niebieskiego żupana; płaszcz czerwony podbity ciemnym futrem, spięty na piersi wielką zaponą z ciemnych kamieni; tło czarne.

Wzorem dla miniatury był wizerunek Leszczyńskiego z ok. 1699 autorstwa nieokreślonego malarza wielkopolskiego – patrz il. 110a (ol., pł., 43,5 x 35 cm; Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, depozyt w MNP, nr inw. Mp 249; Warszawa 2005, s. 52). Miniatura dokładnie powtarza szczegóły i kolorystykę pierwowzoru.

POLAND, c 1700

110 *Stanisław Leszczyński*

inv. no. FC-ZKW/508
oil, brass, oval, 4,2 x 3.8 cm

Stanisław Leszczyński of the Wieniawa coat of arms (1677–1766), King of Poland 1704–1709 and 1733–1736 as Stanisław I, Duke of Lorraine and Bar from 1737.

Brown hair and moustache, green-brown eyes; blackened armour with gilded strips and blue edging, blue collar of *żupan* visible at neck; red fur-lined coat tied on chest with a huge clasp of dark stones; black background.

The miniature was modelled on a likeness of Leszczyński dating from c 1699 by an unidentified artist from the Wielkopolska (Greater Poland) region – see fig. 110a (oil, canvas, 43.5 x 35 cm; Poznań Society of Friends of Sciences, on loan to NMP, inv. no. Mp 249; Warsaw 2005, p. 52). The miniature accurately repeats the details and colouring of the original.

Historia: przed 1989 Fund. Ciechanowieckich, od 1989 w ZK.

Literatura: Warszawa 1989, nr 83 (jako „mężczyzna z rodziny Lubomirskich”).

POLSKA lub FRANCJA, lata 20.–30.
XVIII w.

111 *Maria Zofia z Sieniawskich
Czartoryska (?)*

nr inw. FC-ZKW/571

olej, blacha miedziana, prostokąt, 5,3 x 7,2 cm
na odwrocie papier z napisem tuszem

(XIX w.): *Elżbieta Helena Lubomirska / córka
Stanisława Herakliusza Lubomirskiego Marsz.
W. Kor. i Zofii / Opalińskiej, marsz. nadw.
Kor. / zaślubiona Adamowi Mikołajowi /
Sieniawskiemu kasztelanowi / Krak.
Hetmanowi W. Kor. // i innym charakterem*

po 1888: *Zofia z Sieniawskich Czartoryska
matka księżnej Marszałkowej; niebieska
nalepka papierowa z 1888 (częściowo
zachowana), z nadrukiem [ZAMEK]
ŁA[ŃCUC]KI z numerem 327, na niej biała
nalepka z powtórzonym numerem 327
na ramce szyldzik z wygrawerowanym
napisem: *Elżbieta z X.X. Lubomirskich /
Sieniawska**

110a

Provenance: before 1989 Ciechanowiecki Foundation; from 1989 at the RCW.

Literature: Warsaw 1989, no. 83 (as ‘man from the Lubomirski family’).

POLAND or FRANCE, 1720s
and 1730s

111 *Maria Zofia Czartoryska
née Sieniawska (?)*

inv. no. FC-ZKW/571

oil, copperplate, rectangle, 5.3 x 7.2 cm
on back, paper with inscription in ink (19th c.):

*Elżbieta Helena Lubomirska / córka Stanisława
Herakliusza Lubomirskiego Marsz. W. Kor.
i Zofii / Opalińskiej, marsz. nadw. Kor. /
zaślubiona Adamowi Mikołajowi / Sieniawskiemu
kasztelanowi / Krak. Hetmanowi W. Kor. //
[Elżbieta Helena Lubomirska / daughter of
Stanisław Herakliusz Lubomirski Great Marshal
of the Crown and Zofia / née Opalińska, Court
Marshal of the Crown / married to Adam
Mikołaj / Sieniawski Castellan / of Kraków.
Great Crown Hetman //] and in different
handwriting after 1888: *Zofia z Sieniawskich
Czartoryska matka księżnej Marszałkowej [Zofia
Czartoryska née Sieniawska mother of the
Marshal’s wife]; blue paper label dating from
1888 (partially preserved), printed [ZAMEK]
ŁA[ŃCUC]KI with the number 327, on which**

Maria Zofia Sieniawska h. Leliwa (1698–1771), córka Adama Mikołaja Sieniawskiego, hetmana wielkiego koronnego, kasztelana krakowskiego, i Elżbiety z Lubomirskich; od 1724 żona Stanisława Ernesta Denhoffa, od 1731 żona Augusta Czartoryskiego, generała wojsk koronnych, wojewody ruskiego – ich córka Izabela wyszła za mąż za marszałka wielkiego koronnego Stanisława Lubomirskiego, właściciela Łańcuta.

Oczy ciemnobrązowe, włosy (lub peruka) pudrowane; suknia żółtawa, modelowana bielą, spód rękawów różowy; obicie mebla błękitne, kotara ciemnobrunatna.

Miniatura uważana była za portret Elżbiety z Lubomirskich Sieniawskiej (1669–1729). Idealizowana twarz nie przypomina w niczym jej rysów, a cechy ubioru i fryzury wskazują na datowanie na lata późniejsze niż młodość Elżbiety (kształt fryzury i krój sukni można datować najwcześniej na 2. dekadę XVIII w.), co wyklucza dotychczasową identyfikację portretowanej, która ma swoje źródło w napisie na odwrocie. Bardziej prawdopodobna jest jednak alternatywna identyfikacja, dopisana po 1888 – miniatura może przedstawiać córkę Elżbiety, Marię Zofię Czartoryską, jednak z powodu konwencjonalnego ujęcia i idealizacji rysów podobieństwo nie jest oczywiste.

a white label with the number 327 repeated. On frame plaque with the engraved inscription: *Elżbieta z X.X. Lubomirskich / Sieniawska*

Maria Zofia Sieniawska of the Leliwa coat of arms (1698–1771), daughter of Adam Mikołaj Sieniawski, Great Hetman of the Crown, castellan of Kraków and Elżbieta née Lubomirska; from 1724 wife of Stanisław Ernest Denhoff, from 1731 wife of August Czartoryski, General in the Polish army, Voivode of Ruthenia—their daughter Izabela married Stanisław Lubomirski Great Marshal of the Crown and owner of Łańcut.

Dark-brown eyes, powdered hair (or wig); yellowish dress, modelled with white, pink at bottom of sleeve, blue upholstery, dark-brown curtain.

The miniature was believed to be a portrait of Elżbieta Sieniawska née Lubomirska (1669–1729). The idealized face is not in the least reminiscent of her features and the clothing and coiffure show it should be dated later than Elżbieta's youth (the hair and cut of the dress date it to the 1720s at the earliest), thus ruling out the current identification which is based on the inscription on the back. The alternative identification is more probable and was added after 1888—the miniature could portray Elżbieta's daughter, Maria Zofia Czartoryska, but due to the conventional pose and idealized features the similarity is not obvious.

Historia: zbiory Potockich w Łańcutcie; 1986 Fund. Ciechanowieckich, od 1988 w ZK.

Literatura: Warszawa 1989, nr 88 (jako „malarz nieokreślony, Elżbieta Sieniawska”).

Provenance: Potocki collection in Łańcut; 1986 Ciechanowiecki Foundation; from 1988 at the RCW.

Literature: Warsaw 1989, no. 88 (as ‘unidentified artist, Elżbieta Sieniawska’).

POLSKA, 1. poł. XVIII w.

POLAND, 1st half of the 18th century

112 *Mężczyzna w zbroi*

(*Michał Kazimierz Radziwiłł?*)

nr inw. ZKW/2947

akwarela, gwasz, kość, owal, 4,3 x 3,6 cm
oprawa srebrna, z czterema cargoami
na kamienie (w Kat. Nieśwież 1906
adnotacja o braku kamieni), odwrocie
ze śladami złocenia, z płaskimi zaczepami
do przeciągnięcia wstążki

Michał Kazimierz Radziwiłł h. Trąby, zwany Rybeńko (1702–1762), hetman wielki litewski i wojewoda wileński 1744, ojciec Karola Stanisława, zwanego Panie Kochanku (patrz nr 113).

Twarz modelowana różem, szarością i miejscowo błękitem, rysunek nosa i oczy czernią i sepią, usta czerwone, włosy brązowe; zbroja stalowa ze złożonymi nitami; na lewym ramieniu widoczny fragment czerwonego płaszcza; tło szare.

Wskazówką do identyfikacji modelu jest określenie w katalogu nieświeskim „...le buste d’un inconnu (probablement Radziwiłł)...”. Jeżeli przyjąć, że chodzi o któregoś z członków rodu właścicieli, portretowany w niektórych szczegółach fizjonomii (kształt podbródka, małe usta, linia włosów nad czołem) przypomina Michała Kazimierza, zwanego Rybeńko, z jego wielokrotnie powtarzanego wizerunku z galerii w Nieświeżu (Mińsk Białoruski, Narodowe Muzeum Sztuki, nr inw. 5950; Petrus, Karpowicz 1991, nr 39) czy jego wersji graficznej autorstwa Hirsza Leybowicza (Icones 1758, tabl. XXXIX). Analogie są jednak niedostatecznie wyraźne: miniatura przedstawia mężczyznę znacznie młodszego niż wspomniany obraz i rycina. Niewielkie rozmiary i zły stan zachowania miniatury powodują, że rysy twarzy są mało czytelne.

112 *Man in Armour*

(*Michał Kazimierz Radziwiłł?*)

inv. no. ZKW/2947

watercolour, gouache, bone, oval,
4.3 x 3.6 cm
silver frame, with four mountings for stones
(in cat. Nieśwież 1906 annotation about
missing stones), back with traces of gilding
and flat hooks through which to thread ribbon

Michał Kazimierz Radziwiłł of the Trąby coat of arms, known as Rybeńko (1702–1762), Great Hetman of Lithuania and Voivode of Vilnius 1744, father of Karol Stanisław who was known as ‘Panie Kochanku’ [‘My Dear Sir’] (see no. 113).

Face modelled with pink, grey and in places blue; nose and eyes drawn with black and sepia, red lips, brown hair; steel armour with gilded rivets; fragment of red coat visible on left shoulder; grey background.

The description in the Nieśwież (now: Nesvizh, Belarus) catalogue gives some indication of the sitter’s identity ‘...le buste d’un inconnu (probablement Radziwiłł)...’. If we accept that it relates to a member of the owners’ family, then some details of the sitter’s physiognomy (shape of the chin, small mouth, line of the hair on the temple) are reminiscent of Michał Kazimierz known as ‘Rybeńko’ from the many repetitions of his likeness in the gallery at Nieśwież (National Art Museum of the Republic of Belarus, Minsk, inv. no. 5950; Petrus, Karpowicz 1991, no. 39) or an engraving made by Hirsza Leybowicz (Icones 1758, pl. XXXIX). However, the similarities are insufficiently clear: the miniature shows a man who is much younger than the one mentioned in the painting and engraving. The miniature’s small dimensions and bad state of preservation mean that the facial features are not easily discernible.

Historia: zbiory Radziwiłłów w Nieświeżu; 1813 wraz ze skarbcom nieświejskim zrabowana przez wojska rosyjskie, 1826 Ermitaż, Petersburg; 1905 odzyskana dzięki staraniom Marii Doroty de Castellane Radziwiłłowej (zm. 1915); zapewne do II wojny światowej własność kolejnych ordynatów na Nieświeżu: syna Marii Doroty, Jerzego Fryderyka (zm. 1914); jego syna Antoniego Albrechta (zm. 1935); jego brata Leona Władysława, od 1939 we Francji (zm. 1959 w Paryżu); 1990 zakupiona za pośrednictwem Établissement Rustique, Vaduz, Liechtenstein.

Literatura: Kat. Nieśwież 1906, nr 33; Warszawa 1993, nr 150 (jako „nieznany mężczyzna z rodziny Radziwiłłów”).

Provenance: Radziwiłł collection in Nieśwież; 1813, together with the treasury in Nieśwież it was plundered by the Russian armies, 1826 The Hermitage, St Petersburg; 1905 recovered thanks to the efforts of Marie Dorothée Élisabeth Radziwiłł; née Castellane (d. 1915); probably until the Second World War the property of subsequent entailed owners of Nieśwież: Jerzy Fryderyk (d.1914) son of Marie Dorothée; his son Antoni Albrecht (d. 1935); his brother Leon Władysław, from 1939 in France (d. 1959 in Paris); 1990 bought through the intermediary of the Etablissement Rustique, Vaduz, Liechtenstein.

Literature: Cat. Nieśwież 1906, no. 33; Warsaw 1993, no. 150 (as 'unknown man from the Radziwiłł family').

POLSKA, 1760–1767

113 Karol Stanisław Radziwiłł

nr inw. ZKW/4105

gwasz, akwarela, kość, owal, 3,5 x 2,8 cm
na odwrocie papier z napisem czarnym atramentem (XIX w.): *Charles Stanislas Radziwiłł / dit: Panie Kochanku / 1734–1790 / Palatin de Vilna 1762 / Maréchal de la Confédération de Radom / 1767*; tekturowe plecy oklejone spłowiałym jedwabiem (pierwotnie zapewne czerwonym), z drugiej strony złożone płatkowo
oprawa: XVIII w., mosiądz złożony

Karol Stanisław Radziwiłł h. Trąby, zwany Panie Kochanku (1734–1790), wojewoda wileński 1762–1764 i 1768–1790.

Twarz modelowana ugiem i czerwienią, wyraźny czerwony rysunek krawędzi nosa, powiek

POLAND, 1760–1767

113 Karol Stanisław Radziwiłł

inv. no. ZKW/4105

gouache, watercolour, bone, oval, 3.5 x 2.8 cm
inscribed *Charles Stanislas Radziwiłł / dit: Panie Kochanku / 1734–1790 / Palatin de Vilna 1762 / Maréchal de la Confédération de Radom / 1767* on paper on back, in black ink (19th c.); cardboard back with faded silk attached (originally red), on other side gilded with gold leaf.
frame: 18th c., gilded brass

Karol Stanisław Radziwiłł of the Trąby coat of arms, known as 'Panie Kochanku' (1734–1790), Voivode of Vilnius 1762–1764 and 1768–1790.

Face modelled with ochre and red, distinctly drawn outline of nose, eyelids and ears in red, modelling with blue on shaved areas on head

i ucha, modelunek błękitem w miejscach wygolonych na głowie i twarzy, oczy błękitne, wąsy i włosy ciemny blond; czerwony ubiór wierzchni o kroju kontuszowym, brzegi wykończone czarno-złotym galonem, żupan nazywany tym samym galonem, biały kołnierzyk koszuli, płaszcz gronostajowy; na szyi czerwona wstęga (być może bawarskiego Orderu św. Huberta nadanego w 1739; jeśli tak, to nieprawidłowo przedstawiona, bo powinna mieć zielone pasy na brzegach), przez lewe ramię błękitna wstęga Orderu Orła Białego (nadany w 1757); tło szare z odcieniem zieleni i błękitu.

Ubiór, choć tylko widoczny w niewielkim fragmencie, można zidentyfikować ze strojem, w którym przedstawiono Karola Radziwiłła na portrecie znajdującym się w galerii w Podhorcach od 1768 (Lwowskie Muzeum Historyczne, nr inw. Ż-333; Ostrowski, Petrus 2001, nr A. 201). Obraz podhorecki można traktować jako „prototyp” odmiany portretu Karola Radziwiłła, spopularyzowanej przez obraz Konstantego Aleksandrowicza z 1786 (MNK, nr inw. MNK I-220), wielokrotnie powtarzany w różnych technikach i wariantach kostiumowych (zbroja, mundury). Ujęcie na miniaturze inaczej charakteryzuje modela i wydaje się bardziej realistyczne – twarz jest młodszą i szczuplejszą niż na wymienionych portretach olejnych, a charakterystyczne cechy fizjonomiczne, takie jak duży nos z wyraźnym garbem czy trójkątny podbródek, bezkompromisowo podkreślone. Bliską analogią jest najwcześniejszy, jak się zdaje, portret „Panie Kochanku”, wykonany przez Hirsza Leybowicza do albumu wizerunków Radziwiłłów (Icones 1758, nr 165). Praca Leybowicza musiała powstać po nadaniu Karolowi Stanisławowi Orderu Orła Białego (3.08.1757), a przed wydaniem w oficynie nieświeskiej albumu w 1758. Miniatura przedstawiająca modela kilka lat starszego niż na miedziorycie Leybowicza powstała prawdopodobnie na początku lat 60. XVIII w., ale zapewne przed 1767, nie uwzględniono na niej bowiem nadanego wtedy Radziwiłłowi rosyjskiego Orderu św. Andrzeja.

and face, blue eyes, dark-blond moustache and hair; red *kontusz*-style clothing, edges trimmed with black and gold braid, *żupan* embroidered with same braid, white shirt collar, ermine coat; red ribbon about neck (perhaps the Bavarian Order of St Hubert awarded in 1739; if so, it has been incorrectly depicted, as it should have green stripes along the edges), blue sash of the Polish Order of the White Eagle (awarded in 1757) over left shoulder; grey background with shades of green and blue.

Although only a small fragment of the clothing is visible, it can be identified with the garments in which Karol Radziwiłł is depicted in a portrait in the Podhorce gallery dating from 1768 (Lviv Historical Museum, inv. no. Ż-333; Ostrowski, Petrus 2001, no. A. 201). The painting in Podhorce can be considered the ‘prototype’ of the altered portrait of Karol Radziwiłł, popularized by Konstanty Aleksandrowicz and dating from 1786 (NMK, inv. no. NMK I-220) repeated many times in various techniques and various costumes (armour, uniform). The pose in the miniature characterizes the sitter differently and seems more realistic—the face is younger and thinner than on the oil portraits mentioned, and the characteristic physiognomic traits such as the prominent beaky nose and triangular chin have been scrupulously emphasized. A close analogy is what seems to be the earliest portrait of ‘Panie Kochanku’, made by Hirsza Leybowicz for the album of likenesses of the Radziwiłłs (Icones 1758, no. 165). Leybowicz’s work must have been made after Karol Stanisław was awarded the Order of the White Eagle (3/08/1757) and before publication of the Nieśwież (now: Nesvizh, Belarus) album in 1758. The miniature depicting the sitter as being several years older than in Leybowicz’s copperplate was probably made in the early 1760s, but definitely before 1767, because it does not include the Russian Order of St Andrew which had by that time been awarded to Radziwiłł.

Historia: 1996 zakup w D.A. „Altius”, Warszawa, ul. Piwna 35/37.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: 1996 purchased at D.A. 'Altius' auction house in Warsaw, ul. Piwna 35/37.

Literature: unpublished.

POLSKA, ok. 1770

POLAND, c 1770

114 *Franciszek Salezy Potocki*

nr inw. ZKW/4036

gwasz, akwarela, kość, owal, 3,2 x 2,5 cm
(w świetle oprawy)

na odwrocie napis czarnym tuszem:

*Franciszek Salezy / Potocki / Wojewoda
Kijowski / + 1772 w Krystynpolu / Ojciec
Stanisława / Szczęsnego którego / 1ª żona
Gertruda / Komorowska; długopisem
numer 380*

Franciszek Salezy Potocki h. Pilawa (1700–1772), pisarz polny koronny i wojewoda wołyński 1755, wojewoda kijowski 1756, założyciel tulczyńskiej linii Potockich.

Oczy niebieskie, usta czerwone, włosy, wąsy i brwi siwe; żupan jasnoniebieski, widoczny biały kołnierz koszuli, na prawej piersi widoczna podłużna plama bladej żółci; tło brunatne.

Miniatura wzorowana na pastelowym portrecie zdeponowanym w zbiorach Zamku Królewskiego na Wawelu (nr inw. dep.920; z pałacu Potockich w Tulczynie, od 1912 zbioru Sapiehów w Krasieczynie, 2007 depozyt Michała Sapiehy ze Sterrebeek; Kuczman

114 *Franciszek Salezy Potocki*

inv. no. ZKW/4036

gouache, watercolour, bone, oval,
3.2 x 2.5 cm (sight size)

inscribed *Franciszek Salezy / Potocki / Wojewoda
Kijowski / + 1772 w Krystynpolu / Ojciec
Stanisława / Szczęsnego którego / 1ª żona
Gertruda / Komorowska [Franciszek Salezy /
Potocki / Voivode of Kiev / + 1772 in
Krystynpol / Father of Stanisław / Szczęsny
whose / 1st wife was Gertruda /
Komorowska] on back, in black ink;
the number 380 in ballpoint pen*

Franciszek Salezy Potocki of the Pilawa coat of arms (1700–1772), Crown Field Clerk and Voivode of Volhynia 1755, Voivode of Kiev 1756, he established the Tulczyn line of the Potocki family.

Blue eyes, red lips, grey hair, moustache and eyebrows; light blue żupan, white collar of shirt visible, long pale-yellow mark visible on right breast; brown background.

The miniature is based on a pastel portrait on loan to the Royal Castle in Wawel (inv. no. dep. 920; from the Potocki palace in Tulczyn, from 1912 the Sapieha collection in

2008, nr kat. 6) bądź na jego nieco zmienionej kopii ze zbiorów MNW (nr inw. 156829; ze zbiorów Mniszchów w Wiśniowcu, później w Paryżu, подарowany rodzinie Romana Potockiego; Rosset 2003, s. 209, nr 238). Powtórzona została poza modela, natomiast kolorystyka nieco zmieniona: w portretach pastelowych Potocki przedstawiony jest w intensywnie szafirowym kontuszu i słomkowożółtym żupanie. Wydaje się, że nieokreślona plama żółtego koloru w ZKW/4036 może być wynikiem mechanicznego powtarzania układu barw w pierwowzorach.

Hipotetycznie miniatura mogła należeć, podobnie jak ZKW/4037 i ZKW/4035, do zbiorów Leona Potockiego (patrz nry kat. 70, 119).

Miniatura jest kompozycyjnym *pendant* do portretu Anny Potockiej, żony Franciszka Salezego (ZKW/4037) i została tak samo oprawiona, ma jednak mniejsze wymiary.

Krasiczyn, 2007 on loan from Michal Sapieha from Sterrebeek; Kuczman 2008, cat. no. 6), and on a somewhat altered copy from the collection of the NMW (inv. no. 156829, from the collection of the Mniszech family in Wiśniowiec, later in Paris, donated to the family of Roman Potocki; Rosset 2003, p. 209, no. 238). The pose of the sitter has been repeated although the colouring is somewhat altered. In the pastel portrait, Potocki is depicted in an intense sapphire-blue *kontusz* and straw-coloured *żupan*. It may be that the unidentified yellow mark in ZKW/4036 is the result of automatically repeating the arrangement of the colours in the prototypes.

Like ZKW/4037 (see cat. no. 70) and ZKW/4035 (see cat. no. 119), the miniature may have belonged to the Leon Potocki collection.

The miniature is a compositional *pendant* to the portrait of Anna Potocka, wife of Franciszek Salezy (ZKW/4037, see cat. no. 70) and was framed in the same manner, although its dimensions are smaller.

Źródła: Spis miniatur Lanckorońskich 1939, nr 18; List Antoniego Lanckorońskiego 1946.

Historia: kolekcja Karola Lanckorońskiego (zm. 1933) w Rozdole; własność dzieci Karola: Antoniego (zm. 1965), Adelajdy (zm. 1980) i Karoliny (zm. 2002); 1939 zdeponowana w Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich we Lwowie; po 1946 odzyskana przez Antoniego Lanckorońskiego; 1994 dar Karoliny Lanckorońskiej (nr ks. darów ZMK-5916).

Literatura: niepublikowana.

Sources: List of Lanckoroński miniatures 1939, no. 18; Letter from Antoni Lanckoroński 1946.

Provenance: Karol Lanckoroński (d. 1933) collection in Rozdół; property of his children: Antoni (d. 1965), Adelajda (d. 1980) and Karolina (d. 2002); 1939 on loan to the National Ossoliński Institute in Lwów [now: Lviv, Ukraine]; after 1946 recovered by Antoni Lanckoroński; 1994 gift of Karolina Lanckorońska (no. ZMK-5916 in the book of donations).

Literature: unpublished.

POLSKA (?), ok. 1770

115 *Dama w czarnej sukni*

nr inw. ZKW/5182

akwarela, kość, owal, 4,8 x 4 cm (z oprawą
5,1 x 4,2 cm)

Włosy (lub peruka) pudrowane, oczy szare; czarna suknia i wstążka we włosach, modelunek fałdów rękawa błękitem, na szyi cztery sznury pereł, perły wokół dekoltu i we włosach, na lewym ramieniu widoczny fragment płaszcza (?); tło niebieskawe z brązowym cieniem.

Jedna z 10 miniatur wystawionych na aukcji Christie's, Londyn, 27.11.2012, określonych jako pochodzące z galerii Stanisława Augusta (9 o potwierdzonej proveniencji), następnie znajdujących się w posiadaniu Aleksandra Druckiego-Lubeckiego do 1926 (patrz nry kat. 13, 23, 46, 87, 90–92, 115, 116). W stosunku do pozostałych miniatur z tej grupy proveniencja jest potwierdzona, można by więc przypuszczać, że i ZKW/5182 ma podobne pochodzenie. Porównując wymiary ZKW/5182 (które w przeliczeniu na cale polskie wynoszą w przybliżeniu 1,9 x 1,6 cala) z wymiarami miniatur w katalogu z 1795 i późniejszych dokumentach, można brać pod uwagę tylko trzy pozycje, przy których wpisano wymiary 2 x 1,5 cala: nr 67 „Mademoiselle Zamoyska”, nr 82 „Madame Bystra née Obryn” i nr 88 „Portrait d'une jeune dame anonyme”. Z całą pewnością nie jest to wizerunek Urszuli Zamoyskiej; dla osoby wymienionej pod nrem 82 brak ikonografii porównawczej, a więc najbardziej prawdopodobna wydaje się identyfikacja ZKW/5182 z miniaturą nr 88, za czym przemawiałby również brak cech portretowych.

Możliwe jest jednak również, że miniatura ta została dołączona ze względów merkantylnych do zespołu o udokumentowanej proveniencji i wyższym poziomie artystycznym. ZKW/5182 jako jedyna jest inaczej oprawiona niż pozostałe miniatury z tej grupy. Mają one jednakowe mosiężne oprawy z perełkowaniem, w których były prezentowane już na wystawie w 1912 (Warszawa 1912; tam większość z nich reprodukowana). Odwrocia wszystkich przesłonięte są stalowymi płytkami, na niektórych wygrawerowane numery (nie-

POLAND (?), c 1770

115 *Woman in Black Dress*

inv. no. ZKW/5182

watercolour, bone, oval, 4.8 x 4 cm
(5.1 x 4.2 cm with frame)

Grey eyes, powdered hair (or wig); black dress and ribbon in hair, blue modelling on the folds of the sleeve, four strings of pearls around neck, pearls around the neckline and in hair, fragment of coat (?) visible on left shoulder; blue background with brown shading.

One of ten miniatures on sale at a Christie's auction in London 27/11/2012, described as coming from the Stanisław August gallery—the provenance of nine of these miniatures was confirmed—then in the possession of Aleksander Drucki-Lubecki until 1926 (see cat. nos. 13, 23, 46, 87, 90–92, 115 and 116). Since the provenance of the other miniatures in this group has been confirmed, it can be assumed that ZKW/5182 has a similar provenance. Comparing the dimensions of ZKW/5182 (which when converted into Polish inches are almost 1.9 x 1.6 with those of the miniatures in the catalogue of 1795 and later documents, there are only three entries next to which 2 x 1.5 inches has been written: no. 67 'Mademoiselle Zamoyska', no. 82 'Madame Bystra née Obryn' and no. 88 'Portrait d'une jeune dame anonyme'. It is certainly not a likeness of Urszula Zamoyska; there is no comparative iconography for the person named under no. 82, and therefore it would seem to be more plausible to identify ZKW/5182 with no. 88, which the lack of any features of a portrait would seem to confirm.

It is also possible that for commercial reasons the miniature was added to a group with documented provenance and of better artistic quality. ZKW/5182 is framed differently from the other miniatures in the group. They all have identical brass frames with beading in which they were displayed at the 1912 exhibition (Warsaw 1912; where most of them have been reproduced). The backs of all the frames are covered with steel plates on which numbers are engraved (possibly of the Drucki-

zidentyfikowane, być może kolekcji Druckiego-Lubeckiego), a na niektórych informacje po francusku o portretowanych osobach. ZKW/5182 jest oprawiona w gładką mosiężną cargę, a tył zaklejony papierem.

Lubecki collection), and on some there is information in French about the person portrayed. ZKW/5182 is framed in a plain brass frame and the backing is made of paper.

Historia: własność Ernsta Adolfa Titgemeyera (zm. 1980) w Osnabrück; Christie's, Londyn (27.11.2012, nr 226).

Literatura: niepublikowana.

Provenance: property of Ernst Adolf Titgemeyer (d. 1980) in Osnabrück; Christie's, London (27/11/2012, lot 226).

Literature: unpublished.

POLSKA, 1776–1778

116 Ludwik Tyszkiewicz

nr inw. ZKW/5190
akwarela, gwasz, oval, 5,4 x 4,2 cm
(z oprawą 5,5 x 4,6 cm)
na odwrocie, na stalowej płytce,
wygrawerowany napis: *Le Grand / Tresorier / ... Lit. Comte / Tyszkiewicz; N°/9*

Ludwik Skumin Tyszkiewicz h. Leliwa (1748–1808), generał adiutant 1772, ciwun wileński i rotmistrz wojsk litewskich 1775–1808, pisarz wielki litewski 1775–1780, marszałek Trybunału Litewskiego 1779/1780, hetman polny litewski 1780–1791, podskarbi wielki litewski 1791–1793, marszałek wielki litewski 1793, targowiczanie, mąż Konstancji Poniatowskiej, bratanicy króla.

Mundur wojsk litewskich: granatowy z pąsowym kołnierzem, przybory srebrne (sic!) (wojska litewskie miały przybory złote), przez pierś błękitna wstęga i na lewej piersi gwiazda Or-

POLAND, 1776–1778

116 Ludwik Tyszkiewicz

inv. no. ZKW/5190
watercolour, gouache, oval, 5.4 x 4.2 cm
(5.5 x 4.6 cm with frame)
inscribed *Le Grand / Tresorier / ... Lit. Comte / Tyszkiewicz; N°/9* on back engraved on steel plaque

Ludwik Skumin Tyszkiewicz of the Leliwa coat of arms (1748–1808), 1772 Adjutant General, 1775–1808 Bailiff of Vilnius and Rittmeister in the Lithuanian Army, 1775–1780 Lithuanian Field Clerk, 1779/80 Marshal of the Lithuanian Tribunal, 1780–1791 Field Hetman of Lithuania, 1791–1793 Treasurer of Lithuania, 1793 Great Marshal of Lithuania, member of the Targowica Confederation, husband of Konstancja Poniatowska, the king's niece.

Uniform of the Lithuanian army: navy blue with crimson collar, silver [sic] accessories (the

deru Orła Białego (nadany w 1776). Portretowany nie ma Orderu św. Stanisława nadanego w 1778, co może stanowić *terminus ante quem* powstania miniatury (lub jej hipotetycznego pierwowzoru). Ikonografia porównawcza ogranicza się w zasadzie do jednego portretu pędzla Josefa Grassiego z 1794 (uznawany za zaginiony, repr. w: Ruszczycówna 1954, il. 7).

Podane w Kat. min. S.A. 1794 wymiary ($2\frac{1}{4} \times 1$ cal = 5,58 x 2,48 cm) różnią się od rzeczywistych (szczególnie szerokość), ale może to być pomyłka w zapisie katalogowym. Natomiast wymiary podane w katalogu wystawy Warszawa 1912 są prawie identyczne (5 x 3,8 cm).

Lithuanian army had gold accessories) blue sash of the Polish Order of the White Eagle (awarded in 1776) across chest and star of the order on left breast. The sitter is not shown wearing the Polish Order of St Stanislaw which he was awarded in 1778, which could mean it is the *terminus ante quem* for the execution of the miniature (or its hypothetical prototype). Comparative iconography is limited to one portrait by Josef Grassi dating from 1794 (believed lost, reprod. in Ruszczycówna 1954, fig. 7).

In the Cat. Min. S.A. 1794, the dimensions are given as $2\frac{1}{4} \times 1$ inches = 5.58 x 2.48 cm and differ from the actual ones (in particular the width), but this could be an error in the catalogue entry. On the other hand, the dimensions given in the 1912 exhibition catalogue are almost identical (5 x 3.8 cm).

Źródła: Kat. min. S.A. 1794, s. 216/6, nr 64: „Portrait du C^e Tyszkiewicz, G^d M^t: de Lithuania, en uniforme”; Kat. min. S.A. 1795, s. 150/6, nr 64 (jak poprz.); Inventaire des 13 caisses 11 marca 1796, s. 44 v, nr 64; Inw. S.A. 1799, s. 484, nr 64; Inw. sukcesji po S.A. 1819, s. 40, nr 64; Notte 1820, s. 26, nr 64.

Historia: przed 1794 galeria Stanisława Augusta; 1794 notowana w ZK: „au petit Cabinet de l’Attelier en haut”; 1796 przygotowana do wywiezienia do Grodna, spakowana, ukryta w ZK, potem w Łazienkach, w szopie na łodzie; 1798 notowana w ZK; 1798 odziedziczona przez bratanka króla, księcia Józefa Poniatowskiego; 1799 notowana w ZK; 1813 odziedziczona przez siostrę księcia, hrabinę Marię Teresę Tyszkiewiczową; 1821 sprzedana Antoniowi Fusiemu (?).

Sources: Cat. Min. S.A. 1794, p. 216/6, no. 64: *Portrait du C^e Tyszkiewicz, G^d M^t: de Lithuania, en uniforme*; Cat. Min. S.A. 1795, p. 150/6, no. 64 (as previous); Inventaire des 13 caisses 11 March 1796, p. 44 v, no. 64; Inv. S.A. 1799, p. 484, no. 64; Inv. of the S.A. Legacy 1819, p. 40, no. 64; Notte 1820, p. 26, no. 64.

Provenance: before 1794, Stanislaw August gallery; 1794 recorded at the RCW ‘au petit Cabinet de l’Attelier en haut’; 1796 preparations made for its transport to Grodno: packed and hidden in the RCW, and later in the Boathouse at the Łazienki; 1798 recorded in RCW; 1798 property of the king’s nephew, Prince Józef Poniatowski; 1799 recorded in RCW; 1813 property of the prince’s sister, Maria Teresa

wywieziona do Rosji (?); własność Aleksandra Druckiego-Lubeckiego (zm. 1926); własność Ernsta Adolfa Titgemeyera (zm. 1980) w Osnabrück; Christie's, Londyn (27.11.2012, nr 229).

Literatura: Warszawa 1912, nr 964 (5,0 x 3,8 cm; jako własność Aleksandra Druckiego-Lubeckiego); Mańkowski 1932, nr 64; Chiron-Mrozowska 2004, s. 161–162, nr 129.

Tyszkiewicz, 1821 sold to Antonio Fusi (?), taken to Russia (?); property of Aleksander Drucki-Lubecki (d. 1926); property of Ernst Adolf Titgemeyer (d. 1980) in Osnabrück; Christie's, London (27/11/2012, lot 229).

Literature: Warsaw 1912, no. 964 (5.0 x 3.8 cm; as the property of Aleksander Drucki-Lubecki); Mańkowski 1932, no. 64; Chiron-Mrozowska 2004, pp. 161–162, no. 129.

POLSKA (?), ok. 1780

117 *Maria Teresa Tyszkiewiczowa* (?)

nr inw. ZKW/4039
gwasz, akwarela, kość, owal, 5,2 x 4,3 cm
(w świetle oprawy)
na odwrocie ciemnoczerwona mora,
ołówkiem numery 19 (numer Spisu miniatur
Lanckorońskich 1939) i 12

Maria Teresa Tyszkiewiczowa (1760–1834), córka Andrzeja Poniatowskiego h. Ciołek, siostra ks. Józefa Poniatowskiego, bratanica króla Stanisława Augusta, od 1778 żona Wincentego Tyszkiewicza h. Leliwa, referendarza wielkiego litewskiego.

Oczy błękitne, jasne włosy nakryte białym, przezroczystym, pasiastym woalem, pod nim na włosach duże czerwone kwiaty i drobniejsze błękitne; suknia błękitna, koszula biała, dekolt obszyty białą materią; tło beżowoszare.

Miniatura tradycyjnie określana jako portret Marii Teresy Tyszkiewiczowej, jednak brak podobieństwa do znanej ikonografii Tyszkiewiczowej oraz mało zindywidualizowane i idealizowane rysy przedstawionej osoby stawiają tę identyfikację pod znakiem zapytania.

POLAND (?), c 1780

117 *Maria Teresa Tyszkiewicz* (?)

inv. no. ZKW/4039
gouache, watercolour, bone, oval,
5.2 x 4.3 cm (sight size)
dark red moire on back, the numbers 19
(number in the list of miniatures of the
Lanckorońskis 1939) and 12 in pencil

Maria Teresa Tyszkiewicz (1760–1834), daughter of Andrzej Poniatowski of the Ciołek coat of arms, sister of Prince Józef Poniatowski, niece of King Stanisław August, from 1778 wife of Wincenty Tyszkiewicz of the Leliwa coat of arms, Great Referendary of Lithuania.

Blue eyes, fair hair covered with white transparent striped voile, beneath which are large red flowers and smaller blue ones in hair; blue dress, white shirt, decolte with white overlay; grey-beige background.

The miniature is traditionally described as a portrait of Maria Teresa Tyszkiewicz, however, there is no similarity to the known iconography of her and the insufficiently individualized and idealized features of the person portrayed make the identification questionable.

Źródła: Spis miniatur Lanckorońskich 1939, nr 19 („Maria Teresa Tyszkiewicz”); List Antoniego Lanckorońskiego 1946.

Historia: kolekcja Karola Lanckorońskiego (zm. 1933) w Rozdole; własność dzieci Karola: Antoniego (zm. 1965), Adelajdy (zm. 1980) i Karoliny (zm. 2002); 1939 zdeponowana w Zakładzie Narodowym imienia Ossolińskich we Lwowie, następnie przewieziona do Krakowa; odzyskana po 1946 przez Antoniego Lanckorońskiego (zm. 1965); 1994 dar Karoliny Lanckorońskiej (nr ks. darów ZMK-5919).

Literatura: niepublikowana.

Sources: List of Lanckoroński miniatures 1939, no. 19 ‘Maria Teresa Tyszkiewicz’; Letter from Antoni Lanckoroński 1946.

Provenance: Karol Lanckoroński (d. 1933) collection in Rozdół; property of his children: Antoni (d. 1965), Adelajda (d. 1980) and Karolina (d. 2002); 1939 on loan to the National Ossoliński Institute in Lwów [now: Lviv, Ukraine], then taken to Kraków; after 1946 recovered by Antoni Lanckoroński (d. 1965); 1994 gift of Karolina Lanckorońska (no. ZMK-5919 in the book of donations).

Literature: unpublished.

POLSKA, lata 80.–90. XVIII w.

- 118** *Maria Laskiewicz von Friedensfeld*
nr inw. FC-ZKW/573
akwarela, gwasz, kość, owal, 4,2 x 3,1 cm
odwrocie zaklejone papierem z napisem
czarnym tuszem: *Marie / Laskiewicz v. /*
Friedensfeld / geb. v. Majewski / geb: / gest: in
Krakau

Maria z Majewskich (zm. 1830), żona Wincentego Laskiewiczza von Friedensfelda (1757– po 1820), kupca i bankiera krakowskiego.

Podstawą identyfikacji portretowanej jest napis na odwrocie. Weryfikacja nie jest możliwa ze względu na brak ikonografii porównawczej. Biorąc pod uwagę datowanie miniatury według cech kostiumu i fryzury portretowanej na koniec lat 80. lub początek 90. XVIII w.

POLAND, 1780s–1790s

- 118** *Maria Laskiewicz von Friedensfeld*
inv. no. FC-ZKW/573
watercolour, gouache, bone, oval,
4.2 x 3.1 cm
inscribed *Marie / Laskiewicz v. / Friedensfeld /*
geb. v. Majewski / geb: / gest: in Krakau in
black ink on paper glued on back

Maria née Majewska (d. 1830), wife of Wincenty Laskiewicz von Friedensfeld (1757– after 1820), merchant and banker from Kraków.

The identification of the sitter is based on the inscription on the back, but is impossible to verify due to the lack of comparative iconography. The identification of the sitter as Maria Laskiewicz is probable from a chronological point of view, taking into account the

oraz daty życia męża, identyfikacja osoby jako Marii Laskiewicz jest prawdopodobna chronologicznie.

Według informacji A. Ciechanowieckiego (2014) Anthony M. Clark przypisał autorstwo Theresie Concordii Mengs.

dating of the miniature, according to the clothing and coiffure, to the end of the 1780s or the beginning of the 1790s, and the dates of her husband's life.

According to information received from A. Ciechanowiecki (2014), Anthony M. Clark attributed its authorship to Theresa Concordia Mengs.

Historia: zbiory Anthony'ego Morrisa Clarka (zm. 1976), według informacji A. Ciechanowieckiego (2014) zakup na aukcji ruchomości Clarka; przed 1989 Fund. Ciechanowieckich, od 1989 w ZK.

Literatura: Warszawa 1989, nr 78 (jako praca Theresy Concordii Mengs).

Provenance: collection of Anthony Morris Clark (d. 1976), according to information received from A. Ciechanowiecki (2014) bought at a sale of Clark's estate; before 1989 Ciechanowiecki Foundation; from 1989 at the RCW.

Literature: Warsaw 1989, no. 78 (as the work of Theresa Concordia Mengs).

POLSKA, ok. 1790

POLAND, c 1790

119 *Stanisław Szczęsny Potocki*

nr inw. ZKW/4035

gwasz, kość, tondo, średnica 4,7 cm

119 *Stanisław Szczęsny Potocki*

inv. no. ZKW/4035

gouache, bone, tondo, dia. 4.7 cm

Stanisław Szczęsny Potocki (1753–1805), wojewoda ruski, marszałek konfederacji targowickiej, general artylerii koronnej 1788–1792.

Stanisław Szczęsny Potocki (1753–1805), Voivode of Ruthenia, Marshal of the Targowica Confederation, General of the Crown Artillery 1788–1792.

Oczy ciemnobrązowe, włosy siwe (lub pudrowane); mundur generała artylerii koronnej: zielony z czarnym kołnierzem, przybory złote, koszula biała; na szyi, na czerwonej wstędze z białymi pasami, krzyż Orderu św. Stanisława (nadany w 1775), przez pierś błękitna wstęga Orderu Orła Białego (nadany w 1775), na lewej piersi gwiazda tego orderu.

Dark-brown eyes, grey (or powdered) hair; uniform of a general of the Crown artillery: green with black collar, gold accessories, white shirt; cross of the Polish Order of St Stanisław (awarded in 1775) on red ribbon with white stripes about neck; blue sash of the Polish Order of the White Eagle (awarded in 1775) across chest, star of this order on left breast.

Dotychczas miniatura była określana jako portret niezidentyfikowanego generała.

Sposób ujęcia twarzy wykazuje podobieństwo do portretu autorstwa Pompea Batoniego (zniszczony w 1944; Jaroszewski 1966, s. 105), znanego z ryciny Domenica Cunego datowanej 1783 – patrz il. 119a (Kat. BN, t. 4, 1994, nr 4210). Charakterystyka twarzy wydaje się bardziej realistyczna od typu fizjonomii znanego z najpopularniejszych wizerunków Potockiego pędzla Johanna Baptista Lampiego, które są w znacznym stopniu idealizowane i heroizowane.

Hipotetycznie miniatura mogła należeć do zbiorów Leona Potockiego (patrz nry kat. 70, 114) i trafić do kolekcji Lanckorońskich poprzez małżeństwo jego córki Leonii Wandy z Kazimierzem Wincentym Lanckorońskim w 1843.

ZKW/4035 nie figuruje w zestawieniu miniatur w publikacji J. Winiewicz-Wolskiej (2010), sporządzonym na podstawie spisu kolekcji Lanckorońskich w Wiedniu z 1939, ani w spisie miniatur rodzinnych zdeponowanych we Lwowie w 1939 (Spis miniatur Lanckorońskich 1939).

Until now the miniature has been described as a portrait of an unidentified general.

The pose of the face shows a similarity to a portrait by Pompeo Batoni (destroyed in 1944; Jaroszewski 1966, p. 105) known from an engraving by Domenico Cunego dated 1783 – see fig. 119a (Cat. BN, vol. 4, 1994, no. 4210). The facial features seem to be more realistic than the type of physiognomy known from the most popular likenesses of Potocki made by Johann Baptista Lampi, which are largely idealized and heroicized portrayals.

The miniature may have belonged to the collections of Leon Potocki (see: cat. nos. 70 and 114) and became part of the Lanckoroński collection by way of the marriage of his daughter, Leonia Wanda, to Kazimierz Wincenty Lanckoroński in 1843.

ZKW/4035 is not mentioned in the set of miniatures in J. Winiewicz-Wolska's publication (2010) which was compiled based on the list of the Lanckoroński collection in Vienna dated 1939, nor in the list of family miniatures on loan to Lwów [now: Lviv, Ukraine] 1939 (List of Lanckoroński miniatures 1939).

119a

Historia: kolekcja Karola Lanckorońskiego (zm. 1933) w Rozdole; własność dzieci Karola: Antoniego (zm. 1965), Adelajdy (zm. 1980) i Karoliny (zm. 2002); 1939 zdeponowana w Zakładzie Narodowym imienia Ossolińskich we Lwowie, następnie przewieziona do Krakowa; odzyskana po 1946 przez Antoniego Lanckorońskiego (zm. 1965); 1994 dar Karoliny Lanckorońskiej (nr ks. darów ZMK-5915).

Literatura: niepublikowana.

Provenance: Karol Lanckoroński (d. 1933) collection in Rozdół; property of his children: Antoni (d. 1965), Adelajda (d. 1980) and Karolina (d. 2002); 1939 on loan to National Ossoliński Institute in Lwów, then taken to Kraków; after 1945 recovered by Antoni Lanckoroński (d. 1965); 1994 gift of Karolina Lanckorońska (no. ZMK-5915 in the book of donations).

Literature: unpublished.

POLSKA, lata 90. XVIII w.

POLAND, 1790s

120 Aleksandra z Lubomirskich Potocka

nr inw. ZKW/4041
gwasz, akwarela, kość, owal, 6,8 x 5,5 cm
na odwrocie nalepka papierowa z napisem:
La comtesse Stanislas Potocka; tuszem
numer 77

Aleksandra Lubomirska (1760–1831 lub 1836), córka Stanisława Lubomirskiego h. Szreniawa bez Krzyża, marszałka wielkiego koronnego, od 1776 żona Stanisława Kostki Potockiego h. Pilawa, od 1779 właścicielka Wilanowa.

Oczy ciemnoniebieskie, włosy jasne, popielate; białe *fichu*, błękitna suknia, przewiązana ciemnobłękitną szarfą w czarne kropki; w tle błękitne niebo, drzewa w tonach oliwkowych zieleni i brązów.

ZKW/4041 nie figuruje w zestawieniu miniatur w publikacji J. Winiewicz-Wolskiej (2010), sporządzonym na podstawie spisu kolekcji Lanckorońskich w Wiedniu z 1939, natomiast może być tożsama z portretem figurującym pod określeniem „Comtesse Stanislas Potocka” (czyli takim jak napis na odwrocie ZKW/4041) w spisie miniatur zdeponowanych przez Antoniego Lanckorońskiego w Zakładzie Narodowym imienia Ossolińskich we Lwowie w 1939.

120 Aleksandra Potocka née Lubomirska

inv. no. ZKW/4041
gouache, watercolour, bone, oval,
6.8 x 5.5 cm
inscribed *La comtesse Stanislas Potocka* on
paper label on back; the number 77 in ink

Aleksandra Lubomirska (1760–1831 or 1836), daughter of Stanisław Lubomirski of the Szreniawa bez Krzyża coat of arms, Great Marshal of the Crown, from 1776 wife of Stanisław Kostka Potocki of the Pilawa coat of arms, from 1779 owner of Wilanów.

Dark-blue eyes, fair hair, peppered with grey; white *fichu*, blue dress, tied with a dark-blue sash with black polka dots; blue sky and olive-green and brown trees in background.

ZKW/4041 is not mentioned among the miniatures in J. Winiewicz-Wolska's publication (2010) based on the list of the Lanckoroński collection in Vienna dating from 1939, however, it may be identified with the portrait described as 'Comtesse Stanislas Potocka' (as on the inscription on the back of ZKW/4041) on the list of miniatures on loan from Antoni Lanckoroński in the National Ossoliński Institute in Lwów [now: Lviv, Ukraine] in 1939.

Źródła: Spis miniatur Lanckorońskich 1939, nr 42 (?); List Antoniego Lanckorońskiego 1946.

Historia: kolekcja Karola Lanckorońskiego (zm. 1933) w Rozdole; własność dzieci Karola: Antoniego (zm. 1965), Adelajdy (zm. 1980) i Karoliny (zm. 2002); 1939 zdeponowana w Zakładzie Narodowym imienia Ossolińskich we Lwowie, następnie przewieziona do Krakowa; odzyskana po 1946 przez Antoniego; 1994 dar Karoliny Lanckorońskiej (nr ks. darów ZMK-5921).

Literatura: niepublikowana.

Sources: List of Lanckoronksi miniatures 1939, no. 42 (?); Letter from Antoni Lanckoroński 1946.

Provenance: Karol Lanckoroński (d. 1933) collection in Rozdół; property of his children: Antoni (d. 1965), Adelajda (d. 1980) and Karolina (d. 2002); 1939 on loan to National Ossoliński Institute in Lwów, then taken to Kraków; after 1946 recovered by Antoni Lanckoroński; 1994 gift of Karolina Lanckorońska (no. ZMK-5921 in the book of donations).

Literature: unpublished.

POLSKA, kon. XVIII w.

POLAND, late 18th c.

121 *Józef Gabriel Stempkowski*

nr inw. FC-ZKW/153
gwasz, tektura, owal, 7,3 x 6,0 cm

121 *Józef Gabriel Stempkowski*

inv. no. FC-ZKW/153
gouache, cardboard, oval, 7.3 x 6.0 cm

Józef Gabriel Stempkowski (Stępkowski) h. Suchekomnaty (1710–1793), od 1769 regimentarz partii podolskiej i ukraińskiej, po 1777 general lejtnant wojsk koronnych, 1785 wojewoda kijowski.

Józef Gabriel Stempkowski (Stępkowski) of the Suchekomnaty coat of arms (1710–1793), from 1769 Deputy Hetman in the Polish army in Podole and Ukraine, after 1777 Lieutenant General in the Crown army, 1785 Voivode of Kiev.

Kontusz mundurowy rotmistrza chorągwi panczernej – stosowany do 1775 (Gembarzewski 1962, tabl. 88), przez pierś wstęga Orderu św. Stanisława (nadany w 1769), gwiazda orderowa na lewej piersi; w dłoni buzdygan – oznaka władzy regimentarskiej.

Uniform of the Rittmeister of the Armoured Cuirassiers Regiment—used until 1775 (Gembarzewski 1962, pl. 88); sash of the Polish Order of St Stanisław (awarded in 1769) across chest, star of the order on left breast;

Miniatura powtarza kompozycję i szczegóły stroju przedstawione na datowanym na ok. 1785 portrecie w zbiorach MNK – patrz il. 121a (Pałac Biskupa Erazma Ciołka, nr inw. MNK I-217, ol., pł., 72 x 56,5 cm). Twarz na miniaturze jest idealizowana i odmłodzona, domalowano kosmyki włosów (na obrazie z MNK głowa jest całkowicie wygolona), zmieniono kolor oczu na błękitny, w tle dodano niebo i częściowo widoczne drzewa.

Obraz z MNK powstał krótko po 1769, kiedy Stempkowski został odznaczony Orderem św. Stanisława i nominowany przez Franciszka Ksawerego Branickiego regimentarzem w uznaniu zasług w tłumieniu koliszczyny w 1768 oraz w walce z armią konfederacji barskiej. *Terminus ante quem* wyznacza natomiast data przyznania Stempkowskiemu Orderu Orła Białego w 1773. Na obrazie na prawej ręce portretowany nosi pierścień z cyfrą królewską, w miniaturze cyfra ta jest tylko zamarkowana.

holding a mace—the sign of authority of the deputy hetman.

The miniature repeats the composition and details of the clothing in the portrait in the collection of the NMK dated to c 1785 – see fig. 121a (Palace of Bishop Erazm Ciołek, inv. no. NMK I-217, oil, canvas, 72 x 56.5 cm). The face on the miniature is idealized and made to look younger, and locks of hair have been added (on the NMK painting the head is completely shaven), the colour of the eyes have been altered to blue; sky and partially visible trees have been added in the background.

The painting in the NMK was executed shortly after 1769 when Stempkowski was awarded the Polish Order of St Stanislaw and nominated deputy hetman by Franciszek Ksawery Branicki in recognition of his services in crushing the Koliyivshchyna rebellion in 1768 as well as in fighting against the army of the Bar Confederation. The *terminus ante quem* for the miniature is, however, the day on which Stempkowski was awarded the Polish Order of the White Eagle in 1773. In the painting the sitter is wearing a ring with the king's monogram on his right hand, in the miniature the monogram is faked.

121a

Historia: według informacji A. Ciechanowieckiego (2014) zakup na paryskim rynku sztuki; 1986 Fund. Ciechanowieckich, od 1988 w ZK.

Literatura: Warszawa 1989, nr 91; Kowecki, Małachowicz 1991, s. 35 (z błędnym podpisem jako „kopia wykonana 1857”, co odnosi się do podobnego olejnego portretu w MNP, nr inw. Mp 627; Suchocka 2005, nr 303); PSB, t. 43, 2004–2005, s. 391; repr.: http://pl.wikipedia.org/wiki/J%C3%B3zef_Gabriel_Stempkowski (10.03.2016); Warszawa 2015, nr 37 (H. Małachowicz).

Provenance: according to information received from A. Ciechanowiecki (2014) purchased on the Parisian art market; 1986 Ciechanowiecki Foundation; from 1988 at the RCW.

Literature: Warsaw 1989, no. 91; Kowecki, Małachowicz 1991, p. 35 (with incorrect caption as 'copy made in 1857' which alludes to a similar oil portrait in the NMP, inv. no. Mp 627; Suchocka 2005, no. 303); PSB, vol. 43, 2004–2005, p. 391; reprod. http://pl.wikipedia.org/wiki/J%C3%B3zef_Gabriel_Stempkowski (10/03/2016); Warsaw 2015, no. 37 (H. Małachowicz).

POLSKA, kon. XVIII w.

122 Michał Wielhorski

nr inw. ZKW/4034

gwasz, akwarela, szylkret, tondo, średnica 6,4 cm

na odwrocie napis (XIX w.): *Wielhorski Józef / generał w r. 1794 / jeździł do Francji w missji dyplomatycznej / potem walczył w legionach wreszcie jako / generał dywizji zastępował Kścia Józefa / Poniatowskiego w ministerstwie wojny / 1812. W r. 1816 został mianowany / pierwszym ministrem wojny królestwa / polskiego, ale niedługo zmarł; ołówkiem Wielhorski, numery: 44 (numer Spisu miniatur Lanckorońskich 1939) i 5*

Michał Wielhorski h. Kierdeja (1755–1805), przyjaciel i towarzysz ks. Józefa Poniatowskiego w służbie w wojsku austriackim, generał, uczestnik wojny z Rosją 1792 i insurekcji kościuszkowskiej 1794.

Mundur generalski granatowy z czerwonym, hafty i epolety srebrne, z prawego ramienia pas futra lamparciego, z lewego srebrny bandolet; na lewej piersi, na przeciągniętej przez dziurkę od guzika niebieskiej wstędze, miniatura krzyża Virtuti Militari (nadany w 1792), na lewej piersi gwiazda tego orderu; tło niepokryte warstwą malarską.

Miniatura uchodziła dotychczas za portret młodszego brata Michała Wielhorskiego, Józefa (1759–1817), którego początek kariery wojskowej był bardzo podobny i który również dosłużył się stopnia generała, ale później niż brat, bo w 1797 w Legionach Dąbrowskiego

POLAND, late 18th c.

122 Michał Wielhorski

inv. no. ZKW/4034

gouache, watercolour, tortoiseshell, tondo, dia. 6.4 cm

inscribed (19th c.): *Wielhorski Józef / generał w r. 1794 / jeździł do Francji w missji dyplomatycznej / potem walczył w legionach wreszcie jako / generał dywizji zastępował Kścia Józefa / Poniatowskiego w ministerstwie wojny / 1812. W r. 1816 został mianowany / pierwszym ministrem wojny królestwa / polskiego, ale niedługo zmarł; [Wielhorski Józef / general in 1794 / travelled to France on a diplomatic mission / then fought with the legions finally as / general of a division he replaced Prince Józef / Poniatowski as Minister of War / 1812. In 1816 was appointed / First Minister of War of the Kingdom / of Poland, but died shortly thereafter] on back; in pencil: *Wielhorski* and the numbers: 44 (number on the List of Lanckoroński miniatures 1939) and 5*

Michał Wielhorski of the Kierdeja coat of arms (1755–1805), friend and companion to Prince Józef Poniatowski in the service of the Austrian army, General, participated in the war with Russia in 1792 and the Kościusko Insurrection in 1794.

Uniform of a general, navy blue with red, silver embroidery and epaulettes, leopard skin on right shoulder, on left shoulder silver bandolet; blue ribbon pulled through buttonhole with miniature of the cross of the military order of Virtuti Militari (awarded in 1792) on

we Włoszech. Nie ma także potwierdzenia, że Józef był kawalerem *Virtuti Militari* ani w literaturze (Łoza 1920 nie wymienia Józefa; Męclewska 2008, nr 1128, bez daty nadania), ani w ikonografii – na portrecie olejnym pędzla Josepha Stielera z 1805 nie ma tego odznaczenia (Warszawa, MWP, nr inw. 1114*). Typ munduru i fryzura portretowanego na ZKW/4034 są typowe dla lat 90. XVIII w. Uniform, mimo że przedstawiony z pewnymi uproszczeniami, można zidentyfikować jako mundur 2. Dywizji (6. Brygady) Ukraińskiej Kawalerii Narodowej. Lamparcie futro nawiązuje do przeszłości formacji, utworzonej w 1776 z chorągwi husarskich i pancernych. Michał Wielhorski w 1792 został generałem lejtnantem 2. Dywizji Ukraińskiej, którą dowodził m.in. w bitwie pod Zieleńcami. Za wykazane tam męstwo został odznaczony *Virtuti Militari* jako jeden z pierwszych, a jego nazwisko znalazło się na liście odznaczonych tuż po ks. Józefie Poniatowskim i Tadeuszu Kościuszcze.

W zestawieniu miniatur w publikacji J. Winiewicz-Wolskiej (2010), sporządzonym na podstawie spisu kolekcji Lanckorońskich w Wiedniu z 1939 pod nrem 1150 figuruje portret „Józefa Wielhorskiego”. Może to świadczyć, że ZKW/4034 czasowo była przechowywana w Wiedniu pomiędzy 1912–1939 lub też w zbiorach Lanckorońskich znajdował się drugi portret Wielhorskiego.

left, star of this order on left breast; background not painted in.

Until now, the miniature was believed to be a portrait of the younger brother of Michał Wielhorski, Józef (1759–1817), whose military career started in a very similar way, and who also attained the rank of general—but later than his brother—in 1797, in Dąbrowski's legions in Italy. Nor is there any confirmation in the literature that Józef was awarded the *Virtuti Militari* (Łoza 1920, does not mention Józef; Męclewska 2008, no. 1128, without date of the award), nor in the iconography—in the oil portrait by Joseph Stieler dated 1805 the award is not there (Warsaw, Pol. A. Mus., inv. no. 1114*). The sitter's uniform and coiffure in ZKW/4034 are typical of the 1790s. Although somewhat simplified, the uniform can be identified as that of the 2nd Division (6th Brigade) of the Ukrainian National Cavalry. The leopard skin alludes to the formation of the National Cavalry in the past, when it was established in 1776 and was made up of hussar and armoured divisions. In 1792 Michał Wielhorski became lieutenant general of the 2nd Ukrainian Division and was commander at the battle of Zieleńce, among others. For his bravery he was one of the first to be awarded the military order of *Virtuti Militari*, and his name appears on the list of recipients immediately after Prince Józef Poniatowski and Tadeusz Kościuszko.

In the set of miniatures in J. Winiewicz-Wolska's publication (2010) compiled based according to the List of the Lanckoroński collection in Vienna of 1939 the portrait of 'Józef Wielhorski' appears under no. 1150. This could attest to the fact that ZKW/4034 was temporarily housed in Vienna between 1912–1939 or that there was a second portrait of Wielhorski in the Lanckoroński collection.

Źródła: Spis miniatur Lanckorońskich 1939, nr 44 („Józef Wielhorski” (?); List Antoniego Lanckorońskiego 1946.

Historia: kolekcja Karola Lanckorońskiego (zm. 1933) w Rozdole i Wiedniu (?); własność dzieci Karola: Antoniego (zm. 1965), Adelajdy (zm. 1980) i Karoliny (zm. 2002); 1939 zdeponowana w Zakładzie Narodowym imienia Ossolińskich we Lwowie, następnie przewieziona do Krakowa; odzyskana po 1946 przez Antoniego Lanckorońskiego; 1994 dar Karoliny Lanckorońskiej (nr ks. darów ZMK-5914).

Literatura: Bachowski, Treter 1912, nr 111 (jako „Józef Wielhorski” i własność Karola Lanckorońskiego w Rozdole); Winiewicz-Wolska 2010, nr 1150 (jako „Józef Wielhorski”, bez obecnego miejsca przechowywania).

Sources: List of Lanckoroński miniatures 1939, no. 44 (‘Józef Wielhorski’ (?); Letter from Antoni Lanckoroński 1946.

Provenance: Karol Lanckoroński (d. 1933) collection in Rozdół and Vienna (?); property of his children: Antoni (d. 1965), Adelajda (d. 1980) and Karolina (d. 2002); 1939 on loan to the National Ossoliński Institute in Lwów [now: Lviv, Ukraine], then taken to Kraków, after 1946 recovered by Antoni Lanckoroński; 1994 gift of Karolina Lanckorońska (no. ZMK-5914 in the book of donations).

Literature: Bachowski, Treter 1912, no. 111 (as Józef Wielhorski and property of Karol Lanckoroński in Rozdół); Winiewicz-Wolska 2010, no. 1150 (as Józef Wielhorski, without giving the current whereabouts).

POLSKA, kon. XVIII w.

123 *Mężczyzna z Orderem św. Stanisława – miniatura z klamry bransolety*

nr inw. ZKW/1672

gwasz, akwarela, kość, owal, 4,3 x 3,6 cm

oprawa: XVIII w., w formie wieńca

laurowego, złożonego, o liściach

wypełnionych zieloną emalią, na górze

i bokach owalu kokardy wysadzane białymi

kamieniami (masa szklana lub kryształ)

Oczy niebieskie, głowa wygolona, wąsy i brwi blond; biało lamowany niebieski żupan, kontusz brązowy z wylogami i wylotami niebieskimi; przez pierś czerwona z białymi pasami

POLAND, late of 18th c.

123 *Man with the Order of St Stanisław – miniature from a bracelet clasp*

inv. no. ZKW/1672

gouache, watercolour, bone, oval,

4.3 x 3.6 cm

frame: 18th c., in form of a laurel wreath,

gilded, leaves filled with green enamel,

bows encrusted with white stones (glass or

crystals) at top and on sides of the oval

Blue eyes, shaved head, blond moustache and eyebrows; white żupan tinged with blue, brown kontusz with revers and blue slits; red sash with white stripes (which are yellowing) of the Polish

(tu zapewne na skutek zniszczenia żółtawe) wstęga Orderu św. Stanisława, na piersi gwiazda orderowa; tło brązowo-żółtawe.

Niekonsekwencje w przedstawieniu elementów stroju – szata wierzchnia ma i stojący kołnierz, i szalowe kłapy, co może wskazywać, że jest to kopia niezidentyfikowanego pierwowzoru, z którego kopista niedokładnie przeniósł szczegóły kostiumu. Również kolorystyka ubioru, a zwłaszcza brąz, nie jest barwą typową dla strojów polskich tego czasu.

ZKW/1672 w dotychczasowej dokumentacji określana jest jako portret „Potockiego”. Nie ma podstaw, aby przyjąć tę identyfikację i próbować ją uściślić. Prawdopodobny czas powstania miniatury w ostatniej ćwierci XVIII w. i dość obszerna ikonografia Potockich żyjących w tym czasie eliminują w zasadzie możliwość przynależności portretowanego do tej rodziny.

Order of St Stanisław across chest, star of the order on breast; yellow-brown background.

Inconsistencies in depicting elements of the garments—the overgarment has both a stand-up and shawl collar which could mean it is a copy of an unidentified prototype from which the painter inaccurately copied details of the costume. The colour of the clothing, in particular the brown, was not typical of Polish clothing at that time.

Until now ZKW/1672 has been described in documents as a portrait of 'Potocki'. But there is no reason for accepting this identification and trying to confirm it. The time in which the miniature was made, in the last quarter of the 18th c, and the rather extensive iconography of the Potockis alive at that time, in principle, exclude the possibility of the sitter belonging to this family.

Historia: 1976 zakup od A. Ciechanowieckiego z Londynu, przechowywana w MNW (nr inw. 7287/Tc/76), od 1982 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: 1976 purchased from A. Ciechanowiecki of London; housed in the NMW (inv. no. 7287/Tc/76); from 1982 at the RCW.

Literature: unpublished.

POLSKA, XVIII/XIX w.

124 Antoni Józef Madaliński

nr inw. ZKW/1448

gwasz, kość, owal, 6,2 x 5,5 cm

(w dokumentacji konserwatorskiej

ok. 7,5 x 5,5 cm)

na odwrocie napis atramentem: 44. / Jacek Małachowski / Kanclerz / brat rodzony moich dwóch / pra pra babek z których / jedna Marya za Janem Steckim / druga Konstancya za Szczęsnym / Czackim

Antoni Józef Madaliński h. Larysza (1739–1804), od 1768–1776 w 1. Wielkopolskiej Brygadzie Kawalerii Narodowej, 1791 wicebrygadier w Wielkopolskiej Brygadzie Kawalerii Narodowej, 1794 awansowany przez Kościuszkę na generała majora i generała lejtnanta, uczestnik bitwy pod Raclawicami i obrony Warszawy.

Twarz modelowana czerwienią, wąsy ciemne, włosy szpakowate; mundur kawalerii narodowej; kurtka mundurowa ciemnoniebieska z czerwonym, bandolet czarny ze srebrną klamrą, na ramionach widoczny w niewielkim fragmencie ciemnoniebieski płaszcz; tło zielonkawoszare z żółtaworóżowawym cieniem za głową modela.

Miniatura opublikowana przez H. Kamińską-Krassowską (1978) jako portret Jacka Małachowskiego, zgodnie z napisem na odwrocie, zawierającym informacje o powiązaniach rodzinnych właścicielki z portretowanym, co zwykle stwarza wrażenie wiarygodności. Podane tam informacje genealogiczne są nieścisłe, co zweryfikowała Kamińska-Krassowska, pozostając jednak przy wskazanej identyfikacji modela.

Ikonografia porównawcza oraz mundur kawalerii narodowej (przedstawiony z dużym uproszczeniem, ale rozpoznawalny) wskazują, że ZKW/1448 to wizerunek Madalińskiego. Ujęcie jest identyczne jak w miedziorycie Carla Antoniniego – patrz il. 124a, datowanym na koniec XVIII w. i podpisany: *Le Général Madaliński 1794* (Kat. BN, t. 3, nr 3160). Podobieństwo charakterystycznego profilu widoczne także w profilowym portrecie olejnym w zbiorach MWP w Warszawie (nr inw. 935*;

POLAND, 18th/19th c.

124 Antoni Józef Madaliński

inv. no. ZKW/1448

gouache, bone, oval, 6.2 x 5.5 cm

(c 7.5 x 5.5 cm in conservation documents)

inscribed 44. / Jacek Małachowski / Kanclerz / brat rodzony moich dwóch / pra pra babek z których / jedna Marya za Janem Steckim / druga Konstancya za Szczęsnym / Czackim [44. / Jacek Małachowski / Chancellor / brother of my two / great great grandmothers of which / one Marya was married to Jan Stecki / and the second Konstancya was married to Szczęsny / Czacki] on back in ink

Antoni Józef Madaliński of the Larysza coat of arms (1739–1804), from 1768–1776 in the 1st Greater Polish National Cavalry Brigade, 1791 Deputy Brigadier in the 1st Greater Polish National Cavalry Brigade, 1794 promoted by Kościuszko to Major General and Lieutenant General, he participated in the battle of Raclawice and defence of Warsaw.

Face modelled with red, dark moustache, hair peppered with grey; uniform of the national cavalry: jacket dark-blue with red, black bandolier with silver clasp, small fragment of dark-blue coat visible on shoulder; greenish-grey background with yellowish-pink shadow behind the sitter's head.

Miniature published by H. Kamińska-Krassowska (1978) as a portrait of Jacek Małachowski, in accordance with the inscription on the back, which contains information about family ties between the owner and the sitter; this often gives the impression of being reliable. The genealogical information contains some inconsistencies which were verified by Kamińska-Krassowska who, despite this, upheld this identification of the sitter.

Comparative iconography and the uniform of the national cavalry (depicted in a much simplified manner, but still recognizable) indicates that ZKW/1448 is a likeness of Madaliński. The pose is identical to that in a copperplate engraving by Carlo Antonini – see fig. 124a, dated to the end of the 18th century and signed: *Le Général Madaliński 1794* (Cat. BN,

Ratajczyk, Teodorczyk 1987, nr 6) oraz w portrecie przedstawiającym Madalińskiego w starszym wieku w zbiorach MNK (nr inw. MNK II-a-1118; Kat. MNK 2001, nr 1133).

Historia: 1973 dar Wandy Majewskiej z Jedlni k. Radomia (nr ks. darów ZMK-108/37), przechowywana w MNW (nr inw. 3539 Tc/73 i omyłkowo Min. 1030), od 1982 w ZK.
Literatura: Kamińska-Krassowska 1978, nr 175 (jako „Jacek Małachowski” i jako własność MNW).

POLSKA (?), ok. 1800

125 Antonina z Czackich Krasińska

nr inw. ZKW/1606
akwarela, gwasz, kość, owal, 6,3 x 5,1 cm
na odwrocie napis: *Siostra mojego / pradziada Czackiego / Konstancja (przekreślone) Antonina Krasińska / matka Wincentego Krasińsk.[iego] / cousin germain de ma grand / Mère grand mère du poète / Sigismond*

vol. 3, no. 3160). The similarity of his characteristic profile can also be seen in a profile portrait in oil in the collections of the Pol. A. Mus. in Warsaw (inv. no. 935*); Ratajczyk, Teodorczyk 1987, no. 6) and in a portrait depicting Madaliński when he was older in the collections of the NMK (inv. no. NMK II-a-1118; Cat. NMK 2001, no. 1133).

124a

Provenance: 1973 gift of Wanda Majewska from Jedlna nr Radom (no. ZMK-108/37 in the book of donations), housed in the MNW (inv. nos. 3539 Tc/73, and erroneously Min.1030); from 1982 at the RCW.

Literatura: Kamińska-Krassowska 1978, no. 175 (as 'Jacek Małachowski' and as property of the MNW).

POLAND (?), c 1800

125 Antonina Krasińska née Czacka

inv. no. ZKW/1606
watercolour, gouache, bone, oval, 6.3 x 5.1 cm
inscribed *Siostra mojego / pradziada Czackiego / Konstancja (crossed out) Antonina Krasińska / matka Wincentego Krasińsk.[iego] / cousin germain de ma grand / Mère grand mère du poète / Sigismond*

Antonina Anna Czacka (przed 1760–1837), córka Feliksa Szczęsnego Czackiego h. Świnka, podczaszego wielkiego koronnego, od 1782 żona Jana Krasińskiego, starosty opinogórskiego, babka poety Zygmunta.

Oczy brązowe, włosy czarne; czepek i przysłona gorsu z białego muślinu w kropki, suknia błękitna; tło beżowoszare, rozjaśnione z prawej strony.

Kopia miniatury z kolekcji Tarnowskich z Dzikowa (gwasz, kość, 6,4 x 4,3 cm; Muzeum Polskie w Rapperswilu, nr inw. 745; Kamińska-Krassowska 1994 nr 92). Rysy twarzy oraz ułożenie włosów są nieznacznie zmienione.

Autorstwo miniatury z Rapperswilu nie zostało określone przez H. Kamińską-Krassowską. Kierując się zapisem w inwentarzu zamku dzikowskiego z 1841, w którym wśród miniatur wymieniony jest „Portret JW. z Czackich Krasińskiej, przez Dean” (Grottowa 1957, s. 135, nr 22), autorka brała pod uwagę angielskiego miniaturzystę o nazwisku Dean, według ówczesnej wiedzy znanego tylko z inicjałów imion „T.A.”, działającego w Londynie w latach 1818–1824 (Foskett 1972/2000) i w tym czasie wystawiającego w Royal Academy (Graves 1901; Schidlof 1964). Dzisiaj, kiedy znane są daty życia Thomasa Anthony’ego Deana (1801–1860), należy wykluczyć jego autorstwo ze względu na datowanie miniatury oraz na fakt, że był głównie rytownikiem, a miniaturstwem zajmował się incydentalnie. Autorstwo pierwowzoru ZKW/1606 przypisywano także Walerii Tarnowskiej (Bołoz Antoniewicz 1894, nr 605; podane wymiary 6 x 4,5 cm).

[Sister of my / great grandfather Czacki / Konstancja (crossed out) Antonina Krasińska / mother of Wincenty Krasińsk.[i] / cousin germain de ma grand / Mère grand mère du poète / Sigismond] on the back

Antonina Anna Czacka (before 1760–1837), daughter of Feliks Szczęsny Czacki of the Świnka coat of arms, Crown Cupbearer, from 1782 wife of Jan Krasiński Starosta of Opinogóra, grandmother of the poet Zygmunt Krasiński.

Brown eyes, black hair; cap and bodice covered with spotted white muslin, blue dress; grey-beige background, lighter on the right side.

Copy of a miniature in the Tarnowski collection at Dzików (gouache, bone, 6.4 x 4.3 cm; Pol. Mus. in Rapperswil, inv. no. 745; Kamińska-Krassowska 1995, no. 92). The facial features and arrangement of the hair have been slightly altered.

H. Kamińska-Krassowska did not specify the author of the miniature in Rapperswil. Based on the entry in the castle at Dzików inventory of 1841, which mentions a ‘Portrait JW. Krasinska née Czacka, by Dean’ among the miniatures (Grottowa 1957, p. 135, no. 22), the author took into consideration an English miniaturist by the name of Dean, according to information at that time, known only by the initials of his name ‘T. A.’, active in London in the years 1818–1824 (Foskett 1972/2000) and at that time exhibiting at the Royal Academy (Graves 1901, Schidlof 1964). Now that we know the dates of Thomas Anthony Dean’s life (1801–1860), his authorship must be precluded due to the dating of the miniature and the fact that he was chiefly an engraver and only made miniatures incidentally. The authorship of the prototype ZKW/1606 is also attributed to Waleria Tarnowska (Bołoz Antoniewicz 1894, no. 605; dimensions given as 6 x 4.5 cm).

Historia: 1973 dar Wandy Majewskiej z Jedlni k. Radomia (nr ks. darów ZMK-108/36), przechowywana w MNW (nr inw. 3537 Tc/73 i omyłkowo Min. 1029), od 1982 w ZK.

Literatura: Kamińska-Krassowska 1978, nr 185 (jako własność MNW).

Provenance: 1973 gift of Wanda Majewska from Jedlnia nr Radom (no. ZMK-108/36 in the book of donations); housed in the NMW (inv. no. 3537 Tc/73, erroneously Min. 1029); from 1982 in the RCW.

Literature: Kamińska-Krassowska 1978, no. 185 (as property of the NMW).

POLSKA (?), ok. 1810

126 Młody mężczyzna (z rodziny Radziwiłłów?)

nr inw. ZKW/2952

gwasz, kość, owal, 4,6 x 3,8 cm

oprawa: złożona, medalionowa, otwierana,
z wygrawerowaną na odwrocie literą M

Karnacja jasna, modelunek szarym błękitem i czerwienią, oczy błękitne, usta czerwone, włosy ciemnobrązowe; czarny frak, biały halsztuk i kamizelka; tło szarobłękitne.

W katalogu zbiorów nieświeskich z 1906 miniatura określana jako „Charles Morawski, le père de la femme du prince Dominique Radziwill”. Według cech kostiumu i wieku portretowanego identyfikacja taka nie daje się utrzymać: Karol Morawski (1767–1841), ge-

POLAND (?), c 1810

126 Young Man (from the Radziwiłł family?)

inv. no. ZKW/2952

gouache, bone, oval, 4.6 x 3.8 cm

frame: gilded, medallion-style, open, with
the letter M engraved on back

Fair complexion, modelled with grey-blue and red, blue eyes, red lips, dark-brown hair, black coat, white stock tie and waistcoat; grey-blue background.

In the catalogue of the Nieśwież (now: Nesvizh, Belarus) collection dating from 1906, the miniature is described as ‘Charles Morawski, le père de la femme du prince Dominique Radziwill’. According to the style of the clothing and age of the sitter this iden-

nerał brygady Księstwa Warszawskiego, później generał major wojsk rosyjskich, w czasie, kiedy powstała miniatura, miał już ponad 40 lat. Bardziej prawdopodobna jest wersja, że to Dominik Hieronim Radziwiłł (1786–1813), XI ordynat na Olyce i Nieświeżu, pułkownik wojsk polskich Księstwa Warszawskiego, jakkolwiek rysy twarzy nie wykazują oczywistego podobieństwa do innych portretów księcia (np. Kijów, Narodowe Muzeum Sztuki Ukrainy, miniatura, nr inw. M-128; Kijów 2006, nr 364).

tification cannot be upheld: Karol Morawski (1767–1841), General in the Army of the Duchy of Warsaw, later Major General of the Russian Army was already more than 40 years old when the miniature was painted. The version which claims it is Dominik Hieronim Radziwiłł (1786–1813), 11th entailed of Olyka [now Olyka] and Nieśwież, Colonel of the Polish Army of the Duchy of Warsaw is more plausible, although the facial features do not have any obvious similarity to other likenesses of the prince (e.g. Kiev, National Art Museum of the Ukraine, miniature, inv. no. M-128; Kiev 2006, no. 364).

Historia: zbiory Radziwiłłów w Nieświeżu; 1813 wraz ze skarbem nieświeżskim zrabowana przez wojska rosyjskie, 1826 Ermitaż, Petersburg; 1905 odzyskana dzięki staraniom Marii Doroty de Castellane Radziwiłłowej (zm. 1915); zapewne do II wojny światowej własność kolejnych ordynatów na Nieświeżu: syna Marii Doroty, Jerzego Fryderyka (zm. 1914); jego syna Antoniego Albrechta (zm. 1935); jego brata Leona Władysława, od 1939 we Francji (zm. 1959 w Paryżu); 1990 zakupiona za pośrednictwem Établissement Rustique, Vaduz, Liechtenstein.

Literatura: Kat. Nieśwież 1906, s. 21, nr 44.

Provenance: Radziwiłł collection in Nieśwież; 1813, together with the treasury in Nieśwież it was plundered by the Russian armies, 1826 The Hermitage, St Petersburg; 1905 recovered thanks to the efforts of Marie Dorothée Élisabeth Radziwiłł née Castellane (d. 1915); probably until the Second World War the property of subsequent entaileds of Nieśwież: Jerzy Fryderyk (d. 1914) son of Marie Dorothée; his son Antoni Albrecht (d. 1935); his brother Leon Władysław who lived in France from 1939 (d. 1959 in Paris); 1990 bought through the intermediary of the Établissement Rustique, Vaduz, Liechtenstein.

Literature: Cat. Nieśwież 1906, p. 21, no. 44.

POLSKA, lata 40. XIX w.

127 *Tekla z Górskich Pawłowska (?)*

nr inw. ZKW/1609

olej, płótno, owal, 21,7 x 18 cm

Tekla Górską z Górek h. Bożawola (ok. 1780–1847), od 1816 żona generała Antoniego Pawłowskiego (patrz nr kat. 59).

Oczy brązowe z odcieniem zielonkawym, włosy brązowe; biały czepek, suknia czarna z białym kołnierzem, na ramionach czerwony szal; tło ciemnobrunatne.

Według informacji ofiarodawczynie ZKW/1609 i drugi podarowany przez nią portret, datowany 1813 (patrz nr kat. 86), przedstawiają tę samą osobę. Podobieństwo nie jest oczywiste, ale niektóre cechy, np. charakterystyczny kształt nosa, czynią tę identyfikację prawdopodobną. Brak ikonografii porównawczej.

POLAND, 1840s.

127 *Tekla Pawłowska née Górską (?)*

inv. no. ZKW/1609

oil, canvas, oval, 21.7 x 18 cm

Tekla Górską of the Bożawola coat of arms (c 1780–1847), from 1816 wife of General Antoni Pawłowski (see cat. no. 59).

Brown eyes tinged with green, brown hair; white cap, black dress with white collar, red shawl over shoulders; dark-brown background.

According to information from the donor of ZKW/1609 and the second portrait donated by her dated 1813 (see cat. no. 86) they both portray the same person. The similarity is not obvious, but certain features, e.g. the characteristic shape of the nose, make the identification probable. There is no comparative iconography.

Historia: 1976 dar Marii Chmiel z Moskwy (nr ks. darów ZMK-1240), przechowywana w Bibliotece Królewskiej, od 1981 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: 1976 gift of Maria Chmiel from Moscow (no. ZMK-1240 in the book of donations); housed in the Royal Library; from 1981 at the RCW.

Literature: unpublished.

POLSKA, ok. 1850

- 128** *Cecylia Jełowicka i Jan Jełowicki*
– para miniatur współprawnych
nr inw. ZKW/1933/Dep.
akwarela, gwasz, kość, owal, 4,4 x 3,7 cm
(każda)
oprawa współczesna miniaturom: skóra,
aksamit, tłoczony złożony ornament,
8,5 x 12,8 x 2,9 cm; do pudełka dołączona
kartka z informacją o sportretowanych
osobach

Cecylia z Orłowskich h. Lubicz (1786–1874), żona Jana
Jełowickiego.

Oczy niebieskie, włosy ciemnoblond, czepek
z białej koronki z niebieskimi wstążkami; czar-
na suknia z białym koronkowym kołnierzem,
przy nim romboidalna złota brosza; tło w od-
cieniu śliwkowego brązu.

Jan Felicjan Bożeniec-Jełowicki h. własnego (1796–
1869), marszałek szlachty krzemienieckiej; jego córka
Maria była matką kolekcjonera Izzydora Stanisława
Czosnowskiego.

Oczy niebieskie, włosy siwe; czarny surdut,
kamizelka i fular; tło w odcieniu śliwkowego
brązu.

Datowanie na podstawie cech ubiorów
i fryzur.

POLAND, c 1850

- 128** *Cecylia Jełowicka and Jan Jełowicki*
– pair of miniatures jointly framed
in one etui
inv. no. ZKW/1933/Dep.
watercolour, gouache, bone, oval,
4.4 x 3.7 cm (each)
frame contemporaneous with the
miniatures: leather, velvet, embossed gilded
ornament, 8.5 x 12.8 x 2.9 cm; card with
information about the sitters added to
the box

Cecylia née Orłowska of the Lubicz coat of arms
(1786–1874), wife of Jan Jełowicki.

Blue eyes, dark-blond hair, white lace cap with
blue ribbons, black dress with white lace col-
lar, with rhomboidal gold brooch; background
in shades of plum-brown.

Jan Felicjan Bożeniec-Jełowicki of the Jełowicki coat
of arms (1796–1869) Marshal of the Kremenets gentry,
his daughter Maria was the mother of the collector,
Izydor Stanisław Czosnowski.

Blue eyes, grey hair; black frock coat, waist-
coat and cravat; background in shades of
plum-brown.

Dating based on clothing and coiffure.

Historia: 2015 depozyt The Ciechanowiecki Foundation („Charity”).

Literatura: niepublikowana.

Provenance: 2015 on loan from the Ciechanowiecki Foundation (the ‘Charity’).

Literature: unpublished.

POLSKA (?), XIX/XX w. (?)

129 August III

nr inw. FC-ZKW/570

gwasz, kość, prostokąt, 10,2 x 7,5 cm

Fryderyk August (1696–1763) z dynastii Wettinów, 1733 elektor saski jako Fryderyk August II i król polski jako August III.

Twarz modelowana czerwienią i czernią, oczy niebieskie, usta czerwone; zbroja stalowa z czerwonymi wypustkami, płaszcz czerwony; na piersi spod płaszcza widoczny fragment czerwonej wstęgi z klejnotem Orderu Złotego Runa (bez skóry baranka), na płaszczu gwiazda Orderu Orła Białego, na której zamarkowana dewiza orderu – czytelne są fragmenty PRO ... ET; tło grafitowoszare, miejscami ciemnobłękitne.

Amatorska kompilacja wizerunków Augusta III autorstwa Louisa de Silvestre’a Młodszego, niebędąca jednak powtórzeniem konkretnego portretu. Najbliższą analogię, jeśli chodzi o zwrot i ujęcie głowy, stanowi portret Augusta III namalowany przez Silvestre’a przed 1737 (MNK-Muzeum XX. Czartoryskich, nr inw. XII-361; Olczak 2012, nr A3 10a) i znany tylko z kopii ujęcia w popiersiu (Drezno, Historischen Museum, nr inw. H 82; Marx 1975, nr 27a; Olczak 2012 nienotowany), z którego wzięto układ torsu i sposób drapowania płaszcza. W miniaturze zmieniony jest kolor płaszcza: z błękitnego na czerwony.

POLAND (?), 19th/20th c. (?)

129 August III

inv. no. FC-ZKW/570

gouache, bone, rectangle, 10.2 x 7.5 cm

Friedrich August (1696–1763) of the Wettin dynasty, 1733 Elector of Saxony as Friedrich August II, King of Poland as August III.

Face modelled with red and black, blue eyes, red lips; steel armour, with red edges, red coat; fragment of the red ribbon with jewel of the Polish Order of the Golden Fleece (without ram's fleece) visible on breast beneath coat; star of the Polish Order of the White Eagle on coat, which shows the motto of the order—the fragments PRO ... ET are legible; graphite-grey background, dark-blue in parts.

An amateurish compilation of likenesses of August III by Louis de Silvestre the Younger, without being a repetition of a specific portrait. The closest analogy regarding the turn and pose of the head is a portrait of August III painted by Silvestre before 1737 (Kraków, Princes Czartoryski Museum, inv. no. XII-361; Olczak 2012, no. A3 10a) and known only from a copy of the bust version (Dresden, Historischen Museum, inv. no. H 82; Marx 1975, no. 27a; Olczak 2012 not mentioned), from which the arrangement of the torso and the manner of draping the coat were taken. In the miniature the colour of the coat has been changed from blue to red.

Historia: przed 1991 Fund. Ciechanowieckich, od 1991 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: before 1991 Ciechanowiecki Foundation; from 1991 at the RCW.

Literature: unpublished.

WIELKA BRYTANIA (?), ok. 1805

130 *Młody mężczyzna w różowej kamizelce*

nr inw. ZKW/5157

akwarela, kość, owal, 7,2 x 6,1 cm

(w świetle oprawy)

Oczy brązowe, włosy jasne, pudrowane; frak ciemnobrązowy z czarnym kołnierzem, koszula biała, kamizelka biała, pod spodem różowa, na gorsie złota owalna spinka; w tle turkusowe niebo z białymi, szarymi i różowymi chmurami.

GREAT BRITAIN (?), c 1805

130 *Young Man in Pink Waistcoat*

inv. no. ZKW/5157

watercolour, bone, oval, 7.2 x 6.1 cm (sight size)

Brown eyes, fair hair, powdered; dark-brown coat with black collar, white shirt, white waistcoat with pink lining, gold oval clasp on bodice; in background turquoise sky with white, pink and grey clouds.

Historia: zbiory Janiny Marii Konczackiej, Halifax, Kanada; 2009 jej legat (nr ks. darów ZMK-8703), od 2012 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: Janina Maria Konczacka collection in Halifax, Canada; 2009 her bequest (no. ZMK-8703 in the book of donations); from 2012 at the RCW.

Literature: unpublished.

WIELKA BRYTANIA (?), XX w. (?)

GREAT BRITAIN (?), 20th c. (?)

131 *Dżalal ad-Din Muhammad Akbar*

nr inw. ZKW/5287

akwarela, gwasz, kość, owal, 4,7 x 3,4 cm
(w świetle oprawy)

Dżalal ad-Din Muhammad Akbar (1542–1605), cesarz z dynastii Wielkich Mogołów, panował od 1556.

Włosy czarne, oczy brązowe; ubiór z wzorzystej tkaniny: na beżowym tle deseń z motywami geometryczno-roślinnymi – oranż, biel i błękit, widoczny rękaw w żółtawe kwiatki na białym tle, z zielonym mankietem; zawój z czarnym piórem w tej samej kolorystyce, podobnie

131 *Abu'l-Fath Jalal ud-din Muhammad Akbar*

inv. no. ZKW/5287

watercolour, gouache, bone, oval,
4.7 x 3.4 cm (sight size)

Abu'l-Fath Jalal ud-din Muhammad Akbar (1542–1605), Emperor of the Mughal dynasty who ruled from 1556.

Black hair, brown eyes; clothing made of patterned cloth: on beige background, pattern with geometric and floral motifs—orange, white and blue, a sleeve with yellowish flowers on white background, with a green cuff is visible; the turban, with black feather, is of

jak częściowo widoczny po prawej zapleczek tronu. Za plecami modela widoczne fragmenty szafirowej poduszki.

Miniatura o charakterze pamiątkarskim, powielająca schemat portretów malowanych w XVIII i XIX w. w Indiach na zamówienie Brytyjczyków, a także przez malarzy brytyjskich podróżujących do Indii. Wizerunki te wzorowane były często na miejscowym malarstwie miniaturskim z epoki Wielkich Mogołów lub też nawiązywały do jego stylistyki. Wizerunek Akbara Wielkiego jest wariantem XVII-wiecznej miniatury przechowywanej w Muzeum Narodowym w Delhi, na której władca trzyma na dłoni sokoła. W zbiorach MNP podobna miniatura (z nieco inną charakterystyką twarzy), określona według napisu na odwrocie jako Salim Nur ad-Din Jahangir (1569–1627), czwarty Wielki Mogoł, panujący od 1605 (Michałowska-Barłóg 1995, nr 15).

the same colour-scheme as the back of the throne, partially visible on right. Fragment of a sapphire-coloured cushion visible behind the sitter's back

The miniature has the character of a souvenir piece, in keeping with the format of portraits commissioned by British people in India in the 18th and 19th centuries, and also painted by British artists travelling to India. These likenesses were often modelled on local miniatures from the epoch of the Great Mughals and also alluded to the style. The likeness of Akbar the Great is a variant of a 17th-century miniature housed in the National Museum in Delhi, in which the ruler is holding a hawk on his hand. There is a similar miniature in the collection of the NMP (with slightly different facial features) described according to the inscription on the back as Salim Nuruddin Jahangir (1569–1627), the fourth Great Mughal, who ruled from 1605 (Michałowska-Barłóg 1995, no. 15).

Historia: zbiory Janiny Marii Konczackiej, Halifax, Kanada; 2009 jej legat (nr ks. darów ZMK-8844), od 2012 w ZK.

Literatura: niepublikowana.

Provenance: Janina Maria Konczacka collection in Halifax, Canada; 2009 her bequest (no. ZMK-8844 in the book of donations); from 2012 at the RCW.

Literature: unpublished.

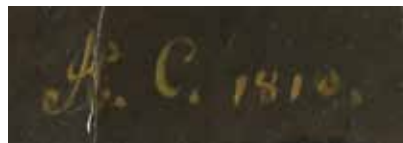
Sygnatury oryginalne i fałszywe / Original and false signatures

nr kat. / cat. no. 6

nr kat. / cat. no. 7

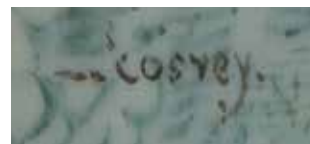
nr kat. / cat. no. 10

nr kat. / cat. no. 11

nr kat. / cat. no. 12

nr kat. / cat. no. 14

nr kat. / cat. no. 16

nr kat. / cat. no. 17

nr kat. / cat. no. 18

nr kat. / cat. no. 20

nr kat. / cat. no. 21

nr kat. / cat. no. 22

nr kat. / cat. no. 24

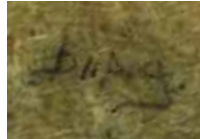
nr kat. /
cat. no. 28

nr kat. /
cat. no. 29

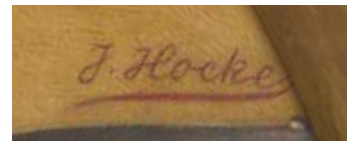
nr kat. / cat. no. 31

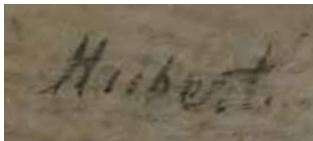
nr kat. / cat. no. 32

nr kat. / cat. no. 36

nr kat. / cat. no. 37

nr kat. / cat. no. 38

nr kat. / cat. no. 39

nr kat. / cat. no. 40

nr kat. / cat. no. 41

nr kat. / cat. no. 44

nr kat. / cat. no. 49

nr kat. / cat. no. 51

nr kat. / cat. no. 52

nr kat. / cat. no. 55

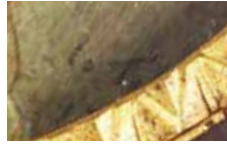
nr kat. / cat. no. 62

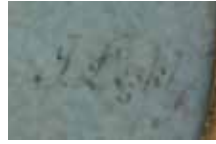
nr kat. / cat. no. 63

nr kat. / cat. no. 66

nr kat. / cat. no. 67

nr kat. / cat. no. 69

nr kat. / cat. no. 71

nr kat. / cat. no. 72

nr kat. /
cat. no. 73

nr kat. /
cat. no. 74

nr kat. /
cat. no. 75

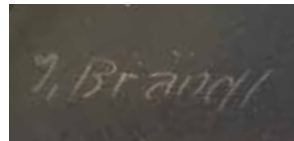
nr kat. / cat. no. 76

nr kat. / cat. no. 79

nr kat. / cat. no. 80

nr kat. / cat. no. 81

nr kat. / cat. no. 82

nr kat. / cat. no. 85

nr kat. / cat. no. 86

nr kat. / cat. no. 89

Odwrocia / Reverse sides

nr kat. / cat. no. 2

nr kat. / cat. no. 3

nr kat. / cat. no. 4

nr kat. / cat. no. 5

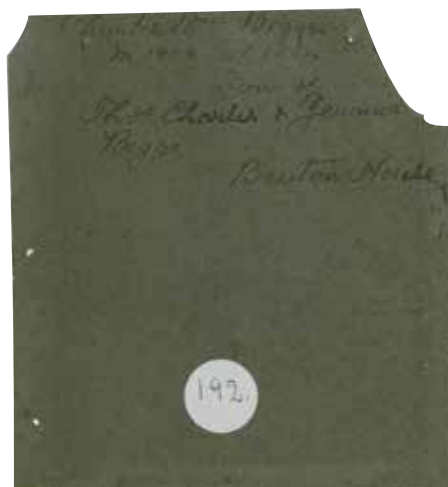
nr kat. / cat. no. 6

nr kat. / cat. no. 8

nr kat. / cat. no. 10

nr kat. / cat. no. 11

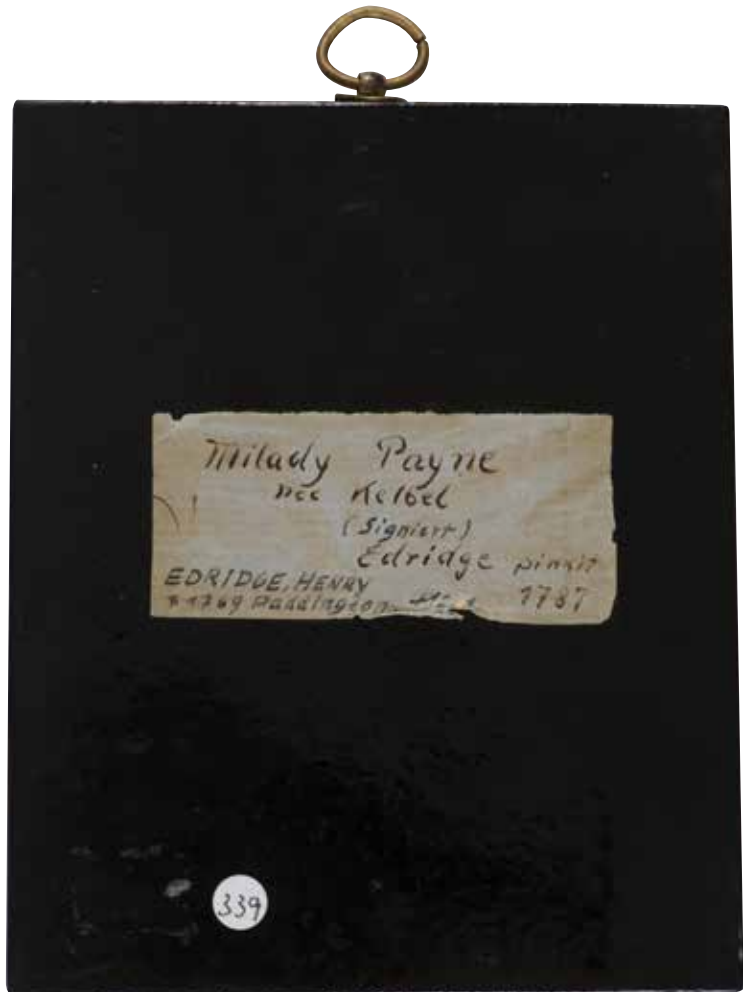
nr kat. / cat. no. 13

nr kat. / cat. no. 18

nr kat. / cat. no. 19

nr kat. / cat. no. 22

Pauline Emilie Genevieve
Drucker Lubekka agee de 4 ans
fille du Prince Carrier
Drucki Lubekki et de la
Comtesse Marie del Campo Scipione
nee 30 Juin 1820 à Venne (Italie)
+ à Paris 23 février 1867
mariee à St. Petersbourg
le 1839 à son
cousin germain le ^{le} Comte
Pustotzki

nr kat. / cat. no. 24

Mickatowska
Mickatowski
Крестен Михаилъ Лобкии
Дядушки Антоиа

nr kat. / cat. no. 26

nr kat. / cat. no. 29

nr kat. / cat. no. 30

nr kat. / cat. no. 36

nr kat. / cat. no. 39

nr kat. / cat. no. 40

nr kat. / cat. no. 44

nr kat. / cat. no. 47

nr kat. / cat. no. 56

nr kat. / cat. no. 58

nr kat. / cat. no. 60

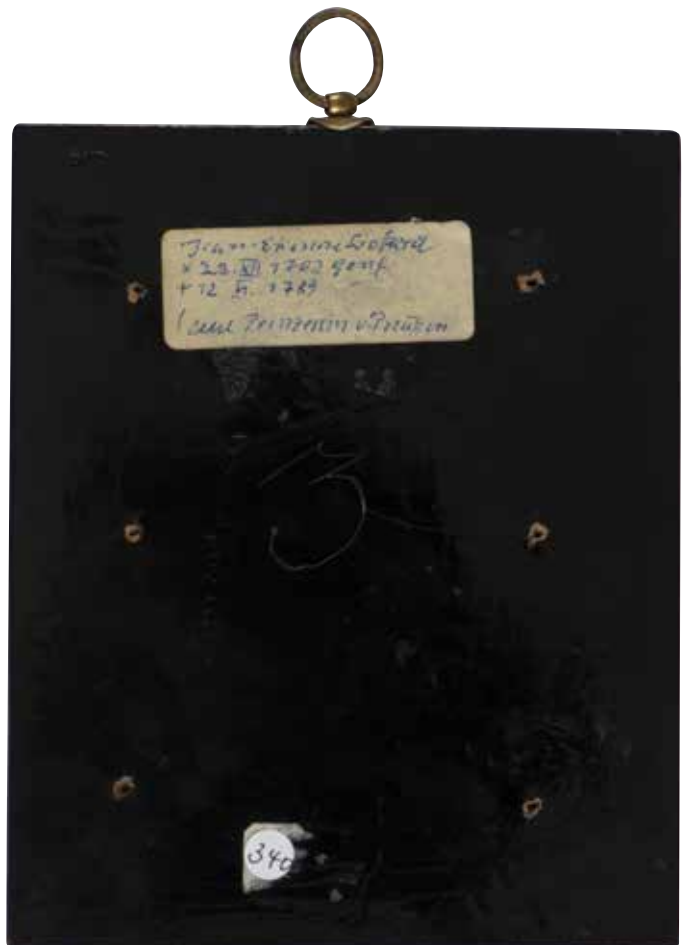
nr kat. / cat. no. 61

nr kat. / cat. no. 63

nr kat. / cat. no. 67

nr kat. / cat. no. 68

nr kat. / cat. no. 83

nr kat. / cat. no. 84

nr kat. / cat. no. 85

nr kat. / cat. no. 104

nr kat. / cat. no. 108

nr kat. / cat. no. 109

nr kat. / cat. no. 111

nr kat. / cat. no. 113

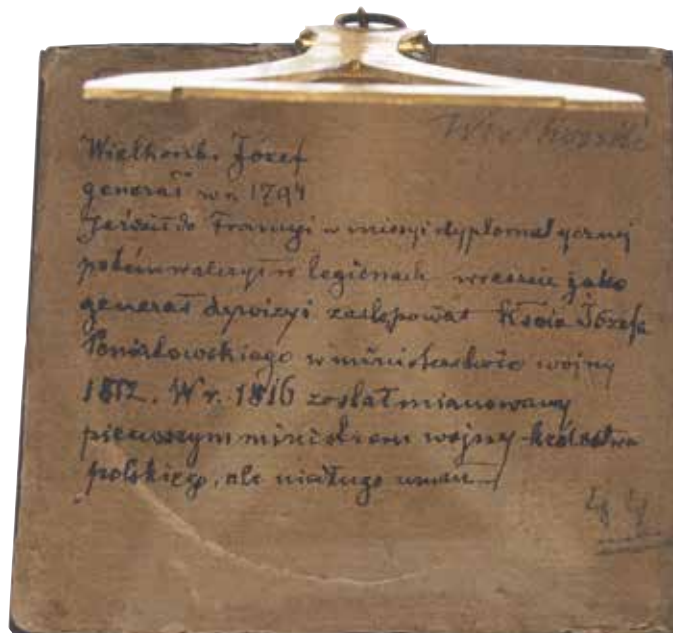
nr kat. / cat. no. 114

nr kat. / cat. no. 120

nr kat. / cat. no. 118

nr kat. / cat. no. 122

nr kat. / cat. no. 125

nr kat. / cat. no. 126

Wykaz skrótów / Abbreviations

AGAD	Archiwum Główne Akt Dawnych / Central Archives of Historical Records
AJP	Archiwum księcia Józefa Poniatowskiego i Marii Teresy Tyszkiewiczowej / Prince Józef Poniatowski and Maria Teresa Tyszkiewicz Fonds
KNBK	Komisja Nadzoru Budowli Korony / Supervisory Commission of Royal Building Sites
KSA	Korespondencja Stanisława Augusta / Correspondence of King Stanisław August
BN	Biblioteka Narodowa / National Library
Fund. Ciechanowieckich	Fundacja Zbiorów im. Ciechanowieckich / Collections of the Ciechanowiecki Foundation
Fund. im. Raczyńskich	Fundacja im. Raczyńskich / Raczyński Foundation
MNK / NMK	Muzeum Narodowe w Krakowie / National Museum in Kraków
MNP / NMP	Muzeum Narodowe w Poznaniu / National Museum in Poznań
MNW / NMW	Muzeum Narodowe w Warszawie / National Museum in Warsaw
MNWr / NMWr	Muzeum Narodowe we Wrocławiu / National Museum in Wrocław
MWP / Pol. A. Mus.	Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie / Polish Army Museum in Warsaw
ÖNB	Österreichische Nationalbibliothek / National Library in Austria
Ossolineum	Zakład Narodowy imienia Ossolińskich we Wrocławiu / Ossoliński Institute in Wrocław
RKD	Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie
TOnZP	Towarzystwo Opieki nad Zabytkami Przeszłości / Society for the Protection of Historical Monuments
PTPN	Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk / Poznań Society of Friends of Sciences
ZK / RCW	Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum / Royal Castle in Warsaw – Museum

Literatura

Źródła

Description des Tableaux demandés par la Comtesse Tyszkiewicz 1819

Description des Tableaux qui existent de [et?] ceux demandés par la Comtesse Tyszkiewicz par une description séparée: Tableaux existants, Tableaux vendus ou perdus, [1819], AGAD, AJP 508, s. 76 i nn.

Inventaire des 13 caisses 11 marca 1796

Inventaire des 13 caisses où on emballé les miniatures, portraits en pastel, portraits à l'huile, tableaux et dessins (...) le 11 Mars 1796, AGAD, KSA 5b, s. 42 i nn.

Inw. S.A. 1799

Inventarium des Nachlasses des den 11 Februarii 1797 in Petersbourg uestorben Königs von Pohlen Stanislaus Augustus, verfertigt den 18 November 1799 von dem Fürsten Joseph Poniatowski als Beneficial Erben, AGAD, AJP 118

Inw. sukcesji po S.A. 1819

[Andrzej Hayde], *Inwentarz Obrazów, miniatur, Marmurów, Bronzów (...) z różnych inwentarzów po śp królu Stanisławie Auguście pozostających spisany w Warszawie 23 maja 1819, Bibl. Ossol. 5712/III*

Kat. gal. S.A. 1783

[*Catalogue des tableaux du roi en Janvier 1783*], AGAD, AJP 200 (strona tytułowa niezachowana, tytuł za: T. Mańkowski, *Galeria Stanisława Augusta*, Lwów 1932, s. 73)

Kat. gal. S.A. 1793–95

Brak karty tytułowej; „brulion” katalogu generalnego, spisany w 1793–1795, AGAD, KNBK 168

Kat. min. S.A. 1794

Catalogue des miniatures, peintures à l'huile en petit, en camayeux, à gouache, en biscuit, bas-relief, cire, bronze, decoupures, dessins et estampes encadrées 1794, Bibl. Ossolineum 5583/III, s. 209–235

Kat. min. S.A. 1795

Catalogue des miniatures, peintures à l'huile en petit, en camayeux, à gouache, en biscuit, bas-reliefs, cire, decoupures, cuire d'oré, dessins et estampes encadrées 1795, AGAD, AJP 202, s. 143–160

List Antoniego Lanckorońskiego 1946

Antoni Lanckoroński do Stanisława Lorentza, 6.11.1946, Archiwum ZK, Archiwum Lanckorońskich, RXIX/6, s. 1

Notte 1820

Notte des tableaux restants de collection de feu Roi Stanislas Auguste d'après la révision fait en 1820: des miniatures, peintures a l'huile en petit, en camayeux à gouache, AGAD, AJP 212, s. 25 i nn.

Spis miniatur Lanckorońskich 1939

Spis miniatur rodzinnych rodziny Lanckorońskich, aneks do listu Antoniego Lanckorońskiego z 6.11.1946, zawierający listę miniatur zdeponowanych w 1939 r. w Zakładzie Narodowym imienia Ossolińskich we Lwowie, Archiwum ZK, Archiwum Lanckorońskich, RXIX/6, s. 2–5

Opracowania

Abancourt 1906

Helena d'Abancourt de Franqueville, *Katalog zabytków XVIII w. Muzeum Narodowego w Krakowie*, Kraków 1906

Askenazy 1913

Szymon Askenazy, *Książę Józef Poniatowski 1763–1813*, Poznań 1913

Bachowski, Treter 1912

Władysław Bachowski, Mieczysław Treter, *Wystawa miniatur i sylwetek we Lwowie 1912*, Lwów 1912

Barnes et al. 2004

Susan J. Barnes, Nora De Pooter, Oliver Millar, Horst Vey, Van Dyck. *A Complete Catalogue of the Paintings*, New Haven–London 2004

Barratt, Zabar 2010

Carrie R. Barratt, Lori Zabar, *American Portrait Miniatures in The Metropolitan Museum of Art*, Yale University Press, New Haven–London 2010

Benezit 2006

Benezit Dictionary of Artists, t. 1–14, Paris 2006

Berckenhagen 1967

Ernst Berckenhagen, Anton Graff. *Leben und Werk*, Berlin 1967

Bernatowicz 1998

Tadeusz Bernatowicz, *Monumenta variis Radiuillorum. Wyposażenie zamku nieświeskiego w świetle źródeł archiwalnych XV–XVII wieku*, Poznań 1998

Bigoszevska 1985

Wanda Bigoszevska, *Portrety polskich wojskowych jako źródło badań mundurowych*, „Muzealnictwo Wojskowe” 3, 1985, s. 186–238

Blätzel 1992

Harry Blätzel, *International Dictionary Miniature Painters, Porcelain Painters, Silhouettists*, Munich 1992

Boloz Antoniewicz 1894

Jan Boloz Antoniewicz, *Katalog wystawy sztuki polskiej od roku 1764–1886*, Lwów 1894

Boris Wilnitsky Fine Arts

<http://www.wilnitsky.com/>

- Butterwick 2000
Richard Butterwick, *Stanisław August a kultura angielska*, Wydawnictwo Instytutu Badań Literackich PAN, Warszawa 2000 (*Poland's Last King and English Culture: Stanisław August Poniatowski 1732–1798*, Clarendon Press, Oxford 1998)
- Cassidy-Geiger 2007
Maureen Cassidy-Geiger, *Porcelain and Prestige. Princely Gifts and "White Gold" from Meissen*, w: *Fragile Diplomacy. Meissen Porcelain for European Courts ca. 1710–63*, Yale University Press, New Haven–London 2007
- Chiron-Mrozowska 2004
Anita Chiron-Mrozowska, *Króla Stanisława Augusta kolekcja miniatur*, „Rocznik Historii Sztuki” 29, 2004, s. 121–182
- Chłapowski 1992
Krzysztof Chłapowski et al., *Urzednicy centralni i nadworni Polski XIV–XVIII w.* Spisy (red. A. Gąsiorowski), Biblioteka Kórnicka Polskiej Akademii Nauk, Kórnik 1992
- Chyczewska 1963
Alina Chyczewska, *Dzieła Bacciarellego w grafice*, „Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej” 8, 1963, s. 298–356
- Chyczewska 1964
Alina Chyczewska, *Portret koronacyjny Stanisława Augusta pędzla Marcella Bacciarellego*, „Biuletyn Historii Sztuki” 26, 1964, nr 1, s. 3–19
- Chyczewska 1965
Alina Chyczewska, *Malarnia na Zamku Królewskim. 1766–1818*, „Rocznik Warszawski” 6, 1965 [1967], s. 88–122
- Chyczewska 1970
Alina Chyczewska, *Marceli Bacciarelli. Życie – twórczość – dzieła*, kat. wyst., Muzeum Narodowe w Poznaniu, 1967–1970, t. 2, Poznań 1970
- Chyczewska 1973
Alina Chyczewska, *Marcello Bacciarelli 1731–1818*, Wrocław 1973
- Coffin, Hofstetter 2000
Sarah Coffin, Bodo Hofstetter, *The Gilbert Collection. Portrait Miniatures in Enamel*, London 2000
- Compiègne 2011
L'Aigle Blanc. Stanislas Auguste dernier roi de Pologne, collectionneur et mécène au siècle des lumières, kat. wyst. (A. Chiron-Mrozowska, A. Soltys et al.), Musée national du Palais de Compiègne, Compiègne 2011
- Constans 1995
Claire Constans, *Musée national du château de Versailles. La peinture*, kat. zb., t. 1–3, Paris 1995
- Corpus 6
Ernst van de Wetering, *Rembrandt's Paintings Revisited. A Complete Survey, A Corpus of Rembrandt Paintings*, t. 6, Stichting Foundation Rembrandt Research Project, 2015
- Crowe, Cavalcaselle 1877
Joseph A. Crowe, Giovanni B. Cavalcaselle, *Tizian. Leben und Werk*, t. 1–2, Leipzig 1877
- Daniell 1890
Frederick B. Daniell, *A Catalogue Raisonné of the Engraved Works of Richard Cosway, R.A.*, London 1890
- Dunin-Borkowski 1891
Jerzy Sewer Dunin-Borkowski, *Panie polskie przy dworze rakuskim. Damy krzyża gwiazdźdźistego. Damy pałacowe. Kanoniczki honorowe sabaudzkie i berneńskie*, Lwów 1891
- Dunin-Borkowski 1914
Jerzy Sewer Dunin-Borkowski, *Genealogie żyjących utytułowanych rodów polskich*, Lwów 1914
- Estreicher 1901
Karol Estreicher, *Bibliografia polska*, t. 18, Kraków 1901
- Fondazione Zeri
http://catalogo.fondazionezeri.unibo.it/form_ricerca_semplice.jsp?decorator=layout_resp&apply=true&percorso_ricerca=OA
- Foskett 1972/2000
Daphne Foskett, *Miniatures Dictionary and Guide*, Antique Collectors' Club 2000 (1. wyd. 1972)
- Fournier-Sarlovèze 1902
Raymond-Joseph Fournier-Sarlovèze, *Artistes oubliés*, Paris 1902
<http://ia902303.us.archive.org/29/items/artistesoubli00four/artistesoubli00four.pdf>
- Fournier-Sarlovèze 1907
Raymond-Joseph Fournier-Sarlovèze, *Les Peintres de Stanislas Auguste II Roi de Pologne*, Paris 1907
- Fuchs 1981–82
Heinrich Fuchs, *Die österreichische Bildnisminiatur von Anfängen bis Gegenwart*, t. 1–2, Wien 1981–1982
- Gembarzewski 1962
Bronisław Gembarzewski, *Żołnierz polski. Ubiór, uzbrojenie i oporządzenie od 1697 do 1794 roku*, Warszawa 1962
- Gębarowicz 1973
Mieczysław Gębarowicz, *Materiały źródłowe do dziejów kultury i sztuki XVI–XVIII w.*, Wrocław 1973
- Graves 1901
Algernon Graves, *A Dictionary of Artists who have Exhibited Works in the Principal London Exhibitions from 1760–1893*, 3. wyd., London 1901 (Kingmead Reprints, Bath 1970)
- Grottowa 1957
Kazimiera Grottowa, *Zbiory sztuki Jana Feliksa i Walerii Tamowskich w Dzikowie (1803–1849)*, Wrocław 1957
- Hannover 1918
Bildnisminiaturen aus Niedersächsischem Privatbesitz. XIX. Sonderausstellung, Hannover 1918

- Hirtenfeld 1857
Jaromir Hirtenfeld, *Der Militär-Maria-Theresien-Orden und seine Mitglieder. Nach authentischen Quellen bearbeitet von...*, Wien 1857
- Houszka, Łukaszewicz 2013
Ewa Houszka, Piotr Łukaszewicz, *Malarstwo polskie od baroku do modernizmu. Katalog zbiorów*, Muzeum Narodowe we Wrocławiu, Wrocław 2013
- Icones 1758
Marcin Franciszek Wobe, *Icones Familiae Ducalis Radivilianae...* [ryt. Hirszy Leybowicz], Nesvisii 1758
- Inv. XIX
Inventaire du fonds français après 1800, t. 11 (Jean Adhémar, Jacques Lethève), Paris 1960
- Jaroszewski 1966
Tadeusz Stefan Jaroszewski, *I quadri di Pompeo Batoni in Polonia*, „Bulletin de Musée National de Varsovie” 7, 1966, nr 4, s. 97–113
- Jeffares 2006
Neil Jeffares, *Dictionary of pastellists before 1800*, London 2006 (także wersja online, 3.05.2015)
- Juszczak 2010
Dorota Juszczak, *Portrety Stanisława Augusta*, w: *Stanisław August i jego Rzeczpospolita. Dramat państwa, odrodzenie narodu*, Zamek Królewski w Warszawie. Studia i materiały, t. 2 (red. Angela Soltys, Zofia Zielińska), materiały z wykładów 2010–2011, Warszawa 2013, s. 383–427
- Juszczak 2011
Dorota Juszczak, *Ikonomia Stanisława Augusta. Portrety*, w: *Stanisław August, ostatni król Polski. Polityk, mecenas, reformator 1764–1795*, kat. wyst., Zamek Królewski w Warszawie 2011–2012, Warszawa 2011, s. 136–151
- Juszczak, Małachowicz 1994
Dorota Juszczak, Hanna Małachowicz, *Portrety Stanisława Augusta*, Warszawa 1994
- Juszczak, Małachowicz 2000
Dorota Juszczak, Hanna Małachowicz, *Malarstwo portretowe XIX wieku z Fundacji zbiorów im. Ciechanowieckich i Zamku Królewskiego w Warszawie*, kat. wyst., Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu, Warszawa 2000
- Juszczak, Małachowicz 2001
Dorota Juszczak, Hanna Małachowicz, *Portret Stanisława Augusta z gestem dyskusji*, w: *Arx Felicitatis. Księga ku czci Profesora Andrzeja Rottermunda w sześćdziesiątą rocznicę urodzin*, Warszawa 2001, s. 321–330
- Juszczak, Małachowicz 2003
Dorota Juszczak, Hanna Małachowicz, *Nieznany Bacciarelli – portrety rodzinne Poniatowskich z Pokoju Jadalnego pałacu w Łazienkach*, „Rocznik Warszawski” 31, 2003, s. 114–133
- Juszczak, Małachowicz 2007
Dorota Juszczak, Hanna Małachowicz, *Malarstwo do 1900. Katalog zbiorów. Zamek Królewski w Warszawie*, Warszawa 2007
- Kamińska-Krassowska 1969
Halina Kamińska-Krassowska, *Wincenty Lesseur – życie i działalność*, „Rocznik Muzeum Narodowego w Warszawie” 13/2, 1969, s. 145–259
- Kamińska-Krassowska 1978
Halina Kamińska-Krassowska, *Miniatury polskie od XVII do XVIII wieku. Katalog zbiorów*, Muzeum Narodowe w Warszawie, Warszawa 1978
- Kamińska-Krassowska 1994
Halina Kamińska-Krassowska, *Miniatury Wincentego Lesseura i Walerii Tarnowskiej z dawnej kolekcji Tarnowskich z Dzikowa w zbiorach Muzeum Polskiego w Rapperswilu*, kat. wyst., Zamek Królewski w Warszawie, Warszawa 1994
- Kat. BN
Katalog portretów osobistości polskich i obcych w Polsce działających (red. Hanna Widacka), t. 1–8, Warszawa 1990–1997
- Kat. Bomann-Museum 2008
Miniaturen des Rokoko aus der Sammlung Tansey (oprac. Bernd Pappé, Juliane Schmiglit-Otten), kat. zb., Bomann-Museum, Celle, München 2008
- Kat. Dresden 2005
Gemäldegalerie Alte Meister Dresden, t. 2: *Illustriertes Gesamtverzeichnis* (Elisabeth Hipp), Köln 2005
- Kat. Louvre
Catalogue sommaire illustré des peintures du Musée du Louvre, t. 1: *Ecoles flamande et hollandaise* (oprac. Arnauld Brejon de Lavergnée, Jacques Foucaurt, Nicole Reynaud), Paris 1979; t. 2: *Italie, Espagne, Allemagne et divers* (oprac. Arnauld Brejon de Lavergnée, Dominique Thiébaud), Paris 1981; t. 3–5: *Ecole française* (oprac. Isabelle Compin, Anne Roquebert), Paris 1986
- Kat. MNK 2001
Halina Blak, Barbara Małkiewicz, Elżbieta Wojtałowa, *Malarstwo polskie XIX wieku*, kat. zb., Muzeum Narodowe w Krakowie, Kraków 2001
- Kat. MNW 1967
Malarstwo europejskie. Katalog zbiorów, Muzeum Narodowe w Warszawie (oprac. Jan Białostocki et al., red. Andrzej Chudzikowski), t. 1–2, Warszawa 1967
- Kat. Nieśwież 1906
[Armin von Foelkersam], *Catalogue du trésor du château de Nieśwież* (opr. i tłum. Bohdan Pułjanowski), Petersburg 1906 (mps)
- Kat. Wilanów 1967
Portrety osobistości polskich znajdujące się w pokojach i galerii Pałacu w Wilanowie. Katalog (red. Stefan Kozakiewicz, Andrzej Ryszkiewicz, Krystyna Sroczyńska), Muzeum Narodowe w Warszawie, Warszawa 1967

- Keil 1999
Robert Keil, *Die Porträtminiaturen des Hauses Habsburg*, Wien 1999
- Kijów 2006
Ukrainskij portret XVI–XVIII stolit', kat. wyst. (Galina Belikova et al.), Narodowe Muzeum Sztuki Ukrainy, Kijów 2006 (1. wyd. 2005)
- Kowecki, Małachowicz 1991
Jerzy Kowecki, Hanna Małachowicz, *Senatorowie i posłowie Sejmu Wielkiego*, Warszawa 1991
- Kraków 1939
Wystawa miniatur na tle wnętrza pałacu hr. Pusłowskich (oprac. Kazimierz Buczkowski, Zofia Przeorska-Exnerowa), Kraków 1939
- Kruczek 1987
Lidia Kruczek, *Miniatury, płaskorzeźby i sylwetki XVI–XX wieku. Katalog zbiorów*, Muzeum Wnętrz Zabytkowych w Pszczynie, Pszczyna 1987
- Kuczman 2008
Kazimierz Kuczman, *Portret Franciszka Salezego Potockiego*, w: *Zbiory wawelskie. Nabytki 2007*, kat. wyst., Zamek Królewski na Wawelu, Kraków 2008
- KZSP
Katalog Zabytków Sztuki w Polsce, t. 1–, Warszawa 1953–
- Le Blanc
Charles Le Blanc, *Manuel de l'amateur d'estampes contenant le dictionnaire des graveurs de toutes nations...*, t. 1–4, Paris 1854–1889
- Lemoine-Bouchard 2008
Nathalie Lemoine-Bouchard, *Les peintres en miniature actifs en France 1650–1850*, Paris 2008
- Long 1929/1966
Basil S. Long, *British Miniaturists*, London 1929, London 1966
- Lulewicz, Rachuba et al. 2013
Henryk Lulewicz, Andrzej Rachuba et al., *Dzieje rodziny Ciechanowieckich herbu Dąbrowa (XIV–XXI wiek)*, Warszawa 2013
- Lundberg 1987
Gunnar W. Lundberg, *Charles Boit. 1662–1727. Emailleur-miniaturiste Suédois. Biographie et catalogue critiques*, Institut Tessin, Paris 1987
- Łoza 1920
Stanisław Łoza, *Order Virtuti Militari*, Warszawa 1920
- Łuniński 1911
Ernest Łuniński, *Napoleon. Legiony i Księstwo Warszawskie*, Warszawa 1911
- Magier 1963
Antoni Magier, *Estetyka miasta stołecznego Warszawy*, Wrocław–Warszawa–Kraków 1963
- Mańkowski 1932
Tadeusz Mańkowski, *Galeria Stanisława Augusta*, Lwów 1932
- Marx 1975
Harald Marx, *Die Gemälde des Louis de Silvestre In Dresdener Gemäldegalerie*, Dresden 1975
- Męclewska 2008
Marta Męclewska, *Kawalerowie i statuty Orderu Orła Białego 1705–2008*, Warszawa 2008
- Michałowska-Barlóg 1995
Maria T. Michałowska-Barlóg, *Miniatury*, kat. wyst., Muzeum Narodowe w Poznaniu, luty–kwiecień 1995, Poznań 1995
- Mizerniuk 2004
Natalia Mizerniuk, *Domniemany portret Joachima Chreptowicza z Litewskiego Muzeum Narodowego*, „Biuletyn Historii Sztuki” 2004, nr 3–4, s. 335–347
- Nagler
Georg Kaspar Nagler, *Neues allgemeines Künstler-Lexicon oder Nachrichten von dem Leben und Werken der Maler, Bildhauer, Baumeister, Kupferstecher, Litographen, etc.*, t. 1–22, München 1835–1852
- Nancy 2004
Stanislas un roi de Pologne en Lorraine, kat. wyst. (Jerzy Gutkowski, Anita Chiron-Mrozowska, Martine Mathias et al.), Musée lorrain, Nancy, 2004–2005, Nancy 2004
- Olausson, Sjöholm 2001
Magnus Olausson, Jessica Sjöholm, *Nationalmuseum Stockholm. Illustrerad katalog över svenska och övriga nordiska miniaturer / Illustrated catalogue – Swedish and other Nordic Miniatures*, t. 1–2, Halmstad 2001
- Olczak 2012
Dorota Ewa Olczak, *Louis de Silvestre (1675–1760) als Porträtmaler in Dresden. Über Vorbilder und Vorlagen seiner Kunst mit kritischem Werkkatalog*, t. 1–2, Berlin, Freie Universität, dysertacja 2012
- Ostrowski, Petrus 2001
Jan K. Ostrowski, Jerzy T. Petrus, *Podhorce. Dzieje wnętrza pałacowych i galerii obrazów*, Kraków 2001
- Pancheri 2001
Roberto Pancheri, *I Lampi e gli Asburgo-Lorena, un vincolo di fedeltà attraverso tre generazioni*, w: *Un ritrattista nell'Europa delle corti. Giovanni Battista Lampi 1751–1830*, kat. wyst. (Fernando Mazzocca, Roberto Pancheri et al.), Castello del Buonconsiglio, Trento 2001, s. 95–115
- Pappe 2015
Bernd Pappe, *Jean-Baptiste Jacques Augustin. 1759–1832. Une nouvelle excellence dans l'art du portrait en miniature*, Verona 2015
- Pepper 1984
D[avid Jonathan] Stephen Pepper, *Guido Reni. A Complete Catalogue of His Works with an Introductory Text*, Oxford 1984

- Petrus, Karpowicz 1991
Jerzy T. Petrus, Taisija A. Karpowicz, *Portrety osobistości dawnej Rzeczypospolitej w zbiorach mińskich*, kat. wyst., Państwowe Zbiory Sztuki na Wawelu, Państwowe Muzeum Sztuki BSRR, Kraków 1991
- Poznań 2005
Marsz, marsz Dąbrowski... W 250. rocznicę urodzin Jana Henryka Dąbrowskiego, kat. wyst. (Tadeusz Jeziorowski et al.), Muzeum Narodowe w Poznaniu, 2005–2006, Poznań 2005
- PSB
Polski Słownik Biograficzny, t. 1– , PAU i PAN 1935–
- Rastawiecki
Edward Rastawiecki, *Słownik malarzów polskich tudzież obcych w Polsce osiadłych lub czasowo w niej przebywających*, t. 1–3, Warszawa 1850–1857
- Ratajczyk, Teodorczyk 1987
Leonard Ratajczyk, Jerzy Teodorczyk, *Wojsko powstania kościuszkowskiego w oczach współczesnych malarzy*, Warszawa 1987
- Rosenberg 1928
Marc Rosenberg, *Der Goldschmiede Merkzeichen*, t. 4, Berlin 1928
- Rosset 1994
Tomasz F. de Rosset, *Obrazy z Wiśniowca w kolekcji Andrzeja Mniszcha*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici” 1994, z. 280
- Rosset 2003
Tomasz F. de Rosset, *Kolekcja Andrzeja Mniszcha. Od wołyńskich chrząszczy do obrazów Fransa Halsy*, Toruń 2003
- Russkie portrety 2014
Russkie portrety XVIII – naczala XX vv. Materiały po ikonografii (oprac. S.A. Podstanickij), Komitet po ruszkiej ikonografii, z. 3, Moskwa 2014
- Ruszczygówna 1954
Janina Ruszczygówna, *Portrety polskie Józefa Grassiego*, „Biuletyn Historii Sztuki” 16, 1954, nr 2, s. 262–269
- Ryszkiewicz 1979
Andrzej Ryszkiewicz, *Les Portraits Polonais de Madame Vigée-Lebrun. Nouvelles données pour servir á leur identification et histoire*, „Bulletin du Musée National de Varsovie” 20, 1979, nr 1, s. 16–42
- Ryszkiewicz 1986
Andrzej Ryszkiewicz, *Kosiński Józef*, SAP, t. 4, 1986
- Ryszkiewicz 1998
Andrzej Ryszkiewicz, *Portrety polskie madame Vigée Le Brun. Stan badań*, w: *Nobile Claret. Studia z dziejów sztuki dedykowane Mieczysławowi Zlatowi*, Wrocław 1998
- Salmon 2004
Xavier Salmon, *Un royaume pour un portrait*, w: *Stanislas un roi de Pologne en Lorraine*, kat. wyst. (Jerzy Gutkowski, Anita Chiron-Mrozowska, Martine Mathias et al.), Musée Lorrain, Nancy, 2004–2005, Nancy 2004, s. 81–87
- Salmon 2005
Xavier Salmon, *Królestwo za portret*, w: *Stanisław Leszczyński. Król Polski księciem Lotaryngii*, kat. wyst. (Jerzy Gutkowski, Anita Chiron-Mrozowska, Martine Mathias et al.), Zamek Królewski w Warszawie, Warszawa 2005, s. 97–115
- SAP
Słownik artystów polskich i obcych w Polsce działających, t. 1–4, Wrocław 1971–1986, t. 5–, Warszawa 1993–
- Saur/De Gruyter
Saur. *Allgemeines Künstlerlexikon. Die Bildenden Künstler aller Zeiten und Völker*, t. 1–65, München–Leipzig 1992–2009; De Gruyter. *Allgemeines Künstlerlexikon. Die Bildenden Künstler aller Zeiten und Völker*, t. 66– , Berlin–New York–Boston 2010–
- Schaffers-Bodenhausen, Tiethoff-Spliethoff 1993
Karen Schaffers-Bodenhausen, Marieke Tiethoff-Spliethoff, *The Portrait Miniatures in the Collections of the House of Orange-Nassau*, Zwolle 1993
- Schidlof 1964
Leo R. Schidlof, *The Miniature in Europe*, t. 1–4, Graz 1964
- Schuster 2014
Martin Schuster, *Heinrich Graf von Brühl (1700–1763). Biografische Notizen und Bildnisse*, „Dresdner Kunstblätter” 2/2014, s. 5–15
- Skrodzka 2007
Agnieszka Skrodzka, *Wizerunek króla nieszczęśliwego – portret Stanisława Augusta z klepsydrą*, „Biuletyn Historii Sztuki” 69, 2007, nr 3–4, s. 203–247
- Smithsonian
Smithsonian American Art Museum and the Renwick Gallery, collection online
<http://americanart.si.edu/collections/search/artwork/results/index.cfm?rows=10&q=miniatyre+portrait&page=3&start=20&x=30&y=9>
- Smolarek 2010
Maciej Przemysław Smolarek, *Miniatury. Przewodnik dla kolekcjonerów*, Warszawa 2010
- Suchocka 2005
Dorota Suchocka, *Malarstwo polskie 1766–1945. Katalog zbiorów Muzeum Narodowego w Poznaniu*, Poznań 2005
- Tatarkiewicz 1926
Władysław Tatarkiewicz, *Aleksander Orłowski*, Warszawa 1926
- Thieme–Becker
Ulrich Thieme, Felix Becker, *Allgemeines Lexicon der bildenden Künstler von der Antike bis zur Gegenwart*, t. 1–37, Leipzig 1907–1950
- Toruń 2016
Dürer, Gysbrechts, Willmann... Kolekcja Tadeusza Wierzejskiego w polskich muzeach, kat. wyst., Muzeum Okręgowe w Toruniu, Toruń 2016

ULAN

The Getty Research Institute Union List of Artist Names® Online <http://www.getty.edu/research/tools/vocabularies/ulan/>

Voisé 1997

Irena Voisé, *Louis de Silvestre 1676–1760, francuski malarz dworu Augusta II i Augusta III. Obrazy ze zbiorów polskich*, kat. wyst., Muzeum Pałac w Wilanowie, Warszawa 1997

Warszawa 1898

Katalog wystawy retrospektywnej niezjących malarzy polskich w Salach Redutowych w Warszawie, Warszawa 1898

Warszawa 1912

Pamiętnik wystawy miniatur, oraz tkanin i haftów, urządzanej w domu własnym w Warszawie przez Towarzystwo Opieki nad Zabytkami Przeszłości w czerwcu i lipcu 1912 (Zenon Przesmycki, Władysław Górzyński), Warszawa 1912

Warszawa 1989

Wybór dzieł sztuki polskiej i z Polską związanych ze Zbiorów Fundacji im. Ciechanowieckich, kat. wyst., Zamek Królewski w Warszawie, pałac Pod Blachą, Warszawa 1989

Warszawa 1993

Gdzie Wschód spotyka Zachód. Portret osobistości dawnej Rzeczypospolitej, kat. wyst. (Jerzy Malinowski et al.), Muzeum Narodowe w Warszawie, Warszawa 1993

Warszawa 1997

Pod jedną koroną. Kultura i sztuka w czasach unii polsko-saskiej, kat. wyst. (Marta Męcłewska et al.), Zamek Królewski w Warszawie / Dresdener Schloss, 1997–1998, Warszawa 1997

Warszawa 1999

Książę Józef i jego żołnierze. 190 rocznica bitwy pod Raszynem, kat. wyst. (Witold Głębowicz et al.), Warszawa 1999

Warszawa 2002

Imago Poloniae. Dawna Rzeczpospolita na mapach, dokumentach i starodrukach w zbiorach Tomasa Niewodniczańskiego, kat. wyst. (Kazimierz Kozica, Janusz Pezda), Zamek Królewski w Warszawie, 2002, Warszawa 2002

Warszawa 2005

Stanisław Leszczyński. Król Polski księciem Lotaryngii, kat. wyst. (Jerzy Gutkowski, Anita Chiron-Mrozowska, Martine Mathias et al.), Zamek Królewski w Warszawie, Warszawa 2005

Warszawa 2011

Stanisław August, ostatni król Polski. Polityk, mecenas, reformator 1764–1795, kat. wyst. (Angela Soltys et al.), Zamek Królewski w Warszawie, 2011–2012, Warszawa 2011

Warszawa 2015

Praemiando Incitat. Order Świętego Stanisława 1765–1813. W 250. rocznicę powołania orderu, kat. wyst. (Michał Zawadzki, Dariusz Nowacki et al.), Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum, Warszawa 2015

Weber et al. 1999–2000

Gregor J.M. Weber, Valentina Ciancio, Marlies Giebe, Pietro Graf Rotari in Dresden. *Ein italienischer Maler am Hof König Augustus III*, kat. wyst., Drezno, Semperbau, 1999–2000, Dresden 1999

Widacka 2008

Hanna Widacka, *Splendor i niesława. Stanisław August Poniatowski w grafice XVIII wieku ze zbiorów polskich*, Warszawa 2008

Wien 1896

Katalog der Wiener-Congress-Ausstellung 1896, Wien, K.K. Österreichisches Museum für Kunst und Industrie, Wien 1896

Wien 1980

Maria Theresia und ihre Zeit, kat. wyst. (Walter Koschatzky et al.), Schönbrunn, Wien, Wien 1980

Winiewicz-Wolska 2010

Joanna Winiewicz-Wolska, *Karol Lanckoroński i jego wiedeńskie zbiory*, t. 1–2, Zamek Królewski na Wawelu, Kraków 2010

Winterthur–Berlin 2013

Anton Graff – Gesichter einer Epoche, kat. wyst. (Marc Fehlmann, Birgit Verweibe et al.), Winterthur, Museum Oskar Reinhart – Berlin, Alte Nationalgalerie, 2013–2014, München 2013

Witt checklist 1996

A checklist of painters c. 1200–1994 represented in the Witt Library, the Courtauld Institute of Art, London 1996
https://books.google.pl/books?id=uwp8_95mdPcC&pg=PR10&lpg=PR10&dq=witt+name+index&source=bl&ots=TzSHFtXMS0&sig=-YAoTfsAjYwJrZEXPO9SwPEhCS0&hl=pl&sa=X&ved=0ahUKewjPhumu-ZjRAHXLISwKHxe9DUgQ6AEIQzAG#v=onepage&q

Załęski 1986

Krzysztof Załęski, *Polski portret wolnomularski, w: Portret. Funkcja – forma – symbol. Materiały z Sesji Stowarzyszenia Historyków Sztuki, Toruń 1986*, Warszawa 1990, s. 211–229

Internet

<http://acms.sl.nsw.gov.au/item/itemDetail-Paged.aspx?itemID=840371>
http://american-miniatures20c.blogspot.com/2006/05/eckardt-otto-portraits-of-_114861831065124234.html
<http://american-miniatures20c.blogspot.com/2014/02/eckardt-otto-e-slade-family-miniature.html>
<http://artsalesindex.artinfo.com/asi/lots/2654771>
<http://cyfrowe.mnw.art.pl/dmuseion/docmetadata-print?id=4220>
<http://muzeum.czartoryskich.pl/pl/node/12712>
http://pl.wikipedia.org/wiki/J%C3%B3zef_Gabriel_Stempkowski
<http://skd-online-collection.skd.museum/en/contents/showSearch?id=117695>
<http://www.artnet.com/artists/jacob-van-schuppen/past-auction-results>
http://www.britishmuseum.org/research/collection_online/collection_object_details.aspx?objectId=3412080&partId=1&searchText=Charles+william+bigge&page=1
<http://www.goantiques.com/j-brandl-miniature-1436094>
<http://www.hermitagemuseum.org/wps/portal/hermitage/digital-collection/01.+Paintings/38013/?lng=pl>
http://www.kordikova-poesie.narod.ru/kordik_miniatures.htm
<http://www.lemoinebouchard.com/120-parent-j-portrait-d-homme-1831.html>
<http://www.pastellists.com/Articles/LEFeVREjb.pdf>
<http://www.sejm-wielki.pl/b/dw.16788>
http://www.sl.nsw.gov.au/discover_collections/history_nation/macquarie/greenway/bigge.html
<http://www.stanislasurbietorbi.com/stanislas/stanislas-biographie.htm>
www.catholique-paris.cef.fr/IMG/jpg/RBJ112.jpg
www.pastellists.com
www.wieniawa.quomodo.org.pl

Literature

Sources

- Cat. gal. S.A. 1783
[*Catalogue des tableaux du roi en Janvier 1783*],
AGAD, AJP 200 (title page missing; title according to:
T. Mańkowski, *Galeria Stanisława Augusta*, Lwów
1932, p. 73)
- Cat. gal. S.A. 1793–95
Title page missing; 'draft' of the general catalogue,
compiled in 1793–1795, AGAD, KNBK 168
- Cat. Min. S.A. 1794
*Catalogue des miniatures, peintures à l'huile en petit,
en camayeux, à gouache, en biscuit, bas-relief, cire,
bronze, decoupures, dessins et estampes encadrées*
1794, Bibl. Ossolineum 5583/III, pp. 209–35
- Cat. Min. S.A. 1795
*Catalogue des miniatures, peintures à l'huile en petit,
en camayeux, à gouache, en biscuit, basreliefs, cire,
decoupures, cuire d'oré, dessins et estampes encadrées*
1795, AGAD, AJP 202, pp. 143–60
- Description des Tableaux demandés par la Comtesse
Tyszkiewicz 1819
*Description des Tableaux qui existent de [et?] ceux
demandés par la Comtesse Tyszkiewicz par une
description séparée: Tableaux existants, Tableaux vendus
ou perdus*, [1819], AGAD, AJP 508, pp. 76ff.
- Inventaire des 13 caisses 11 March 1796
*Inventaire des 13 caisses où on emballé les miniatures,
portraits en pastel, portraits à l'huile, tableaux et dessins
(...) le 11 Mars 1796*, AGAD, KSA 5b, pp. 42ff.
- Inv. S.A. 1799
*Inventarium des Nachlasses des den 11 Februarii 1797
in Petersbourg vesorben Königs von Pohlen Stanislaus
Augustus, verfertigt den 18 November 1799 von dem
Fürsten Joseph Poniatowski als Beneficial Erben*,
AGAD, AJP 118
- Inv. S.A. estate 1819
[Andrzej Hayde], *Inwentarz Obrazów, miniatur,
Marmurów, Bronzów (...) z różnych inwentarzów
po śp królu Stanisławie Auguście pozostałych spisany
w Warszawie 23 maja 1819* [Inventory of Paintings,
Miniatures, Marbles, Bronzes (...) from various
inventories, after the late Stanisław August,
drawn up in Warsaw on 23 May 1918],
Bibl. Ossol. 5712/III
- Letter from Antoni Lanckoroński 1946
Antoni Lanckoroński to Stanisław Lorentz, 6/11/1946,
Archiwum ZK, Archiwum Lanckorońskich, RXIX/6,
p. 1
- List of Lanckoroński Miniatures 1939
Spis miniatur rodzinnych rodziny Lanckorońskich
[List of miniatures in the possession of the
Lanckoroński family, appendix to letter from Antoni
Lanckoroński of 6/11/1946, containing a list of the
miniatures which in 1939 were placed in the
Ossoliński Institute in Lwów], Archiwum ZK,
Archiwum Lanckorońskich, RXIX/6, pp. 2–5
- Notte 1820
*Notte des tableaux restants de collection de feu Roi
Stanislas Auguste d'après la révision fait en 1820:
des miniatures, peintures a l'huile en petit, en camayeux
à gouache*, AGAD, AJP 212, pp. 25ff.

Publications

- Abancourt 1906
Helena d'Abancourt de Franqueville, *Katalog
zabytków XVIII w. Muzeum Narodowego w Krakowie*,
Kraków 1906
- Askenazy 1913
Szymon Askenazy, *Księżę Józef Poniatowski 1763–1813*,
Poznań 1913
- Bachowski, Treter 1912
Władysław Bachowski, Mieczysław Treter, *Wystawa
miniatur i sylwetek we Lwowie 1912*, Lwów 1912
- Barnes et al. 2004
Susan J. Barnes, Nora De Pooter, Oliver Millar, Horst
Vey, Van Dyck. *A Complete Catalogue of the Paintings*,
New Haven–London 2004
- Barratt, Zabar 2010
Carrie R. Barratt, Lori Zabar, *American Portrait
Miniatures in The Metropolitan Museum of Art*, Yale
University Press, New Haven–London 2010
- Benezit 2006
Benezit Dictionary of Artists, vols. 1–14, Paris 2006
- Berckenhagen 1967
Ernst Berckenhagen, *Anton Graff. Leben und Werk*,
Berlin 1967
- Bernatowicz 1998
Tadeusz Bernatowicz, *Monumenta variis Radiuillorum.
Wyposażenie zamku nieświeckiego w świetle źródeł
archiwalnych XV–XVII wieku*, Poznań 1998
- Bigoszevska 1985
Wanda Bigoszevska, 'Portrety polskich wojskowych
jako źródło badań mundurowych', *Muzealnictwo
Wojskowe* 3, 1985, pp. 186–238
- Blättel 1992
Harry Blättel, *International Dictionary of Miniature
Painters, Porcelain Painters, Silhouettists*, Munich 1992
- Boloz Antoniewicz 1894
Jan Boloz Antoniewicz, *Katalog wystawy sztuki
polskiej od roku 1764–1886*, Lwów 1894

- Boris Wilnitsky Fine Arts
http://www.wilnitsky.com/
- Butterwick 1998
Richard Butterwick, *Poland's Last King and English Culture: Stanislaw August Poniatowski 1732–1798*, Clarendon Press, Oxford 1998
- Cassidy-Geiger 2007
Maureen Cassidy-Geiger, *Porcelain and Prestige. Princely Gifts and "White Gold" from Meissen*, [in] *Fragile Diplomacy. Meissen Porcelain for European Courts ca. 1710–63*, Yale University Press, New Haven–London 2007
- Cat. BN
Katalog portretów osobistości polskich i obcych w Polsce działających (ed. Hanna Widacka), vols. 1–8, Warsaw 1990–1997
- Cat. Bomann-Museum 2008
Miniaturen des Rokoko aus der Sammlung Tansey (comp. Bernd Pappe, Juliane Schmiglitz-Otten), collections catalogue, Bomann-Museum, Celle, Munich 2008
- Cat. Dresden 2005
Gemäldegalerie Alte Meister Dresden, vol. 2: *Illustriertes Gesamtverzeichnis* (Elisabeth Hipp), Cologne 2005
- Cat. Louvre
Catalogue sommaire illustré des peintures du Musée du Louvre, vol. 1: *Ecoles flamande et hollandaise* (comp. Arnauld Brejon de Lavergnée, Jacques Foucaurt, Nicole Reynaud), Paris 1979; vol. 2: *Italie, Espagne, Allemagne et divers* (comp. Arnauld Brejon de Lavergnée, Dominique Thiébaud), Paris 1981; vols. 3–5: *Ecole française* (comp. Isabelle Compin, Anne Roquebert), Paris 1986
- Cat. Nieswież 1906
[Armin von Foelkersam], *Catalogue du trésor du château de Nieswiez* (comp. & trans. Bohdan Puljanowski), St. Petersburg 1906 (mps)
- Cat. NMK 2001
Halina Blak, Barbara Malkiewicz, Elżbieta Wojtalowa, *Malarstwo polskie XIX wieku*, collections catalogue, National Museum in Kraków, Kraków 2001
- Cat. NMW 1967
Malarstwo europejskie. Katalog zbiorów, Muzeum Narodowe w Warszawie (comp. Jan Białostocki et al., ed. Andrzej Chudzikowski), vols. 1–2, Warsaw 1967
- Cat. Wilanów 1967
Portrety osobistości polskich znajdujące się w pokojach i galerii Palacu w Wilanowie. Katalog (ed. Stefan Kozakiewicz, Andrzej Ryszkiewicz, Krystyna Sroczyńska), National Museum in Warsaw, Warsaw 1967
- Chiron-Mrozowska 2004
Anita Chiron-Mrozowska, 'Króla Stanisława Augusta kolekcja miniatur', *Rocznik Historii Sztuki* 29, 2004, pp. 121–82
- Chłapowski 1992
Krzysztof Chłapowski et al., *Urzędnicy centralni i nadworni Polski XIV–XVIII w. Spisy* (ed. A. Gąsiorowski), Kórnik Library of the Polish Academy of Sciences, Kórnik 1992
- Chyczewska 1963
Alina Chyczewska, 'Dzieła Bacciarellego w grafice', *Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej* 8, 1963, pp. 298–356
- Chyczewska 1964
Alina Chyczewska, 'Portret koronacyjny Stanisława Augusta pędzla Marcella Bacciarellego', *Biuletyn Historii Sztuki* 26, 1964, no. 1, pp. 3–19
- Chyczewska 1965
Alina Chyczewska, 'Malarnia na Zamku Królewskim. 1766–1818', *Rocznik Warszawski* 6, 1965 [1967], pp. 88–122
- Chyczewska 1970
Alina Chyczewska, *Marceli Bacciarelli. Życie – twórczość – dzieła*, exh. cat., Muzeum Narodowe w Poznaniu, 1967–1970, vol. 2, Poznań 1970
- Chyczewska 1973
Alina Chyczewska, *Marcello Bacciarelli 1731–1818*, Wrocław 1973
- Coffin, Hofstetter 2000
Sarah Coffin, Bodo Hofstetter, *The Gilbert Collection. Portrait Miniatures in Enamel*, London 2000
- Compiègne 2011
L'Aigle Blanc. Stanislas Auguste dernier roi de Pologne, collectionneur et mécène au siècle des lumières, exh. cat. (A. Chiron-Mrozowska, A. Sołtys et al.), Musée national du Palais de Compiègne, 2011
- Constans 1995
Claire Constans, *Musée national du château de Versailles. La peinture*, collection catalogue, vols. 1–3, Paris 1995
- Corpus 6
Ernst van de Wetering, *Rembrandt's Paintings Revisited. A Complete Survey, A Corpus of Rembrandt Paintings*, vol. 6, Stichting Foundation Rembrandt Research Project, 2015
- Crowe, Cavalcaselle 1877
Joseph A. Crowe, Giovanni B. Cavalcaselle, *Tizian. Leben und Werk*, vols. 1–2, Leipzig 1877
- Daniell 1890
Frederick B. Daniell, *A Catalogue Raisonné of the Engraved Works of Richard Cosway, R.A.*, London 1890
- Dunin-Borkowski 1891
Jerzy Sewer Dunin-Borkowski, *Panie polskie przy dworze rakuskim. Damy krzyża gwiaździstego. Damy pałacowe. Kanoniczki honorowe sabaudzkie i berneńskie*, Lwów 1891
- Dunin-Borkowski 1914
Jerzy Sewer Dunin-Borkowski, *Genealogie żyjących utytułowanych rodów polskich*, Lwów 1914

Estreicher 1901

Karol Estreicher, *Bibliografia polska*, vol. 18,
Kraków 1901

Fondazione Zeri

http://catalogo.fondazionezeri.unibo.it/form_ricerca_semplice.jsp?decorator=layout_resp&apply=true&percorso_ricerca=OA

Foskett 1972/2000

Daphne Foskett, *Miniatures Dictionary and Guide*,
Antique Collectors' Club 2000 (1st edition 1972)

Fournier-Sarlovèze 1902

Raymond-Joseph Fournier-Sarlovèze, *Artistes oubliés*,
Paris 1902

<http://ia902303.us.archive.org/29/items/artistesoublis00four/artistesoublis00four.pdf>

Fournier-Sarlovèze 1907

Raymond-Joseph Fournier-Sarlovèze, *Les Peintres de Stanislas Auguste II Roi de Pologne*, Paris 1907

Fuchs 1981–82

Heinrich Fuchs, *Die österreichische Bildnisminiatur von Anfängen bis Gegenwart*, vols. 1–2,
Vienna 1981–1982

Gembarzewski 1962

Bronisław Gembarzewski, *Żołnierz polski. Ubiór, uzbrojenie i oporzędzenie od 1697 do 1794 roku*,
Warsaw 1962

Gębarowicz 1973

Mieczysław Gębarowicz, *Materiały źródłowe do dziejów kultury i sztuki XVI–XVIII w.*,
Wrocław 1973

Graves 1901

Algernon Graves, *A Dictionary of Artists who have Exhibited Works in the Principal London Exhibitions from 1760–1893*, 3rd edition, London 1901
(Kingmead Reprints, Bath 1970)

Grottowa 1957

Kazimiera Grottowa, *Zbiory sztuki Jana Feliksa i Walerii Tamowskich w Dzikowie (1803–1849)*,
Wrocław 1957

Hannover 1918

Bildnisminiaturen aus Niedersächsischem Privatbesitz, XIX. Sonderausstellung, Hannover 1918

Hirtenfeld 1857

Jaromir Hirtenfeld, *Der Militär-Maria-Theresien-Orden und seine Mitglieder. Nach authentischen Quellen bearbeitet von...*, Vienna 1857

Houszka, Łukaszewicz 2013

Ewa Houszka, Piotr Łukaszewicz, *Malarstwo polskie od baroku do modernizmu. Katalog zbiorów*, National Museum in Wrocław, Wrocław 2013

Icones 1758

Marcin Franciszek Wobe, [engravings by Hirszy Leybowicz], *Icones Familiae Ducalis Radivilianae...*,
Nesvizh 1758

Inv. XIX

Inventaire du fonds français après 1800, vol. 11 (Jean Adhémar, Jacques Lethève), Paris 1960

Jaroszewski 1966

Tadeusz Stefan Jaroszewski, 'I quadri di Pompeo Batoni in Polonia', *Bulletin de Musée National de Varsovie* 7, 1966, no. 4, pp. 97–113

Jeffares 2006

Neil Jeffares, *Dictionary of pastellists before 1800*,
London 2006 (also online version, 3/5/2015)

Juszczak 2010

Dorota Juszczak, 'Portrety Stanisława Augusta', [in] *Stanisław August i jego Rzeczpospolita. Dramat państwa, odrodzenie narodu*, Zamek Królewski w Warszawie. Studia i materiały, vol. 2 (ed. Angela Soltys, Zofia Zielińska), lecture materials 2010–2011,
Warsaw 2013, pp. 383–427

Juszczak 2011

Dorota Juszczak, 'Ikonografia Stanisława Augusta. Portrety', [in] *Stanisław August, ostatni król Polski. Polityk, mecenas, reformator 1764–1795*, exh. cat.,
Royal Castle in Warsaw 2011–2012, pp. 136–51

Juszczak, Małachowicz 1994

Dorota Juszczak, Hanna Małachowicz, *Portrety Stanisława Augusta*, Warsaw 1994

Juszczak, Małachowicz 2000

Dorota Juszczak, Hanna Małachowicz, *Malarstwo portretowe XIX wieku z Fundacji zbiorów im. Ciechanowieckich i Zamku Królewskiego w Warszawie*, exh. cat., Krzysztof Kluk Museum of Agriculture in Ciechanowiec, 2000

Juszczak, Małachowicz 2001

Dorota Juszczak, Hanna Małachowicz, 'Portret Stanisława Augusta z gestem dyskusji', [in] *Arx Felicitatis. Księga ku czci Profesora Andrzeja Rottermunda w sześćdziesiątą rocznicę urodzin*,
Warsaw 2001, pp. 321–30

Juszczak, Małachowicz 2003

Dorota Juszczak, Hanna Małachowicz, 'Nieznany Bacciarelli – portrety rodzinne Poniatowskich z Pokoju Jadalnego pałacu w Łazienkach', *Rocznik Warszawski* 31, 2003, pp. 114–33

Juszczak, Małachowicz 2013

Dorota Juszczak, Hanna Małachowicz, *A Complete Catalogue of Paintings c. 1520 – c. 1900*,
Warsaw 2013

Kamińska-Krassowska 1969

Halina Kamińska-Krassowska, 'Wincenty Lesseur – życie i działalność', *Rocznik Muzeum Narodowego w Warszawie* 13/2, 1969, pp. 145–259

Kamińska-Krassowska 1978

Halina Kamińska-Krassowska, *Miniatury polskie od XVII do XVIII wieku. Katalog zbiorów*, National Museum in Warsaw, Warsaw 1978

- Kamińska-Krassowska 1994
Halina Kamińska-Krassowska, *Miniatury Wincentego Lesseura i Walerii Tarnowskiej z dawnej kolekcji Tarnowskich z Dzikowa w zbiorach Muzeum Polskiego w Rapperswilu*, exh. cat., Royal Castle in Warsaw, Warsaw 1994
- Keil 1999
Robert Keil, *Die Porträtminiaturen des Hauses Habsburg*, Vienna 1999
- Kiev 2006
Ukrainskij portret XVI–XVIII stolit', exh. cat. (Galina Belikova, Larysa Czlenova et al.), National Art Museum of Ukraine, Kiev 2006 (1st ed. 2005)
- Kowecki, Małachowicz 1991
Jerzy Kowecki, Hanna Małachowicz, *Senatorowie i posłowie Sejmu Wielkiego*, Warsaw 1991
- Kraków 1939
Wystawa miniatur na tle wnętrza pałacu hr. Pustowskich (comp. Kazimierz Buczkowski, Zofia Przeorska-Exnerowa), Kraków 1939
- Kruczek 1987
Lidia Kruczek, *Miniatury, płaskorzeźby i sylwetki XVI–XX wieku. Katalog zbiorów*, Muzeum Wnętrz Zabytkowych w Pszczynie, Pszczyna 1987
- Kuczman 2008
Kazimierz Kuczman, 'Portret Franciszka Salezego Potockiego', [in] *Zbiory wawelskie. Nabytki 2007*, exh. cat., Wawel Royal Castle, Kraków 2008
- KZSP
Katalog Zabytków Sztuki w Polsce, vol. 1–, Warsaw 1953–
- Le Blanc
Charles Le Blanc, *Manuel de l'amateur d'estampes contenant le dictionnaire des graveurs de toutes nations...*, vols. 1–4, Paris 1854–1889
- Lemoine-Bouchard 2008
Nathalie Lemoine-Bouchard, *Les peintres en miniature actifs en France 1650–1850*, Paris 2008
- Long 1929/1966
Basil S. Long, *British Miniaturists*, London 1929, London 1966
- Lulewicz, Rachuba et al. 2013
Henryk Lulewicz, Andrzej Rachuba et al., *Dzieje rodziny Ciechanowieckich herbu Dąbrowa (XIV–XXI wiek)*, Warsaw 2013
- Lundberg 1987
Gunnar W. Lundberg, *Charles Boit. 1662–1727. Emaillieur-miniaturiste Suédois. Biographie et catalogue critiques*, Institut Tessin, Paris 1987
- Loza 1920
Stanisław Łoza, *Order Virtuti Militari*, Warsaw 1920
- Łuniński 1911
Ernest Łuniński, *Napoleon. Legiony i Księstwo Warszawskie*, Warsaw 1911
- Magier 1963
Antoni Magier, *Estetyka miasta stołecznego Warszawy*, Wrocław–Warsaw–Kraków 1963
- Mańkowski 1932
Tadeusz Mańkowski, *Galeria Stanisława Augusta*, Lwów 1932
- Marx 1975
Harald Marx, *Die Gemälde des Louis de Silvestre In Dresdener Gemäldegalerie*, Dresden 1975
- Męclewska 2008
Marta Męclewska, *Kawalerowie i statuty Orderu Orła Białego 1705–2008*, Warsaw 2008
- Michałowska-Barłóg 1995
Maria T. Michałowska-Barłóg, *Miniatury*, exh. cat., National Museum in Poznań, February–April 1995
- Mizerniuk 2004
Natalia Mizerniuk, 'Domniemany portret Joachima Chreptowicza z Litewskiego Muzeum Narodowego', *Biuletyn Historii Sztuki* 2004, nos. 3–4, pp. 335–47
- Nagler
Georg Kaspar Nagler, *Neues allgemeines Künstler-Lexicon oder Nachrichten von dem Leben und Werken der Maler, Bildhauer, Baumeister, Kupferstecher, Lithographen, etc.*, vols. 1–22, Munich 1835–1852
- Nancy 2004
Stanislas un roi de Pologne en Lorraine, exh. cat. (Jerzy Gutkowski, Anita Chiron-Mrozowska, Martine Mathias et al.), Musée lorrain, Nancy, 2004–2005
- Olausson, Sjöholm 2001
Magnus Olausson, Jessica Sjöholm, *Nationalmuseum Stockholm. Illustrerad katalog över svenska och övriga nordiska miniatyrer / Illustrated catalogue – Swedish and other Nordic Miniatures*, vols. 1–2, Halmstad 2001
- Olczak 2012
Dorota Ewa Olczak, *Louis de Silvestre (1675–1760) als Porträtmaler in Dresden. Über Vorbilder und Vorlagen seiner Kunst mit kritischem Werkkatalog*, vols. 1–2, Berlin, Freie Universität, dissertation 2012
- Ostrowski, Petrus 2001
Jan K. Ostrowski, Jerzy T. Petrus, *Podhorce. Dzieje wnętrza pałacowych i galerii obrazów*, Kraków 2001
- Pancheri 2001
Roberto Pancheri, 'I Lampi e gli Asburgo-Lorena, un vincolo di fedeltà attraverso tre generazioni' [in] *Un ritrattista nell'Europa delle corti. Giovanni Battista Lampi 1751–1830*, exh. cat. (Fernando Mazzocca, Roberto Pancheri et al.), Castello del Buonconsiglio, Trento 2001, pp. 95–115
- Pappe 2015
Bernd Pappe, *Jean-Baptiste Jacques Augustin. 1759–1832. Une nouvelle excellence dans l'art du portrait en miniature*, Verona 2015

- Pepper 1984
D[avid Jonathan] Stephen Pepper, *Guido Reni. A Complete Catalogue of His Works with an Introductory Text*, Oxford 1984
- Petrus, Karpowicz 1991
Jerzy T. Petrus, Taisija A. Karpowicz, *Portrety osobistości dawnej Rzeczypospolitej w zbiorach mińskich*, exh. cat., Wawel Royal Castle National Art Collection, National Art Museum of the Republic of Belarus, Kraków 1991
- Poznań 2005
Marsz, marsz Dąbrowski... W 250. rocznicę urodzin Jana Henryka Dąbrowskiego, exh. cat. (Tadeusz Jeziorowski et al.), National Museum in Poznań, 2005–2006
- PSB
Polski Słownik Biograficzny, vol. 1–, PAU i PAN 1935–
- Rastawiecki
Edward Rastawiecki, *Słownik malarzów polskich tudzież obcych w Polsce osiadłych lub czasowo w niej przebywających*, vols. 1–3, Warsaw 1850–1857
- Ratajczyk, Teodorczyk 1987
Leonard Ratajczyk, Jerzy Teodorczyk, *Wojsko powstania kościuszkowskiego w oczach współczesnych malarzy*, Warsaw 1987
- Rosenberg 1928
Marc Rosenberg, *Der Goldschmiede Merkzeichen*, vol. 4, Berlin 1928
- Rosset 1994
Tomasz F. de Rosset, 'Obrazy z Wiśniowca w kolekcji Andrzeja Mniszcha', *Acta Universitatis Nicolai Copernici* 1994, fasc. 280
- Rosset 2003
Tomasz F. de Rosset, *Kolekcja Andrzeja Mniszcha. Od wołyńskich chrząszczy do obrazów Fransa Halsy*, Toruń 2003
- Russkie portrety 2014
Russkie portrety XVIII – naczala XX vv. Materiały po ikonografii (comp. S.A. Podstanickij), Komitet po russkoj ikonografii, fasc. 3, Moscow 2014
- Ruszczyćówna 1954
Janina Ruszczyćówna, 'Portrety polskie Józefa Grassiego', *Biuletyn Historii Sztuki* 16, 1954, no. 2, pp. 262–9
- Ryszkiewicz 1979
Andrzej Ryszkiewicz, 'Les Portraits Polonais de Madame Vigée-Lebrun. Nouvelles données pour servir à leur identification et histoire', *Bulletin du Musée National de Varsovie* 20, 1979, no. 1, pp. 16–42
- Ryszkiewicz 1986
Andrzej Ryszkiewicz, *Kosiński Józef*, SAP, vol. 4, 1986
- Ryszkiewicz 1998
Andrzej Ryszkiewicz, 'Portrety polskie madame Vigée Le Brun. Stan badań' [in] *Nobile Claret. Studia z dziejów sztuki dedykowane Mieczysławowi Zlatowi*, Wrocław 1998
- Salmon 2004
Xavier Salmon, *Un royaume pour un portrait*, [in] *Stanislas un roi de Pologne en Lorraine*, exh. cat. (Jerzy Gutkowski, Anita Chiron-Mrozowska, Martine Mathias et al.), Musée Lorrain, Nancy, 2004–2005, pp. 81–7
- Salmon 2005
Xavier Salmon, 'Królestwo za portret' [in] *Stanisław Leszczyński. Król Polski księciem Lotaryngii*, exh. cat. (Jerzy Gutkowski, Anita Chiron-Mrozowska, Martine Mathias et al.), Royal Castle in Warsaw, 2005, pp. 97–115
- SAP
Słownik artystów polskich i obcych w Polsce działających, vols. 1–4, Wrocław 1971–1986, vol. 5–, Warsaw 1993–
- Saur/De Gruyter
Saur. Allgemeines Künstlerlexikon. Die Bildenden Künstler aller Zeiten und Völker, vols. 1–65, Munich–Leipzig 1992–2009; *De Gruyter. Allgemeines Künstlerlexikon. Die Bildenden Künstler aller Zeiten und Völker*, vol. 66–, Berlin–New York–Boston 2010–
- Schaffers-Bodenhausen, Tiethoff-Splithoff 1993
Karen Schaffers-Bodenhausen, Marieke Tiethoff-Splithoff, *The Portrait Miniatures in the Collections of the House of Orange-Nassau*, Zwolle 1993
- Schidlof 1964
Leo R. Schidlof, *The Miniature in Europe*, vols. 1–4, Graz 1964
- Schuster 2014
Martin Schuster, 'Heinrich Graf von Brühl (1700–1763). Biografische Notizen und Bildnisse', *Dresdner Kunstblätter* 2/2014, pp. 5–15
- Skrodzka 2007
Agnieszka Skrodzka, 'Wizerunek króla nieszczęśliwego – portret Stanisława Augusta z klepsydrą', *Biuletyn Historii Sztuki* 69, 2007, nos. 3–4, pp. 203–47
- Smithsonian
Smithsonian American Art Museum and the Renwick Gallery, collection online
<http://americanart.si.edu/collections/search/artwork/results/index.cfm?rows=10&q=miniatyure+portrait&page=3&start=20&x=30&y=9>
- Smolarek 2010
Maciej Przemysław Smolarek, *Miniatury. Przewodnik dla kolekcjonerów*, Warsaw 2010
- Suchocka 2005
Dorota Suchocka, *Malarstwo polskie 1766–1945. Katalog zbiorów Muzeum Narodowego w Poznaniu*, Poznań 2005
- Tatarkiewicz 1926
Władysław Tatarkiewicz, *Aleksander Orłowski*, Warsaw 1926
- Thieme–Becker
Ulrich Thieme, Felix Becker, *Allgemeines Lexicon der bildenden Künstler von der Antike bis zur Gegenwart*, vols. 1–37, Leipzig 1907–1950

- Toruń 2016
Dürer, Gysbrechts, Willmann... Kolekcja Tadeusza Wierzejskiego w polskich muzeach, exh. cat., Regional Museum in Toruń, 2016
- ULAN
 The Getty Research Institute Union List of Artist Names® Online <http://www.getty.edu/research/tools/vocabularies/ulan/>
- Vienna 1896
Katalog der Wiener-Congress-Ausstellung 1896, Vienna, K.K. Österreichisches Museum für Kunst und Industrie, Vienna 1896
- Vienna 1980
Maria Theresia und ihre Zeit, exh. cat. (Walter Koschatzky et al.), Schönbrunn, Vienna, Vienna 1980
- Voisé 1997
Irena Voisé, Louis de Silvestre 1676–1760, francuski malarz dworu Augusta II i Augusta III. Obrazy ze zbiorów polskich, exh. cat., Wilanów Palace Museum, Warsaw 1997
- Warsaw 1898
Katalog wystawy retrospektywnej niezjących malarzy polskich w Salach Redutowych w Warszawie, Warsaw 1898
- Warsaw 1912
Pamiętnik wystawy miniatur, oraz tkanin i haftów, urządzonych w domu własnym w Warszawie przez Towarzystwo Opieki nad Zabytkami Przeszłości w czerwcu i lipcu 1912 (Zenon Przesmycki, Władysław Górczyński), Warsaw 1912
- Warsaw 1989
Wybór dzieł sztuki polskiej i z Polską związanych ze Zbiorów Fundacji im. Ciechanowieckich, exh. cat., Royal Castle in Warsaw, 1989
- Warsaw 1993
Gdzie Wschód spotyka Zachód. Portret osobistości dawnej Rzeczypospolitej, exh. cat. (Jerzy Malinowski et al.), National Museum in Warsaw, Warsaw 1993
- Warsaw 1997
Pod jedną koroną. Kultura i sztuka w czasach unii polsko-saskiej, exh. cat. (Marta Męcłewska et al.), Royal Castle in Warsaw / Dresdener Schloss, 1997–1998, Warsaw 1997
- Warsaw 1999
Książę Józef i jego żołnierze. 190 rocznica bitwy pod Raszynem, exh. cat. (Witold Głębowicz et al.), Warsaw 1999
- Warsaw 2002
Imago Poloniae. Dawna Rzeczpospolita na mapach, dokumentach i starodrukach w zbiorach Tomasz Niewodniczańskiego, exh. cat. (Kazimierz Kozica, Janusz Pezda), Royal Castle in Warsaw, 2002
- Warsaw 2005
Stanisław Leszczyński. Król Polski księciem Lotaryngii, exh. cat. (Jerzy Gutkowski, Anita Chiron-Mrozowska, Martine Mathias et al.), Royal Castle in Warsaw, 2005
- Warsaw 2011
Stanisław August, ostatni król Polski. Polityk, mecenas, reformator 1764–1795, exh. cat. (Angela Soltys et al.), Royal Castle in Warsaw, 2011
- Warsaw 2015
Praemiando Incitat. Order Świętego Stanisława 1765–1813. W 250. rocznicę powołania orderu, exh. cat. (Michał Zawadzki, Dariusz Nowacki et al.), Royal Castle in Warsaw – Museum, 2015
- Weber et al. 1999–2000
 Gregor J.M. Weber, Valentina Ciancio, Marlies Giebe, Pietro Graf Rotari in Dresden. *Ein italienischer Maler am Hof König Augustus III*, exh. cat., Semperebau, Dresden 1999
- Widacka 2008
 Hanna Widacka, *Splendor i niesława. Stanisław August Poniatowski w grafice XVIII wieku ze zbiorów polskich*, Warsaw 2008
- Winiewicz-Wolska 2010
 Joanna Winiewicz-Wolska, *Karol Lanckoroński i jego wiedeńskie zbiory*, vols. 1–2, Wawel Royal Castle, Kraków 2010
- Winterthur–Berlin 2013
 Anton Graff – *Gesichter einer Epoche*, exh. cat. (Marc Fehlmann, Birgit Verweibe et al.), Winterthur, Museum Oskar Reinhart – Berlin, Alte Nationalgalerie, 2013–2014, Munich 2013
- Witt checklist 1996
A checklist of painters c. 1200–1994 represented in the Witt Library, the Courtauld Institute of Art, London 1996
https://books.google.pl/books?id=uwp8_95mdPcC&pg=PR10&lpg=PR10&dq=witt+name+index&source=bl&ots=TzSHFtXMS0&sig=-YAoTfsAjYwJrZEXPO9SwPEhCS0&hl=pl&sa=X&ved=0ahUKewjPhumu-ZjRAhXLISwKHxe9DUgQ6AEIQzAG#v=onepage&q
- Załęski 1986
 Krzysztof Załęski, *Polski portret wolnomularski*, [in] *Portret. Funkcja – forma – symbol. Materiały z Sesji Stowarzyszenia Historyków Sztuki, Toruń 1986*, Warsaw 1990, pp. 211–29

Internet

<http://acms.sl.nsw.gov.au/item/itemDetail-Paged.aspx?itemID=840371>

http://american-miniatures20c.blogspot.com/2006/05/eckardt-otto-portraits-of-_114861831065124234.html

<http://american-miniatures20c.blogspot.com/2014/02/eckardt-otto-e-slade-family-miniature.html>

<http://artsalesindex.artinfo.com/asi/lots/2654771>

<http://cyfrowe.mnw.art.pl/dmuseion/docmetadata-print?id=4220>

<http://muzeum.czartoryskich.pl/pl/node/12712>

http://pl.wikipedia.org/wiki/J%C3%B3zef_Gabriel_Stempkowski

<http://skd-online-collection.skd.museum/en/contents/showSearch?id=117695>

<http://www.artnet.com/artists/jacob-van-schuppen/past-auction-results>

http://www.britishmuseum.org/research/collection_online/collection_object_details.aspx?objectId=3412080&partId=1&searchText=Charles+william+bigge&page=1

<http://www.goantiques.com/j-brandl-miniature-1436094>

<http://www.hermitagemuseum.org/wps/portal/hermitage/digital-collection/01.+Paintings/38013/?lng=pl>

http://www.kordikova-poesie.narod.ru/kordik_miniatures.htm

<http://www.lemoinebouchard.com/120-parent-j-portrait-d-homme-1831.html>

<http://www.pastellists.com/Articles/LEFeVREjb.pdf>

<http://www.sejm-wielki.pl/b/dw.16788>

http://www.sl.nsw.gov.au/discover_collections/history_nation/macquarie/greenway/bigge.html

<http://www.stanislasurbietorbi.com/stanislas/stanislas-biographie.htm>

www.catholique-paris.cef.fr/IMG/jpg/RBJ112.jpg

www.pastellists.com

www.wieniawa.quomodo.org.pl

Indeks osobowy / Index of people

Kursywą wyróżniono autorów, redaktorów, wydawców i tłumaczy dzieł przywołanych w przypisach / The names of authors, editors, translators etc. of the books referred to in the notes are italicized. The index is arranged according to the Polish alphabet (L is followed by Ł, O by Ó, S by Ś etc.).

- Akbar Dżalal ad-Din Muhammad, cesarz z dynastii Wielkich
Mogołów / Akbar Abu'l-Fath Jalal-ud-din Muhammad,
Mughal Emperor 216
- Aleksander I Romanow, car Rosji / Alexander I, Tsar
of Russia 58
- Aleksandrowicz Konstanty 188
- Angerer Ludwig 77
- Antonini Carlo 205
- Askenazy Szymon* 67, 70
- Aubry Louis-François 45
- August II Wettin, elektor saski, król Polski / Elector of Saxony,
King of Poland 33, 74, 75, 148, 150, 151, 174
- August III Wettin, elektor saski, król Polski / Elector of Saxony,
King of Poland 74, 214
- Augustin Jean-Baptiste-Jacques 58, 85, 135, 136
- Bacciarelli Anna 27
- Bacciarelli Fryderyk 110, 119
- Bacciarelli Fryderyka (Frederica), z domu / née Richter 28,
117, 122
- Bacciarelli Marcello 12, 14, 16–18, 20–26, 27, 98, 116, 118,
119
- Bachowski Władysław* 26, 48, 49, 67, 150, 151, 203
- Balechou Jean Joseph 74
- Batoni Pompeo 197
- Bause Johann Friedrich 62
- Becker Felix* 31, 32, 39, 40, 47, 51, 63, 82, 97, 113
- Belz Bogusław 11, 15, 138
- Bematowicz Tadeusz* 44
- Berthelot de Pléneuf Jeanne Agnès, markiza de Prie /
Marquise de Prie 59
- Besenal-Brunstatt Jean Victor de 154
- Besenal-Brunstatt Katarzyna de, z domu / née
Bielińska 154, 155
- Bicoli 30
- Bieliński Kazimierz Ludwik 154
- Bigge Charles William 37
- Bigge Jemima, z domu / née Ord 37
- Bigge John Thomas 37
- Bigge Thomas Charles 37
- Bigoszevska Wanda* 109
- Blättel Harry* 14, 18, 37–39, 47, 51, 63, 77, 83, 97, 113, 134,
142
- Blesendorf Samuel Młodszy / the Younger 31, 32
- Bock Elfried* 32
- Bogoria-Skotnicki Michał 35
- Boit Charles 33, 34, 174
- Bołoz Antoniewicz Jan* 99, 207
- Bordier Jacques 166
- Bouverie Edward 41
- Bouverie Harriet, z domu / née Fawkener 41
- Brandl J. 145
- Braniccy / Branicki family 13, 17
- Branicki Franciszek Ksawery 200
- Branicki Ksawery 75
- Brühl Heinrich (Henryk) von 11, 15, 74
- Brunewey Stanisław (?) 27
- Butterwick Richard* 54
- Camps Karl August 35
- Carr Henry 37
- Cassidy-Geiger Maureen* 34
- Cederström Marika, z domu / née Stjernstedt 65
- Cetnerowie / Cetner family 130, 131
- Chabord Joseph 139
- Charles III Philip, Elector Palatine-Neuburg, see Karol III Filip
- Charles VI Hapsburg, Emperor, see Karol VI Habsburg
- Chiron-Mrozowska Anita* 11, 12, 15, 16, 41, 55, 91, 127, 129,
155, 159, 160, 162, 164, 194
- Chmiel Maria 11, 15, 61, 96, 110, 154, 211
- Chreptowicz Joachim Litawor 11, 15, 121
- Chreptowiczowie / Chreptowicz family 121
- Chychezwska Alina* 22, 26, 119
- Ciechanowieccy / Ciechanowiecki family 64
- Ciechanowiecki Andrzej 21, 22, 33, 63, 65, 102, 105, 108,
113, 118, 122, 149, 153, 175, 181, 196, 201, 204
- Cignozzi 70
- Clark Anthony Morris 196
- Clauce Isaac Jacob (Jacques) 39, 40
- Clery 38
- Close (Clauce, Clauze) Franz Ludwig 39
- Coffin Sarah* 62
- Colombier Denis 167
- Condé John 42
- Cosway Richard 41, 42
- Cunego Domenico 197
- Custos Dominicus 43
- Cuvillies François de, Młodszy / the Younger 84
- Czacka Konstancja, z domu / née Małachowska 205
- Czacki Feliks Szczęsny 205–207
- Czajkowski K. 11, 15, 112
- Czapscy / Czapski family 106
- Czartoryska Dorota Barbara, z domu / née Jabłonowska 48,
49
- Czartoryska Eleonora Monika, z domu / née
von Waldstein 40, 41
- Czartoryska Maria Zofia, z domu / née Sieniawska 184,
185

- Czartoryski Adam Kazimierz 98–100
 Czartoryski August 185
 Czartoryski Józef Klemens 48
 Czartoryski Michał 40
 Czorny Andriej Iwanowicz / Chorny Andrei Ivanovich 161
 Czosnowski Izydor Stanisław 212
 Dąbrowski Jan Henryk 79
 Dean Thomas Anthony 207
 Delaroche Paul 58
 Denhoff Stanisław Ernest 185
Derwojed Janusz 40
 Dinglinger Georg Friedrich 34, 149, 150
 Dinglinger Johann Melchior 175
 Dollfus Josué 45
 Drouais François-Hubert 167
 Drucka-Lubecka Paulina Emilia Genowefa zob. / see
 Pusłowska Paulina Emilia Genowefa, z domu / née
 Drucka-Lubecka
 Drucki-Lubecki Aleksander 12, 16, 41, 55, 91, 127, 129,
 155, 160, 162, 164, 191, 192, 194
 Drucki-Lubecki Franciszek Ksawery 57
 Dubourg Augustin 85
 Duc 46
 Duchesne de la Sansoniere Kasper Ludwik 47, 48
 Duchesne Maria Cecylia 47, 48
Dunin-Borkowski Jerzy Sewer 57, 130
 Dyck Anthony van 14, 18, 50
 Eckardt Otto 51, 52
 Eckardtowie / Eckardt family 51
 Edridge Henry 53, 54
 Elżbieta Aleksiejewna, cesarzowa Rosji, żona Aleksandra I /
 Elizabeth Alekseievna, wife of Tsar Alexander I 58
 Engleheart George 56
Estreicher Karol 125
 Fabre François Xavier 35
 Falck Jeremias 180
 Feigl Johann 20
 Fogg Anthony 27
 Folino Bartolomeo da 20
 Fontana Giovanni Battista 43
Foskett Daphne 37, 63, 82, 83, 134, 142, 207
Fournier-Sarlouèze Raymond-Joseph 117, 130, 137
 Franciszek I, cesarz Austrii / Francis I, Emperor
 of Austria 143
 Franciszek Józef I, cesarz Austrii / Franz Josef I, Emperor
 of Austria 77
 Franque Jean-Pierre 139
 Fręchowicz Tadeusz 11, 15, 51, 140
 Friedrich Maximilian 146, 147
 Fryderyk I, król pruski / Friedrich I, King of Prussia 31
 Fryderyk III, elektor brandenburski / Friedrich III, Elector
 of Brandenburg, zob. / see Fryderyk I
 Fryderyk August I, elektor saski / Friedrich August I, Elector
 of Saxony, zob. / see August II
 Fryderyk August II, elektor saski / Friedrich August II, Elector
 of Saxony, zob. / see August III
 Fryderyk August III, elektor i król saski, książę warszawski /
 Friedrich August III, Elector and King of Saxony, Duke
 of Warsaw 61
 Fuchs Heinrich 84
 Füger Heinrich Friedrich 65, 116
 Fusi Antonio 12, 16, 41, 55, 91, 127, 129, 155, 160, 162,
 164, 193, 194
 Gattai (Catai) Thomatis (Tomatis) Katarzyna / Catherina 163
Gembarzewski Bronisław 161, 199
 Gembicki Piotr 180
Gębarowicz Mieczysław 126
 Gillberg Jacob Axel 70
 Girard François 57
 Girard Louise, z domu / née Bathilde 57, 58
 Girard Pierre 57, 58
 Gobert Pierre 59
 Gordaszewski Zygmunt Edwin 61
 Graff Anton 61, 62
 Graglia Alessandro (?) 63, 64
 Graglia Andrea 63, 64
 Grassi Josef 29, 47, 65, 66, 68–70, 98, 99, 101, 121, 193
Graves Algernon 37, 207
 Grilhofer Matthias 71, 72
 Gröll Karol Michał 102
Grottowa Kazimiera 99, 207
 Gunst Pieter Stevens van 32
 Habsburgowie / Hapsburg family 164
 Haid Johann Jacob 88, 90
 Hargreaves Thomas 82
 Hauke Józef 109
 Hayde Andrzej 14, 18
 Heinrici Johann Martin 74, 75
 Henri IV, King of France, see Henryk IV
 Henryk IV, król Francji 35, 36
 Herrbenstricker 76
 Hocke J. 77, 78
Hofstetter Bodo 62
 Höhn Jan Młodszy / the Younger 32
Houszka Ewa 22, 66
 Hubert Alfred (?) 79, 80
 Hughes George 80, 81
 Humiecka Anna, z domu / née Rzewuska 125, 127
 Humiecki Józef 125
 Ingres Jean-Auguste-Dominique 58
 Isabey Jean-Baptiste 105, 114, 117
 Jabłonowska Teodora, z domu / née Walewska 48
 Jabłonowski Antoni Barnaba 48
 Jagger Charles 82
 Jahangir Salim Nur ad-Din, cesarz z dynastii Wielkich
 Mogolów / Jahangir Mirza Nur-ud-din Beig
 Mohammad Khan Salim, Mughal Emperor 217
 Jan III Sobieski, król Polski / King of Poland 166, 181

- Jazet Jean Pierre Marie 94
Jeffares Neil 112, 130
 Jelowicka Cecylia, z domu / née Orłowska 212
 Jelowicki Jan Felicjan Bożeniec- 212
 Jenner G. 84
Juszczak Dorota 20, 22, 25, 35, 36, 68–70, 80, 86, 88, 101, 102, 105, 116–118, 137, 138, 153, 158, 165
 Kaltner Joseph 84, 85
Kamińska-Krassowska Halina 21, 22, 27, 32, 33, 36, 49, 66, 98, 100, 108, 112, 113, 117, 119–121, 128, 137, 205–208
 Karol III Filip, książę Palatynatu Neuburg / Karl III Philipp, Elector Palatine of Neuburg 31
 Karol VI Habsburg, cesarz / Charles VI Habsburg, Holy Roman Emperor 164
Karpowicz Taisija A. 186
 Kauffmann Angelika 86
Keil Robert 30, 147
 Keller Maria 65
 Kergorlay Geoffroy de 117, 137
 Kiddell Arthur James Bartram 83
 Kieffer (Kiefer) Philipp 87
 Kilian Lucas 43
 Klass Friedrich Christian 152
 Klein Daniel 88–90
 Kleinmichel Maria 65
 Klemperer Gustav von 161
 Klingstedt Carl Gustaf 91–93
 Kloss (Closse, Closs) Friedrich 40
 Kohlt E. 94, 95
 Kolbel Frederick Maximilian 54
 Kolakowski A. 96
 Komorowski Józef 125
 Konczacka Janina Maria 11, 16, 31, 38, 39, 46, 47, 52, 53, 56, 72, 73, 76, 78, 81, 83–85, 88, 92, 93, 98, 132, 135, 136, 141–144, 146, 147, 157, 165, 169–171, 176, 216, 217
 Königsegg-Rothenfels Maximilian Friedrich von 146
 Konstanty Pawłowicz Romanow, w. ks. rosyjski / Konstantin Pavlovich Romanov, Grand Duke of Russia 152
 Kordik (Kordyk) Georg 97
 Kosiński Józef 27, 98, 100, 102, 104, 117
 Kościuszko Tadeusz 28–30, 68, 79, 201, 202, 205
Kowecki Jerzy 201
 Krasicki Ignacy 40
 Krasieńska Antonina Anna, z domu / née Czacka 206, 207
 Krasieński Jan 206, 207
 Krasieński Jan Dobrogost 165, 166
 Krasieński Wincenty 206
 Krasieński Zygmunt 206, 207
 Krause 103
 Kronsten Józef Aleksander 11, 15, 71, 115
Kuczman Kazimierz 189, 190
 Lampi Johann Baptist Starszy / the Elder 99, 104, 106, 116, 117, 137, 143, 144, 197
 Lanckorońscy / Lanckoroński family 11, 15, 23, 24, 30, 124–127, 130, 150, 151, 190, 194, 195, 197–199, 201–203
 Lanckorońska Adelajda 131
 Lanckorońska Karolina 11, 15, 24, 26, 30, 67, 125, 131, 151, 190, 195, 198, 199, 203
 Lanckorońska Leonia Wanda, z domu / née Potocka 130, 131, 197
 Lanckoroński Antoni 24, 30, 125, 131, 151, 190, 195, 198, 199, 203
 Lanckoroński Antoni Józef 131
 Lanckoroński Karol 24, 26, 30, 67, 70, 125, 131, 151, 190, 195, 198, 199, 203
 Lanckoroński Kazimierz Wincenty 131, 197
 Laskiewicz von Friedensfeld Maria, z domu / née Majewska 195, 196
 Laskiewicz von Friedensfeld Wincenty 195
 La Tour Maurice Quentin de 107, 108
Le Blanc Charles 106
 Le Brun Piotr 108, 109
 Lebrun Élisabeth Louise Vigée 35, 36, 111
 Lebrun Jean-Julie-Louise 111
 Ledóchowski Stanisław 120
 Lefèvre d'Orgeval André-Claude-Martin 112, 113
 Lefèvre Jean-Baptiste 112
 Lemmerman Basil de 122
Lemoine-Bouchard Nathalie 14, 18, 38, 46, 112, 123, 138, 139
Lencznarowicz Lucyna 159
 Lesser Aleksander 114
 Lesseur (de Lesseur, Lesserowicz) Wincenty 14, 18, 26, 66, 99, 116–123, 128, 137
 Le Tellier Jean-Baptiste-Joseph ojciec / father 123
 Le Tellier Jean-Baptiste-Joseph syn / son 123
 Leybowicz Hirs 32, 178, 186, 188
 Ligne Antonina, z domu / née Massalska 98
 Ligne Charles Antoine Joseph Emmanuel de 98, 99
 Ligne Charles Joseph de 77, 99
 Liotard Jean-Étienne 125, 126
 Lochner Kunz 43
Long Basil 37, 63, 80, 134, 142
 Lubomirscy / Lubomirski family 184
 Lubomirska Elżbieta, z domu / née Culler Cuming 112
 Lubomirska Helena 48, 184
 Lubomirska Izabela, z domu / née Czartoryska 12, 16
 Lubomirska Teresa, z domu / née Czartoryska 49
 Lubomirska Teresa, z domu / née Wodzicka 49
 Lubomirski Jerzy Henryk 49
 Lubomirski Kazimierz 49
 Lubomirski Stanisław 198
 Lubomirski Stanisław Herakliusz 184
 Lubomirski Teodor 112
 Ludwik XV Burbon, król Francji / Louis XV, King of France 59, 107, 167
 Ludwik XVIII Burbon, król Francji / Louis XVIII, King of France 138

- Ludwik Hohenzollern, margrabia brandenburski / Ludwig Hohenzollern, Margrave of Brandenburg 31
- Ludwik Wittelsbach, król Bawarii jako Ludwik I / Ludwig I, King of Bavaria 135
- Ludwika Karolina, z domu / née Radziwiłł, księżna Neurga / Princess of Neurg 11, 15, 31
- Lulewicz Henryk 64
- Lullier Henrietta 119
- Lundberg Gunnar W. 34
- Łęski Józef 128, 129
- Loza Stanisław 202
- Lukaszewicz Piotr 22, 66
- Luniński Ernest 94
- Madaliński Antoni Józef 205, 206
- Magier Antoni 47
- Majewska Wanda 11, 15, 69, 158, 177, 206, 208
- Małachowicz Hanna 20, 22, 25, 68–70, 80, 86, 88, 101, 102, 105, 118, 153, 158, 165, 201
- Małachowski Jacek 205, 206
- Małachowski Stanisław 47
- Mańkowski Tadeusz 13, 17, 41, 55, 91, 127, 129, 155, 160, 162, 164, 194
- Maria Leszczyńska, królowa Francji, żona Ludwika XV / Maria Leszczyńska, Queen of France, wife of Louis XV 11, 15, 59, 107, 167, 168
- Maria Luiza, cesarzowa Francuzów / Marie Louise, Empress of the French 143, 144
- Maria Teresa, cesarzowa / Maria Theresa, Empress 126
- Marie Louise Adélaïde d' Orleans, księżna / Princess 59
- Marteau Louis 130
- Marx Harald 33, 74, 148, 150, 174, 214
- Mavrocordato Amelia (Agnieszka) 64
- Mengs Theresa Concordia 196
- Męciewska Marta 75, 202
- Michałowska-Barłóg Maria Teresa 27, 217
- Mikołaj I, car Rosji / Nicholas I, Tsar of Russia 109
- Minakowski Marek Jerzy 57, 96, 112
- Mirbel Lizinka-Aimé-Zoé de 45
- Mizerniuk-Rotkiewicz Natalia 121
- Mniszchowie / Mniszech family 36, 130, 190
- Mniszchówna Zofia 124
- Mniszech Andrzej 13, 17
- Mniszech Michał Jerzy 124
- Mniszech Urszula, z domu Zamoyska, 1° v. Potocka / née Zamoyska, first married to Potocki 23, 119, 124
- Molieri R. 132
- Molski Marcin 102
- Molteno James Anthony 38
- Monogramista / Monogramist N.A.P. 134
- Monogramista / Monogramist P.M. 133
- Monogramista / Monogramist P.N.A. 134
- Monogramista / Monogramist P.W. 135
- Monteil de Grignan François Adhémar de 140
- Morawski Karol 208
- Mrozowski Przemysław 181
- Nadal Augustin 167
- Nagler Georg Kaspar A. 98
- Najac Henriette Marie Laurence, z domu / née Leconte de 46
- Napoleon I, cesarz Francuzów / Emperor of the French 94, 108, 138, 143, 158
- Nattier Jean Marc 59, 167
- Nelson Horatio 156
- Neubauer Johann Christian 62
- Nicholas I, Tsar of Russia, see Mikołaj I
- O'Donnell Maximilian Karl Lamoral 77
- Olausson Magnus 34, 145
- Olczak Dorota Ewa 33, 74, 148, 150, 174, 214
- Oleksiński (Oleksiński) Franciszek Ksawery 117, 137
- Opalińska Zofia 184
- Orlow Grigorij 161
- Orłowski Aleksander 99
- Ostrowski Jan 188
- Pancheri Roberto 144
- Pappe Bernd 136
- Parent Joseph 138, 139
- Pawłowska Tekla, z domu / née Górka 153, 210
- Pawłowski Antoni Ignacy Emeryk 96
- Pawłowski Antoni Wincenty 96, 108, 153, 210
- Payne Frances, z domu / née Kolbel (Kelbel) 53–55
- Payne Ralph, 1. baron Lavington / 1st Baron Lavington 54
- Pepper Stephen 141
- Petit Louis Michel 156
- Petitot Jean 140, 141, 166
- Petrus Jerzy 180, 186, 188
- Picard L. 57, 58
- Pichler Johann Peter 66, 98, 99, 106
- Pius VI, papież / Pope 25
- Poniatowscy / Poniatowski family 22, 119
- Poniatowska Teresa, z domu / née Kinsky 159
- Poniatowski Andrzej 159, 194
- Poniatowski Józef Antoni 12, 13, 16, 18, 41, 55, 65, 68, 69, 91, 98, 101, 127, 129, 155, 160, 162, 164, 193, 194, 201, 202
- Poniatowski Kazimierz 161, 162
- Poniatowski Michał Jerzy 21
- Poniatowski Stanisław, bratanek Stanisława Augusta / nephew of King Stanisław August 12, 16, 86
- Potoccy / Potocki family 11, 15, 66, 113, 130, 131, 186, 189, 204
- Potocka Aleksandra, z domu / née Lubomirska 198
- Potocka Anna Elżbieta, z domu / née Potocka 130, 131, 190
- Potocka Gertruda, z domu / née Komorowska 189
- Potocka Krystyna (Andrzejowa), z domu / née Tyszkiewicz 94
- Potocka Zofia, z domu Glavani, 1° v. de Witt / née Glavani, first married to de Witt 128
- Potocki Franciszek Salezy 130, 189, 190
- Potocki Jakub 154
- Potocki Leon 190, 197

- Potocki Roman 190
 Potocki Stanisław 130
 Potocki Stanisław Kostka 198
 Potocki Stanisław Szczęsny 128, 196, 197
 Potocki Wincenty 124
 Prie de, markiza / Marquise, zob. / see Berthelot de Pléneuf
 Jeanne Agnès
 Prószyńska Zuzanna 11, 15, 49, 107, 128, 175, 180
 Przyboś Adam 166
 Pusłowska Paulina Emilia Genowefa, z domu / née
 Drucka-Lubecka 57, 58
 Pusłowski Franciszek Ksawery 58
 Pusłowski Władysław 57
 Pusłowski Zygmunt Władysław Mikołaj 58
 Rabutin-Chantal de Sévigné Marie de 140
 Rachuba Andrzej 64
 Radziwiłł Antoni Albrecht 34, 166, 183, 187, 209
 Radziwiłł Bogusław 31
 Radziwiłł Dominik Hieronim 208, 209
 Radziwiłł Dominik Mikołaj 178
 Radziwiłł Jerzy Fryderyk 34, 166, 179, 183, 187, 209
 Radziwiłł Karol Stanisław, zw. Panie Kochanku / known
 as 'Panie Kochanku' 12, 16, 187, 188
 Radziwiłł Katarzyna, z domu / née Sobieska 182
 Radziwiłł Leon Władysław 34, 166, 183, 187, 209
 Radziwiłł Lukrecja Katarzyna 178
 Radziwiłł Maria Dorota, z domu / née de Castellane 34,
 166, 179, 183, 187, 209
 Radziwiłł Marianna 178
 Radziwiłł Michał Kazimierz, zw. Rybeńko / known
 as 'Rybeńko' 186
 Radziwiłł Mikołaj, zw. Czarny / known as 'Czarny' 43
 Radziwiłł Mikołaj Krzysztof, zw. Sierotka / known
 as 'Sierotka' 43
 Radziwiłłowie / Radziwiłł family 12, 34, 166, 178, 179, 182,
 183, 187, 188, 208, 209
 Rajecka Anna 27
 Raoux Jean 167
 Rastawiecki Edward 29, 47, 129
 Ratajczyk Leonard 205, 206
 Rembrandt 11, 15, 133
 Renard Louis 32
 Reni Guido 141
 Reynolds Joshua 53
 Rigaud Hyacinthe 182
 Ritt Augustin Christian 66, 67
 Riznić (Riznicz) Anastazja, z domu / née Jancović 64
 Riznić (Riznicz) Jan 63, 64
 Riznić (Riznicz) Stefan 63, 64
 Roberts Violet M. 142
 Romanelli 143
 Rosenberg Marc 167
 Rosset Tomasz F. de 13, 17, 130, 190
 Rossi Giovanni Francesco 180
 Rouxel Philibert 133
 Royer Jean Mathias 22
 Rudbeck Alexander 145
 Rudolf I Habsburg, król rzymsko-niemiecki / Rudolf I
 Hapsburg, Holy Roman Emperor 164
Ruszczyćówna Janina 98, 193
Ryszkiewicz Andrzej 35, 36, 102
 Rytel Włodzimierz 11, 15, 36, 42
 Rzewuscy / Rzewuski family 126, 130
 Rzewuska Ludwika 131
 Rzewuski Franciszek 11, 126
 Rzewuski Kazimierz 11, 126
 Rzewuski Michał Józef 125
Salmon Xavier 59, 168
 Salomon Arthur 84
 Sapieha Michał 189, 190
 Sapiehowie / Sapieha family 189
 Sapieżyna Magdalena Agnieszka, z domu Lubomirska /
 Sapieha née Lubomirska 12, 16
Saratowicz-Dudyńska Anna 87, 167
Schaffers-Bodenhausen Karen 62
 Scheffer Ary 58
Schidlof Leo R. 14, 18, 31, 38–40, 47, 49, 71, 82, 87, 97, 113,
 138, 139, 145, 207
 Schmetterling Joseph Adolf 146, 147
 Schrenck von Notzing Jacob 43
 Schuppen Jacob van 164
Schuster Martin 74
 Scipio del Campo Maria 57
 Segno Desiderio 50
 Sévigné Françoise Marguerite
 Sévigné Madame de zob. / see Rabutin-Chantal de Sévigné
 Marie de
 Sharp William 29
 Siemiginowski Jerzy Eleuter 182
 Sieniawska Elżbieta Helena, z domu / née Lubomirska
 184–186
 Sieniawski Adam Mikołaj 185
 Silvestre Louis de, Młodszy / The Younger 33, 34, 74, 148,
 150, 174, 214
Sjöholm Jessica 34, 145
Skrodzka Agnieszka 27, 28
 Smith Colvin 37, 38
 Smith John 164
Smolarek Maciej Przemysław 33, 36, 44, 87, 89
 Smuglewicz Franciszek 137
 Sobiescy / Sobieski family 182
 Sobieski Aleksander Benedykt 181, 182
 Sonntag Josef 152, 153
 Spencer Robert 41
 Stanisław II August, król Polski / King of Poland 11–16, 18,
 20, 21, 23, 24, 26, 35, 36, 47, 48, 54, 65, 66, 68, 69,
 86, 87, 98, 100, 101, 104, 106, 114, 116, 118, 119, 121,
 124, 126, 137, 159, 161, 194
 Stanisław Leszczyński, król Polski / King of Poland 12, 15,
 16, 59, 88, 89–91, 107, 167, 168, 183

- Stecka Maria, z domu / née Malachowska 205
 Stecki Jan 205
 Steinbeck Constantin 176
 Stempkowski (Stępkowski) Józef Gabriel 100–201
 Stenglin Johann 88, 90
 Steuben Carl von 94
 Stieler Joseph 68, 69, 202
 Stiémart François Alfred 168
 Stjernstedt Maria Anna Paulina 65
 Stothard Thomas 29
 Suchocka Dorota 29, 66, 201
 Talleyrand-Périgord Alexandre Angélique de 138
 Talleyrand-Périgord Charles Maurice 139
 Tarnowscy / Tarnowski family 13, 17, 99, 116, 119, 120, 207
 Tarnowska Waleria 207
 Tarnowski Artur 120
 Tatarkiewicz Władysław 99
 Teodorczyk Jerzy 205
 Theer Albert 144
 Thieme Ulrich 32, 39, 40, 47, 51, 63, 82, 97, 113
 Thomatis (Tomatis) Karol / Carl 163
 Tiethoff-Spliethoff Marieke 62
 Tischbein Johann Heinrich Wilhelm 146, 147
 Titgemeyer Ernst Adolf 12, 16, 41, 55, 91, 127, 155, 160, 162, 164, 192, 194
 Tocqué Louis 154
 Tomkiewicz Olga 11, 15, 80
 Tomkiewicz Władysław 11, 15, 80
 Töpffer Adam Wolfgang 20
 Trefzer Karl 161
 Treter Mieczysław 26, 48, 49, 67, 150, 151, 203
 Tycjan / Tiziano Vecellio 103
 Tyszkiewicz Konstancja, z domu / née Poniatowska 192
 Tyszkiewicz Ludwik Skumin 192, 193
 Tyszkiewicz Maria Teresa, z domu / née Poniatowska 12, 16, 41, 55, 91, 127, 129, 155, 160, 162, 164, 193–195
 Tyszkiewicz Wincenty 194
 Uwins Thomas 37
 Vaere John de 156
 Van Loo Carle 167
 Van Loo Jean-Baptiste 167, 168
 Van Loo Louis Michel 167
 Vernet Emile-Jean-Horace 158
 Vernet Jules 158
 Vien Joseph Marie 167
 Vigée Lebrun Élisabeth Louise zob. / see Lebrun Élisabeth Louise Vigée
 Voisé Irena 74
 Wajda Andrzej 15, 95
 Wallenstein Albrecht von 50
 Ward William 37
 Wärgren Marta Henryka 11, 15, 134
 Wedgwood Josiah 156
 Weinstein Halina 11, 15, 60
 Widacka Hanna 20, 27
 Wielhorski Józef 201–203
 Wielhorski Michał 201, 202
 Wiercińska Izabella 161
 Wierzejski Tadeusz 11, 15, 49, 100, 172, 173
 Wilnitsky Boris 14, 18, 71, 84, 87, 93, 144
 Wilnitsky Leon 14, 18
 Winiewicz-Wolska Joanna 26, 67, 125, 130, 131, 150, 151, 197, 198, 202, 203
 Witt Józef de 128, 129
 Wittelsbachowie / Wittelsbach family 84
 Wojniakowski Kazimierz 29
 Zachwatowicz-Wajda Krystyna 15, 95
 Załęski Krzysztof 36
 Zamoyska Ludwika, z domu / née Poniatowska 23
 Zamoyski Jan Jakub 23
 Zeich J[ohann?] 159, 161, 163
 Ziótek Jan 96
 Zucchi Lorenzo 74

Spis ilustracji porównawczych

- s. 21, il. 1a Bartolomeo Folino, *Stanisław August w zbroi*, 1778, miedzioryt, Biblioteka Narodowa w Warszawie, nr inw. BN G 6544. Fot. Biblioteka Narodowa w Warszawie
- s. 22, il. 2a Marcello Bacciarelli, *Michał Jerzy Poniatowski*, ok. 1775, olej, płótno, Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum, nr inw. ZKW/299. Fot. Andrzej Ring, Lech Sandzewicz
- s. 24, il. 3a Marcello Bacciarelli, *Portret Ludwika z Poniatowskich Zamoyskiej*, ok. 1780, olej, płótno, Muzeum Narodowe w Krakowie, nr inw. MNK II-a-359. Fot. Pracownia Fotograficzna Muzeum Narodowego w Krakowie
- s. 28, il. 5a *Portret Stanisława Augusta z klepsydrą*, 1793, gwasz, akwarela, kość sloniowa, Muzeum Narodowe w Warszawie, nr inw. Min.932. Fot. © Copyright by Piotr Ligier / Muzeum Narodowe w Warszawie
- s. 44, il. 15a Dominicus Custos, *Mikołaj Krzysztof Radziwiłł*, 1601, miedzioryt, Biblioteka Narodowa w Warszawie, nr inw. BN G. 7378. Fot. Cyfrowa Biblioteka Narodowa POLONA
- s. 44, il. 15b Lucas Kilian, *Mikołaj Krzysztof Radziwiłł*, przed 1638, miedzioryt, Biblioteka Narodowa w Warszawie, nr inw. BN G.10401. Fot. Cyfrowa Biblioteka Narodowa POLONA
- s. 67, il. 30a Augustin Ritt, *Portret księcia Józefa Poniatowskiego*, Rosja, późne lata 90. XVIII w., Sankt Petersburg, Państwowe Muzeum Ermitażu. Fot. © Państwowe Muzeum Ermitażu / Vladimir Terebenin
- s. 75, il. 35a Repr. za: *Pamiętnik wystawy miniatur oraz tkanin i haftów, urządzony w domu własnym w Warszawie przez Towarzystwo Opieki nad Zabytkami Przeszłości w czerwcu i lipcu 1912 roku*, Warszawa 1912, tabl. XXI, nr 255
- s. 85, il. 42a Repr. za: *Bildnisminiaturen aus Niedersächsischem Privatbesitz*, Hannover 1918, nr kat. 221
- s. 89, il. 45a Johann Stenglin, *Stanisław Leszczyński*, przed 1771, mezzotinta z akwafortą, Biblioteka Narodowa w Warszawie, nr inw. BN G. 523. Fot. Biblioteka Narodowa w Warszawie
- s. 100, il. 52a Johann Peter Pichler, *Książę Charles de Ligne*, Muzeum Książąt Lubomirskich w Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich we Wrocławiu, nr inw. Ig_10576. Fot. Muzeum Książąt Lubomirskich w Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich we Wrocławiu
- s. 102, il. 54a Karol Gröll, *Książę Józef Poniatowski*, 1791, miedzioryt, Biblioteka Narodowa w Warszawie, nr inw. BN G.7066. Fot. Cyfrowa Biblioteka Narodowa POLONA
- s. 115, il. 62a Aleksander Lesser, *Stanisław August Poniatowski*. Repr. za: *Królowie polscy: wizerunki zebrane i rysowane przez Aleksandra Lessera, objaśnione tekstem historycznym przez Juliana Bartoszewicza*, Warszawa 1860, ryc. 41
- s. 144, il. 80a Rytownik nieznanego według Johanna Baptista Lampiego, *Maria Luiza*. Repr. za: Fernando Mazzocca, Roberto Pancheri, Alessandro Casagrande, „*Un ritrattista nell'Europa delle Corti*”. *Giovanni Battista Lampi 1751–1830*, Trento 2001, s. 108, il. 114
- s. 184, il. 110a Malarz wielkopolski, *Stanisław Leszczyński*, ok. 1699, olej, płótno, Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, depozyt w Muzeum Narodowym w Poznaniu, nr inw. Mp 249. Fot. Pracownia Fotografii Cyfrowej Muzeum Narodowego w Poznaniu
- s. 197, il. 119a Domenico Cunego, *Stanisław Szczęsny Potocki*, 1783, miedzioryt z akwafortą, Biblioteka Narodowa w Warszawie, nr inw. BN G. 33695. Fot. Cyfrowa Biblioteka Narodowa POLONA
- s. 200, il. 121a Autor nieznanego, *Portret Józefa Gabriela Stempkowskiego, wojewody kijowskiego*, ok. 1785, olej, płótno, Muzeum Narodowe w Krakowie, nr inw. MNK I-217. Fot. Pracownia Fotograficzna Muzeum Narodowego w Krakowie
- s. 206, il. 124a Carlo Antonini, *Antoni Madaliński*, 1794, miedzioryt, Biblioteka Narodowa w Warszawie, nr inw. BN G. 33681. Fot. Biblioteka Narodowa w Warszawie

Comparative illustrations

- p. 21, fig. 1a Bartolomeo Folino, *Stanisław August in Armour*, 1778, copperplate engraving, National Library in Warsaw, inv. no. BN G 6544. Photo: National Library in Warsaw
- p. 22, fig. 2a Marcello Bacciarelli, *Michał Jerzy Poniatowski*, c 1775, oil on canvas, Royal Castle in Warsaw – Museum, inv. no. ZKW/299. Photo: Andrzej Ring, Lech Sandzewicz
- p. 24, fig. 3a Marcello Bacciarelli, *Ludwika Zamoyska née Poniatowska*, c 1780, oil on canvas, National Museum in Kraków, inv. no. MNK II-a-359. Photo: Photographic Studio, National Museum in Kraków
- p. 28, fig. 5a *Stanisław August with an Hourglass*, 1793, gouache, watercolour, ivory, National Museum in Warsaw, inv. no. Min.932. Photo: © Copyright by Piotr Ligier / National Museum in Warsaw
- p. 44, fig. 15a Dominicus Custos, *Mikołaj Krzysztof Radziwiłł*, 1601, copperplate engraving, National Library in Warsaw, inv. no. BN G. 7378. Photo: National Digital Library POLONA
- p. 44, fig. 15b Lucas Kilian, *Mikołaj Krzysztof Radziwiłł*, before 1638, copperplate engraving, National Library in Warsaw, inv. no. BN G.10401. Photo: National Digital Library POLONA
- p. 67, fig. 30a Augustin Ritt, *Prince Józef Poniatowski*, Russia, late 1790s, St Petersburg, State Hermitage Museum. Photo: © State Hermitage Museum / Vladimir Terebenin
- p. 75, fig. 35a Reproduced after: *Pamiętnik wystawy miniatur oraz tkanin i haftów, urządzanej w domu własnym w Warszawie przez Towarzystwo Opieki nad Zabytkami Przeszłości w czerwcu i lipcu 1912 roku* [Souvenir of an exhibition of miniatures, textiles and embroidery organized in a private home in Warsaw by the Society for the Protection of Historical Monuments], Warsaw 1912, plate XXI, no. 255
- p. 85, fig. 42a Reproduced after: *Bildnisminiaturen aus Niedersächsischem Privatbesitz*, Hannover 1918, cat. no. 221
- p. 89, fig. 45a Johann Stenglin, *Stanisław Leszczyński*, before 1771, mezzotint with etching, National Library in Warsaw, inv. no. BN G. 523. Photo: National Library in Warsaw
- p. 100, fig. 52a Johann Peter Pichler, *Charles de Ligne*, The Princes Lubomirski Museum at the Ossoliński National Institute in Wrocław, inv. no. Ig_10576. Photo: The Princes Lubomirski Museum at the Ossoliński National Institute in Wrocław
- p. 102, fig. 54a Karol Gröll, *Prince Józef Poniatowski*, 1791, engraving, National Library in Warsaw, inv. no. BN G.7066. Photo: National Digital Library POLONA
- p. 115, fig. 62a Aleksander Lesser, *Stanisław August Poniatowski*. Reproduced after: *Królowie polscy: wizerunki zebrane i rysowane przez Aleksandra Lessera, objaśnione tekstem historycznym przez Juliana Bartoszewicza* [Kings of Poland: likenesses collected and drawn by Aleksander Lesser with historical texts by Julian Bartoszewicz], Warsaw 1860, engraving 41
- p. 144, fig. 80a Unknown engraver after Johann Baptist Lampi, *Marie Louise*. Reproduced after: Fernando Mazzocca, Roberto Pancheri, Alessandro Casagrande, *'Un ritrattista nell'Europa delle Corti'. Giovanni Battista Lampi 1751–1830*, Trento 2001, p. 108, fig. 114
- p. 184, fig. 110a Artist from the Wielkopolska region, *Stanisław Leszczyński*, c 1699, oil on canvas, Poznań Society of Friends of Sciences, on loan to the National Museum in Poznań, inv. no. Mp 249. Photo: Digital Photography Studio, National Museum in Poznań
- p. 197, fig. 119a Domenico Cunego, *Stanisław Szczęsny Potocki*, 1783, engraving with etching, National Library in Warsaw, inv. no. BN G. 33695. Photo: National Digital Library POLONA
- p. 200, fig. 121a Unknown artist, *Józef Gabriel Stempkowski, voivode of Kiev*, c 1785, oil on canvas, National Museum in Kraków, inv. no. MNK I-217. Photo: Photographic Studio, National Museum in Kraków
- p. 206, fig. 124a Carlo Antonini, *Antoni Madaliński*, 1794, copperplate engraving, National Library in Warsaw, inv. no. BN G. 33681. Photo: National Library in Warsaw